

uponor

Vuosikertomus 2017

Tärkeitä päivämääriä vuonna 2018

Yhtiökokous

Uponor Oyj:n yhtiökokous pidetään tiistaina 13.3.2018 klo 15.00 alkaen Helsingin Messukeskuksessa osoitteessa Messuaukio 1, Helsinki.

Tilinpäätöstiedote vuodesta 2017	15.2.	klo 8.00
Vuoden 2017 tilinpäätös	15.2.	-
Yhtiökokous	13.3.	klo 15.00
Osingonmaksun täsmäytyspäivä	Ensimmäinen erä: 15.3.* Toinen erä: 6.9.*	-
Osingonmaksupäivä	Ensimmäinen erä: 22.3.* Toinen erä: 13.9.*	-
Osavuosikatsaus tammi–maaliskuu	3.5.	klo 14.00
Osavuosikatsaus tammi–kesäkuu	25.7.	klo 8.00
Osavuosikatsaus tammi–syyskuu	24.10.	klo 8.00

* hallituksen ehdotus

Uponorin sijoittajasuhteet

Tiedustelut

ir@uponor.com

Tapaamispyynnöt

Päivi Dahlqvist, johdon assistentti
Puh. 020 129 2823
paivi.dahlqvist@uponor.com

Muut yhteydenotot

Maija Strandberg, talousjohtaja
Puh. 020 129 2830
maija.strandberg@uponor.com

Tarmo Anttila, viestintäjohtaja
Puh. 020 129 2852
tarmo.anttila@uponor.com

Osakkeenomistajien tiedustelut

legal@uponor.com

Reetta Härkki, päälakimies
Puh. 020 129 2835
reetta.harkki@uponor.com

Osoitteenmuutokset

Osakkeenomistajan pitää ilmoittaa muuttuneet osoitetietonsa siihen pankkiin, jossa osakkeenomistajalla on arvo-osuustili, tai muussa tapauksessa Suomen Arvopaperikeskuksen ylläpitämään yhtiön osakasluetteloon.

Tiedonantopolitiikka

Uponorin tiedonantopolitiikasta löydät lisätietoja sijoittajasivuiltamme osoitteesta sijoittajat.uponor.fi > Hallinto > Tiedonantopolitiikka.

Viestintäosaston yhteystiedot

Uponor Oyj, Viestintä
PL 37, Äyritie 20, 01511 Vantaa
Puh. 020 129 2854
tiedotus@uponor.com

Seuraa meitä

Sosiaalisessa mediassa:

Uponorin IR-sovelluksen avulla:

Uponoria seuraavat analyytikot

Carnegie Investment Bank AB

Tommy Ilmoni

Danske Bank Oyj

Ari Järvinen

Handelsbanken

Mika Karppinen

Nordea Bank Finland Oyj

Johannes Grasberger

Pohjola Pankki Oyj

Matias Rautionmaa

SEB Equities

Anssi Kiviniemi

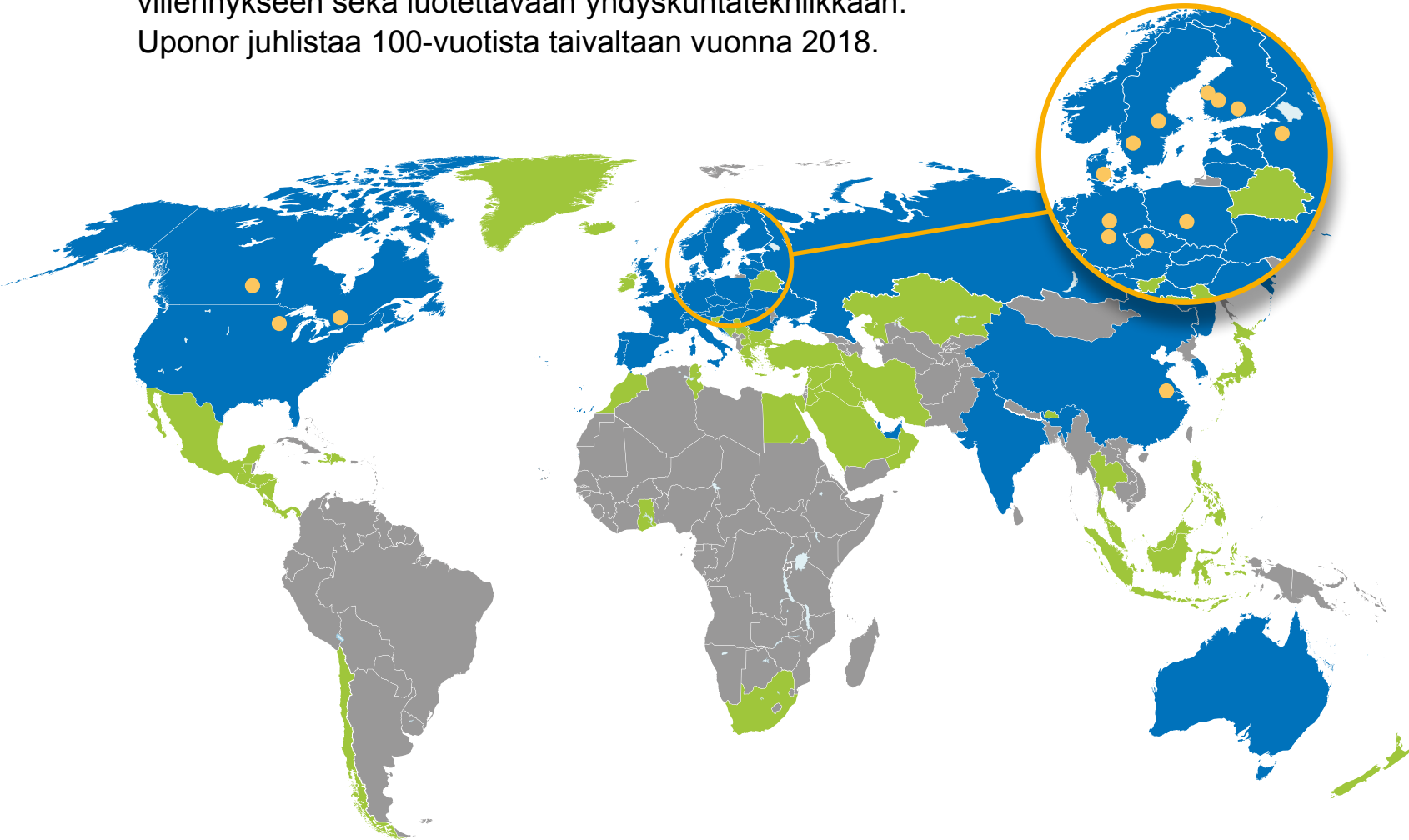
Katso tarkemmat yhteystiedot sijoittajasivuiltamme sijoittajat.uponor.fi

Uponor ei vastaa esitetystä arvioista.

Uponor lyhyesti

Uponor on johtava kansainvälinen yhtiö, joka tarjoaa tuotteita ja ratkaisuja turvalliseen veden jakeluun, energiatehokkaaseen lämmitykseen ja viilennykseen sekä luotettavaan yhdyskuntatekniikkaan.

Uponor juhlistaa 100-vuotista taivaltaan vuonna 2018.

Uponorin liiketoiminta on jaettu kolmeen segmenttiin: Talotekniikka – Eurooppa, Talotekniikka – Pohjois-Amerikka ja Uponor Infra. Nämä palvelevat asunto-, teollisuus-, liike- ja julkisrakentamisen sekä kunnallistekniikan ja ympäristörakentamisen segmenttejä. Uponor Oyj on listattu Nasdaq Helsingissä.

- 15 tehdasta
- Maat, joissa on Uponorin toimipaikka
- Maat, joissa Uponor toimii kumppaneiden kautta

4 000

työntekijää 30 maassa

1,2

miljardin euron liikevaihto vuonna 2017

Tuotteita myydään

100

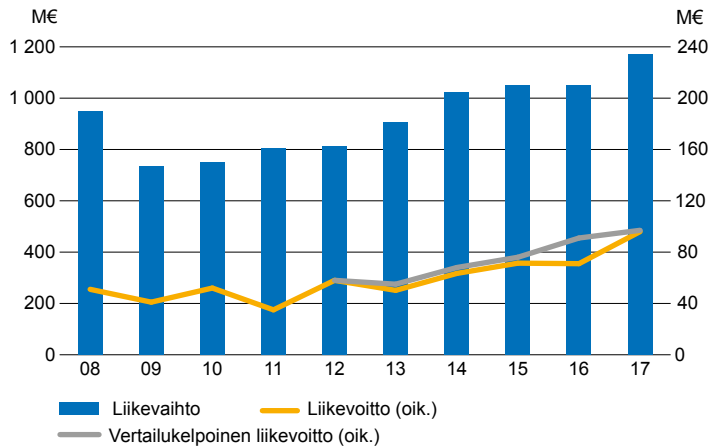
maassa

Sisällys

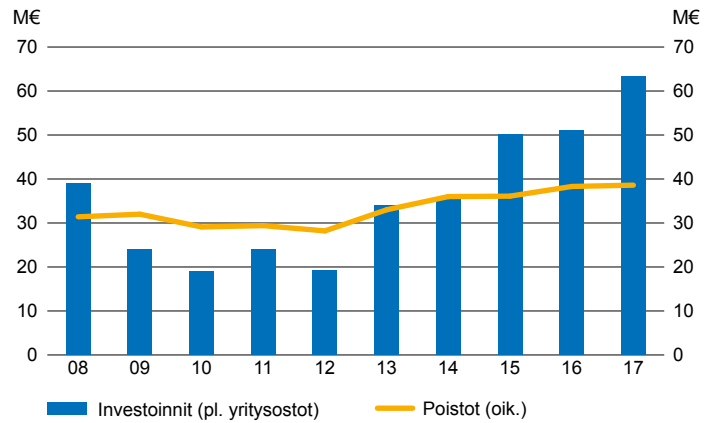
■ Uponor lyhyesti	3
■ Kehitys vuosina 2008–2017	5
■ Tietoa osakkeenomistajille	6
■ Historiamme merkkipylväät	8
■ Vuosi 2017 lyhyesti	11
■ Uponorin strateginen viitekehys	17
■ Uponor ja kestävä kehitys	21
■ Toimitusjohtajan puheenvuoro sijoittajille	34
■ Hallitus 1.1.2018	36
■ Johtoryhmä 1.1.2018	37
■ Hallituksen toimintakertomus	38
■ Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle	46
■ Konsernin taloudelliset tunnusluvut	47
■ Osakekohtaiset tunnusluvut	48
■ Osakkeet ja osakkeenomistajat	49
■ Hallinto- ja ohjausjärjestelmä	51
■ Tilinpäätös	59
Konsernin laaja tuloslaskelma	59
Konsernitase	60
Konsernin rahavirtalaskelma	62
Laskelma oman pääoman muutoksista	63
Tunnuslukujen laskentakaavat	64
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	65
1. Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet	65
2. Toimintasegmentit	75
3. Liiketoimintojen yhdistäminen	77
4. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	78
5. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	78
6. Poistot ja arvonalentumiset	78
7. Rahoitustuotot ja -kulut sekä valuuttakurssimuutokset	78
8. Tuloverot	79
9. Osakekohtainen tulos	80
10. Aineettomat hyödykkeet	80
11. Aineelliset hyödykkeet	82
12. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin	83
13. Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	85
14. Muut osakkeet ja osuudet	85
15. Pitkäaikaiset saamiset	85
16. Vaihto-omaisuus	85
17. Lyhytaikaiset saamiset	85
18. Rahavarat	86
19. Oma pääoma	86
20. Laskennalliset verot	86
21. Työsuhde-etuuksiin liittyvät velvoitteet	87
22. Varaukset	88
23. Korolliset velat	88
24. Lyhytaikaiset velat	89
25. Vastuusitoumukset, ehdolliset varat ja velat	90
26. Muut vuokrasopimukset	90
27. Rahoitusriskien hallinta	90
28. Johdannaissovimukset ja suojauslaskenta	93
29. Pääoman hallinta	93
30. Johdon kannustinjärjestelmä ja osakeperusteiset maksut	94
31. Osuudet tytäryrityksissä ja määräysvallattomien omistajien osuudet	94
32. Lähipiiritiedot	95
33. Tilikauden jälkeiset tapahtumat	96
Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)	97
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	100
■ Tilintarkastuskertomus	104
■ Vuosineljännestitiedot	107

Kehitys vuosina 2008–2017

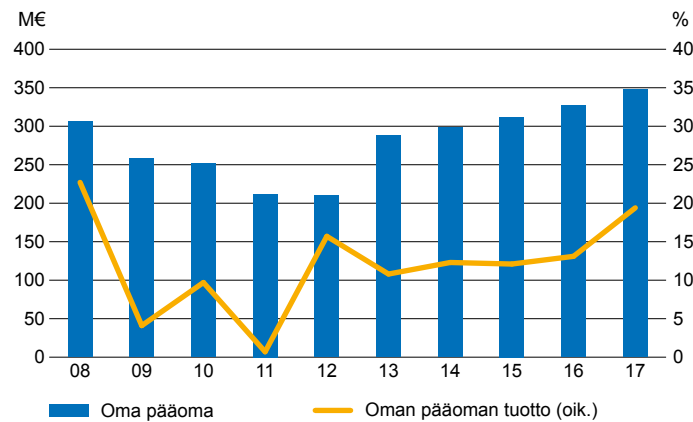
Liikevaihto ja liikevoitto 2008–2017

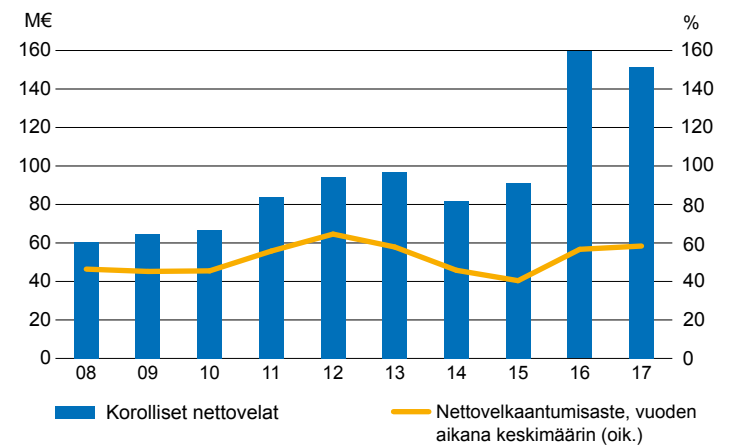
Investoinnit ja poistot 2008–2017

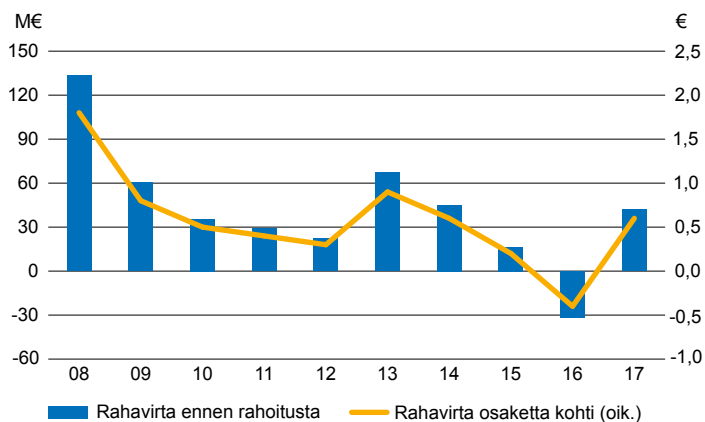
Oma pääoma ja tuotto 2008–2017

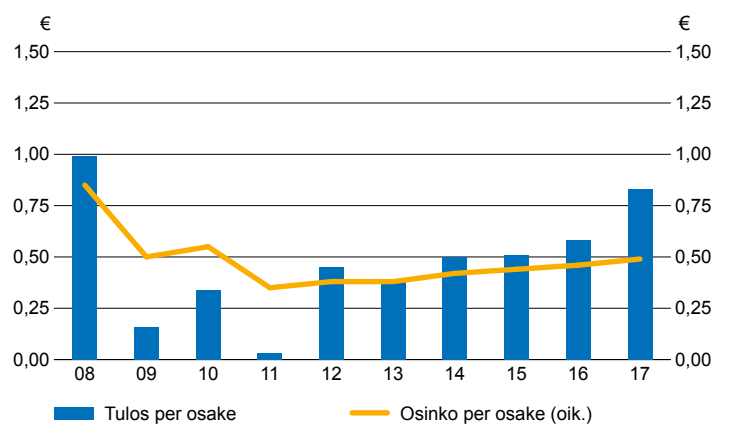
Korolliset nettovelat ja velkaantumisaste 2008–2017

Rahavirta ennen rahoitusta 2008–2017

Osakekohtainen tulos ja osinko 2008–2017

Tietoa osakkeenomistajille

Yhtiökokous

Uponor Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään tiistaina 13. maaliskuuta 2018 klo 15.00 Helsingin Messukeskuksessa, osoitteessa Messuaukio 1, Helsinki.

Yhtiön osakasluetteloon merkityn osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen, tulee ilmoittautua viimeistään torstaina 8.3.2018 klo 10.00, mihin mennessä ilmoittautumisen on oltava perillä. Yhtiökokoukseen voi ilmoittautua:

- Uponor Oyj:n verkkosivuilla sijoittajat.uponor.fi tai
- puhelimitse numeroon 020 770 6883 arkipäivinä klo 9.00–16.00 tai
- kirjeitse osoitteella Uponor Oyj, Lakiasiat, PL 37, 01511 Vantaa.

Osingonmaksu

Hallitus ehdottaa, että tilikaudesta 2017 jaetaan osinkoa 0,49 euroa osakkeelta. Osinko maksetaan kahdessa erässä. Ensimmäinen erä 0,24 euroa osakkeelta maksetaan osakkeenomistajalle, joka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 15.3.2018 on merkitty Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Tämän erän osinko maksetaan 22.3.2018.

Toinen erä 0,25 euroa osakkeelta maksetaan syyskuussa 2018. Hallitus päättää 4.9.2018 pidettäväksi sovitussa kokouksessaan toisen erän osingonmaksun täsmäytyspäivän ja osingonmaksupäivän. Osingon täsmäytyspäiväksi on alustavasti suunniteltu 6.9.2018 ja osingon maksupäiväksi 13.9.2018.

Lisätietoa osakkeista ja osakkeenomistajista, s. 49–50.

Pitkän ajan taloudelliset tavoitteet (12.2.2013 lähtien)

	Tavoite	2017	2016
Orgaaninen liikevaihdon kasvu*)	2017E: 5,4 %	6,5 %	2,0 %
Liikevoittomarginaali	> 10 %	8,2 %	6,5 %
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	> 20 %	16,3 %	14,1 %
Velkaantuneisuus (vuosineljännesten keskiarvo)	30–70	43,5	56,7
	> 50 %		
Osingonjako tuloksesta		59,0 %	79,3 %

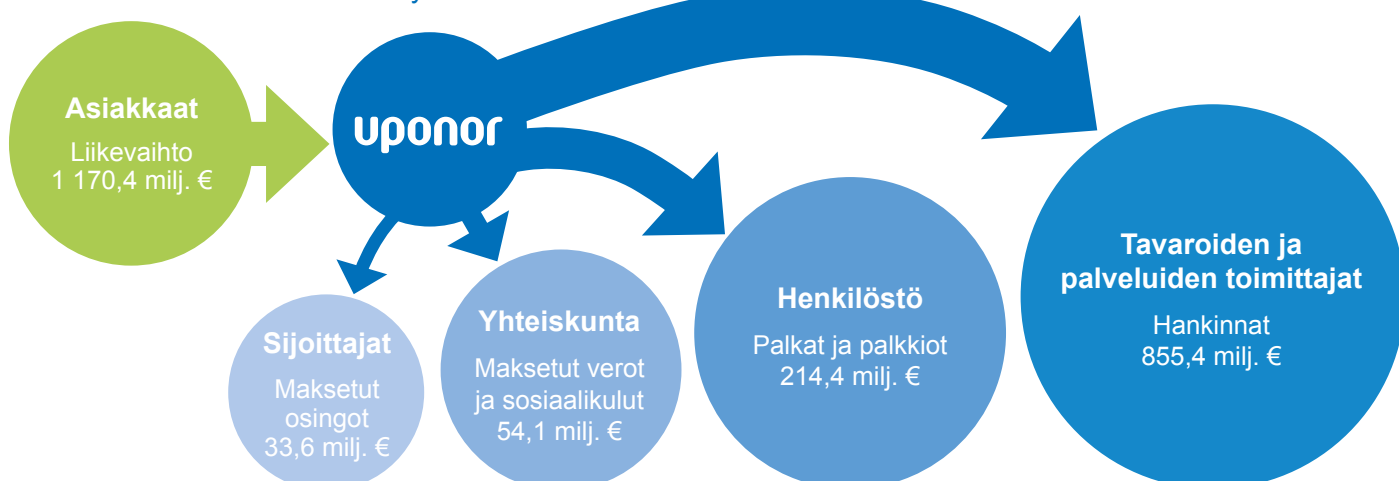
*) > BKT+3 %-yksikköä (BKT:n kasvu perustuu kymmenen suurimman maan kasvuun painotettuun keskiarvoon)

Osakekohtaisia tunnuslukuja

	2017	2016
Osakekannan markkina-arvo, M€	1 228,4	1 208,6
Tulos osaketta kohti (laim.), €	0,83	0,58
Osinko, M€	¹⁾ 35,8	33,6
Osakekohtainen osinko, €	¹⁾ 0,49	0,46
Efekttiivinen osinkotuotto, %	¹⁾ 2,9	2,8
Osakkeen vaihtokurssit (antikorjattu), €		
- korkein, €	17,79	17,35
- alin, €	13,30	11,13
Osakkeenomistajien määrä	19 191	16 113

¹⁾ hallituksen ehdotus
Tunnuslukujen laskentakaavat on esitetty tilinpäätöksessä.

Taloudelliset vaikutukset sidosryhmille

Uponorin listatut arvopaperit

Uponor Oyj:n osakkeet on listattu suuryhtiöt-luokassa Nasdaq Helsingissä ja rekisteröity Euroclear Finland Oy:hyn.

Miksi sijoittaa Uponoriin?

Uponorin tavoitteena on olla kiinnostava sijoituskohde ja tarjota osakkeenomistajilleen pitkän aikavälin tuottoa. Tämän tavoitteen perustana ovat liiketoiminnan ammattimainen ja eettinen johtaminen, vakaata ja kilpailukykyinen osinkopolitiikka sekä Uponorin osakkeiden arvonnousu.

- Uponor-brändi tunnetaan alan keskeisillä kansainvälisillä markkinoilla
- Yritys on kasvanut menestyksekkäästi sekä organisaation että yritystason

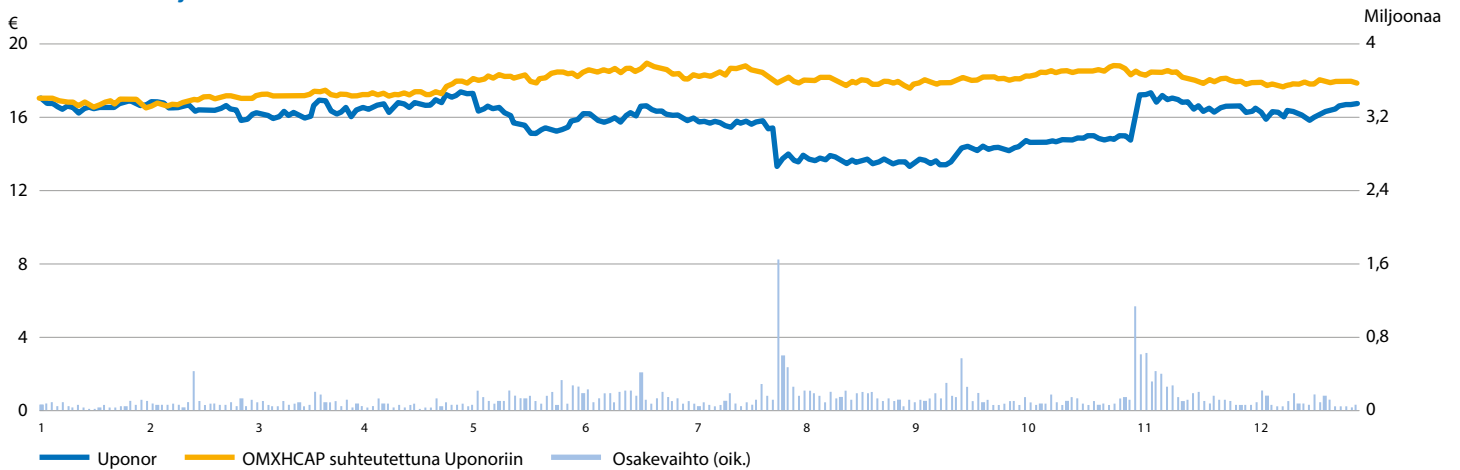
- Liiketoiminta on vakaalla pohjalla ja ollut todistetusti kannattavaa myös laskusuhdanteissa
- Pitkäaikaiset ja sitoutuneet omistajat, jotka ymmärtävät toimialan kehitystä
- Hyödyntää aktiivisesti uusia esivalmistukseen, suunnitteluratkaisuihin ja digitalisaatioon (IoT) perustuvia liiketoimintamahdollisuuksia

Miten seurata Uponoria?

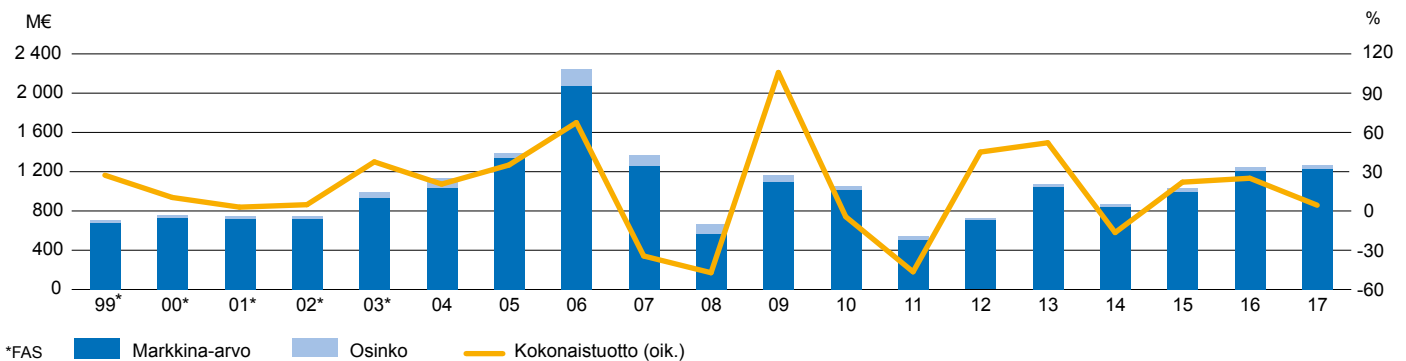
Lataamalla Uponorin IR-sovelluksen voit seurata Uponorin osakursseja, IR-tapahtumia, avainlukuja ja taloudellista kehitystä. Lue pörssitiedotteita, vuosikertomuksia ja osavuosikatsauksia helposti missä vaan.

Uponorin sijoittajasivut löytyvät osoitteesta sijoittajat.uponor.fi

Osakekurssi ja -vaihto 2017

Omistaja-arvon kehitys 1999–2017

Historiamme merkkipylväät

1918

Aukusti Asko-Avonius perusti puusepänerveästä Lahteen.

1938

Uusi yhtiö, Upo Oy perustettiin. Yhtiö alkoi valmistaa valurautatuotteita ja kotitalouskoneita.

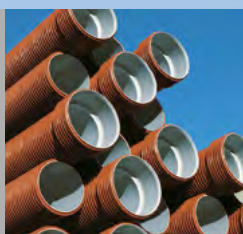
1948

Valurautaputkien valmistuksesta syntyi Upolle kokonaan uusi tuoteryhmä: viemäriputket.

1986

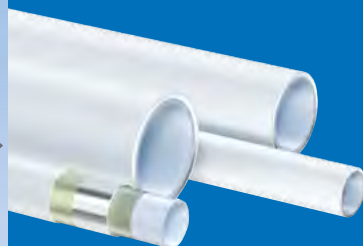
Uponor esitteli uuden keksinnön eli Ultra Rib-viemäriputken, jossa on laippavahvisteinen seinämärakenne.

1990

Uponor patentoi ja esitteli päällekkäin hitsatun, monikerroksisen komposiittiputken (MLCP).

Wirso avasi tehtaan Minnesotassa Yhdysvalloissa.

1993

Maaillman ensimmäinen puristusliitin MLCP-putkille valmistui.

1987–88

Uponor laajensi muoviseen kuumavesiputkiliiketoimintaan hankkimalla saksalaisen Hewingin ja ruotsalaisen Wirsoin.

Uponor juhlistaa 100-vuotista taivaltaan vuonna 2018. Uponorin tarina alkaa vuonna 1918, jolloin Aukusti Asko-Avonius perusti puusepän-verstaan Lahteen. Verstaas kasvoi nopeasti Pohjoismaiden suurimmaksi huonekaluvalmistajaksi. 1960-luvulla yritys laajensi toimintaansa muoviteollisuuteen.

Tänään rakennamme siltaa menestyksekkäästä menneisyydestä kestävään tulevaisuuteen. Samalla innovatiivisuudella, jolla toimme betonin, raudan ja kuparin rinnalle seuraavan sukupolven putkimateriaaleja, jatkamme matkaamme vielä älykkäämpiin ratkaisuihin. Edistämme kestävä kehitystä ja etsimme innovatiivisia tapoja säästää energiaa ja käyttää vettä älykkäästi asiakkaidemme ja koko maailman parhaaksi.

Ensimmäinen muovitehdas, Upo-Muovi, aloitti toimintansa Nastolassa ja toi markkinoille ensimmäiset muoviputket ja -yhteet.

1965

1972

Wirso alkoi ensimmäisenä maailmassa valmistaa innovatiivisia PEX-putkia lämmitys- ja käyttövesiputkiksi.

1982

Asko ja Neste perustivat Oy Uponor Ab:n.

KWH aloitti Weholite®-teknologian kehityksen.

1984

1994

Uponor esitteli ainutlaatuisen Quick & Easy-liitinjärjestelmän.

Vuosina 1997–1999 Uponor osti saksalaisen Unicorin ja nousi yhdeksi johtavista komposiittiputkien valmistajista.

1997

Oras suurimmaksi osakkeenomistajaksi, kun se ostaa Fortumin (ent. Nesteen) osakkeita.

1999

2000 **uponor**

Uponor yhdistyi emoyhtiö Asko Oyj:hin, joka ottaa 1.1.2000 nimekseen Uponor. Vuodesta 2006 liiketoiminta yhden liikemerkin alle.

2013

Uponor Infra perustettiin 1.7.2013 yhdistymällä KWH Pipen kanssa.

2015

Hankittiin veden laadun valvontaan erikoistunut UWater-yritys.

Uponor ja Belkin International perustivat yhteisyrityksen Phyn. Phyn kehittää teknologiaa veden mittaukseen ja säästämiseen sekä kuluttajille että rakennusteollisuudelle.

PHYN
2016

Uponor osti KaMon ja Deltan Saksasta ja laajensi osaamistaan juomaveden hygieniassa.

2016

Uponor hankki tehdasrakennuksen Hutchinsonista Minnesotasta vastatakseen Pohjois-Amerikan kasvavaan kysyntään.

2017

2018

Uponor juhlistaa 100-vuotista taivaltaan.

BUILD ON
uponor 100
YEARS

The Uponor logo is displayed in a blue, sans-serif font in the upper right corner of the white backdrop.

欧博诺（中国）上海办公室开幕典礼

Uponor (China) Shanghai Office Opening Ceremony

Toukokuussa 2017 Uponor vahvisti jalansijaansa Aasian rakennusmarkkinoilla. Yhtiön ensimmäisen Kiinan tehtaan viralliset avajaiset pidettiin Taicangin kaupungissa sekä myyntikonttorin avajaiset Shanghaissa.

Vuosi 2017 lyhyesti

Talotekniikka – Eurooppa

Talotekniikka – Eurooppa – liiketoimintasegmentti on kokenut paljon muutoksia viimeisen kahden vuoden aikana. Vuoden 2015 lopulla käynnistetty Euroopan laajuinen muutosohjelma saatettiin onnistuneesti loppuun vuonna 2017. Merkittävien muutostoimenpiteiden jälkeen Euroopan tuotantokapasiteettia on kasvatettu ja tuotantoa tehostettu. Tämä on parantanut tuotteidemme hintakilpailukykyä. Tuotteiden ominaisuuksien ja saatavuuden jatkuva parantaminen vastaavat kasvavaan kysyntään niin perinteisillä asuinrakentamisen markkinoilla kuin liikerakentamisessakin.

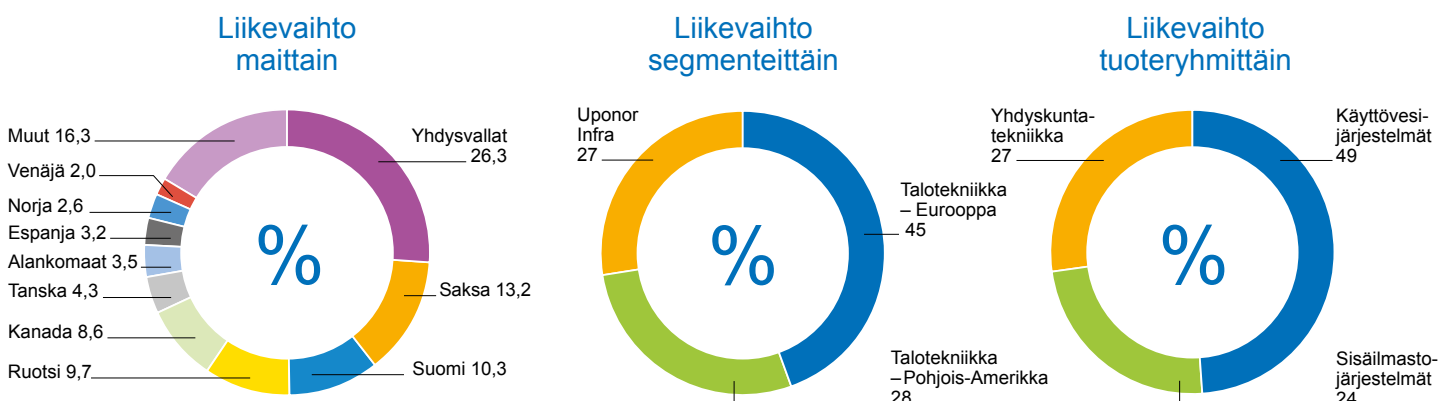
Yksi muutosohjelman saavutuksista oli tuotannon tehostaminen Euroopassa. PEX-a-putkien valmistuksessa otettiin käyttöön uusi, entistä nopeampi menetelmä ja samalla Móstolessin tehdas Espanjassa suljettiin ja putkituotanto keskitettiin Virsbon tehtaalle Ruotsiin. Muutosohjelman viimeinen vaihe oli toimistojen sulkeminen Italian Badia Polesinissa joulukuussa.

Muutosohjelmalla saavutettiin sille asetetut tavoitteet. Segmentin liikevaihdon kasvu jatkui maltillisena, mutta kustannussäästöjen ansiosta liikevoitto kasvoi. Vuoden aikana vahvistimme myynti- ja

markkinointiorganisaatioitamme entisestään. Nykyinen organisaatiorakenne on kevyempi ja aikaisempaa ketterämpi ja olemme linjassa kannattavaan kasvuun tähtäävän strategian kanssa.

Kysyntä parani edelleen päämarkkinoilla, etenkin asuinrakentamisessa. Asennusvalmiiden ratkaisujen myynti kasvoi liikerakentamisen segmentissä. Asennusvalmiit ratkaisut sopivat erityisen hyvin liikerakentamiseen: niiden käyttö auttaa purkamaan pätevien asentajien puutteesta aiheutuvia pullonkauloja, tehtaassa valmiiksi tehdyt elementit ovat paitsi turvallisia myös helppoja ja nopeita asentaa paikoilleen, ja niiden avulla voidaan taata entistä parempi laatu kokonaisedullisesti. Asennusvalmiiden ratkaisujen tulevaa kehitystä silmällä pitäen kaikki niihin liittyvät hankkeet keskitettiin saman johdon alaisuuteen.

Segmentti vahvisti edelleen osaamistaan älykkäiden, hygieenisten käyttövesiratkaisuiden toimittajana, mikä lisäsi kysyntää ja kasvatti osaltaan myös liikevaihtoa. Kasvava kiinnostus uusia tuotteita, palveluja ja ratkaisuja – erityisesti hygieniaratkaisuja ja asennusvalmiita ratkaisuja – kohtaan on ollut rohkaisevaa ja vahvistanut luottamusta valitsemamme strategian toimivuuteen.

Maaliskuussa 2017 Uponor esittäytyi Saksassa ISH-messuilla, jotka ovat maailman suurimmat vesi- ja energia-alan ammattilaismessut. Uponorin 620 neliömetrin osasto keskittyi veden hygienia- ja terveysseikkoihin, asumisen mukavuuteen ja energiatehokkuuteen. Joka toinen vuosi järjestettävään tapahtumaan osallistuu vuosittain noin 200 000 kävijää ja yli 2 000 näytteilleasettajaa.

Vuoden 2017 aikana Talotekniikka – Eurooppa toi markkinoille lukuisia uusia tuotteita. Hyviä esimerkkejä ovat muotoilultaan ohut lattialämmitysjärjestelmän termostaatti Uponor Smatrix Style; Uponor Comfort E sähköinen lattialämmitysjärjestelmä; paikallisiin lämmönjakelujärjestelmiin suunnitellut eristetyt Uponor Ecoflex Thermo Pro -putket ja tehdasasennetut yksiköt, jotka lanseerattiin kaikilla liiketoiminta-alueen tärkeimmillä markkinoilla Euroopassa. Kehitystyö jatkuu, ja innovaatioiden eteenpäin viemiselle laadittu suunnitelma ulottuu jo nyt vuoteen 2020. Uusi organisaatorakenne ja koko konsernin kattava Teknologia ja kehitystoiminto ovat kiihdyttäneet tätä kehitystä yhdistämällä Euroopan ja Pohjois-Amerikan tuotevaatimuksia.

Kysyntä Kiinan rakennusmarkkinoilla pysyi vakaana. Uponorin Kiinan tehtaalla Taicangissa on valmistettu putkia Kiinan käyttövesimarkkinoille nyt jo hieman yli vuoden ajan. Aasian toiminnot raportoidaan osana Talotekniikka – Eurooppa -segmenttiä ja vaikka liiketoiminta Aasiassa on vielä toistaiseksi varsin vähäistä Uponorin muuhun globaaliin toimintaan verrattuna, liikevaihdon kehitys on suotuisaa ja kysyntä markkinoilla tarjoaa kasvumahdollisuuksia.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikka

Talotekniikka – Pohjois-Amerikan liiketoiminnan kasvu oli vuonna 2017 terveellä pohjalla. Suotuisaan kehitykseen vaikuttivat valitun strategian määrätietoinen noudattaminen ja painopistealueen siirtäminen perinteisten asuinrakentamisen markkinoiden ohella kasvusuuntaisen liikerakentamisen tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Uponorin teollisesti esivalmistettujen ratkaisujen myynti kasvoi vuonna 2017. Tuotteet valmistetaan täysin asiakkaan tilauksen mukaisesti yksilöllisesti valmistettuina ja testattuina niin, että ne täyttävät korkeimmatkin hygienia-, energia- ja tehokkuusvaatimukset. Niiden avulla voidaan vähentää energian kulutusta jopa 40 prosentilla ja asennusaikaa jopa 30 prosenttia.

Uponor arvioi liike- ja julkisen rakentamisen sekä asuinrakentamisen pikän aikavälin kasvun jatkuvan Yhdysvalloissa. Siksi yhtiö hankki 22 000 neliömetrin suuruisen tehdasrakennuksen Hutchinsonista Minnesotasta. Paikkakunnalla on paljon osaavaa teollista työvoimaa, ja se sijaitsee riittävän lähellä nykyistä Apple Valleyn tehdasta, jotta toimipisteet voivat käyttää jaettuja palveluja.

Uponorin asema markkinajohtajana onnistuttiin säilyttämään tarjoamalla hyväksi todetun PEX-a/Propex®-tuotteiden lisäksi koulutusta, tukea asennuspaikoilla sekä suunnittelu- ja teknologiapalveluita.

Vuoden 2017 menestykseen sisältyi haasteitakin, kuten koveneva kilpailu, tuotanto- ja kapasiteettiongelmat, pula pätevästä ammattilaisista ja metallien hintaheilahtelut. Näihin haasteisiin puututtiin kuitenkin määrätietoisesti ja edistystä saavutettiin niin toimitusketjussa kuin järjestelmien ja prosessien integroinnissa. Lisäksi segmentissä keskityttiin parantamaan tuottavuutta ja lisäämään kapasiteettia.

Yhtenä vastauksena kapasiteettiongelmiin Uponor julkisti kaksi merkittävää laajennushanketta vuoden 2017 aikana. Minnesotan Apple Valleyn rakennettiin 5 400 neliömetrin tehdasrakennus, mikä on jo kymmenes laajennus Apple Valleyn. Laajennus saatiin valmiiksi tammikuussa 2018. Heinäkuussa 2017 Uponor tiedotti 22 000 neliömetrin tehdasrakennuksen ostamisesta Hutchinsonissa Minnesotan osavaltiossa. Hankinnalla on tarkoitus vastata kysynnän odotettuun kasvuun pitkällä aikavälillä. Tehtaan toiminta käynnistyy kesällä 2018. Lähinnä tehdaslaajennusten ja toimitusten lisääntymisen myötä myös työntekijöiden määrä kasvoi edellisvuoteen verrattuna.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikka haluaa olla myös tulevaisuuden markkinajohtaja hyödyntämällä materiaaleihin ja mekaniikkaan sekä älykkäisiin, digitaalisiin ratkaisuihin liittyviä innovatiivisia edistysaskeleita putki-, liitin- ja asennusratkaisuissa. Merkittävin yksittäinen innovaatio oli yhdessä Belkinin kanssa vuoden 2018 alussa markkinoille esitelty älykäs vedenmittausjärjestelmä Phyn Plus. Tämä älykäs vedenmittaus- ja sulkemisjärjestelmä nosti Uponorin älykkäiden käyttövesiratkaisujen toimittajien luokkaan.

Erottuakseen kilpailijoistaan entistä paremmin Uponor investoi vuoden 2017 jälkimmäisellä puoliskolla merkittävästi aikaa ja energiaa muutosjohtamiseen. Asiakaskokemus nostetaan keskiöön ja työntekijöitä rohkaistaan keksimään uusia, entistä parempia työtapoja jotta asiakkaan kokemus olisi paras mahdollinen.

Muutoshankkeen tavoitteena on nostaa arvolutaus tuotetarjonnan yläpuolelle kaikissa asiakassegmenteissä. Tämä tarkoittaa sitä, että myynti, markkinointi ja tuotekehitys hyödyntävät saamaansa tietoa ja syventävät asiakaskokemusta ja tietoa jokaisessa asiakassegmenteissä. Uutta mallia toteuttamalla ja innovaatioita lisäämällä pystymme luomaan asiakkaidemme tarpeita paremmin vastaavaa tarjontaa.

”Varmistaakseen tuotantokykynsä kysynnän yhä kasvaessa Uponor käynnisti kaksi merkittävää laajennusta vuonna 2017.”

30 metrin pituiset Weholite®-säiliöt asennettiin Riihimäen jätevesilaitokseen vuoden 2016 lopulla. Säiliöiden sisähalkaisija on 3 metriä ja tilavuus yli 200 m³, ja ne takaavat laitoksen toiminnan myös hätätilanteissa.

Uponor Infra

Uponor Infran liikevaihto kasvoi voimakkaasti vuonna 2017. Segmentin markkina-asema säilyi vahvana Pohjoismaissa, missä sen asiakkaita ovat suuret tukkumyyjät. Yhtiö jatkoi uusien ratkaisujen tuomista Pohjoismaiden yhdyskuntatekniikan putkimarkkinoille.

Kasvu Uponor Infran suurimmilla markkinoilla, eli Pohjoismaissa, oli viime vuonna maltillista. Kasvua oli lähinnä Ruotsissa, missä toimeliaisuus yhdyskuntatekniikan markkinoilla lisääntyi. Myös Kanadassa, missä markkinoiden kehitys on viime vuosina ollut laskusuuntaista, vuoden 2017 kasvua raportoitiin kaksinumeroisin luvuin. Markkinoiden suotuisa kasvu siivitti myös Uponor Infran markkinaosuuden kasvua Kanadassa. Yhdessä tehostamistoimenpiteiden kanssa markkinatilanteen muutos paransi Uponor Infran vuoden 2017 tulosta Kanadassa merkittävästi.

Uponor Infra perustettiin vuonna 2013 ja sen jälkeen segmentissä on toteutettu lukuisia uudelleenjärjestelyitä, joiden tavoitteena on ollut tuotannon virtaviivaistaminen ja toimintojen tehostaminen. Koko Euroopan kattavan muutosohjelman viimeisimmässä vaiheessa muoviputkien valmistus siirrettiin Vaasasta Nastolaan. Siirto viimeisteltiin vuoden 2017 alkupuoliskolla.

Toiminnan tehostaminen on tarjonnut mahdollisuuden nostaa asiakasnäkökulma ja yrityksen kasvustrategia keskiöön. Strategisesti merkittävän projektimyynnin osuus kasvoi tärkeimmillä markkina-alueilla Keski- ja Pohjois-Euroopassa. Asiakkaat ovat ottaneet erityisen hyvin vastaan Uponor Infran täyden palvelun 360° Project Services -konseptin, joka sisältää kaiken suunnittelusta ja projektinhallinnasta kenttäpalveluihin.

Uponor Infra keskittyy jatkossakin asiakkaiden tarpeisiin luoden uusia ratkaisuja ja palveluita yhdyskuntatekniikan markkinoille. Segmentti pyrkii luomaan lisäarvoa niin asiakkaille kuin koko yhdyskuntatekniikan markkinoille myymällä kokonaisratkaisuja yksittäisten tuotteiden sijaan.

Tuotantoa on uudistettu siten, että kustannusrakenne on nyt oikeanlainen. Kaikissa prosesseissa tavoitteena on lisätä tehokkuutta ja automatisointia. Segmentillä on hyvät edellytykset jatkaa kasvustrategian toteuttamista ja tuloksen parantamista, pyrkien saavuttamaan sille asetetut tavoitteet tulevina vuosina.

Teknologia ja kehitystoiminto

Koko konsernin kattava Teknologia ja kehitystoiminto perustettiin vuonna 2016. Toiminto vastaa tutkimus-, teknologia- ja tuotekehitystoiminnasta, ja sen kautta voidaan parhaat resurssit suunnata tärkeimpien liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntämiseen esimerkiksi innovaation ja digitalisaation saroilla. Toiminto palvelee kaikkia kolmea liiketoimintasegmenttiä.

Tärkeimpiä kehityshankkeita vuonna 2017 olivat älykkäät vedenseurantajärjestelmät. Vedenjakelujärjestelmiin integroitujen järjestelmien avulla voidaan valvoa vedenlaatua ja jakelujärjestelmän toimintaa sekä ehkäistä ongelmia ja samalla tehostaa rakennusprosessia. Kaikki alkaa jo suunnitteluvaiheessa, ennen rakennusten tietomallinnusta, ja asennusvalmiiden käyttövesiasemien ja muiden ratkaisujen asentamista. Uponorin ja Belkinin yhteistyönä kehittämä Phyn-teknologia mullistaa käyttövesijärjestelmien monitoroinnin. Uutuustuote on käynyt läpi beta-testausohjelman ja se esiteltiin markkinoille Pohjois-Amerikassa tammikuussa 2018.

Uponor tiedotti vedenlaadun analysointiteknoologiaa kehittäneen NWaterin hankinnasta vuoden 2016 lopulla. Yritystoston jälkeen teknologia nimettiin UWateriksi. Reaaliaikainen vedenlaadun analyysi hälyttää käyttäjät havaitsemaan äkilliset muutokset veden laadussa.

Voimavaroja suunnattiin myös Uponorin tarjonnan ja prosessien digitalisointiin. Digitalisaatio on keskeisellä sijalla Uponorin kestävä kasvun strategian lyhyen ja pitkän aikavälin toteutuksessa yhtä lailla tämän hetken tärkeillä markkinoilla kuin markkinoilla, joilta haetaan kasvua tulevaisuudessa. Digitalisaation pitkän aikavälin tavoitteena on parantaa asiakaskokemusta ja tuottaa lisäarvoa heidän liiketoiminnalleen.

Uponor Smatrix Style -termostaatille myönnettiin brändin ja tuotteen hyvästä laadusta kansainvälinen Plus X -palkinto maailman suurimmassa innovaatiopalkintogaalassa. Asiantuntijaraati myönsi termostaatille arvostetun palkinnon laadun, suunnittelun, helppokäyttöisyyden ja ekologisuuden kategorioissa. Raatiin tekivät vaikutuksen Uponor Smatrix Stylen puhdas ja houkutteleva muotoilu sekä energiatehokkuuden ja miellyttävän sisäilman mahdollistava älykäs säätöjärjestelmä. Asiantuntijoiden mukaan Uponor Smatrix Style täyttää myös helppokäyttöisyyden vaatimuksen. Helppokäyttöisyyttä lisää erityisesti Smatrix-sovellus, jolla termostaatin asetukset on helppo määrittää.

”Digitalisaation avulla voimme parantaa asiakaskokemusta ja tuottaa heidän liiketoiminnalleen lisäarvoa pidemmällä aikavälillä.”

Phyn Plus, monipuolisin ja kattavin älykkään veden ratkaisu maailmassa, esiteltiin Yhdysvalloissa tammikuussa 2018. Tuote valvoo ja mittaa veden paineen muutoksia sekä ilmoittaa asukkaille, jos veden kulutus poikkeaa tavanomaisesta. Suuren vuodon sattuessa se voi sulkea vedentulon automaattisesti. Tuote on tarkoitus esitellä Euroopassa vuonna 2019.

Visio

Ratkaisumme rikastavat ihmisten elämää ympäri maailman

Arvot

Connect. Build. Inspire.

Asiakaskeskeisyytemme ja asiantuntijuutemme toteutuvat, kun toimimme arvojemme mukaisesti

- Kaiken, minkä teemme, teemme asiakkaan hyväksi
- Olemme uteliaita ja pyrimme aina parempiin suorituksiin
- Olemme sitoutuneita ja otamme vastuuta tulosten saavuttamisesta
- Teemme yhteistyötä, kuuntelemme ja opimme
- Luotamme, kunnioitamme ja nautimme työstämme
- Pyydämme ja annamme rakentavaa palautetta

Vuonna 2017 Uponor toimitti energiatehokkaan ja asuinmukavuutta parantavan sisäilmaratkaisun 50 Hertz -yhtiön uuteen pääkonttoriin Berliinissä. Kestävää kehitystä edistävä järjestö DGNB palkitsi rakennuksen kestävää kehitystä tukevasta upeasta arkkitehtuurista Diamond- ja Gold -palkinnoilla.

Uponorin strateginen viitekehys

Mitä me teemme

Uponor valmistaa ja myy puhtaan käyttöveden jakeluun liittyviä ratkaisuja, energiatehokkaita lämmitys- ja viilennysratkaisuja sekä luotettavia yhdyskuntateknisiä ratkaisuja nesteiden kuljetukseen. Uponorin tuotteita on saatavilla noin 100 maassa, ja Uponorin tuotantolaitoksia on kolmella mantereella.

Merkittävimmät kehitykseen vaikuttavat tekijät

Uponorin tuotteiden kysyntä seuraa voimakkaasti rakennusteollisuuden sesonkivaihteluja. Vahvasti syklistä uudisrakentamista tasapainottaa vuodenajan vaihteluille vähemmän altis ja koko ajan kasvava korjausrakentaminen.

Kaupungistumisen merkitys kasvaa ja näkyy esimerkiksi kerrostalorakentamisen suhteellisen osuuden kasvuna kaikkeen asuinrakentamiseen verrattuna. Kaupungistuminen, ammattitaitoisen työvoiman puute, pyrkimys parempaan laatuun sekä tehokkaampien

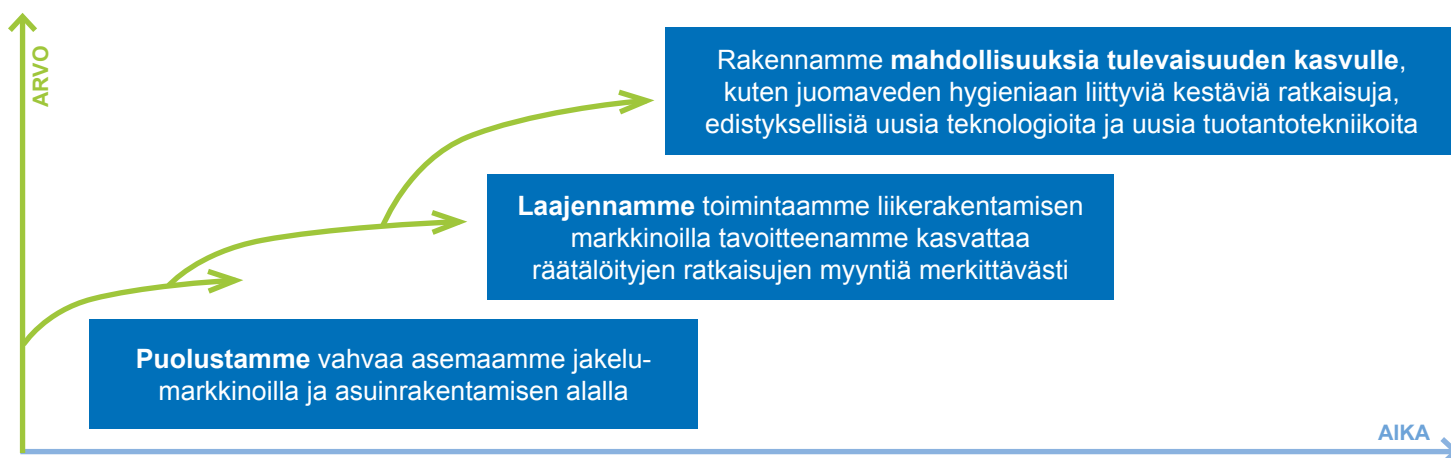
rakennusprosessien vaatimukset edellyttävät muutosta arvoketjussa – lisäarvo luodaan muualla kuin rakennustyömaalla. Tämä luo rakennusmateriaaleja tarjoaville yrityksille mahdollisuuden toimittaa asennusvalmiita ratkaisuja, tuotetietoa digitaalisesti sekä työkaluja, jotka ovat yhteensopivia rakennusten tietomallintamiseen (Building Information Modelling, BIM).

Syvällinen muovien ja suulakepuristustekniikoiden tuntemus on perinteisesti Uponorin ydinosaamista. Nämä ovat tärkeitä osaamisalueita yhä edelleen, mutta kilpailukyvyn säilyttämisen painopiste on siirtynyt asiakkaan tarpeiden ymmärtämiseen ja kykyyn toimittaa kokonaisratkaisuja.

Uponorin strateginen suuntaus

Vaikka Uponorin liiketoimintasegmentit palvelevat maantieteellisesti hyvin erilaisilla alueilla ja tarjoavat ratkaisuja ja palveluja erilaisille asiakkaille, niillä on kuitenkin samanlaisia haasteita ja niiden kehitystä ohjaavat yhteiset strategiset suuntaviivat.

Kolme kannattavan kasvun kehitysvaihetta

Ensimmäinen kehitysvaihe edustaa nykyistä liiketoimintaamme, missä vakiomuotoiset tuotteet toimitetaan asiakkaille tukkuliikkeiden kautta. Talotekniikan liiketoimintasegmenteissä tämä tarkoittaa sitä, että tuotteet toimitetaan pääsääntöisesti asuinrakentamisen sektorille. Uponor Infran liiketoimintasegmentissä ensimmäisen kehitysvaiheen liiketoimintamalli vastaa varastossa olevia tuotejärjestelmiä ja tavanomaista projektimyyntiä. Tällä liiketoimintasegmentillä kilpailu on kireää ja tuotteet muuttuvat yleishyödykkeiksi kiihtyvällä vauhdilla. Toimintojen tehokkuus ja innovatiivinen tarjonta auttavat markkina-osuuksien säilyttämisessä tulevaisuudessakin.

Toinen kehitysvaihe edustaa talotekniikassa toiminnan laajentamista liikerakentamisen segmenttiin eli liikerakennuksiin ja kerrostaloihin. Uponor Infralle liikerakentamisen segmentti tarkoittaa räätälöityjen ratkaisujen myyntiä. Liiketoiminnalle on ominaista asennusvalmiiden ratkaisujen ja räätälöityjen kokonaisratkaisujen toimittaminen.

Kolmas kehitysvaihe tarjoaa mahdollisuuksia, joiden avulla voidaan muokata Uponorin koko liiketoimintaa. Esimerkiksi digitalisaatio tarjoaa Uponorille mahdollisuuden laajentaa toimintaansa putkien ja liittinten toimituksesta erilaisiin käyttöveden seurantaan liittyviin

”Olemme hyvin sitoutuneita siihen, että tuote- ja järjestelmäkehityksen ja kumppanuuksien avulla luomme lisäarvoa pitkällä aikavälillä samalla, kun teemme työtä kestävämmän kehityksen varmistamiseksi kaikkien yhteiseksi hyväksi.”

palveluihin. Kestävä kehitys ja hygieenisuus ovat edelleen keskeisiä tekijöitä. Koska onnistumiseen liittyy useita epävarmuustekijöitä, Uponor etenee monella saralla.

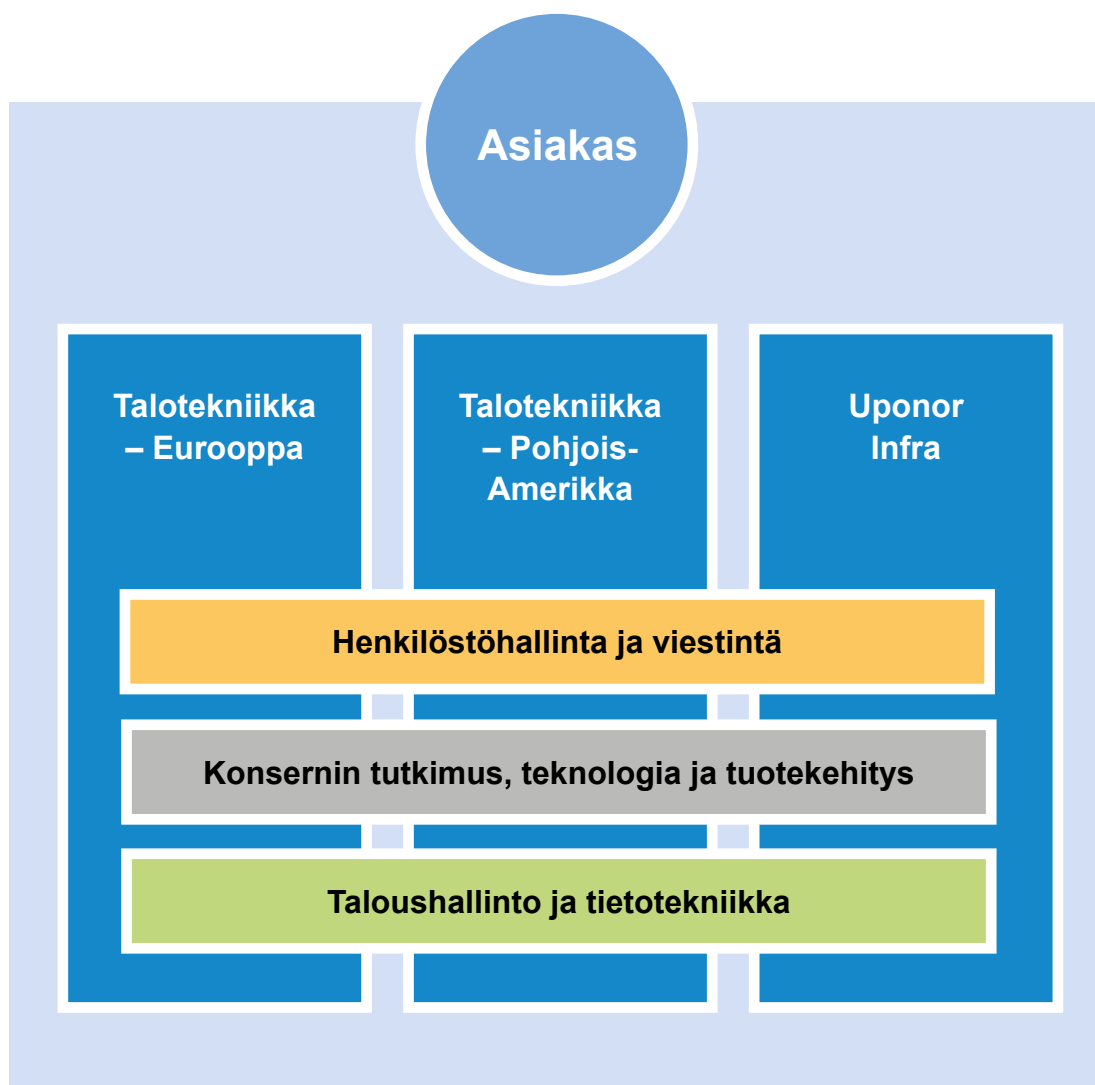
Arvoketju

Uponorin arvoketju alkaa hankinnasta, jossa hyödynnämme maan-
osanlaajuisen hankinnan mittakaavaetuja. Mahdollisuutemme valmis-
taa useita erilaisia putkia ja liittimiä omista tuotantolaitoksissamme on
meille kilpailuetu ja keino varmistaa tuotteidemme korkea laatu.

Kuluttajälähtöisissä toiminnoissamme teemme yhteistyötä eri
alojen ammattilaisten kanssa. Uponorilla on pitkä suhde tukkukaup-
pioiden kanssa ja olemme kouluttaneet yli 10 000 putkiasentajaa.
Arkkitehtien, suunnittelijoiden ja sijoittajien merkitys kasvaa liikera-
kentamiseen liittyvän strategiamme edetessä. Yhteistyö eri alojen
ammattilaisten kanssa on keskeisessä asemassa myös digitaalisten
palveluiden kehitystyössä ja tarjonnassa. Valitsemme omaa osaamis-
tamme täydentäviä kumppaneita, jotka pystyvät lisäksi vauhdittamaan
Uponorin digitaalista uudistumista.

Organisaatorakenne

Uponor on jaettu kolmeen asiakaslähtöisesti ja liiketoimintavas-
tuullisesti toimivaan segmenttiin. Uponor on globaali toimija, jossa
henkilöstöön, brändiin ja teknologiaan liittyvät päätökset tehdään kon-
sernitasolla. Näin esimerkiksi pitkäaikaisista tuotekehityshankkeista
saatavat edut pystytään hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti.

Uponorin kestävän kehityksen periaate

Uponor on sitoutunut etsimään ratkaisuja aikakautemme haasteisiin ja tuomaan markkinoille innovaatioita, jotka auttavat vähentämään ympäristövaikutuksia. Kumppanuuksiemme kautta pyrimme edistämään kestävästä kehitystä ihmisten ja ympäristön parhaaksi niin, että oma toimintamme säilyy pitkällä aikavälillä kannattavana.

Uponor ja kestävä kehitys

Uponor toimii alalla, jolla on suuri vaikutus kestävän kehityksen mukaiseen asumiseen ja elämiseen. Tavoitteenamme on rikastuttaa ihmisten elämää tarjoamalla asiakkaidemme ja yhdyskuntien hyvinvointia sekä elin- ja työympäristöjä parantavia korkealaatuisia sisäilmasto-, käyttövesi- ja yhdyskuntatekniikkaratkaisuja. Kestävä kehitys on keskeisellä sijalla tämän tavoitteen toteuttamisessa. Uponorissa kestävä kehitys ymmärretään laajimmassa mahdollisessa merkityksessään, ja sen soveltamisessa pyritään löytämään tasapaino ympäristö- ja yhteiskuntavastuun sekä pitkäaikaisen kannattavan kasvun välillä. Uponor on sitoutunut tuottamaan arvoa pitkällä aikavälillä, rakentamaan kestävämpää maailmaa ja hankkimaan menestystä sekä itselleen että kumppaneilleen kestävien innovaatioiden avulla.

Teetimme vuonna 2017 olennaisuusanalyysin osana sitoutumistamme luoda kestävämpää maailmaa. Selvitimme ensimmäistä kertaa toimintamme vaikutuksia ja mahdollisuuksia ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintoon (ESG) liittyvällä vaikutusarvioinnilla. Arvioinnin tuloksia käytetään päivitetessä konserninlaajuisen kestävän kehityksen strategiaa ja tavoitteita. Tavoitteet sovitetaan vastaamaan Uponorille tärkeitä ESG-asioita, ja ne auttavat näin maksimoimaan myönteisen vaikutuksemme näillä alueilla.

Kestävän kehityksen hallinnointi

Uponorin strategiassa tunnustetaan kestävän kehityksen tarjoamat mahdollisuudet ja vaikutus kysynnän kasvuun; tavoitteenamme onkin sisällyttää kestävä kehitys osaksi kaikkia keskeisiä liiketoimintaprosessejamme. Yhteiskuntavastuun ja kestävän kehityksen tiimi vastaa konsernin kestävän kehityksen ohjelman toteuttamisesta. Erityisenä painopistealueena on tunnistaa, suunnitella ja toteuttaa aloitteita, joiden tavoitteena on vähentää ympäristövaikutuksia ja parantaa yhteiskunnallista osallistumista ja samalla pienentää liiketoiminnan kustannuksia. Johtoryhmä ja hallitus valvovat kestävän kehityksen ohjelman toteutumista.

Kestävän kehityksen neljä osa-alueetta

Uponorin toteuttama yhteiskuntavastuun ja kestävän kehityksen ohjelma perustuu neljään osa-alueeseen, jotka on johdettu ympäristö- ja yhteiskuntavaikutuksia sekä taloudellisia vaikutuksia mittaavasta Triple Bottom Line -mallista. Valitut osa-alueet tukevat kokonaistavoitteen saavuttamista ja muodostavat viitekehityksen kestävän kehityksen ohjelman toteuttamiselle. Uponorin neljä osa-alueetta:

YRITYSKULTTUURI: Kestävä kehitys on keskeisellä sijalla konsernin kaikissa toiminnoissa

Jotta onnistumme matkallamme kohti kestävää tulevaisuutta, aiomme kehittää vastuullisen yrityskulttuurin, johon kaikki työntekijämme voivat sitoutua ja osallistua.

HUOLENPITO: Vähennämme ympäristövaikutuksia

Sitoudumme käyttämään resurssejamme säästäen ja tuottamaan jätettä mahdollisimman vähän, sekä hyödyntämään luonnollisia, uusiutuvia energianlähteitä niin tuotantolaitoksissamme kuin muissakin toimipisteissämme.

ASIAKAS: Rikastamme ihmisten elämää innovatiivisilla ratkaisuilla

Innovatiiviset, kestävän kehityksen periaatteiden mukaiset ratkaisumme auttavat tyypistämään hiilipäästöt nollaan samalla, kun luomme miellyttäviä ja terveellisesti rakennettuja ympäristöjä.

KUMPPANI: Sidosryhmien osallistaminen kestävän kehityksen mukaiseen toimintaamme

Luomme kestäviä yhteiskuntia tuleville sukupolville yhteistyössä sidosryhmiemme kanssa.

Neljä osa-alueetta määrittävät, miten yrityksen yhteiskuntavastuuta toteutetaan. Osa-alueista on johdettu viisi painopistealuetta kestävän kehityksen ohjelman edistämiseksi.

Entistä kestävämpi maailma

Molemminpuolinen onnistuminen kestävästi

YRITYSKULTTUURI

Kestävä kehitys on keskeisellä sijalla konsernin kaikissa toiminnoissa

HUOLENPITO

Vähennämme ympäristövaikutuksia

ASIAKAS

Rikastamme ihmisten elämää innovatiivisilla ratkaisuilla

KUMPPANI

Sitoutamme yhteistyökumppanimme kestäväan kehitykseen

Yhteiskuntavastuu

Kestävän kehityksen painopistealueet

Uponorin kestäväan kehityksen työ keskittyy seuraaviin painopiste-alueisiin: yritysvastuu, ympäristövastuu, terveys ja turvallisuus, kumppanuudet ja henkilöstöstä huolehtiminen. Painopistealueiden avulla voidaan hallita ja johtaa kestäväan kehityksen neljän osa-alueen linjaamien tavoitteiden saavuttamista ja tavoitteisiin sitoutumista.

Yrityksen yhteiskuntavastuu

Uponor on globaali yritys, jolla on toimintaa 30 maassa ja jonka tuotteita myydään noin 100 maassa. Uponor pyrkii huolehtimaan, että se toimii eettisesti ja vastuullisesti ja että työntekijöitä kohdellaan oikeudenmukaisesti koko arvoketjun matkalta. Haluamme olla nykyisten ja tulevien työntekijöidemme sekä asiakkaidemme, kumppaniemme ja sijoittajiemme keskuudessa tunnettuja ja arvostettuja avoimuudestamme, oikeudenmukaisuudestamme ja tasavertaisesta kohtelusta.

Uponorin toimintaohjeet

Toimintaohjeissa on selvitetty, miten ratkaistaan eettiseen toimintaan, lakeihin tai säädöksiin, ristiriitatilanteisiin, lahjoihin ja lahjuksiin, luottamuksellisiin tietoihin, ympäristöön, työntekijöihin, asiakkaisiin ja toimittajiin liittyvät ongelmat. Toimintaohjeet koskevat kaikkia Uponorin työntekijöitä. Toimintaohjeet edistävät moraalisesti hyväksyttävää käytöstä ja se tarjoaa eettisen päätöksenteon suuntaviivat. Uponor Oyj:n hallitus on hyväksynyt toimintaohjeet.

Toimintaohjeissa edellytetään kaikkien Uponor-yhtiöiden ja niiden työntekijöiden ja toimittajien toimivan kansainvälisten ja kansallisten lakien hengen ja kirjaimen mukaisesti kaikkialla, missä Uponor toimii. Näihin lakeihin kuuluvat esimerkiksi lait ja määräykset, joiden tarkoituksena on edistää tasapuolista kilpailua, säännellä julkista arvopaperikauppaa, ohjata johtamis- ja valvontajärjestelmiä (corporate governance), huolehtia yksityisyyden suojasta, torjua lahjontaa ja korruptiota sekä säännellä tuoteturvallisuutta ja työehtoja. Toimenpideohjeiden rikkomisesta seuraa kurinpitotoimia. Uponorin

toimintaohjeet ovat osoitteessa <https://www.uponor.fi/sivustoehdot/uponorin-toimintaohjeet>.

Uponor huolehtii, että sen työntekijät ovat tietoisia toimintaohjeista ja tuntevat ne, järjestämällä aiheeseen liittyvää koulutusta säännöllisesti. Uponorin sisäinen valvonta ja konsernin lakiasiantoinnot toteuttivat toiminnan eettisyyttä, säädöstenmukaisuutta ja hallintoa koskevan tutkimuksen vuonna 2017. Kyselytutkimuksen avulla pyrittiin selvittämään ja lisäämään työntekijöiden tietämystä toimenpideohjeista. Kaikille työntekijöille, joilla on sähköpostiosoite, lähetettiin linkki kyselyyn (noin 2 100 työntekijää). Vastausprosentti oli 50. Luottamuksellisuuden säilyttämiseksi kyselyn toteuttaminen annettiin kolmannen osapuolen suoritettavaksi.

Lahjonta ja korruptio

Lahjontaan ja korruptioon liittyvät tiedot on esitetty väärinkäytöksiä koskevassa ohjeistuksessa. Ohjeistuksen tarkoituksena on määrittää Uponorin asennoituminen väärinkäytöksiä kohtaan, pyrkimys ehkäistä väärinkäytöksiä ja Uponorin kaikkien työntekijöiden vastuu ehkäistä väärinkäytöksiä. Uponor ei hyväksy epärehellisyyttä millään tasolla.

Uponor Oyj:n hallitus hyväksyy ohjeistuksen ja valvoo sen toimeenpanoa. Toimitusjohtajan ja johtoryhmän vastuulla on arvioida ohjeistus kerran vuodessa. Ohjeistus koskee kaikkia Uponorin työntekijöitä kaikkialla maailmassa sekä Uponorin yhteistyökumppaneita (kuten edustajia, konsultteja, toimittajia, urakoitsijoita, ulkopuolisia tahoja ja/tai muita Uponoriin liikesuhteessa olevia osapuolia).

Kaikki väärinkäytökset ja epäilyt väärinkäytöksistä (anonyymisti ilmoitetut ja muut) tutkitaan riippumatta epäillyn asemasta, ajasta Uponorin palveluksessa ja suhteesta Uponoriin. Ohjeistusta rikkovia työntekijöitä rangaistaan. Jos yhteistyökumppani rikkoo ohjeistusta vastaan, Uponor katkaisee kaikki liikesuhteet kyseiseen kumppaniin, joka on velvollinen korvaamaan aiheutuneet vahingot ja joutuu teoistaan rikosoikeudelliseen vastuuseen.

Työntekijöiden oikeudenmukainen kohtelu

Uponor kunnioittaa ihmisoikeuksia ja noudattaa YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta. Uponor on vastuullinen työnantaja ja tukee työntekijöidensä yhdenvertaisia mahdollisuuksia. Syrjintää ei sallita. Uponor ei hyväksy lapsi- tai pakkotyövoiman käyttöä eikä tee sopimuksia lapsi- tai pakkotyövoimaa käyttävien toimittajien kanssa. Uponor pyrkii takaamaan kaikille työntekijöilleen kohtuullisen palkan sekä turvallisen ja terveellisen työpaikan. Nykyään käytössä oleva ilmiöntajajärjestelmä tullaan todennäköisesti vuoden 2018 aikana korvaamaan järjestelmällä, jossa ilmiannon voi tehdä nimettömästi. Lisätietoja Uponorin sitoutumisesta työntekijöiden oikeudenmukaiseen kohteluun löytyy yrityksen verkkosivuilta osoitteesta <https://www.uponor.fi/sivustoehdot/uponorin-toimintaohjeet>.

Monimuotoisuus Uponorissa

Uponor haluaa palvelukseensa monimuotoista työvoimaa, jonka avulla luodaan paras mahdollinen ympäristö luovalle ja tehokkaalle työskentelylle sekä varmistetaan menestyksenkäs ja kannattava liiketoiminta. Uponor on sitoutunut tasavertaisten mahdollisuuksien periaatteisiin ja pyrkii tarjoamaan ympäristön, jossa jokainen työntekijä ja asiakas tuntevat itsensä kunnioitetuksi ja arvostetuksi riippumatta rodusta, ihonväristä, uskonnosta, sukupuolesta, kielestä, poliittisista tai muista mielipiteistä, kansallisesta tai yhteiskunnallisesta alkupe-
rästä, omaisuudesta, syntyperästä tai yhteiskunnallisesta asemasta.

Sovittuja arviointiperusteita seurataan säännöllisesti konserni-tasolla sekä segmentti- että maakohtaisesti. Uponorin johtoryhmä käsittelee monimuotoisuutta ja sen tilannetta vuosittain People Day -teemapäivässään ja johtoryhmä raportoi päätelmistään hallitukselle. Mikäli huolenaiheita havaitaan, korjaavat toimet toteutetaan välittömästi. Lisätietoja Uponorin sitoutumisesta monimuotoisuuteen löytyy yhtiön verkkosivuilta osoitteesta <https://www.uponor.fi/sivustoehdot/monimuotoisuus-uponorissa>.

”Uponor edellyttää toimittajiensa noudattavan Uponorin eettisiä, sosiaalisia, ympäristöllisiä ja laadullisia normeja sekä kansainvälisiä ja kansallisia lakeja ja säädöksiä.”

Monimuotoisuus hallituksessa

Uponor pyrkii siihen, että sen hallituksessa on monipuolisesti koke-
musta eri aloilta ja markkinoilta, hallituksen jäsenillä on monipuolisesti ammatillista kokemusta ja erilaiset koulutustaustat ja että hallituksen jäsenet ovat eri-ikäisiä ja että molemmat sukupuolet ovat hallituksessa edustettuina. Uponor Oyj:n hallituksessa ei ole työntekijöiden edustajia. Lisätietoja monimuotoisuudesta hallituksessa löytyy yhtiön verkkosivuilta osoitteesta <https://investors.uponor.com/fi/hallinto/hallitus>.

Toimitusketjun hallinta

Uponor on teollisuusyritys, joka tarjoaa tuotteita ja ratkaisuja ammat-
tilaisasiakkaille kansainvälisillä markkinoilla. Tuotevalikoimamme koostuu laadukkaista tuotteista, jotka palvelevat pitkään sekä ammattimaisessa että kuluttajakäytössä. Tämän takia panostamme erityisesti muun muassa laatu-, turvallisuus- ja luotettavuusseikkoihin.

Uponor edellyttää toimittajiensa noudattavan Uponorin eettisiä, sosiaalisia, ympäristöllisiä ja laadullisia normeja sekä kansainvälisiä ja kansallisia lakeja ja säädöksiä, kuten toimintaohjeissa ja hankintojen puitesopimuksissa on määritetty. Uponor suorittaa nykyisten ja uusien toimittajien tarkastuksen näiden periaatteiden mukaisesti. Uponorin yhteiskuntavastuun periaatteissa edellytetään, että kaikkien Uponorin nimellä myytyjen tuotteiden ja palveluiden hankinnassa on noudatettu kansainvälisesti hyväksytyjä normeja. Tavoitteenamme on varmistaa, etteivät eettiset, sosiaaliset, ympäristölliset ja laadulliset kysymykset sekä työntekijöiden kohtelu jää erillisiksi toiminnoiksi, vaan sisältyvät olennaisesti kaikkiin hankintaprosesseihimme. Lisätietoja Uponorin toimittajia koskevista käytännöistä löytyy yhtiön verkkosivulta osoitteesta <https://www.uponor.fi/legal-information/supplier-policy>.

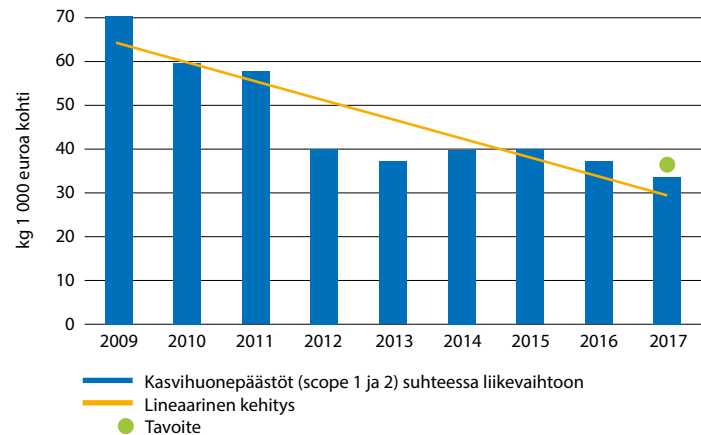
Ympäristö

Uponor pyrkii sovittamaan inhimilliset, ympäristölliset ja talou-
delliset edut yhteen. Uponor ottaa tuotetarjonnassaan huomioon ympäristönäkökohdat ja pyrkii jatkuvasti vähentämään toiminta-
nsa ympäristövaikutuksia. Ympäristö- ja energiatavoitteiden saavuttamiseksi Uponorissa on otettu käyttöön ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä ja ISO 50001 -energianhallintajärjestelmä. Lisätietoja Uponorin sitoutumisesta monimuotoisuuteen löytyy yhtiön verkkosivuilta osoitteesta <https://www.uponor.com/legal-information/quality-environmental-management-policy>.

Kasvihuonekaasupäästöt

Ilmaston globaali lämpeneminen ja kasvihuonekaasupäästöjen pienentäminen ohjaavat Uponorin energian käyttöä. Olemme asettaneet tavoitteeksemme vähentää suoraa (scope 1) ja epäsuoraa (scope 2) kasvihuonekaasupäästöjä 20 % liikevaihdosta vuoden 2015 tasosta vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteemme on siirtyä sataprosenttiseen vihreän energian käyttöön vuoteen 2020 mennessä siellä, missä se on mahdollista. Tavoitteen saavuttamiseksi Uponor allekirjoitti vuonna 2017 kymmenvuotisen sopimuksen täyttää noin 40 % energian tarpeesta Apple Valleyn tehtaalla Yhdysvaltain Minnesotassa sataprosenttisesti uusiutuvalla energialla (tuulivoima ja aurinkoenergia). Uponorin tehtaalla Saksassa sähköntarve on täytetty sataprosenttisesti uusiutuvalla energialla jo vuodesta 2014 alkaen.

Kasvihuonepäästöt suhteessa tavoitteeseen

Mittari	Yksikkö	2017	2016	2015	2014	2013
Ympäristömittarit						
Kokonaisenergian kulutus	1 000 MWh	198,5	198,5	185,1	184,2	149,3
- Ostettu sähkö	1 000 MWh	157,3	149,6	138,3	130,6	101,7
- josta sertifioitua vihreää sähköä	1 000 MWh	20,7	14,5	11,5	11,1	2,2
- Itse tuotettu sähkö	1 000 MWh	0,4	0,9	1,1	1,0	1,2
- Fossiilisten polttoaineiden käyttö	1 000 MWh	41,0	48,9	46,8	53,6	47,6
- Lämmitys	1 000 MWh	26,5	33,7	31,6	35,9	33,1
- josta uusiutuvia	%	17,1	14,7	13,4	12,9	3,5
- Omat ajoneuvot (ml. leasing)	1 000 MWh	14,6	15,2	15,2	17,7	14,5
Raaka-aineiden käyttö	1 000 tonnia	140,8	132,7	127,1	122,5	84,6
Veden kulutus	1 000 m ³	156,4	168,4	190,9	190,0	111,4
Kasvihuonekaasupäästöt (scope 1)	1 000 tonnia	7,5	8,7	8,5	9,6	9,3
Kasvihuonekaasupäästöt (scope 2)	1 000 tonnia	32,1	32,2	33,5	31,1	24,3
Jätettä yhteensä	1 000 tonnia	18,8	16,4	16,4	15,1	11,1
- Kierrätetyn jätteen määrä	%	92,4	97,4	97,5	95,3	95,9
- Kaatopaikkajätettä	%	7,6	2,6	2,5	4,7	4,1
Vaarallista jätettä, kokonaismäärästä	%	4,5	1,5	1,1	1,1	1,5
Tuotantolaitosten määrä		15	15	14	14	10
ISO 14001 -hyväksytyjä tuotantoyksiköitä		13	10	10	12	8
- osuus kaikista tuotantoyksiköistä	%	87	67	71	86	80
ISO 50001 -hyväksytyjä tuotantoyksiköitä		4	3	2		
- osuus kaikista tuotantoyksiköistä	%	20	20	14		

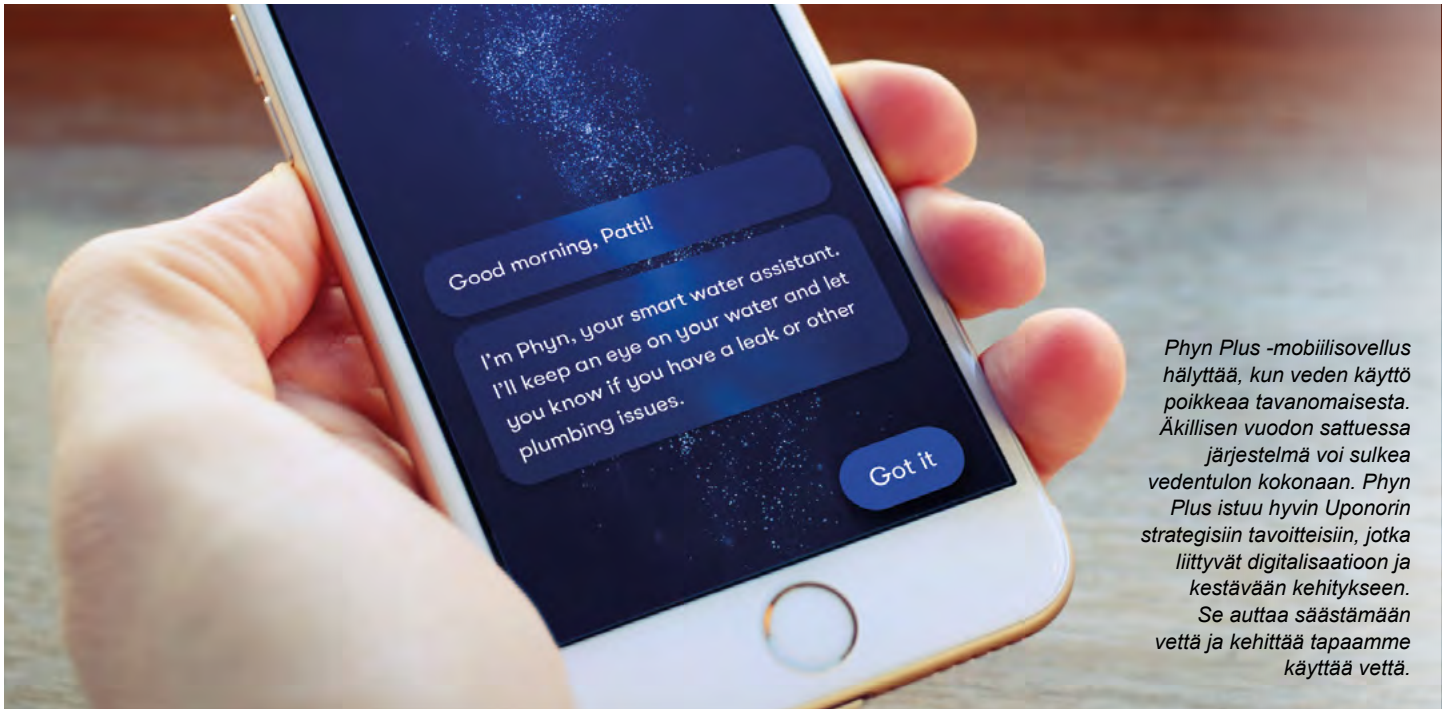
Keskimääräinen tiedon tarkkuus yli 95 %.

Vuonna 2017 Uponorin toiminta kehittyi kestävästä kehityksen kannalta myönteiseen suuntaan. Se johtui pääosin suurista tuotannon muutoksista. Näitä olivat muun muassa putkituotannon lopettaminen Espanjassa ja sen siirto Ruotsin Virsboon. Sinne siirrettiin myös eristettyjen putkien valmistus Nastolasta; siirto saatiin päätökseen vuoden 2017 alkupuolella. Fossiilisten polttoaineiden käyttö konsernissa väheni samaan aikaan, kun uusiutuvan vihreän energian käyttöä lisättiin. Myös veden käyttöä onnistuttiin vähentämään prosesseja uudistamalla. Niin ikään kasvihuonepäästöjen kokonaismäärä laski. Uponor käyttää raportoinnissaan hankintaperusteisia scope 2 -lukuja, sikäli kuin niitä on saatavilla ja muuten sijaintiperusteisia lukuja. Tavoitteenamme on raportoida hankintaperusteisia scope 2 -lukuja vuodesta 2018 kaikilta paikkakunnilta, jos niitä on saatavilla.

Jätteiden kokonaismäärä säilyi aika lailla ennallaan mutta kaatopaikkajätteen määrä kasvoi vuonna 2017. Tämä johtui vanhan ja jo pitkään käytöstä poissa olleen prosessivesilaitoksen purusta ja siihen liittyneen likaisen maa-aineksen poistosta. Prosessivesilaitos oli 1990-luvulla Uponorin ja kahden jo pois myydyin liiketoiminnan yhteiskäytössä. Tästä syystä myös vaarallisen jätteen määrä ylitti selvästi normaalin vuotuisen tason.

Joitakin viime vuosien lukuja on muutettu johtuen siitä, että käyttöön on otettu uusia ja tarkempia mittaus- ja raportointitapoja. Luvuissa ei ole mukana Kanadan, Venäjän ja Kiinan tuotantolaitoksia, koska niihin ollaan vasta luomassa ympäristöraportointia. Ne on tarkoitus ottaa mukaan vuonna 2018. Myös Yhdysvaltojen Hutchinsonin vuonna 2017 ostettu tuotantolaitos puuttuu, koska se ei ole vielä tuotantokäytössä.

Phyn Plus -mobiilisovellus hälyttää, kun veden käyttö poikkeaa tavanomaisesta. Äkillisen vuodon sattuessa järjestelmä voi sulkea vedentulon kokonaan. Phyn Plus istuu hyvin Uponorin strategisiin tavoitteisiin, jotka liittyvät digitalisaatioon ja kestäväan kehitykseen. Se auttaa säästämään vettä ja kehittää tapamme käyttää vettä.

Uponor pyrkii pienentämään ympäristövaikutustaan parantamalla energiatehokkuutta ja pienentämällä kustannuksia ohjaamalla työntekijöitään, tuotantoprosessejaan ja toimitusketjuaan. Vuodesta 2017 lähtien Uponorin 15 tuotantolaitoksesta 13 on ISO 14001 -sertifioituja ja neljä ISO 50001 -sertifioituja. Tehokas ympäristöhallintajärjestelmä tarjoaa strategisia etuja synnyttämällä suoraa sisäistä hyötyä ja osoittamalla ulkoisille sidosryhmille, miten vahvasti yhtiö on sitoutunut kestäväan kehitykseen. Uponorin tavoitteena on kaikkien tuotantolaitosten ISO 14001- ja ISO 50001 -sertifiointi vuoteen 2020 mennessä.

Vesi

Uponor pyrkii systemaattisesti pienentämään omaa ympäristöjalanjälkeään. Koko konsernin kattavaan ympäristö- ja energiaohjelmaan kuuluu useita hankkeita ja aloitteita, joiden tavoitteena on tehostaa paitsi toimintoja myös vedenkulutusta. Kaikissa Uponorin putkea valmistavissa tuotantolaitoksissa käytetään viilennykseen suljettua vesikiertojärjestelmää.

Ympäristö ja vesi – yksi kallisarvoisimmista hyödykkeistämme – ovat keskeisessä asemassa myös Uponorin kehittämässä innovatiivisissa ratkaisuissa. Esimerkiksi tammikuussa 2018 Pohjois-Amerikan markkinoilla esitelty Phyn Plus, joka on Uponorin ja kuluttajaelektronikkaan perehtyneen Belkinin muodostaman yhteisyrityksen kehitystyön tulos, on uusi kotien älyjärjestelmä, joka ilmoittaa asunnonomistajalle viipymättä vuodon havaittuaan ja ehkäisee vaurioiden syntymistä katkaisemalla vedentulon välittömästi. Lisätietoja Uponorin tuotetarjonnasta löytyy yhtiön verkkosivuilta osoitteesta <https://www.uponor.com/products>.

Ongelmajäte

Uponorin tuotantolaitoksissa syntyvästä jätteestä ja käytetyistä materiaaleista vain pieni osa, alle 1,5 %, on ongelmajätettä. Olemme onnistuneet vähentämään ongelmajätteen määrää jo useiden vuosien ajan soveltamalla omaa ympäristöohjelmaamme (esimerkiksi oma vedenpuhdistamo öljyn ja veden seokselle). Uponor on tehnyt sopimukset ongelmajätteen kierrättämisestä sertifioitujen jätteenkäsittely-yritysten kanssa, minkä seurauksena jätteen kokonaismäärä elinkaaren lopussa jää alhaiseksi.

Vuonna 2017 ongelmajätteen määrä kasvoi huomattavasti. Tämä johtui vanhan ja jo pitkään käytöstä poissa olleen prosessivesilaitoksen purusta ja siihen liittyneen likaisen maa-aineksen poistosta. Prosessivesilaitos oli 1990-luvulla Uponorin ja kahden jo pois myydyn liiketoiminnan yhteiskäytössä.

Kemikaalit

Toimittajilta saatujen tietojen mukaan kaikki Uponorin tuotteet ja järjestelmät ovat eurooppalaisessa REACH-asetuksessa (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals) määritettyjen vaatimusten mukaisia. REACH-vaatimustenmukaisuusvakuutus on osoitteessa <https://www.uponor.fi/yritys/kestava-kehitys/reach>. Vaikka Pohjois-Amerikassa ei ole omaa REACH-asetuksen tyyppistä kemikaalilainsäädäntöä, Uponor noudattaa asetusta soveltuvin osin koko yhtiössä.

Uponorissa toimii oma REACH-tiimi, jonka asiantuntijat seuraavat lainsäädännössä, tuotannossa jne. tapahtuvia muutoksia säännöllisesti. Tiimi tarkastaa toiminnot ja määrätty toimenpiteet neljännesvuosittain ja, mikäli muutoksia on tapahtunut, Uponorin REACH-tiimi tutkii, miten muutokset vaikuttavat Uponorin tuotteisiin. Tarvittaessa tiimi ottaa yhteyttä kyseisiin tuotteisiin liittyviin toimittajiin ja arvioi tilanteen sisäisesti yhdessä kehitys- tai tuotantotiimin kanssa.

Kiertotalous

Uponor uskoo, että siirtyminen kertakäyttöisestä ”take-make-waste” -tuotantomallista kiertotalouteen on välttämätöntä. Uponorissa siirtymistä kiertotalouteen toteutetaan innovaatioiden avulla. Kiertotalouteen liittyvät käynnissä olevat avainhankkeemme liittyvät palautettaviin ja kierrätettäviin pakkausjärjestelmiin, vaihtoehtoisin muoviraaka-aineisiin sekä tuotannosta syntyneiden jäämien ja kuluttajien kierrättämän materiaalin ohjaaminen takaisin tuotantoon.

Tuoteinnovaatiot ja tuotekehitys

Uponorin strategia perustuu kestävän kasvun synnyttämiseen, ja innovaatiot ovat yksi keino saavuttaa tavoitteemme ja ilmoitetut kasvutavoitteet. Uponor hyödyntää uusien ideoiden hallinnoinnissa verkkopohjaista alustaa, jossa ideat suodatetaan tiettyjen periaatteiden mukaan. Jokaisen uuden idean on tuettava vähintään yhtä

innovaatioedellytystä ja konsernin sitoumusta (kestävä kehitys, terveys, miellyttävyys), jotta se voidaan ottaa tarkempaan käsittelyyn.

Pyrimme jatkuvasti kehittämään innovatiivisia ratkaisuja, jotka auttavat luomaan miellyttävämpiä, turvallisempia ja ekotehokkaampia rakennuksia. Ympäristöystävälliset lattialämmitys- ja viilennysratkaisut, seinälämmitys- ja viilennysratkaisut sekä rakenteiden lämpöaktiivatio takaavat miellyttävän asuin- ja työympäristön. Alhaisten käyttölämpötilojensa ansiosta lattia- ja seinälämmitysjärjestelmät ovat erittäin energiatehokas ja miellyttävä vaihtoehto rakennusten lämmitykseen. Lattia- ja seinälämmitysjärjestelmät soveltuvat erityisen hyvin käytettäväksi uusiutuville energianlähteillä, koska viilennykseen tarvittavat järjestelmälämpötilat voivat olla korkeampia ja lämmitykseen tarvittavat lämpötilat alhaisempia. Tämä pienentää rakennusten primaarienergian kulutusta ja hiilidioksidipäästöjä merkittävästi. Lisätietoja löytyy yhtiön verkkosivuilta osoitteesta <https://www.uponor.com/products>.

Maaperään kertyy saasteita useista eri lähteistä. Monet saastuneesta maaperästä löytyneistä haitallisista yhdisteistä pystyvät läpäisemään polyeteenistä valmistetut juomavesiputket saastuttaen siten putkissa kulkevan veden. Uponor Barrier PLUS on uusi, kestävä ja täysin kierrätettävä tapa huolehtia käyttöveden puhtaudesta saastuneessa maaperässä.

Uponorin kevyt ja kestävä Weholite® valitaan yhä useammin kohteisiin, joissa vaaditaan suuria säiliöitä (vesihuolto, hulevesijärjestelmät, palonsammutusvesi- ja kemikaalisäiliöt, alkalointisäiliöt, viivytysäiliöt jne.). Valmiiksi rakennettu järjestelmä säästää työaikaa asennuspaikassa noin 5,5 viikkoa ja vähentää hiilidioksidipäästöjä yli 110 tonnilla.

Terveys ja turvallisuus

Työntekijöidemme ja asiakkaidemme turvallisuus ja hyvinvointi ovat Uponorille mitä tärkeimpiä asioita.

Työntekijöiden terveys ja turvallisuus

Työntekijöidemme terveys ja turvallisuus ovat johtamisen kannalta tärkeimpiä asioita ja siten etusijalla taloudellisiin kysymyksiin nähden. Odotamme, että työntekijät huolehtivat myös itse työturvallisuudesta ja -terveydestä omien vastuidensa puitteissa. Lisätietoja terveydestä ja turvallisuudesta on laatu- ja ympäristöohjeistuksessa, joka löytyy yhtiön verkkosivuilta osoitteesta <https://www.uponor.com/legal-information/quality-environmental-management-policy>.

Osana "World Class Operations" -menetelmän soveltamista kaikissa Uponorin tuotantolaitoksissa on tavoitteena ollut nolla työtapaturmaa vuodesta 2008 alkaen. Yksiköihin on koottu työturvallisuustiimit, jotka edistävät työpaikan turvallisuutta järjestämällä koulutusta ja kokoontumalla säännöllisesti arvioimaan riskejä ja ehkäisemään onnettomuuksia. Tiimin tehtäviin kuuluu onnettomuuksista ja läheltä

piti -tilanteista raportoiminen ja tilanteeseen johtaneiden syiden analysointi. Lisäksi tiimit tekevät vertailuja oman yksikön sisällä ja eri yksiköiden välillä. Toteutettujen aloitteiden seurauksena onnettomuuksien määrät ovat pääsääntöisesti vähentyneet. Vuonna 2017 suotuisa kehitys kääntyi laskuun, kun Uponor Infrassa raportoitiin enenevässä määrin onnettomuuksia. Suurin syy muutokseen oli Uponor Infra ravistelleen kattavan muutosohjelman seuraukset. Liukastumiset, kaatumiset, käsittelyvirheet ja koneen tai kulkuneuvon käsittelyyn liittyvät tapaturmat ovat tavallisimpia sairauspoissaoloja aiheuttavia onnettomuuksia.

Asentajien terveys ja turvallisuus

Rakennustyömailla onnettomuusriski on suuri, ja siksi Uponorille on tärkeää huolehtia asentajien terveydestä ja turvallisuudesta erityisesti työmailla. Uponorin muoviputket ovat asentajille turvallinen vaihtoehto luoda rakenteita, joita tarvitsemme työelämässä ja omassa arjessamme. Esimerkiksi kestävien ja kevyiden PEX-putkien kantaminen on metalliputkiin verrattuna huomattavasti helpompaa ja poistaa kokonaan tulipalovaaran työmailla. Uponorin patentoidut liitinjärjestelmät mah-

Mittari	Yksikkö	2017	2016	2015	2014	2013
Sosiaaliset mittarit						
Henkilökunnan määrä (kokopäiv.)		4 075	3 868	3 735	3 982	4 141
Henkilöstön vaihtuvuus	%	11,2	4,5	5,0	3,3	7,8
Kokonaistyöaika	1 000 tuntia	7 172	6 808	6 574	7 008	7 288
Työperäisiä tapaturmia		64	54	86	74	45
Tapaturmia (suht.) (LTIF)	milj. työtuntia kohti	9	8	13	11	6

Keskimääräinen tiedon tarkkuus yli 95 %.

dollistavat liitosten tekemisen muutamassa sekunnissa eikä liitosten tekemisessä tarvita vaarallisia liuottimia tai liitosaineita, vaan asentajat voivat hengittää vapaasti tarvitsematta hengittää myrkyllisiä kaasuja.

Asukkaiden terveys ja turvallisuus

Ympäristöystävällisyyden lisäksi Uponorin tuotteilla voidaan luoda terveellisiä ja miellyttäviä ympäristöjä sekä turvallisia ja kestäviä kunnallisteknisiä ratkaisuja. Uponorin lattialämmitys- ja viilennysratkaisut parantavat sisäilman laatua ja takaavat asukkaille miellyttävät olosuhteet vuoden ympäri samalla, kun ne parantavat rakennusten energiatehokkuutta.

Juomaveden puhtauden kannalta tärkeintä on varmistaa, etteivät epätoivottavat aineet ja mikrobit pääse lisääntymään vedessä. Tämä voidaan estää huolehtimalla, että vesi on jatkuvasti liikkeessä, sen lämpötila on oikea eikä lämmintä vettä varastoida. Uponorin suljetuissa vesikiertojärjestelmissä ja automaattisissa huuhteluyksiköissä vesi virtaa koko ajan eikä jää missään vaiheessa seisomaan. Uponorin putkitekniikka ja suunnitteluratkaisut takaavat, että veden lämpötila on aina alle 25°C samalla, kun ne estävät kylmän veden putkia lämpenemästä. HIU-lämpöliittymät tuottavat kuumaa juomavettä tarpeen mukaan.

Kaupungistumisen myötä kestopäälysteisten alueiden määrä lisääntyy ja alueet, mihin hulevedet pääsevät vapaasti virtaamaan, käyvät vähiin. Tulviminen vaikuttaa elämänlaatuun ja tulee kunnille kalliiksi. Lisäksi tulvaveden mukana kulkeutuu saastunutta maainesta, kemikaaleja ja kiintoainesta. Vesisedimentin kerääminen suojelee luontoa. Uponor on jo usean vuoden ajan pyrkinyt aktiivisesti ratkaisemaan hulevesien muodostamia haasteita. Uponor Smart Trap -hulevesikaivo poistaa kiintoaineita sata prosenttia tehokkaammin kuin perinteiset hiekanerotuskaivot. Virtauksenohjauslevy voidaan asentaa myös vanhoihin kaivoihin tarvitsematta uusia koko järjestelmää.

Vuonna 2016 Uponor ilmoitti hankkineensa kehityksensä alkuvaiheessa olevaa veden analyysitekniikkaa. Teknologia esiteltiin markkinoille yhdyskuntatekniikan segmentin sovelluksissa vuonna 2017. Vedenlaatua seurataan verkossa ja käyttäjät havaitsevat juomaveden jakeluverkon ongelmista kielivät vedenlaadun äkilliset muutokset viipymättä. Verkossa toimiva ja ongelmatilanteista lyhyellä viiveellä ilmoittava varoitusjärjestelmä nopeuttaa ongelmapaikan löytämistä ja mahdollistaa nopean puuttumisen, mikä pienentää terveysriskejä ja niihin liittyviä kustannuksia. Järjestelmän avulla juomaveden jakelujärjestelmistä saadaan merkittävästi turvallisempia ja terveellisempiä. Lisätietoja löytyy yhtiön verkkosivuilta osoitteesta <https://www.uponor.com/products>.

Kumppanuudet

Uponorin toiminnan lähtökohtana on tuottaa lisäarvoa asiakkaille ja yhteistyökumppaneille. Keskitymme tekemään pitkäaikaista yhteistyötä, luomaan luotettavia kumppanuussuhteita ja tarjoamaan ratkaisuja, jotka auttavat asiakkaitamme menestymään omassa toiminnassaan. Tavoitteenamme on luoda parempia elinympäristöjä yhteistyössä eri alojen ammattilaisten kanssa. Yhteistyö ja kumppanuussuhteiden luominen luovat pohjan Uponorin pyrkimyksille edistää kestävästä kehitystä.

Uponor toimii yhteistyössä toimialakohtaisten järjestöjen ja ammattiliittojen kanssa ja pyrkii siten vaikuttamaan paikallisiin ja kansainvälisiin päättäjiin energia-, terveys- ja käyttövesiasioissa. Tällaisia järjestöjä ovat esimerkiksi The European Plastic Pipe and Fittings Association (TEPPFA), Pohjois-Amerikassa toimiva Plastic Pipe and Fittings Association (PPFA), sekä REHVA (Federation of European Heating, Ventilation and Air Conditioning Associations). Toimimme myös yhteistyössä amerikkalaisten järjestöjen kanssa,

kuten esimerkiksi Residential Energy Services Network (RESNET), National Association of Home Builders (NAHB), Leading Suppliers Council, Minnesota Sustainable Growth Coalition ja Earthshare, sekä kansallisten järjestöjen kanssa kuten esimerkiksi Green Building Council -neuvostot ja maailmanlaajuisesti toimiva World Wildlife Fund (WWF). Yksi World Green Building Council -verkoston hallituksen jäsenistä on Uponorin työntekijä. Uponor liittyi FIBS-verkoston jäseneksi vuonna 2017. FIBS on yritysvastuuverkosto suomalaisille yrityksille ja yhteisöille.

Uponor tukee voimakkaasti sellaisten lakien ja käytäntöjen kehittämistä, joilla vähennetään rakennusteollisuudessa käytettävien tuotteiden ja tekniikoiden ympäristövaikutusta ja siten lievitetään ilmastonmuutoksen vaikutuksia. Vuonna 2016 Uponorista tuli Suomen Climate Leadership Council -neuvoston jäsen. Neuvoston tarkoituksena on vaikuttaa Suomen elinkeinoelämän ja tutkimusorganisaatioiden valmiuteen vastata ilmastonmuutoksen tuomiin uhkiiin sekä kykyyn hyödyntää näiden synnyttämiä liiketoimintamahdollisuuksia. Uponor on ollut vuodesta 1995 alkaen Stockholm Water Prizen perustaja-

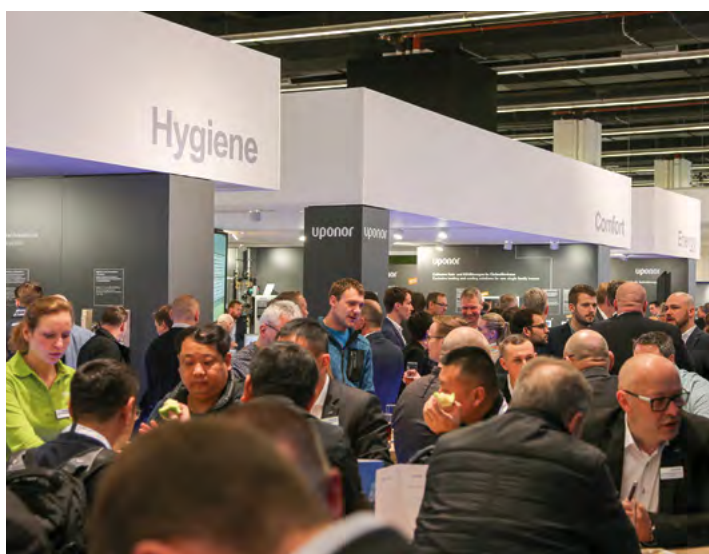

Uponorin uuden liiketoiminnan ja kestävästä kehityksen johtaja Ilari Aho puhumassa Uponor Future Building -tapahtumassa Tukholmassa toukokuussa 2017. Tapahtuma kokosi yhteen erilaisia rakennusalan ammattilaisia pohtimaan rakentamisen ja teollisuuden tulevaisuutta.

jäsen. Osallistumalla kansainvälisten standardien kehitystyöhön kansallisella, Euroopan ja globaalilla tasolla Uponor pyrkii edistämään kansallisen ja kansainvälisen lainsäädännön kehittymistä tähän suuntaan.

Näiden lisäksi Uponor järjestää vuosittain seminaareja ja muita tapahtumia, joissa suunnittelijat, arkkitehdit ja muut ammattilaiset kokoontuvat keskustelemaan kestävään kehitykseen liittyvistä teemoista. Esimerkiksi vuosina 2016/2017 Uponor järjesti Saksassa Tap Water Expert Forum -tapahtuman käyttövesiratkaisujen asiantuntijoille tavoitteenaan tiedottaa yleisesti juomaveden puhtaudesta ja Uponorin tarjoamista ratkaisuista. Uponor järjestää Pohjois-Amerikassa kahden vuoden välein messut, joilla asiakkaille tarjotaan tietoa Uponorin järjestelmätarjonnasta. Messuille osallistuu noin 1 000 kävijää. Uponor Kongress järjestetään vuosittain Keski-Euroopassa saksankielisille käyttövesi- ja lämmitysalan ammattilaisille. Maaliskuussa 2018 järjestettävä kongressi on järjestyksessä jo 40.

”Keskitymme tekemään pitkäaikaista yhteistyötä, luomaan luotettavia kumppanuussuhteita ja tarjoamaan ratkaisuja, jotka auttavat asiakkaitamme menestymään omassa toiminnassaan.”

Uponor tekee laajaa yhteistyötä kuten tässä ammattilaistapahtumissa ja messuilla eri puolilla maailmaa. Ylhäältä vasemmalta alkaen: ISH-messuilla Saksassa, Uponor Kongressissa Itävallassa, Phyn Plusin julkistuksessa CES 2018 -kuluttajaelektronikkamessuilla Yhdysvalloissa sekä Uponor Infran mukana Tanskan Rørcenterdagene 2017 -tapahtumassa.

Uponor on saanut useita ulkoisia tunnustuksia henkilöstöhallinnostaan. Vuonna 2017 Dakota-Scott -kuntaliittymä myönsi Uponorille yhdessä kahden muun yrityksen kanssa tunnustuksen työelämän kehittämisestä. Hyvä työnantajakuva on tärkeää Minnesotan kaltaisella alueella, jossa kilpailu työvoimasta on kovaa alhaisen työttömyyden takia.

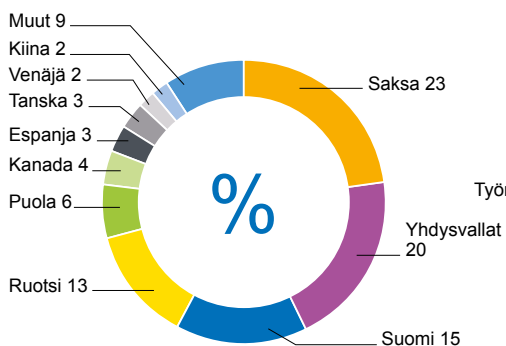
Henkilöstöstä huolehtiminen

Organisaatiokulttuuri tukee Uponorin strategian toteutumista tuottaen arvoa ja edistäen kannattavaa kasvua. Uponorin henkilöstöstrategian kolme keskeistä elementtiä ovat hyvä johtajuus, strategisen osaamisen vahvistaminen ja henkilöstön kannustaminen aloitteellisuuteen ja vaikuttamiseen. Uponor tarjoaa kaikille työntekijöilleen erilaisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan työssä oppimalla, saamalla ohjausta toisilta työntekijöiltä sekä järjestämällä perinteisesti oppitun-

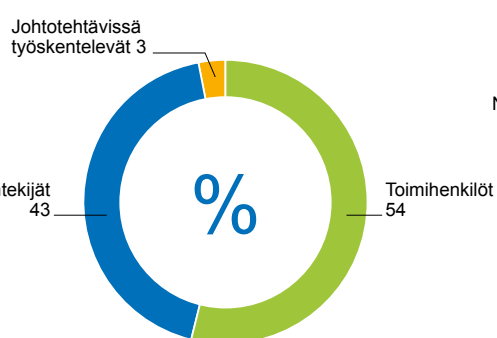
tien muodossa tapahtuvaa koulutusta ja tarjoamalla luentoja sähköisen eLearning-palvelun kautta. Vuonna 2017 käynnistettiin kaikille työntekijöille suunnatut englannin kielen kurssit.

Uponor haluaa tarjota työntekijöilleen ainutlaatuisia urapolkuja ja mahdollisuuden kehittää johtajuutta. Osaavat johtajat ovat Uponorin strategian onnistuneen toteuttamisen ehdoton edellytys. Tuemme vahvaa johtajuutta ja vahvistamme strategista osaamistamme tarjoamalla henkilöstölle neljää globaalia koulutusohjelmaa, joissa keskitytään liiketoiminnan, henkilöstön ja itsensä johtamiseen.

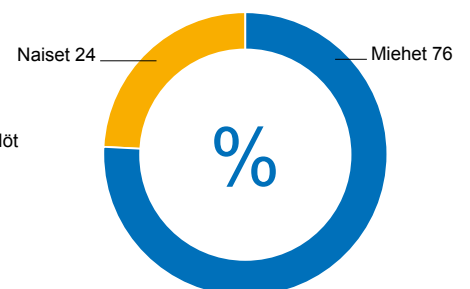
Henkilöstö maittain (kokopäiväiset)
31.12.2017

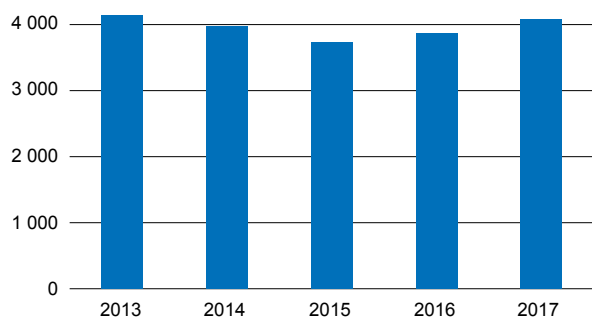
Henkilöstö ryhmittäin
31.12.2017

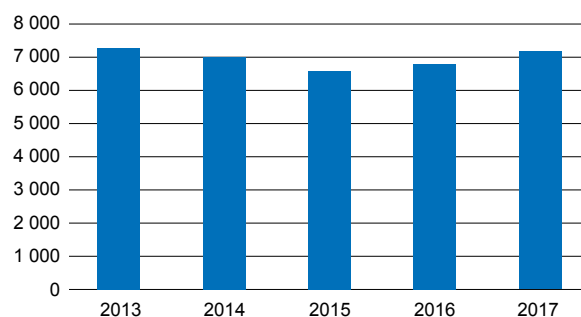
Henkilöstön sukupuolijakauma
31.12.2017

Henkilöstön määrä (kokopäiväiset) 31.12.2017

Kokonaistyöaika (1 000 tuntia)

Koulutusohjelmia järjestetään joka vuosi, ja työntekijöitä kutsutaan henkilökohtaisesti osallistumaan koulutukseen. Vuonna 2017 johtajakoulutukseen osallistui 106 mahdollista/tulevaa johtajaa, joista 29 % oli naisia ja 71 % miehiä. Maaliskuussa 2017 järjestettiin kansainvälinen johdon seminaari, "Upward Leadership Event", johon osallistui lähes 150 johdon edustajaa eri puolilta Uponoria keskustelemaan strategiseen johtamiseen liittyvistä aiheista kuten asiakaskokemuksesta, työntekijöiden sitouttamisesta ja liiketoiminnan kasvumahdollisuuksista. Vuonna 2017 käynnistettiin myös ensimmäinen liiketoimintasegmenttien rajat ylittävä mentorointikokeilu.

Uponorilla on ollut kansainvälinen harjoittelijaohjelma jo vuodesta 2011 lähtien ja ohjelma on ollut erittäin toimiva ja varsin suosittu. Harjoittelijoista monista on tullut Uponorin pysyviä työntekijöitä. Vuosien 2016 ja 2017 aikana harjoittelijoita oli yhteensä 10, joista kolme oli naisia ja seitsemän miehiä. Harjoittelijat olivat Suomesta, Ruotsista, Saksasta ja Yhdysvalloista. Neljäs harjoittelijaohjelma käynnistyi tammikuun 2018 puolella välissä. Lisätietoja ohjelmasta ja harjoittelijoiden kokemuksia löytyy osoitteesta <https://www.uponor.com/company/careers/trainee-programme>.

Uponorilla on ollut kansainvälinen harjoittelijaohjelma vuodesta 2011 lähtien. Build on Uponor -niminen ohjelma tarjoaa nuorille vastavalmistuneille arvokasta työkokemusta, mahdollisuuden kehittää johtamistaitojaan sekä tehdä yhteistyötä ja verkostoitua kansainvälisesti.

Työntekijöiden sitouttaminen

Uponorin tavoitteena on olla haluttu työnantaja. Tavoitteen saavuttamiseksi on tärkeää, että työntekijät ovat sitoutuneita työhönsä ja tahtovat osallistua Uponorin tavoitteiden saavuttamiseen. Työntekijät pääsevät vaikuttamaan esimerkiksi osallistumalla kahden vuoden välein järjestettävään Our Voice -henkilöstökyselyyn ja sitä useammin toteutettaviin Our Voice pulse -kyselyihin. Our Voice -henkilöstökyselyn välityksellä työntekijät voivat vaivattomasti antaa palautetta toimintatavoista ja esittää ideoita työympäristön kehittämiseksi. Osallistumisaktiivisuus vuoden 2017 Our Voice -kyselyyn oli noin 74 %.

Riskit Uponorin toimintaympäristössä

Riskien hallinta ei ole erillinen toiminto, vaan olennainen osa kaikkia Uponorin toimintoja. Se sisältyy Uponorin johtamis- ja suunnittelu-toimenpiteisiin ja toiminnan tunnuslukuihin.

Riskien hallinnan toteutusta ohjaa konsernin riskienhallintaohjeistus, joka sisältää liiketoiminnan jatkuvuutta, kriisien hallintaa ja turvallisuutta koskevat ohjeet. Konsernin talousosasto vastaa taloudellisten riskien hallinnasta.

Liiketoimintaan liittyy aina riskejä, joista osa on negatiivisia, mutta osa saattaa tarjota uusia mahdollisuuksia. Uponorissa riskienhallinta keskittyy negatiivisten riskien eli uhkien tunnistamiseen, arviointiin ja lievittämiseen. Positiiviset riskit eli mahdollisuudet käsitellään normaalin liiketoiminnan ja strategian kehittämisen puitteissa.

Uponor ei salli riskejä seuraavilla osa-alueilla: terveys ja turvallisuus, säädösten ja lakien noudattaminen, taloudellinen joustavuus.

Uhat

Koko konsernin kattava riskienhallinta-analyysi (RIA) suoritetaan kaksi kertaa vuodessa. Analyysi suoritetaan tunnistamalla, arvioimalla, pisteyttämällä ja luokittelemalla kaksikymmentä merkittävintä riskiä ja laatimalla varautumissuunnitelman jokaiselle riskille erikseen.

Merkittävimmät riskit ovat säilyneet lähes muuttumattomina viime vuosina, joskin esimerkiksi digitalisaatio ja muut uudet teknologiat ovat synnyttäneet uusia riskejä. Enenevässä määrin kiinnitetään huomiota myös kestävään kehitykseen liittyviin riskeihin.

Merkittävimmät Uponorin toimintaan kohdistuvat riskit vuonna 2017:

1. Kilpailun kiristyminen, esimerkiksi kilpailijoiden lukumäärän kasvu ja kentän monipuolistuminen
2. Rajoittavat muutokset sääntelyssä, jotka vaikuttavat Uponorin tuotteisiin, sovelluksiin tai tärkeimpiin raaka-aineisiin terveydellisistä, ympäristöön liittyvistä tai muusta syystä
3. Tuotteiden laatuongelmat tai toistuvat virheet
4. Digitalisaatio ja muut uudet teknologiat, esimerkiksi Uponorin kyky omaksua uudet teknologiat tai liiketoimintamallit riittävän nopeasti
5. Toimintojen seisahtuminen toimitusketjussa tapahtuneen keskeytyksen takia
6. Veroriskit
7. Geopoliittiset riskit
8. Toimintojen seisahtuminen tietojärjestelmäongelman tai kyberrikollisuuden takia
9. Nollaenergiatalot, joissa ei enää tarvita lämmitysjärjestelmiä
10. Tuotevastuuvakuuttajien suhtautuminen riskeihin

Mahdollisuudet

Ilmastonmuutos, resurssien hupeneminen, kaupungistuminen, väestörakenteen ja yhteiskunnan muutokset sekä teknologiset innovaatiot ja tekniset häiriöt ovat globaaleja megatrendejä, jotka saattavat muodostaa pitkäaikaisia globaaleja uhkia tai negatiivisia

”Uponor ei salli riskejä seuraavilla osa-alueilla: terveys ja turvallisuus, säädösten ja lakien noudattaminen, taloudellinen joustavuus.”

riskejä. Megatrendit tarjoavat Uponorille mahdollisuuksia, koska ympäristö, puhdas vesi sekä veden ja energian säästäminen liittyvät olennaisesti näihin megatrendeihin. Ennusteiden mukaan keskiluokan kasvaminen ja elintason nousu lisää elintarvikkeiden kysyntää 35 prosentilla, veden kysyntää 40 prosentilla ja energian kysyntää 50 prosentilla vuoteen 2030 mennessä.

Maailman talousfoorummin vuoden 2017 raportissa suurimpiin globaaleihin riskeihin luetaan vesikriisi, äärimmäiset sääilmiöt, ilmastonmuutoksen lievittämisen ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen epäonnistuminen, laajamittaiset kansainvaallukset ja tuhoisat luonnonmullistukset. Nämä kaikki tarjoavat Uponorille uusia toimintamahdollisuuksia.

Uponor toimii yhteistyössä Habitat for Humanity -organisaation kanssa tarjoten apua jälleenrakentamiseen katastrofien tuhoamilla alueilla Yhdysvalloissa. Vuonna 2017 Uponorin työntekijät ja yhteistyökumppanit asensivat Uponorin tuotteita 160 kotiin, säästäten organisaatiolta 1 600 dollaria rakennusta kohti.

Toimitusjohtajan puheenvuoro sijoittajille

Hyvä lukija,

Vuonna 2017 alkoi Uponorin 100. toimintavuosi, joka huipentuu 100-vuotisjuhlaan elokuussa 2018. Näiden sadan vuoden aikana on tapahtunut valtavasti muutoksia, jotka ovat vaikuttaneet yritykseen. Monet yritystä muokanneista muutoksista ovat tulleet ulkopuolelta, mutta erityisesti myönteisimmin vaikuttaneet muutokset ovat syntyneet Uponorin omasta aloitteesta.

Yritys ei ole kuin ympäristöstään eristyksissä oleva saari, vaan pikemminkin kuin säätä havainnoivilla mittalaitteilla varustettu laiva, jota ohjataan päämäärätietoisesti. Tällä ajatuksella olemme luotsanneet Uponoria eteenpäin vuonna 2017.

Uponorin strategiassa tarkastelemme toimintaamme kolmen eri kehitysvaiheen kautta, mikä mahdollistaa räätälöityjen, kasvun mahdollistavien ratkaisujen soveltamisen eri liiketoimintasegmenteissä.

Ensimmäinen kehitysvaihe on Uponorille perinteinen jakeluliiketoiminta, joka palvelee pääasiassa asuinrakentamisen markkinoita. Näillä markkinoilla tavoitteenamme on säilyttää kilpailukykyämme ja saavuttaa kasvua. Markkinat ovat Uponorin kypsimmät ja houkuttelevat eniten kilpailijoita: tuttuja polkuja on tallattu vuosikymmeniä ja markkinoille saapumisen esteet ovat pienentyneet vuosi vuodelta. Toista kehitysvaihetta edustaa aluevaltauksemme liikerakentamisen markkinoille. Teknologinen pohja on täällä pitkälti samat kuin asuinrakentamisen markkinoilla, mutta kilpailuedun saavuttaminen edellyttää, että yhdistämme osaamisemme suunnittelussa ja asennusmenetelmissä osaksi teknistä tuote- ja sovellustarjontaamme. Kolmas vaihe on edellisiin verrattuna rohkea uusi avaus, joka luotaa tulevaisuuteen suuntautuvia, pitkän tähtäimen mahdollisuuksia hyödyntäen digitalisaatiota, uusia valmistusmenetelmiä, kuten 3D-tulostusta, ja uusiutuvia materiaaleja.

Vuoden 2017 aikana etenimme kaikissa näissä kehitysvaiheissa.

Ensimmäisen kehitysvaiheen perinteisillä markkinoillamme kilpailu jatkaa kiristymistään, kun tuttujen kilpakumppaneidemme lisäksi myös monet jakelijoistamme ovat alkaneet tuoda markkinoille tuotteita omalla tuotemerkkillään. Tämä on selkeä osoitus markkinoiden kypsymisestä; monille niistä oheispalveluista, joista Uponor on tullut tunnetuksi, ei enää anneta samaa arvoa kuin aiemmin. Vuonna 2017 saimme päätökseen muutosohjelman, jonka toteutimme, jotta pystymme säilyttämään kilpailukykyämme näillä markkinoilla. Siinä yhteydessä asiakaspalvelutoimintoja siirrettiin perinteisestä asuinrakentamisen liiketoiminnasta kasvavaan julkis- ja liikerakentamisen segmenttiin. Kasvua ajatellen investoimme myös uuteen teknologiaan, joka tarjoaa käyttöön uusia ominaisuuksia ja parantaa samalla myös kustannuskilpailukykyämme. Lisäksi lähinnä liikerakentamisen segmentin tarpeisiin kehitetyt asennusvalmiit ratkaisut ovat tukeneet kasvua myös asuinrakentamisen markkinoilla.

Toinen kehitysvaiheemme on liike- ja julkinen rakentaminen. Olemme tehneet mittavia investointeja paitsi tarjontaamme myös osaamiseemme. Valtaosan käynnissä olevista teknologia- ja tuotekehityshankkeista on nimenomaan ajateltu tukevan kasvua liikerakentamisen segmentissä. Sama pätee sisäiseen osaamisen kehittämiseen ja hallintaan liittyvään ohjelmaamme. Liikerakentamisen segmentti tarjoaa suurimman kasvupotentiaalin myös asennusvalmiille ratkaisuillemme. Monilla tärkeillä markkinoillamme pula osaavista

asentajista on todellista, ja työvaiheiden siirtäminen rakennustyömailta tarkasti säädeltyyn tehdasympäristöön parantaa laatua, lyhentää asennustöihin kuluva aikaa ja synnyttää Uponorille selkeän kilpailuedun erityisesti nyt, kun rakennuksiin tehtäviä asennuksia koskevat energiatehokkuuteen ja terveyteen, kuten hygieniaan, liittyvät määräykset käyvät koko ajan tiukemmiksi.

Kolmas kehitysvaihe suuntautuu tulevaisuuteen, jonka tarjoamiin mahdollisuuksiin olemme tarttuneet esimerkiksi digitalisaation keinoin. Suurinta näkyvyyttä ovat saaneet kaksi, vuonna 2016 käynnistettyä pilottihanketta: Phyn ja UWater. Phyn on yhteisyritys yhdysvaltalaisen Belkin Internationalin kanssa, ja siinä tavoitteenamme on puuttua vesivuotoihin ja niiden aiheuttamiin, usein varsin kalliisiin seurauksiin sekä osallistua kallisarvoisimman luonnonvaramme eli puhtaan veden säilyttämiseen. UWater, tulevaisuuden digitaalisista kärkihankkeistamme toinen, liittyy myös veteen. UWaterin kehittämä tekniikka auttaa havaitsemaan pienhiukkaset, kuten bakteerit, virtaavasta vedestä. Monilla Uponorin toiminta-alueilla legionellan tai E. colin saastuttama juomavesi aiheuttaa merkittäviä terveyshaittoja, ja älykäs teknologia tarjoaa työkalut näiden riskien tehokkaaseen hallintaan.

Uponorin orgaaninen kasvu vuonna 2017 oli 6,5 %, ja myös liikevoittoprosenttimme kasvoi huolimatta merkittävistä investoinneista sekä lyhyen aikavälin kasvuun että tulevaisuuden mahdollisuuksia hyödyntäviin hankkeisiin. Tältä pohjalta on hyvä jatkaa vuoteen 2018 liiketoimintaamme kasvattamalla ja sen uudistamiseen panostamalla.

Runsaan vuosikymmenen ajan yritysmaailman kuuma sana on ollut muutos ja erityisesti sen nopeus ja arvaamattomuus. Nykyistä aikakautta kutsutaankin *muutoksen aikakaudeksi*. Viime aikoina olemme myös alkaneet kyseenalaistaa elintapojemme kestävyyttä. Paine siirtyä yksisuuntaisesta *take-make-waste* -mallista kohti kiertotaloutta kasvaa. Tässä mielessä olemme keskellä *aikakauden muutosta* ja saamme olla todistamassa uusia megatrendejä, jotka ajan kuluessa tulevat muuttamaan yhteiskuntiamme perustavanlaatuisesti.

Uponorin kaltaisille organisaatioille, jotka ovat ottaneet tehtäväkseen parantaa elinympäristöjämme, uudet megatrendit tarjoavat haasteiden ohella myös mahdollisuuksia. Kestävien toimintojen, tuotteiden ja ratkaisujen lisäksi Uponor on sitoutunut parantamaan maailmaa toimimalla vastuullisesti omissa yhteisöissään. Tavoitteenamme on luoda todellista, yhteistä lisäarvoa niin omalle liiketoiminnallemme kuin ympäröivälle yhteiskunnalle valjastamalla kestävät toimintatavat, toiminta-ajatuksemme sekä käytettävissä olevat resurssimme kumppanuussuhteiden ja lisäarvon rakentamiseen.

Tähän kehityssuuntaan liittyvät myös Euroopan unionin säädökset, jotka velvoittavat yrityksiä julkistamaan talouslukujen lisäksi myös ei-taloudellista tietoa kehityksestään. Niinpä Uponorin vuoden

”Uponorin kaltaisille organisaatioille, jotka ovat ottaneet tehtäväkseen parantaa elinympäristöjämme, uudet megatrendit tarjoavat haasteiden ohella myös mahdollisuuksia.”

2017 vuosikertomuksesta löytyykin osio, jossa olemme selostaneet Uponorin toimintoja taloudellisia tunnuslukuja laajemmin. Tätä varten, ja jotta voimme kohdentaa tätä työtä paremmin, toteutimme vuonna 2017 Uponorin ensimmäisen olennaisuusanalyysin.

Uponorille kestävä kehitys on merkittävä, liiketoimintaan myönteisesti vaikuttava tekijä. Lähes koko tarjontamme liittyy jollakin tavoin energiaan tai veteen. Uponorin järjestelmät ja ratkaisut turvaavat veden puhtauden, säästävät energiaa ja auttavat vähentämään haitallisia päästöjä. Yrityksenä tahdomme toimia yhteiskuntavastuullisesti, ja siihen sisältyy myös se, että tarjoamme sitoutuneille työntekijöillemme hyvän työympäristön, vahvistamme sidosryhmiemme luottamusta meihin ja rakennamme kilpailijoista erottuvaa brändiä. Näiden tavoitteiden toteutuminen on seurausta arvojemme – Connect, Build, Inspire – soveltamisesta käytännössä.

Kiitos kuluneesta vuodesta 2017 – ja aiemmista vuosista – kuuluu teille kaikille: työntekijöille, asiakkaille ja muille sidosryhmillemme sekä osakkeenomistajillemme. Uponorin tulevaisuus rakentuu satavuotiselle historiallemme; meitä kannattelee teiltä saamamme tuki ja kaikki se, mitä olemme yhdessä oppineet ja saavuttaneet.

Jyri Luomakoski
toimitusjohtaja

Hallitus

1.1.2018

Jorma Eloranta

s. 1951, Suomen kansalainen, DI, tekniikan tohtori h.c., vuorineuvos

- Uponor Oyj:n hallituksen puheenjohtaja 19.3.2014–
- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 15.3.2005–
- Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja
- Omistaa Uponorin osakkeita 37 455 kappaletta

Annika Paasikivi

s. 1975, Suomen kansalainen, B.A., M.Sc. (valt.maist.), operatiivisen liiketoiminnan johtaja, Oras Invest Oy ja toimitusjohtaja, Finow Oy

- Uponor Oyj:n hallituksen varapuheenjohtaja 19.3.2014–
- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 19.3.2014–
- Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja
- Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan jäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 39 377 kappaletta

Pia Aaltonen-Forsell

s. 1974, Suomen kansalainen, VTM, talousjohtaja, Ahlstrom-Munksjö Oyj

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 20.3.2017–
- Omistaa Uponorin osakkeita 1 060 kappaletta

Markus Lengauer

s. 1965, Itävallan kansalainen, DI (Master of Engineering), tekniikan tohtori (Doctorate in Mechanical Engineering), toimitusjohtaja, Oras Oy

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 17.3.2015–
- Tarkastusvaliokunnan jäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 3 412 kappaletta

Eva Nygren

s. 1955, Ruotsin kansalainen, arkkitehti

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 15.3.2011–
- Omistaa Uponorin osakkeita 9 384 kappaletta

Jari Rosendal

s. 1965, Suomen kansalainen, DI, toimitusjohtaja, Kemira Oyj

- Uponor Oyj:n hallituksen jäsen 15.3.2012–
- Tarkastusvaliokunnan jäsen
- Omistaa Uponorin osakkeita 8 053 kappaletta

Johtoryhmä

1.1.2018

Johtoryhmä (vasemmalta oikealle): Sebastian Bondestam, Jan Peter Tewes, Minna Blomqvist, Fernando Roses, Maija Strandberg, Bill Gray ja Jyri Luomakoski

Jyri Luomakoski

s. 1967, Suomen kansalainen, MBA, toimitusjohtaja

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1996
- Johtoryhmän jäsen 1.10.1999 alkaen
- Toimitusjohtaja, Uponor Oyj, 27.10.2008 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 35 547 kappaletta

Minna Blomqvist

s. 1969, Suomen kansalainen, diplomi-insinööri, henkilöstöjohtaja

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2017
- Johtoryhmän jäsen 1.9.2017 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 0 kappaletta

Sebastian Bondestam

s. 1962, Suomen kansalainen, DI, toimitusjohtaja, Uponor Infra

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2007
- Johtoryhmän jäsen 1.4.2007 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 16 889 kappaletta

Bill Gray

s. 1965, Kanadan ja Ison-Britannian kansalainen, KTM, VTM [B. Com. (Finance and Marketing) & B.A.], johtaja, Pohjois-Amerikka

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2008
- Johtoryhmän jäsen 15.2.2012 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 19 317 kappaletta

Fernando Roses

s. 1970, Espanjan kansalainen, eMBA, KTM, insinööri (Ingeniero Técnico en Química Industrial), johtaja, Teknologia ja kehitys

- Konsernin palveluksessa vuodesta 1994
- Johtoryhmän jäsen 26.10.2007 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 17 788 kappaletta

Maija Strandberg

s. 1969, Suomen kansalainen, kauppatieteiden maisteri, talousjohtaja

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2017
- Johtoryhmän jäsen 21.3.2017 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 0 kappaletta

Jan Peter Tewes

s. 1968, Saksan kansalainen, KTM (Diplom-Kaufmann), MBA, johtaja, Talotekniikka – Eurooppa

- Konsernin palveluksessa vuodesta 2015
- Johtoryhmän jäsen 1.9.2015 alkaen
- Omistaa Uponorin osakkeita 13 519 kappaletta

Tarkemmat ja ajantasaiset tiedot löytyvät verkkosivuilta osoitteesta sijoittajat.uponor.fi

Hallituksen toimintakertomus

Markkinat

Makrotalouden myötätuulet vaikuttivat rakentamiseen suotuisasti vuonna 2017. Pohjois-Amerikassa ja Euroopassa useimmissa asuin-, liike- ja julkisrakentamisen segmenteissä kasvua vauhdittivat niin kuluttajien kuin liike-elämän luottamus, vakaat työmarkkinat ja suotuisat rahoitusmarkkinat.

Keski-Euroopassa Saksan ennätysellisen alhainen työttömyys ja runsas maahanmuutto ovat lisänneet kerrostalohankkeiden määrää, mutta huomattavasti suuremmissa asuinrakennusten korjausrakentamisen segmentissä kehitys oli tasaista. Vaikka luottamusmittauksista saadut tulokset ovat olleet johdonmukaisesti myönteisiä, liike- ja julkisrakentaminen säilyi ennallaan ja laajeni kaikkiaan vain vähäisessä määrin. Pula ammattitaitoisista työntekijöistä lisääntyi, mikä varmasti on osaltaan hidastanut kasvua. Alankomaissa sekä asuinrakentamisen että liike- ja julkisrakentamisen markkinat kasvoivat vuodesta 2016.

Lounais-Euroopan maista Espanjassa rakennusaktiivisuus kasvoi merkittävästi, vaikkakin alhaiselta tasolta. Merkittävästi suuremmilla Ranskan markkinoilla kasvu oli huomattavaa, kun taas Italiassa markkinat pysyivät vaisuina, joskin vakaina. Isossa-Britanniassa Brexit-neuvottelujen vaikutukset jäivät vähäisiksi ja rakentaminen jatkui pääsääntöisesti vakaana vuoden loppuun saakka.

Pohjoismaissa rakentamisen määrä lisääntyi edellisvuoteen verrattuna. Suomessa kerrostalohankkeet yleistyivät kaupunkien kasvukeskuksissa, mutta liike- ja julkisrakentamisessa ei tapahtunut juurikaan muutoksia edellisvuoteen verrattuna. Ruotsissa kerrostalohankkeita on ollut yhtä paljon viimeksi 1990-luvun alkupuolella, ja myös liike- ja julkisrakentamisen hankkeita käynnistettiin merkittävästi edellisvuotta enemmän. Sekä Tanskassa että Norjassa kasvu asuinrakentamisen segmenteissä oli kohtalaista mutta liike- ja julkisrakentamisen segmenteissä vähäistä.

Itä-Euroopassa Venäjän markkinat vakaantuivat, mutta säilyivät kokonaisuutena suhteellisen heikkoina. Itäisen Keski-Euroopan maissa, kuten Tšekin tasavallassa, Unkarissa ja Puolassa, investoinnit asuinrakentamiseen kasvoivat, mutta liike- ja julkisrakentamisen investoinneissa oli suurempaa hajontaa. Baltian maissa investoinnit rakentamiseen kasvoivat.

Pohjois-Amerikassa asuin-, liike- ja julkisrakentamisen kasvuvauhti oli yleisesti ottaen kohtuullista. Monet työllisyyteen ja luottamukseen liittyvät mittarit olivat Yhdysvalloissa poikkeuksellisen korkealla, mutta markkinoiden kasvua hidasti pätevien ammattilaisten puute ja jonkin verran myös kustannusinflaatio. Kanadassa rakennusaktiivisuus säilyi vilkkaana, tosin eräissä rakentamisen segmenteissä kasvu oli varsin maltillista.

Uponorin yhdyskuntatekniikan kysyntä Pohjoismaissa jatkui yleisesti ottaen vakaana, mutta Ruotsissa kysyntä kasvoi merkittävästi. Puolan ja muiden Itä-Euroopan maiden markkinat jatkuivat vaisuina, poikkeuksena muutama suuri Euroopan unionin rahoittama hanke. Baltian maissa sen sijaan investoinnit yhdyskuntatekniisiin ratkaisuihin kasvoivat merkittävästi. Kanadassa kaupallisten investointien lisääntyminen vaikutti myönteisesti kysyntään.

Liikevaihto

Uponorin liikevaihto vuonna 2017 oli 1 170,4 (2016: 1 099,4) milj. euroa, mikä on 6,5 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Valuuttakurssien vaikutus oli -10,9 milj. euroa, eli koko vuoden 2017 kasvu kiinteillä valuuttakursseilla laskettuna oli 7,4 prosenttia. Suurimmat negatiiviset vaikutukset johtuivat Yhdysvaltain dollarin ja Ruotsin kruunun kurssivaihteluista; Venäjän ruplan vaikutus oli sen sijaan hienoisesti positiivinen.

Talotekniikka – Euroopan liikevaihto kasvoi 2,1 % edellisvuoteen verrattuna ja oli 521,7 (511,0) milj. euroa. Liikevaihto kasvoi useimilla Euroopan tärkeillä markkinoilla. Yleisestä eurooppalaisesta kehityksestä poiketen asennusvalmiiden ratkaisujen hyvä myynnin kehitys Saksassa ei riittänyt kattamaan kattoviilennysjärjestelmien myynnin laskua, mikä johtui siitä, että Uponor jättäytyi pois kannattavuudeltaan heikoista hankkeista. Suomessa liikevaihdon laskun syynä oli markkinoiden kasvun keskittyminen kaupunkiympäristöihin ja rakennustyyppeihin, joissa lisäarvo Uponorille jää pieneksi. Liiketoiminta heikkeni merkittävästi myös Isossa-Britanniassa osittain aikaisemmin toteutettujen sisäisten uudelleenjärjestelyjen seurauksena, mutta osin myös vientikustannusten nousun johdosta. Liikevaihdolla mitattuna kehitys oli myönteisintä Espanjassa, Itävallassa, Venäjällä ja Norjassa.

Liikevaihdon jakautuminen segmenteittäin 1.1.–31.12.2017:

M€	1–12/2017	1–12/2016	Raportoitu muutos (%)
Talotekniikka – Eurooppa	521,7	511,0	2,1 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	328,2	305,6	7,4 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka (M\$))	373,2	337,2	10,7 %
Uponor Infra	323,4	287,9	12,3 %
Eliminoinnit	-2,9	-5,1	
Yhteensä	1 170,4	1 099,4	6,5 %

Talotekniikka – Pohjois-Amerikan koko vuoden liikevaihto kasvoi 7,4 prosenttia ja oli 328,2 (305,6) milj. euroa. Yhdysvaltain dollareissa liikevaihto nousi 373,2 (337,2) miljoonaan dollariin, jossa kasvua oli 10,7 %, eli täsmälleen saman verran kuin edellisvuonna. PEX-putkien myynti kasvoi vakaasti lukuun ottamatta huhtikuussa koettuja hetkellisiä tuotanto-ongelmia. Nyt kun muoviliitinten raaka-ainepula on hellittänyt, myynti on elpynyt ja alkaa olla lähellä totuttuja lukemia. Uusien kilpailijoiden saapuminen Pohjois-Amerikan talotekniikan markkinoille on kuitenkin kiristänyt kilpailua ja vaikuttaa liikevaihdon kasvuun joissakin markkinasegmenteissä.

Uponor Infran liikevaihto kasvoi 12,3 prosenttia ja oli 323,4 (287,9) milj. euroa. Suurin osa kasvusta tuli Pohjois-Amerikasta ja Ruotsista, missä markkinat säilyivät vilkkaina miltei koko vuoden, sekä Puolasta, missä käynnistettiin joitakin suuria hankkeita erityisesti vuoden loppupuolella.

Liiketoimintaryhmittäin laskettuna käyttövesijärjestelmien osuus koko konsernin liikevaihdosta oli 49 % (49 %), sisäilmastoratkaisujen 24 % (25 %) ja yhdyskuntatekniikan 27 % (26 %).

Liikevaihdolla mitattuna kymmenen suurinta maata ja niiden osuudet konsernin liikevaihdosta (vuoden 2016 osuus sulkeissa): USA 26,3 % (25,1 %), Saksa 13,2 % (14,7 %), Suomi 10,3 % (11,2 %), Ruotsi 9,7 % (9,1 %), Kanada 8,6 % (7,3 %), Tanska 4,3 % (4,5 %), Alankomaat 3,5 % (3,6 %), Espanja 3,2 % (3,2 %), Norja 2,6 % (2,7 %) ja Venäjä 2,0 % (1,7 %).

Tulos

Konsernin koko vuoden bruttokate oli 394,1 (376,0) milj. euroa, mikä on 18,1 milj. euroa enemmän kuin edellisvuonna. Bruttokatemarginaali oli 33,7 % (34,2 %). Vertailukelpoinen bruttokate oli 395,1 (383,9) miljoonaa euroa eli 33,8 % (34,9 %). Kireä kilpailutilanne sekä tuotevalikoimaan liittyvät tekijät rasittivat Talotekniikka – Euroopan bruttokatetta tuotannon tehostumisesta huolimatta. Talotekniikka – Pohjois-Amerikassa bruttokatetta rasittavia tekijöitä olivat kustannusten nousu ja odotettua pienemmät tuotantomäärät.

Konsernin liikevoitto 95,9 (71,0) milj. euroa on selkeästi edellisvuotta parempi, mikä on suurelta osin seurausta vuoden 2016 aikana toteutettujen muutosohjelmien aiheuttamista kustannuksista. Kannattavuutta mittaava liikevoittomarginaali kasvoi vertailukauden 6,5 prosentista 8,2 prosenttiin.

Vertailukelpoinen liikevoitto, ilman Talotekniikka – Euroopan ja Uponor Infran muutosohjelmien vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, kasvoi 7,2 prosenttia ja oli 97,2 (90,7) milj. euroa. Vertailukelpoinen liikevoittomarginaali oli 8,3 % (8,2 %). Vertailukelpoisuuteen vaikutta-

vien erien kokonaismäärä oli 1,3 (19,7) milj. euroa, josta Talotekniikka – Euroopan osuus oli 2,8 (12,4) milj. euroa ja Uponor Infran -1,5 (7,2) milj. euroa.

Talotekniikka – Euroopan koko vuoden vertailukelpoinen liikevoitto parani ja oli 42,8 (37,8) milj. euroa. Parannus oli seurausta liikevaihdon kasvusta ja muutosohjelman synnyttämistä säästöistä liittyen lähinnä tuotantoverkoston tehostumiseen. Muutosohjelma saatiin päätökseen vuoden 2017 aikana. Edelleen kireänä jatkunut kilpailutilanne sisäilmasto- ja käyttövesimarkkinoilla sekä jakelukanavan ongelmat rasittivat segmentin kannattavuutta.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikka kasvatti tuotantokapasiteettiaan ja koulutti pätevää henkilökuntaa vastatakseen kasvavaan kysyntään ja nostaakseen käyttöasteen takaisin pidemmän aikavälin kestävälle tasolle. Edellä mainituista syistä johtuen segmentin liikevoitto supistui hieman ja oli 49,7 (50,0) milj. euroa, tai Yhdysvaltain dollareissa 56,5 (55,2) miljoonaa. Keväällä 2017 koetun lyhytkestoisien tuotanto-ongelman kerrannaisvaikutusten hallinnointi vaikutti osaltaan koko vuoden lukuihin.

Uponor Infran vertailukelpoinen liikevoitto parani reippaasti ja oli 10,5 (6,4) milj. euroa. Suotuisaan kehitykseen vaikuttivat lähinnä liikevaihdon kasvu ja katteiden paraneminen Pohjois-Amerikan yhdyskuntatekniikan markkinoilla.

Muut liiketoiminnan tuotot sisältävät Uponor Infran Vaasan toimitilojen myynnistä vuonna 2017 saadut 1,9 miljoonan euron tulot.

Uponorin rahoituskulut supistuivat 10,0 miljoonasta eurosta 5,4 milj. euroon. Suomesta saadun korkeimman hallinto-oikeuden verotuspäätöksen vaikutus oli 3,6 milj. euroa. Valuuttakurssierot vuonna 2017 olivat -3,2 (-3,9) milj. euroa.

Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta oli -2,3 (-0,6) milj. euroa. Osuus sisältää yhdessä Belkin International, Inc:n kanssa vuonna 2016 perustetun yhteisyrityksen, Phynin, tuotekehitys- ja muita perustamiskustannuksia.

Tulos ennen veroja oli 88,2 (60,4) milj. euroa. Efektiivinen veroaste oli 25,8 % (31,3 %). Suomen korkeimman hallinto-oikeuden verotuspäätöksen oikaisun vaikutus oli -2,6 % tai 2,3 milj. euroa ja Yhdysvaltain verouudistuksen vaikutus oli -2,6 % tai 2,3 milj. euroa. Yhdysvaltain verouudistuksen vaikutus liittyi pakolliseen kotiuttamisvelvollisuuteen ja laskennallisten verovelkojen uudelleen arvostukseen alemmalta verokannalta. Veroasteeseen vuonna 2017 vaikuttavat tekijät sekä Yhdysvalloissa että Suomessa ovat kertaluonteisia. Tuloverojen määrä oli 22,8 (18,9) milj. euroa.

Konsernin tilikauden tulos oli 65,4 (41,9) miljoonaa euroa. Oman pääoman tuotto oli 19,4 (13,1) prosenttia.

Liikevoiton jakautuminen segmenteittäin 1.1.–31.12.2017:

M€	1–12/2017	1–12/2016	Raportoitu muutos (%)
Talotekniikka – Eurooppa	40,0	25,4	57,3 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	49,7	50,0	-0,7 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka (M\$))	56,5	55,2	2,3 %
Uponor Infra	12,0	-0,8	1538,0 %
Muut	-4,2	-2,0	
Eliminoinnit	-1,6	-1,6	
Yhteensä	95,9	71,0	35,2 %

Vertailukelpoinen liikevoiton jakautuminen segmenteittäin 1.1.–31.12.2017:

M€	1–12/2017	1–12/2016	Vertailukelpoinen muutos (%)
Talotekniikka – Eurooppa	42,8	37,8	12,9 %
Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	49,7	50,0	-0,7 %
(Talotekniikka – Pohjois-Amerikka (M\$))	56,5	55,2	2,3 %
Uponor Infra	10,5	6,4	65,5 %
Muut	-4,2	-1,9	
Eliminoinnit	-1,6	-1,6	
Yhteensä	97,2	90,7	7,2 %

Sijoitetun pääoman tuotto nousi 16,3 (14,1) prosenttiin. Sijoitetun pääoman tuotto, kun vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät huomioidaan, oli 16,6 % (18,3 %).

Osakekohtainen tulos oli 0,83 (0,58) euroa. Oma pääoma osaketta kohti oli 3,83 (3,60) euroa. Muut osakekohtaiset tiedot löytyvät taulukko-osiesta.

Konsernin liiketoiminnan rahavirta oli 101,5 (59,9) milj. euroa ja rahavirta ennen rahoitusta 42,0 (-31,9) milj. euroa. Rahavirtaa ennen rahoitusta rasittivat Saksan yritysostot tammikuussa 2016 ja 15 miljoonan dollarin investointi Phyn-yhteisyritykseen heinäkuussa 2016.

Tunnusluvut löytyvät tilinpäätöksestä viiden vuoden ajalta.

Investoinnit, tutkimus ja kehitys sekä rahoitus

Viimeisten kymmenen vuoden ajan Uponorin tavoitteena on ollut sijoittaa varoja kannattaviin liiketoimintamahdollisuuksiin, mutta samalla hallita investointien kokonaismäärää. Tämä käytäntö on edelleen voimassa. Vuonna 2016 investointien määrää, tuotekehitys mukaan lukien, alettiin kasvattaa pitkän aikavälin historiallisista lukemista ja tämä kehitys jatkui myös vuonna 2017. Merkittävä osa näistä investoinneista oli strategisia tulevaan suuntautuvia sijoituksia, esimerkiksi vuosina 2016 ja 2017 julkistetut digitalisaatiohankkeet. Investoinneilla pyritään varmistamaan, että Uponor säilyttää asemansa alan kehityksen edelläkävijänä, ja auttaa yhtiötä vahvistamaan tarjonnan kilpailukykyä digiajan maailmassa.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikassa käynnistettiin kaksi uutta laajennushanketta. Näistä enimmäisestä tiedotettiin 4. toukokuuta 2017, kun Uponor, Inc. käynnisti 16,3 miljoonan euron (17,4 miljoonan dollarin) arvoisen tehdaslaajennuksen Apple Valleyssä Minnesotan osavaltiossa Yhdysvalloissa. Toisella 20.7.2017 julkistetulla investoinnilla pyritään turvaamaan riittävä kapasiteetti PEX-putkivalmistukselle ja vastaamaan pitkän aikavälin kasvuun: Uponor tiedotti tuolloin tehdasrakennuksen ja kiinteistön ostamisesta Hutchinsonissa, joka myös sijaitsee Minnesotassa. Kaupan arvo oli 5,6 miljoonaa euroa (6,3 miljoonaa dollaria) ja se saatiin päätökseen 3.8.2017. Hutchinsonin tehtaan kokonaisinvestointien määrän arvioidaan nousevan 30 miljoonaan dollariin vuoden 2018 loppuun mennessä. Tästä oli vuoden 2017 loppuun mennessä käytetty 8,6 miljoonaa dollaria. Uponor, Inc. on Talotekniikka – Pohjois-Amerikan liiketoimintasegmenttiin kuuluva tytäryhtiö Yhdysvalloissa.

Uusien investointien ohella varoja käytettiin mittavasti myös tuotannon parantamiseen, huoltotöihin ja teknologioiden modernisointiin tuotantolaitoksissamme. Teknologioiden päivittämisellä nykyaikaan

pyritään säilyttämään kilpailukyky sekä kustannustehokkuudessa että laadussa.

Vuonna 2017 bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen olivat yhteensä 63,4 (50,7) milj. euroa. Nettoinvestointien määrä oli 61,8 (48,4) milj. euroa.

Tutkimukseen ja tuotekehitykseen liittyvät kulut olivat historiallisen korkealla tasolla ja kasvoivat 23,2 (21,4) miljoonaan euroon eli 2,0 (1,9) prosenttia liikevaihdosta. Vuonna 2016 perustettiin uusi, konserninlaajuinen Teknologia ja kehitystoiminto, jolle Uponor on ohjannut varoja digitalisaatio- ja esineiden internet- eli IoT-hankkeisiin sekä sisäilmaston seuraavan sukupolven ohjauslaitteiden ja liittimien kehittämistä ja toteuttamista varten sekä putkimateriaaliteknologian ja tuotantoprosessien parantamiseen.

Uponorin tärkein pitkäaikaisen rahoituksen lähde 31. joulukuuta 2017 oli vuonna 2017 allekirjoitettu 100 milj. euron suuruinen kahdenvälinen viiden vuoden laina, joka erääntyy kokonaisuudessaan heinäkuussa 2022. Kyseinen uusi laina, joka korvasi kesäkuussa 2018 erääntyvän 80 milj. euron joukkovelkakirjalainan, kasvatti jonkin verran Uponorin pitkäaikaisia korollisia velkoja. Vanha laina on kirjattu lyhytaikaisiin velkoihin.

Edellä mainittujen lisäksi Uponorilla oli voimassa kaksi pitkäaikaisista, kahdenvälistä lainaa, joista toinen oli 50 milj. euroa ja toinen 20 milj. euroa. Molemmat erääntyvät kesällä 2021. Lisäksi voimassa oli yhteensä neljä kahdenvälistä luottolimiittia yhteensä 200 miljoonan euron arvosta. Nämä varalla olevat rahoitusluotot erääntyvät 2019–2021. Katsauskauden aikana niistä ei ollut nostettuna yhtään.

Lyhytaikaisen rahoituksen tarpeeseen vastaa kotimainen 150 milj. euron yritystodistusohjelma, josta ei tilinpäätöshetkellä ollut käytössä yhtään. Uponorin tärkeimpien pankkilaitosten myöntämien ns. cash poolien yhteydessä olevien rahoituslimiittien yhteissumma oli 34,8 milj. euroa. Tästä ei tilinpäätöshetkellä ollut käytössä yhtään. Rahavarat vuoden lopussa olivat yhteensä 107,0 (16,3) milj. euroa.

Konsernissa kiinnitetään erityistä huomiota myyntisaamiisiin ja luottoriskeihin. Suurin osa Uponorin saatavista on turvattu luottovakuutuksin.

Konsernin korolliset nettovelat supistuivat hienokseltaan 151,5 (159,5) milj. euroon. Omavaraisuusaste oli 40,5 (42,8) prosenttia ja nettovelkaantuminen eli gearing 43,5 (48,8) prosenttia. Velkaantumistasoon vuosineljänneksen keskiarvoksi muodostui 58,4 (56,7), kun sen vaihteluväli yhtiön taloudellisissa tavoitteissa on 30–70.

Katsauskauden tapahtumia

Osana Euroopan laajuista muutosohjelmaansa Uponor sulki tammikuussa 2017 PEX-putkien tuotantolaitoksen Móstolesissa, Espanjassa, ja tuotanto keskitettiin Virsbon tehtaalle Ruotsiin. Talotekniikka – Euroopan muutosohjelma saatiin päätökseen kesäkuussa. Muutosohjelman viimeisessä vaiheessa suljettiin yksi toimisto Italiassa joulukuussa.

Uponor esitteli ratkaisujaan ja uutta tarjontaansa Saksassa maaliskuussa pidetyillä kansainvälisillä ISH-messuilla ”Build on Innovation” -teemalla. Painopiste oli juomaveden hygieenisyydessä, sisäilmastossa, miellyttävissä elinympäristöissä ja tehokkaassa energian jakelussa erilaisissa rakennustyypeissä. Uponor esitteli myös uudistettua Uponor PRO -mobiilisovellusta, jonka välityksellä Uponor palvelee ammattilaisyhteisöään ajasta ja paikasta riippumatta.

Uponor ilmoitti 4. toukokuuta 2017, että Uponorin Talotekniikka – Pohjois-Amerikka -segmenttiin kuuluva tytäryhtiö Uponor, Inc. käynnistää 16,3 miljoonan euron (17,4 miljoonan dollarin) arvoisen tehdaslaajennuksen Pohjois-Amerikan Apple Valleystä Minnesotan osavaltiossa. Kyseessä on kymmenes laajennus Apple Valleystä sitten toiminnan käynnistymisen vuonna 1990. Investointi lisää PEX-putkivalmistukseen liittyvää rakennuspinta-alaa 5 440 neliömetrillä. Laajennus valmistui tammikuussa 2018. Heinäkuun 20. päivänä Uponor tiedotti tehdasrakennuksen ja kiinteistön ostamisesta Hutchinsonista Minnesotan osavaltioista Yhdysvalloissa. Tavoitteena on varmistaa riittävä putkivalmistuksen tuotantokapasiteetti ja vastata kysynnän odotettuun pitkän aikavälin kasvuun. PEX-putkituotannon kaavoillaan alkavan Hutchinsonissa vuoden 2018 kesällä, kun kaikki tarvittavat hyväksynnät on saatu.

Uponor Oyj ja sen tytäryhtiö Uponor Business Solutions Oy saivat 13. syyskuuta korkeimmasta hallinto-oikeudesta päätökset valituksiin, jotka Uponor jätti tammikuussa 2016. Valitus koski konserniverokeskuksen vuonna 2011 tekemiä verotuksen oikaisupäätöksiä. Korkeimman hallinto-oikeuden päätös alentaa yhtiön verovuosien 2005–2007 verotettaviin tuloihin lisätyn ja perimättä jätetyn palvelumaksujen voittomarginaalin seitsemästä prosentista kolmeen prosenttiin. Myös yhtiölle määrättyjen verojen, viivekorkojen ja veronlisäysten määriä alennettiin. Uponorin tytäryhtiön Uponor Business Solutions Oy:n verovuotta 2005 koskevat jälkiverotuspäätökset kumottiin. Verohallinto laskee päätöksen verotukseen aiheuttamat muutokset ja oikaisee molempien yhtiöiden verojen maksuunpanon verovuosilta 2006–2009. Verovuosien 2006–2009 osalta Uponor Business Solutions Oy:n veloittamien palvelumaksujen markkinaehtoisten määrien selvittäminen palautuu Verohallinnolle.

Uponor Infra julkisti kaksi uutta lisenssivalmistajaa vuonna 2017. Weholite®-putkien valmistus- ja markkinointilisenssit myönnettiin ranskalaiselle TUBAO S.A.S:lle ja tansanialaiselle Plasco Ltd:lle. Uponorin 1980-luvulla kehittämä Weholite®-teknologia koostuu polyeteeniputkista (HDPE), liitososista ja tehdasvalmisteisista kokonaisuuksista, joita käytetään laajalti ympäri maailmaa matalapaineisissa putkistoissa juomaveden, hulevesien, jäteveden ja useiden muiden nesteiden kuljettamiseen.

Joulukuun 13. päivä Uponor Oyj:n hallitus päätti jatkaa hallituksen vuonna 2014 hyväksymää yhtiön johdon suoriteperusteista osakekannustinohjelmia. Uuden ohjelman kohderyhmään kuuluu noin 50 konsernin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvaa henkilöä.

Uusi ohjelma kattaa kalenterivuodet 2018–2020. Uuteen ohjelmaan mahdollisesti perustuva osakepalkkio maksetaan vuonna 2021. Ohjelman tarkoituksena on jatkaa Uponorin johdon ja osakkeenomistajien tavoitteiden yhdenmukaistamista ja siten kasvattaa yrityksen arvoa, vahvistaa kannattavaa kasvua ja sitouttaa ohjelmaan osallistuvat johtajat yritykseen pitkäkestoisesti.

Henkilöstö ja organisaatio

Konsernin palveluksessa oli vuoden lopussa 4 075 (3 868) täysipäiväistä työntekijää eli 207 henkeä enemmän kuin vuoden 2016 lopussa. Keskimäärin henkilöstömäärä vuoden aikana oli 3 990 (3 869). Työntekijöiden lukumäärä kasvoi pääasiassa Talotekniikka – Pohjois-Amerikassa tuotantokapasiteetin kasvattamisen johdosta.

Konsernin johtoryhmään valittiin vuonna 2017 kaksi uutta jäsentä. KTM Maija Strandberg (47) nimitettiin Uponorin talousjohtajaksi ja konsernin johtoryhmän jäseneksi. Hän aloitti Uponorissa maaliskuussa ja otti vastaan talousjohtajan tehtävät 21.3.2017. Syyskuussa diplomi-insinööri Minna Blomqvist (48) aloitti Uponor-konsernin henkilöstöjohtajana ja johtoryhmän jäsenenä.

Maaliskuun lopulla Uponor järjesti Alankomaissa perinteisen johtamistapahtumansa, johon saapui lähes 150 Uponorin johtajaa eri puolilta maailmaa. Tapahtumassa keskityttiin asiakaskokemukseen, digitalisaatioon ja johtajuuteen epävakaassa maailmassa. Lisäksi tapahtumassa käsiteltiin toiminnan yhdenmukaistamista eri segmenteissä ja markkinoilla sekä johtajuutta erityisesti ns. milleniaalisukupolven näkökulmasta.

Uudistettu henkilöstökysely Our Voice toteutettiin toisen kerran syksyllä 2017. Kyselytutkimukseen osallistui lähes 3 000 työntekijää eli vastausprosentti oli 74,5 %. Tulosten mukaan Uponorilla menee hyvin muuhun teollisuuteen verrattuna, ja työntekijöiden mielestä Uponor on erinomainen työpaikka.

Konsernin henkilöstö täysipäiväiseksi muutettuna jakaantui maittain seuraavasti: Saksa 23 % (23 %), USA 20 % (18 %), Suomi 15 % (16 %), Ruotsi 13 % (13 %), Puola 6 % (6 %), Kanada 4 % (4 %), Espanja 3 % (4 %), Tanska 3 % (3 %), Venäjä 2 % (2 %), Kiina 2 % (2 %) ja muut maat 9 % (9 %).

Lisäksi Pohjois-Amerikassa käytetään ulkopuolisia myyntiedustajia, jotka eivät ole Uponorin työntekijöitä, vaan itsenäisesti toimivia yrityksiä, joille on määritetty tietty toiminta-alue ja joille Uponor maksaa myyntipalkkion.

Konsernissa kirjattujen palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma sosiaalikulut mukaan lukien oli tilikaudella 245,7 (240,8) milj. euroa.

Ei-taloudellinen informaatio

Ns. ei-taloudellinen informaatio esitetään s. 16–33.

Liiketoimintaan kohdistuvat riskit

Uponorin taloudellinen tulos on alttiina erilaisille markkinoihin liittyville, operatiivisille, taloudellisille ja vahinkoriskeille.

Markkinariskit

Uponorin toiminnan pääpaino on Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa, joissa poliittinen riski luokitellaan pääsääntöisesti suhteellisen

vähäiseksi. Poliittisiin riskeihin liittyvä tilanne on kuitenkin hieman muuttunut sen jälkeen, kun Uponor avasi tuotantolaitokset Pietarin alueella Venäjällä (2015) ja Kiinan Taicangissa (2017), joka sijaitsee lähellä Shanghaita.

Ukrainan kriisi, Yhdysvaltojen ja Euroopan unionin Venäjän vastaiset pakotteet ja Venäjän omat vastapakotteet vaikuttavat yhä liiketoimintaympäristöön Venäjällä ja muualla Euroopassa, erityisesti Suomessa. Tämän vuoksi Venäjään liittyy yhä poliittisia riskejä. Kireät poliittiset suhteet ovat vaikuttaneet kielteisesti Euroopan markkinoihin ja niiden kasvuun. Venäjän osuus Uponorin liikevaihdosta oli vuonna 2017 noin 2,0 prosenttia.

Euroopan taloustilanteessa on havaittavissa melko selkeää elpymistä, joskin siinä on alueellisia eroja. Ison-Britannian Brexit-päätökseen liittyvä epävarmuus on riski niin Isolle-Britannialle kuin sen kauppakumppaneille Euroopan mantereella.

Vaikka terroristijärjestöjen ote Lähi-Idästä on alkanut heikentyä, levottomuudet ja sotiminen jatkuvat. Levottomuuksia esiintyy myös Afrikassa, ja toteutuessaan hallitsematon massamuutto saattaa aiheuttaa Euroopassa suuria ongelmia nyt ja tulevaisuudessa.

Koska Uponorin liikevaihto jakaantuu laajalle joukolle asiakkaita, joista huomattava osa on jakelijoita (tukkuliikkeitä), myös Uponorin tuotteiden loppukysyntä on hajautunut laajalle. Viisi suurinta asiakasryhmää, joiden myynti jakautuu yli 20 maahan, vastaa noin kolmasosasta Uponorin kokonaisliikevaihdosta.

Uponorin tuotteiden kysyntä on riippuvainen rakennusalan suhdanteista. Yhtiön tuotteiden päämarkkinasegmentti on perinteisesti käsittänyt pientalorakentamisen, mutta tuotteita toimitetaan yhä enemmän myös kerrostaloihin, julki- ja liikerakentamiseen. Näiden sektoreiden kysyntävaihtelut poikkeavat usein toisistaan. Kokonaisuutta tasoittaa osaltaan myös korjausrakentamisen kysyntä, joka ei aina ole samalla lailla harkinnanvaraista kuin uudisrakentaminen.

Runsas neljännes Uponorin vuosiliikevaihdosta tulee yhdyskuntatekniikasta. Yhdyskuntatekniikan ratkaisujen kysyntä riippuu rakennusalan suhdanteiden lisäksi vahvasti tie- ja vesirakentamisen sekä julkisesti rahoitetun kunnallistekniikan investoinneista. Suhdanteiden ja kysynnän vaihtelusta aiheutuvia riskejä vastaan yhtiö suojautuu kehittämällä jatkuvasti myynnin ennustamisprosessejaan ja varmistamalla organisaation ja toimitusketjun rakenteiden riittävän joustavuuden.

Paikalliset lait ja säännökset vaikuttavat Uponorin toimintaan eri maissa. Suurelle osalle myytävistä tuotteista haetaan esimerkiksi kansallinen tuotehyväksyntä. Valmisteluvaiheessa olevia lakeja ja säännöksiä seurataan ja niiden mahdolliset vaikutukset sekä Uponorin että asiakkaidemme toimintaan pyritään ennakoimaan.

Operatiiviset riskit

Muoviputkijärjestelmien valmistuksessa käytettävien raaka-aineiden hinnat ovat alttiita muutoksille, joista tärkeimpiä ovat mm. petrokemian tuotteiden ja metallien hinta, toimituskapasiteetti ja markkinoiden kysyntä. Viime vuosina Uponor on kyennyt siirtämään hintavaihteluiden vaikutukset suurelta osin myyntihintoihinsa kohtuullisella viiveellä, eikä tästä ole aiheutunut olennaista tulomenetystä Uponorille. Uponor suojautuu metallien ja muoviraaka-aineiden hintariskiä vastaan mahdollisuuksien mukaan sekä kiinteähintaisilla hankintasopimuksilla että finanssituotteilla. Pohjoismaissa Uponor hallitsee sähkön hintavaihteluriskiä jatkuvatoimisesti ja järjestelmällisesti rahoitusinstrumenteilla.

Komponenttien, raaka-aineiden ja palveluiden hankinnassa Uponorin tavoitteena on käyttää materiaaleja ja raaka-aineita, joilla on useampia toimittajia. Toimittajien edellytetään noudattavan Uponorin toimintaperiaatteita (Code of Conduct) ja puitesopimuksia. Mikäli toimittajia on vain yksi, pyritään siihen, että ko. toimittajalla on vähintään kaksi tuotantolaitosta, jotka valmistavat Uponorin käyttämiä hyödykkeitä. Uponorilla on käytössään materiaalien ja raaka-aineiden laadunvarmennusjärjestelmä sekä toimittajien hyväksymisprosessi.

Uponor hallitsee organisaatio- ja johtamisriskejä, kuten esimerkiksi henkilöstön vaihtuvuutta ja ikäjakautaman vääristymistä, analysoimalla jatkuvasti henkilöresursseja ja varmistamalla, että organisaatiokenttä tukee tehokasta toimintaa. Henkilöstön kehittämissuunnitelmat keskittyvät erityisesti johtamistaitojen kasvattamiseen monikulttuurisessa matriisiorganisaatiossa. Uponorin sisäiset henkilöstökyselyt tuottavat tärkeää tietoa mm. työntekijöiden sitoutumisesta, työtehtävien ja yrityksen tavoitteiden yhdenmukaisuudesta, työympäristöstä ja työmotivaatiosta. Kyselytuloksiin pohjautuvat toiminta- ja kehittämissuunnitelmat vaikuttavat myönteisesti työntekijöiden suoritukseen ja sitoutumiseen.

Digitaalinen aikakausi on nyt ja Uponor on astunut esineiden internetin (IoT) maailmaan tuomalla markkinoille älytuotteita. Kyberturvallisuuteen liittyviin riskeihin suhtaudutaan vakavasti ja kyberturvallisuutta ja tietoturvaa sekä niihin kohdistuvia mahdollisia uhkia seurataan jatkuvasti. Liiketoimintojen hallintaan käytetään useita IT-järjestelmiä, joista tärkeimmät ovat Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa käytetyt ERP-järjestelmät. Järjestelmien kriittisyyden analysoiminen ja riskien minimointiin liittyvät varautumisjärjestelyt sisältyvät suurimpien IT-järjestelmien käyttöönottoon ja elinkaaren hallintaan. Varautumisjärjestelyt kattavat esimerkiksi vikasietoisuuden, varmuuskopioinnit ja palautuksen suunnittelun ja testauksen. Tärkeimpien tietojärjestelmien palauttaminen onnettomuuden tai vikatilanteen jälkeen testataan kriittisten järjestelmien osalta kerran kahdessa vuodessa. IT-järjestelmiin liittyviä riskejä arvioidaan osana Uponorin riskienhallintaprosessia, jossa painotetaan erityisesti järjestelmien turvallisuutta. Uponorin tietojärjestelmät alistetaan säännöllisesti ulkopuolisen ammattilaisen suorittamalle arvioinnille. Tietojärjestelmien turvallisuutta parannetaan arvioinneista saadun palautteen perusteella. Lisäksi Uponorilla on jo useiden vuosien ajan ollut tietojärjestelmät osittain kattava vakuutus.

Uponor ilmoitti jo muutama vuosi sitten nolla- tai lähes nollatoleranssista koskien terveyttä, turvallisuutta, lakien noudattamista, säädöstenmukaisuutta ja ympäristöä uhkaavia riskejä. Uponor on jo pitkään huomionut kestävän kehityksen haasteisiin liittyvät riskit ja myös mahdollisuudet. Elämme suurten mullistusten aikaa ja yksi koko planeettaamme koskevista muutoksista on ilmastonmuutos, joka todennäköisesti tuo mukanaan joukon aivan uudenlaisia riskejä. Uponorille ilmastoon ja puhtaaseen juomaveteen liittyvät riskit tarjoavat kuitenkin myös mahdollisuuden toteuttaa visiotamme rikastaa ratkaisullamme ihmisten elämää ympäri maailman. Näihin ratkaisuihin kuuluvat esimerkiksi vettä säästävät, vedenlaatua parantavat ja energiaa säästävät tuotteet ja ratkaisut.

Uponor noudattaa ISO 9001 -laatuja järjestelmää ja ISO 14001 -ympäristöjohtamisjärjestelmää, mikä parantaa tuotannon turvallisuutta ja tuottavuutta sekä vähentää ympäristövaikutuksia ja muita toiminnan riskejä. Saksan tuotantolaitoksissa alettiin soveltaa ISO 50001 -standardin mukaista energianhallintajärjestelmää, joka on

tarkoitus ottaa käyttöön kaikissa Uponorin tuotantolaitoksissa vuoteen 2020 mennessä.

Projektiliiketoiminnassa Uponorin tavoitteena on myös hallita mm. projekti- ja alihankkijaprosessien ja kustannuksiin liittyviä riskejä. Tällaiset riskit pyritään mahdollisuuksien mukaan ottamaan huomioon projekti- ja alihankkijaprosessissa. Lisäksi henkilökunnan projektin-hallintaosaamista vahvistetaan aktiivisesti.

Rahoitusriskit

Viime vuodet ovat osoittaneet, että huomattavakin häiriöt rahoitusmarkkinoilla ovat mahdollisia varsin lyhyellä varoitusajalla. Näin ollen, vaikka tilanne tällä hetkellä on Uponorin kannalta varsin vakaa, voivat rahoituksen saatavuuteen liittyvät riskit olla tulevaisuudessa merkittäviä. Uponorin rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan riittävien luottolimiittireservien ja lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman avulla, sekä käyttämällä rahoituksen hankinnassa erilaisia rahoitusmuotoja ja useita hyvän luottoluokituksen omaavia vakavaraisia vastapuolia.

Konsernin maksuvalmiutta hallitaan tehokkailla kassanhallintaratkaisulla ja riskiä karttavalla sijoituspolitiikalla. Sijoituskohteina ovat ainoastaan matalariskiset kohteet, jotka ovat tarvittaessa muunnettavissa käteisvaroiksi nopeasti ja selkeään markkinahintaan.

Korkomuutokset vaikuttavat konsernin korkokuluihin ja kiinteähin- taisten rahoituserien käypään arvoon. Korkoriskejä hallitaan käyttä- mällä sekä kiinteä- että vaihtuvakorkoisia rahoitusinstrumentteja.

Konsernin toiminnan kansainvälisyys altistaa konsernin eri valuut- tojen välisille valuuttariskeille. Merkittävä osa liikevaihdosta syntyy muissa valuutoissa kuin euroissa. Tällöin kuitenkin tyypillisesti myös valtaosa ko. liikevaihtoon kohdistuvista kuluista on kyseessä olevassa paikallisessa valuutassa. Tämä vähentää oleellisesti liiketoiminnan valuuttariskiä. Konsernin rahoitusosasto vastaa konsernitason valuut- takurssiriskien hallinnasta ja suojaamisesta. Suojausinstrumentteina käytetään pääasiallisesti valuuttatermiineitä ja -optioita.

Uponor altistuu myös valuuttakurssien muunnos- eli translaatoris- kille, joka ilmenee muunnettavissa euroalueen ulkopuolisten tytä- ryhtiöiden omapääoma euromääräiseksi. Uponorin suojauspolitiikan mukaisesti euroalueen ulkopuolista tase-eriä ei suojata. Poikkeuksena tähän ovat nettoinvestoinneiksi luettavat sisäiset lainat, jotka on sisällytetty suojauslaskentaan. Suojautumisessa valuuttakurssiri- keiltä kumppaneiksi valitaan vain hyvän luottoluokituksen omaavia vakavaraisia pankkeja.

Vahinkoriskit

Vuoden 2017 päättyessä Uponorilla oli 15 tuotantolaitosta kymmenes- sä eri maassa ja lisäksi useita yksiköitä, joissa asennusvalmiit tuotteet kootaan. Konsernin liikevaihdosta merkittävä osa syntyy tuotteista, jotka on valmistettu näissä tuotantolaitoksissa. Konsernitason vahin- ko- ja keskeytysvakuutuksia ohjataan keskitetysti, minkä tavoitteena on kattava vakuutusosuus mahdollisten konerikko-, tulipalo- yms. riskien toteutumisesta aiheutuville taloudellisille vahingoille.

Toinen merkittävä vahinkoriski liittyy Uponorin valmistamien ja myymien tuotteiden tuotevastuuseen, joka on niin ikään vakuutettu keskitetysti konsernitasolla.

Uponor käynnisti vuonna 2015 koko konsernin kattavan tuotanto- yksiköiden jatkuvuuden ja liiketoiminnan keskeytymisen analysointi- hankkeen, joka valmistui vuonna 2016. Analyysissä ei havaittu uusia,

liiketoiminnan jatkuvuutta uhkaavia riskejä. Konsernin liiketoiminnan jatkuvuuden hallintaohjeet päivitettiin saatujen tulosten pohjalta ja otettiin käyttöön yksiköissä ja toiminnoissa vuosien 2016 ja 2017 aikana. Vahinko- ja keskeytysriskejä pyritään jo nyt ehkäisemään monin eri keinoin, kuten yksikkökohtaisilla jatkuvuussuunnitelmilla, henkilöstön turvallisuuskoulutuksella, tuotantolaitteiden säännöllisillä huolto-ohjelmilla ja varmistamalla tärkeimpien varaosien jatkuva saatavuus. Katkeamaton toimitusketju on jatkossakin yksi riskienhal- linnan painopistealueista.

Oleellinen osa vahinko- ja keskeytysriskien ehkäisyssä ovat myös jatkuvat, säännölliset vakuutusyhtiöiden suorittamat tarkastus- ja koulutuskäynnit Uponorin tuotantolaitoksissa. Tarkastuksia voidaan tarvittaessa suorittaa myös alihankkijoiden tuotantolaitoksissa.

Riskienhallinta vuonna 2017

Vaikka markkinaolosuhteet monilla Uponorin päämarkkina-alueilla ovat parantuneet, markkinariskien seuranta ja hallinta olivat edelleen merkittävässä roolissa Uponorin riskienhallintatoimissa. Vuonna 2017 tärkeimmät tunnistetut riskit kartoitettiin keväällä ja syksyllä, ja toimintasuunnitelmat päivitettiin riskien hallitsemiseksi. Vuoden 2017 aikana Uponor arvioi yhteistyössä vakuutusyhtiöiden kanssa kuuden tuotantolaitoksensa riskienhallinnan valmiutta ja toimivuutta. Yleisar- vosana yksiköiden riskienhallinnan tasosta oli hyvä tai erinomainen.

Uponorille tärkeillä hyödykemarkkinoilla ei vuonna 2017 koettu poikkeuksellisia hintapiikkejä eikä epätavallista markkinakehitystä. Muoviraaka-ainemarkkinoilla oli yksi merkittävä mutta lyhytkestoinen hintapiikki. Yhdysvaltain uuden presidentin astuessa virkaansa kuparin hinta nousi tuntuvasti. Näistä kummankaan vaikutus Uponorin toimintoihin ei ollut merkittävä. Pidemmällä aikavälillä kuparin korkea hinta saattaa jopa muodostua Uponorin tuotteille kilpailueduksi. Raaka-aineiden saatavuus oli yleisesti ottaen hyvä ja hinta muodostui tavanomaisten markkinamekanismien mukaan. Riskien minimoimi- seksi Uponor lisäsi uusia raaka-ainetoimittajia hyväksytyjen toimittaji- en luetteloon. Keväällä 2017 Yhdysvalloissa koettiin raaka-aineeseen liittyviä tuotanto-ongelmia, jotka hetkellisesti aiheuttivat tuotannon pysähtymisen. Uponor kuitenkin onnistui ratkaisemaan ongelman ja tuotanto käynnistettiin uudelleen nopeasti.

Maailmantalouden tilanteen jatkuessa edelleen epävakana, huoli tulevaisuuden pankkirahoituksen saatavuudesta kohtuullisin ehdoin on edelleen varteenotettava. Turvataksaan pitkäaikaisrahoituksensa Uponor on hajauttanut rahoitustaan instrumenttien, maturiteettien, markkinoiden ja vastapuolien osalta. Mikäli rahoitus ei ole raha- tai pääomamarkkinoilta hankittua, vastapuolina käytetään ainoastaan hyvän luottoluokituksen omaavia vakavaraisia pankkeja ja rahoit- tuskaitoksia. Kaikkiaan yhtiöllä on käytettävissään kahdenvälisiä luottolimiittejä yhteensä 200 miljoonan euron arvosta. Ne erääntyvät vuosina 2019 ja 2021.

Edellisuosien tapaan on erityistä huomiota edelleen kiinnitetty myös myyntisaamisten ja luottoriskien valvontaan.

Maailmantalouden heilahtelut sekä kirjanpito- ja verotussäännös- ten muutokset ovat kasvattaneet yritysten veroriskejä. Tästä johtuen myös Uponorissa veroriskien hallinta pysyi tärkeänä osa-alueena. Uponor on ennakoivasti toteuttanut hyvää verohallintatapaa ja ottanut veroriskien arvioinnin selkeäksi osaksi riskienhallintaprosessiaan.

Uponor on mukana useissa oikeusprosesseissa eri maissa. Vuoden 2017 aikana ei toteutunut sellaisia riskejä eikä ollut vireillä

oikeudenkäyntejä tai muita oikeudellisia tai viranomaistoimenpiteitä, joilla nykytiedon mukaan olisi ollut olennainen merkitys konsernille. Toisaalta Uponor Oyj ja sen tytäryhtiö Uponor Business Solutions Oy saivat korkeimmasta hallinto-oikeudesta päätökset valituksiin, jotka Uponor jätti tammikuussa 2016. Valitus koski konserniverokeskuksen vuonna 2011 tekemiä verotuksen oikaisupäätöksiä, jotka Uponorin mielestä ovat perusteettomia. Korkeimman hallinto-oikeuden molemmat vuosikirjaratkaisut olivat pääsääntöisesti myönteisiä Uponorille.

Konsernin riskienhallintaan liittyen Uponor on vahvistanut ja uudelleenjärjestänyt sisäisen valvonnan roolia vuonna 2017.

Hallinto ja tilintarkastus

Vuoden 2017 varsinainen yhtiökokous 20. maaliskuuta valitsi hallitukseen uudelleen yhden vuoden toimikaudeksi hallituksen nykyisen puheenjohtajan, Jorma Elorannan. Muut hallituksen jäsenet, eli Markus Lengauer, Eva Nygren, Annika Paasikivi ja Jari Rosendal, valittiin uudelleen lukuunottamatta Timo Ihamuotilaa, joka jäi pois hallituksesta ja jonka tilalle valittiin Pia Aaltonen-Forsell uudeksi hallituksen jäseneksi. Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin nyt 8. kerran peräkkäin KHT-yhteisö Deloitte Oy. Samassa yhteydessä päävastuulliseksi tilintarkastajaksi nimitettiin uudelleen KHT Jukka Vattulainen.

Uponor laatii erillisen selvityksen hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä palkka- ja palkkioselvityksestä. Ne ovat saatavilla tilinpäätöksen julkistuksen jälkeen yhtiön verkkosivuilla osoitteessa: sijoittajat.uponor.fi > Hallinto > Hallinto- ja ohjausjärjestelmä.

Uponor noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n vuonna 2015 antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia, mutta poikkeaa siitä suositusten 15 osalta. Uponorin henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnassa on kaksi jäsentä suosituksessa mainitun kolmen sijasta. Uponor katsoo, että kaksi jäsentä riittää varmistamaan valiokunnan asiantuntemuksen. Lisäksi valiokunta voi tarvittaessa pyytää näkemyksiä valiokunnan ulkopuolisilta tahoilta.

Valiokunta toimii hallituksen valmistelu- ja tukielimenä. Kaikki olennaiset palkitsemiseen liittyvät asiat käsittelee yhtiön hallitus.

Osakepääoma ja osakkeet

Uponorin osakevaihto Nasdaq Helsinki -arvopaperipörssissä vuonna 2017 oli 35,1 (20,3) milj. kappaletta, yhteensä 545,5 (297,7) milj. euroa. Osakkeen kurssi vuoden 2017 lopussa oli 16,78 (16,51) euroa ja osakekannan markkina-arvo 1 228,4 (1 208,6) milj. euroa.

Vuoden päättyessä yhtiöllä oli 19 191 (16 113) osakkeenomistajaa. Ulkomainen omistus yhtiössä oli katsauskauden päättyessä 26,4 (26,1) prosenttia. Tarkemmat osakekohtaiset tiedot löytyvät tilinpäätöksestä.

Uponor Oyj:n osakepääoma vuonna 2017 oli 146 446 888 euroa ja osakkeiden lukumäärä 73 206 944. Näissä ei vuoden aikana tapahtunut muutoksia. Maaliskuun 20. päivänä yhdysvaltalaisen Franklin Resources, Inc:n, omistusosuus laski 4,97 prosenttiin.

Uponor tiedotti 20.5.2016 yhtiön hallituksen päätöksestä julistaa menetetyksi 18.3.1998 ja 16.11.2004 tehtyjen rahastoantien nojalla annetut osakkeet, joita ei ole vastaanotettu 20.5.2017 mennessä.

Kyseiset 842 osaketta myytiin julkisessa kaupankäynnissä 1.11.2017. Sillä, jolla on oikeus osakkeisiin, on oikeus myynnistä kertyneisiin varoihin, joista on vähennetty kehotuksesta ja myymisestä aiheutuneet kulut. Oikeudenhaltijoiden tulee esittää vaatimus varoista sekä luovuttaa osakekirjansa tai mahdolliset saantoselvitykset Nordea Bank AB (publ), Suomen sivuliikkeelle viimeistään 1.11.2021. Varat, joita ei ole nostettu neljän vuoden kuluessa myynnistä, lankeavat yhtiölle.

Hallituksen valtuutukset

Varsinainen yhtiökokous valtuutti 20.3.2017 hallituksen päättämään enintään 3,5 miljoonan oman osakkeen hankkimisesta. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, kuitenkin enintään 18 kuukautta.

Lisäksi hallitus valtuutettiin päättämään enintään 7,2 miljoonan uuden osakkeen antamisesta tai omien osakkeiden luovuttamisesta. Osakkeiden kokonaismäärä vastaa noin 9,8 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Uponor Oyj:n hallitus päätti 13.2.2017 luovuttaa yhtiön omia osakkeita osana yhtiön osakesidonnaista kannustinohjelmaa vuosille 2014–2016. Yhteensä 9 838 yhtiön hallussa olevaa osaketta luovutettiin kuudelle yhtiön avainhenkilölle.

Tarkemmat tiedot yhtiökokouksesta löytyvät yhtiön verkkosivuilla osoitteesta sijoittajat.uponor.fi > Hallinto > Yhtiökokous > Yhtiökokous 2017.

Omat osakkeet

Vuoden lopussa Uponorin hallussa oli 59 121 omaa osaketta, mikä vastaa noin 0,1 prosenttia osake- ja äänimäärästä.

Johdon osakeomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja sekä heidän yhtiön tiedossa olevat määräysvalta-yhteisönsä omistivat vuoden lopussa yhteensä 134 288 (139 173) Uponor-osaketta. Näiden osakkeiden osuus kaikista osakkeista ja osakkeiden yhteenlasketusta äänimäärästä oli 0,18 prosenttia.

Osakesidonnainen kannustinohjelma

Uponor Oyj:n hallitus on viime vuosina päättänyt useista, yhtiön johdolle tarkoitetuista pitkän aikavälin kannustinohjelmista. Yksityiskohtaiset tiedot suunnitelmista löytyy yhtiön sijoittajasivuilla.

Joulukuussa 2017 Uponor Oyj:n hallitus päätti jatkaa hallituksen vuonna 2014 hyväksymää yhtiön johdon suoriteperusteista osakekannustinohjelmaa. Uuden ohjelman kohderyhmään kuuluu noin 50 konsernin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvaa henkilöä. Uusi ohjelma kattaa kalenterivuodet 2018–2020. Uuteen ohjelmaan mahdollisesti perustuva osakepalkkio maksetaan vuonna 2021.

Ohjelman tarkoituksena on jatkaa Uponorin johdon ja osakkeenomistajien tavoitteiden yhdenmukaistamista ja siten kasvattaa yrityksen arvoa, vahvistaa kannattavaa kasvua ja sitouttaa ohjelmaan osallistuvat johtajat yritykseen pitkäkestoisesti. Kilpailukykyinen kannustinohjelma palkitsee johtoa yhtiön strategisten kannattavuus- ja kasvutavoitteiden saavuttamisesta mahdollistaen yrityksen osakkeiden ansaitsemisen ja henkilökohtaisen osakemäärän kasvattamisen.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Uponor Oyj siirtyi 2. tammikuuta 2018 suurten yhtiöiden joukkoon Helsingin pörssissä.

Talotekniikka – Pohjois-Amerikka esitteli omakotimarkkinoille uuden Phyn Plus Smart Water Assistant + Shutoff -valvontajärjestelmän tammikuussa 2018. Uusi valvontajärjestelmä mittaa muutoksia rakennuksen putkiston vedenpaineessa ja pystyy havaitsemaan mahdolliset vuodot sekä suorittamaan hälytyksen. Järjestelmä tulee myyntiin Yhdysvalloissa keväällä 2018. Tavoitteena on lanseerata tuote Euroopassa vuonna 2019.

13. helmikuuta Uponor julkisti päätöksensä 10 miljoonan dollarin lisäinvestoinnista Phyniin, joka on älykkäitä vesiratkaisuja kehittävä yhteisyritys Belkin International -yhtiön kanssa. Uponorin investoinnin kokonaismäärä nousi näin 25 miljoonaan dollariin, jolla Uponor saa amerikkalaisesta Phyn LLC:stä ja eurooppalaisesta Phyn Oy:stä 50 prosentin omistusosuuden. Toisen puolikkaan omistaa Belkin. Yhteisyrityksenä Phyn raportoidaan Uponorin tilinpäätöksessä pääomaosuusmenetelmällä.

Lähiajan näkymät

Lokakuussa 2017 Uponor raportoi suotuisasta markkinakehityksestä vuoden kolmannella neljänneksellä ja arvioi markkinoiden vaimenevan vuoden loppua kohden ja kehityksen jatkuvan vuoden jälkipuoliskolla samankaltaisena kuin vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Näin pääsääntöisesti tapahtuikin.

Makrotalouden kehitys Uponorin tärkeimmillä markkinoilla Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa jatkui koko vuoden 2017 ajan suhteellisen vahvana eikä havaittavissa ole mitään, mikä selvästi muuttaisi tilannekuvaa. Näkemystä tukevia tekijöitä ovat esimerkiksi työllisyyden kasvu, väestön demografinen kehitys, kestävän kehityk-

sen vaatimukset, uudet teknologiat, kuten digitalisaatio ja asennusvalmiit ratkaisut, sekä kaupungistuminen. Näistä tekijöistä kaikki voivat osaltaan virittää talouskasvua ja auttaa luomaan vaurautta.

Viime vuosina Uponor on vahvistanut toimintojaan monin eri tavoin. Liiketoimintasegmentit toimivat aikaisempaa tehokkaammin ja niillä on kilpailukykyinen toimitusketju ja tuotantoverkosto. Myynti- ja markkinointiorganisaation uudelleenjärjestelyt on suoritettu ja painopiste on siirretty vastaamaan paremmin asiakkaiden tarpeita ja strategisia tavoitteitamme. Pohjois-Amerikassa rakennamme määrätietoisesti lisää kapasiteettia ja osaamista, jotta voimme vastata kasvaneeseen kysyntään ja purkaa viime vuosina kasvua hidastaneen pullonkaulan.

Uponor on sitoutunut ja tekee utterasti töitä ollakseen omalla alallaan digitalisaation ja kestävän kehityksen edelläkävijä. Yhtiö on jo tuonut markkinoille uusia ainutlaatuisia sovelluksia, esimerkiksi älykästä vesitekniologiaa.

Olettaen, että talouden kehitys ja poliittinen tilanne Uponorin päämarkkina-alueilla jatkuu häiriintymättä, Uponor antaa seuraavan ohjeistuksen vuodelle 2018: Uponorin orgaanisen liikevaihdon ja vertailukelpoisen liikevoiton ilman valuuttakurssien vaikutusta odotetaan paranevan vuodesta 2017.

Konsernin investointien, lukuun ottamatta investointeja osakkeisiin, odotetaan pysyvän likimain samalla tasolla kuin vuonna 2017, lähinnä Pohjois-Amerikan tuotantokapasiteetin laajennushankkeen ansiosta.

Uponorin taloudellinen tulos on alttiina erilaisille strategisille, operatiivisille, taloudellisille, oikeudellisille, poliittiselle ja vahinkoriskeille. Näiden tarkempi riskianalyysi löytyy vuoden 2017 vuosikertomuksen kohdasta "Liiketoimintaan kohdistuvat riskit".

Uponor Oyj
Hallitus

Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle

Emoyhtiön, Uponor Oyj:n, voitonjakokelpoiset varat ovat 149 061 294,22 euroa, josta tilikauden voitto on 40 046 378,52 euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

- osinkona jaetaan 0,49 euroa/osake yhteensä	35 842 433,27 euroa
- omaan pääomaan jäävä määrä	113 218 860,95 euroa
	<hr/>
	149 061 294,22 euroa

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Vantaa, 15. helmikuuta 2018

Jorma Eloranta
Puheenjohtaja

Annika Paasikivi
Varapuheenjohtaja

Pia
Aaltonen-Forsell

Markus Lengauer

Eva Nygren

Jari Rosendal

Jyri Luomakoski
Toimitusjohtaja

Konsernin taloudelliset tunnusluvut

	2017	2016	2015	2014	2013
Konsernitulos (jatkuvat toiminnot), M€					
Liikevaihto	1 170,4	1 099,4	1 050,8	1 023,9	906,0
Toiminnan kulut	1 038,4	991,0	942,7	926,4	828,6
Poistot ja arvonalentumiset	39,2	41,6	39,1	36,5	33,0
Liiketoiminnan muut tuotot	3,1	4,2	2,4	2,4	0,8
Liikevoitto	95,9	71,0	71,4	63,4	50,2
Vertailukelpoinen liikevoitto	97,2	90,7	75,8	67,7	55,2
Rahoitustuotot ja -kulut	-5,4	-10,0	-8,9	-7,4	-7,1
Tulos ennen veroja	88,2	60,4	62,8	56,3	43,2
Tulos jatkuvista toiminnoista	65,4	41,5	37,1	36,3	27,1
Tilikauden tulos	65,4	41,9	36,9	36,0	26,8
Konsernitase, M€					
Pitkäaikaiset varat	305,2	312,5	274,8	253,7	249,0
Liikearvo	93,6	93,7	83,3	83,1	82,3
Vaihto-omaisuus	132,7	139,3	112,4	117,4	115,4
Rahavarat	107,0	16,3	49,2	60,2	53,7
Myyntisaamiset ja muut saamiset	227,3	205,7	188,1	167,4	160,6
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	280,2	263,3	248,0	231,1	219,7
Määräysvallattomien omistajien osuus	68,2	63,6	63,7	66,7	68,0
Varaukset	28,9	28,8	25,0	16,2	22,1
Pitkäaikaiset korolliset velat	176,6	158,2	91,2	126,3	136,4
Lyhytaikaiset korolliset velat	81,9	17,6	48,3	15,9	14,2
Korottomat velat	230,0	236,0	231,6	225,5	200,6
Taseen loppusumma	865,8	767,5	707,8	681,8	661,0
Muita tunnuslukuja					
Liikevoitto (jatkuvat toiminnot), %	8,2	6,5	6,8	6,2	5,5
Vertailukelpoinen liikevoitto (jatkuvat toiminnot), %	8,3	8,2	7,2	6,6	6,1
Tulos ennen veroja (jatkuvat toiminnot), %	7,5	5,5	6,0	5,5	4,8
Oman pääoman tuotto (ROE), %	19,4	13,1	12,1	12,3	10,8
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	16,3	14,1	15,5	14,2	12,5
Omavaraisuusaste, %	40,5	42,8	44,3	43,9	43,9
Nettovelkaantumisaste, %	43,5	48,8	29,3	27,6	33,7
Korolliset nettovelat, M€	151,5	159,5	91,3	82,0	96,9
- % liikevaihdosta	12,9	14,5	8,7	8,0	10,7
Liikevaihdon muutos, %	6,5	4,6	2,6	13,0	11,6
Vienti Suomesta, M€	45,1	47,6	55,5	55,5	43,3
Ulkomaisten tytäryhtiöiden liikevaihto, M€	1 037,5	976,3	910,7	870,1	770,4
Ulkomaantoiminta yhteensä, M€	1 049,7	990,1	927,3	888,8	781,4
Ulkomaantoiminnan osuus, %	89,7	90,1	88,2	86,8	86,2
Henkilöstö 31.12.	4 075	3 868	3 735	3 982	4 141
Henkilöstö keskimäärin	3 990	3 869	3 842	4 127	3 649
Investoinnit (jatkuvat toiminnot), M€	63,4	50,7	50,1	35,7	33,9
- % liikevaihdosta	5,4	4,6	4,8	3,5	3,7

Osakekohtaiset tunnusluvut

	2017	2016	2015	2014	2013
Osakepääoma, M€	146,4	146,4	146,4	146,4	146,4
Osakemäärä 31.12., 1 000 kpl	73 207	73 207	73 207	73 207	73 207
Osakemäärä omilla osakkeilla oikaistuna, 1 000 kpl					
- vuoden lopussa	73 148	73 138	73 109	73 067	73 067
- keskimäärin	73 130	73 133	73 106	73 067	73 067
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä, M€	280,2	263,3	248,1	231,1	219,7
Osakevaihto, M€	545,5	297,7	384,1	229,3	179,3
Osakevaihto, 1 000 kpl	35 077	20 339	27 590	18 843	14 563
- keskimääräisestä lukumäärästä, %	48,0	27,8	37,7	25,8	19,9
Osakekannan markkina-arvo, M€	1 228,4	1 208,6	995,6	841,1	1 041,0
Oikaistu tulos per osake (laimennettu), €	0,83	0,58	0,51	0,50	0,38
Oma pääoma per osake, €	3,83	3,60	3,39	3,16	3,00
Osinko, M€	35,8 ¹⁾	33,6	32,2	30,7	27,8
Osinko per osake, €	0,49 ¹⁾	0,46	0,44	0,42	0,38
Efektiivinen osinkotuotto, %	2,9 ¹⁾	2,8	3,2	3,7	2,7
Osinko per tulos, %	59,0	79,3	86,3	84,0	100,0
PE-luku	20,2	28,5	26,7	23,0	37,4
Osakkeiden antikorjatut vaihtokurssit, €					
- ylin	17,79	17,35	17,30	14,94	15,85
- alin	13,30	11,13	10,42	9,11	9,65
- keskiarvo	15,55	14,64	13,92	12,17	12,31

Tunnuslukujen laskentaperusteet on esitetty sivulla 64.

Taulukon huomautukset:

¹⁾ hallituksen ehdotus

Keskimääräisessä osakemäärässä on otettu huomioon ostettujen omien osakkeiden vaikutus.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Uponorin osakevaihto Nasdaq Helsinki -arvopaperipörssissä vuonna 2017 oli 35 077 317 kappaletta, yhteensä 545,5 milj. euroa. Osakkeen kurssi vuoden 2017 lopussa oli 16,78 euroa ja osakekannan markkina-arvo 1 228,4 milj. euroa. Vuoden päättyessä yhtiöllä oli 19 191 osakkeenomistajaa. Ulkomainen omistus yhtiössä oli katsauskauden päättyessä 26,4 (26,1) %.

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2017

Osakkeenomistaja	Osakemäärä, kpl	%-osuus osakkeista	%-osuus äänistä
Oras Invest Oy	16 571 780	22,7	22,7
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	3 862 072	5,3	5,3
Sijoitusrahasto Nordea Nordic Small Cap	2 789 006	3,8	3,8
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	1 847 527	2,5	2,5
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö	1 055 794	1,4	1,4
KEVA	940 833	1,3	1,3
OP-Suomi -Sijoitusrahasto	834 710	1,1	1,1
Sijoitusrahasto Nordea Pro Suomi	732 487	1,0	1,0
Valtion Eläkerahasto	655 000	0,9	0,9
SEB Finlandia -Sijoitusrahasto	606 128	0,8	0,8
Paasikivi Pekka	560 406	0,8	0,8
Paasikivi Jari	548 888	0,7	0,8
Muut	42 143 192	57,6	57,6
Yhteensä	73 147 823	99,9	100,0
Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet	59 121	0,1	-
Kaikki yhteensä	73 206 944	100,0	100,0

Hallintarekisteröidyt arvo-osuudet 31.12.2017

Nordea Bank AB (publ.), Suomen sivuliike	11 710 554	16,0	16,0
Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ.), Helsingin sivukonttori	5 457 006	7,5	7,5
Svenska Handelsbanken AB (publ.), Filial verksamheten i Finland	988 717	1,3	1,3
Muut	729 760	1,0	1,0
Yhteensä	18 886 037	25,8	25,8

Yhtiökokouksessa käytettävissä oleva äänten enimmäismäärä on 31.12.2017 tilanteen mukaan 73 147 823 ääntä.

Tilikauden päättyessä yhtiön hallussa oli 59 121 omaa osaketta, jotka vastaavat yhtä montaa ääntä. Omilla osakkeilla ei ole äänivaltaa yhtiökokouksessa.

Paasikiven suku omistaa yhtiötä sekä suoraan että Oras Invest Oy -yhtiön kautta, yhteensä 25,3 (25,3) prosenttia.

Osakkeenomistus sektoreittain 31.12.2017

Sektori	Osakemäärä, kpl	Osuus osakkeista, %
Yksityiset yritykset	19 464 417	26,6
Julkiset yritykset	18 708	0,0
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	9 828 078	13,4
Julkisyhteisöt	8 565 079	11,7
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	2 593 882	3,5
Kotitaloudet	13 441 867	18,4
Ulkomaat (myös hallintarekisteröidyt)	19 294 913	26,4
Yhteensä	73 206 944	100,0

Osakkeenomistus suuruusluokittain 31.12.2017

Osakemäärä kpl/osakas	Osakemäärä yhteensä, kpl	Osuus osakkeista, %	Osaksmäärä	Osuus osakkaista, %
1–100	333 667	0,5	5 655	29,5
101–1 000	4 376 153	6,0	10 834	56,4
1 001–10 000	6 549 532	8,9	2 470	12,9
10 001–100 000	4 743 425	6,5	184	1,0
100 001–1 000 000	13 910 428	19,0	41	0,2
1 000 001–	43 293 739	59,1	7	0,0
Yhteensä	73 206 944	100,0	19 191	100,0

Osakepääoman kehitys 2013–2017

	Pvm	Muutoksen syy	Muutos, euroa	Osakepääoma, euroa	Osakkeiden lukumäärä, kpl
2017	31.12.			146 446 888	73 206 944
2016	31.12.			146 446 888	73 206 944
2015	31.12.			146 446 888	73 206 944
2014	31.12.			146 446 888	73 206 944
2013	31.12.			146 446 888	73 206 944

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

Suomen osakeyhtiölain ja Uponor Oyj:n (jäljempänä ”yhtiö”) yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön valvonta ja johto on jaettu osakkeenomistajien, hallituksen ja toimitusjohtajan kesken. Yhtiön osake noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä, ja yhtiö noudattaa sen antamia listattuja yhtiöitä koskevia sääntöjä ja määräyksiä.

Lisäksi yhtiö noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n vuonna 2015 antamaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (www.cgfinland.fi). Yhtiö poikkeaa suosituksesta 15 koskien palkitsemisvaliokuntaa, jossa on kaksi jäsentä suosituksen mukaisen kolmen jäsenen sijasta. Yhtiö katsoo, että riittävä asiantuntemus palkitsemisvaliokunnan osalta on turvattu kahdella jäsenellä, ja valiokunta voi halutessaan hakea näkemyksiä myös valiokunnan ulkopuolelta. Valiokunta on hallituksen päätöksentekoa valmisteleva ja avustava elin ja kaikki olennaiset palkitsemiseen liittyvät asiat käsitellään hallituksessa.

Yhtiökokous

Osakkeenomistajat käyttävät valtaansa yhtiökokouksessa, joka on yhtiön ylin päättävä elin. Suomen osakeyhtiölain mukaan yhtiökokouksessa päätetään

- yhtiöjärjestyksen muuttamisesta
- tilinpäätöksen vahvistamisesta
- osingonjaosta
- osakeanneista
- yhtiön omien osakkeiden hankinnasta ja luovuttamisesta
- osake- ja optio-ohjelmista
- hallituksen jäsenten valinnasta ja heidän palkkioistaan
- yhtiön tilintarkastajan valinnasta ja tilintarkastajan palkkiosta.

Osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajalla on oikeus saada yhtiökokoukselle kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi, jos hän kirjallisesti sitä vaatii hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

Osakkeenomistajilla, joilla yksin tai yhdessä on vähintään 10 % yhtiön osakkeista, on oikeus kirjallisesti vaatia ylimääräisen yhtiökokouksen koolle kutsumista ilmoittamansa tietyn asian käsittelemistä varten.

Osakkeenomistaja saa käyttää oikeuttaan yhtiökokouksessa valtuuttamansa asiamiehen välityksellä, ja hänellä tai hänen valtuuttamallaan asiamiehellä saa kokouksessa olla avustaja.

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen ja käyttää siellä äänioikeuttaan, on ilmoitettava yhtiölle viimeistään kokouskutsussa mainittuna päivänä.

Hallitus

Kokoonpano

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenet valitaan yhden vuoden toimikaudeksi, joka alkaa sen yhtiökokouksen päättyessä, jossa heidät valitaan, ja päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallituksen jäsenet voidaan valita tai erottaa ainoastaan osakkeenomistajien yhtiökokouksessa tekemällä päätöksellä.

Hallituksen jäsenten toimikausien lukumäärää ei ole rajoitettu, eikä hallituksen jäsenillä ole erikseen määriteltyä eläkeikää. Yhtiökokous valitsee hallituksen puheenjohtajan, ja hallitus valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan vuodeksi kerrallaan.

Maaliskuun 2017 varsinainen yhtiökokous valitsi hallitukseen kuusi jäsentä:

- Jorma Eloranta, s. 1951, DI, vuorineuvos, tekniikan tohtori h.c., Uponorin hallituksen jäsen 2005 lukien
- Pia Aaltonen-Forsell, s. 1974, VTM, talousjohtaja, Ahlstrom-Munksjö Oyj, Uponorin hallituksen jäsen 2017 lukien
- Markus Lengauer, s. 1965, DI (Master of Engineering), tekniikan tohtori (Doctorate in Mechanical Engineering), Uponorin hallituksen jäsen 2015 lukien
- Eva Nygren, s. 1955, arkkitehti, Uponorin hallituksen jäsen 2011 lukien
- Annika Paasikivi, s. 1975, B.A., M.Sc. (valt.maist.), operatiivisen toiminnan johtaja, Oras Invest Oy ja toimitusjohtaja, Finow Oy, Uponorin hallituksen jäsen 2014 lukien
- Jari Rosendal, s. 1965, DI, toimitusjohtaja, Kemira Oyj, Uponorin hallituksen jäsen 2012 lukien.

Lisätietoja Uponorin hallituksen jäsenistä on sivulla 36 tai osoitteessa sijoittajat.uponor.fi.

Yhtiö noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n antamia suosituksia hallituksen jäsenistä, heidän riippumattomuudestaan ja asemastaan yhtiön toimivaan johtoon kuulumattomina henkilöinä. Hallituksen arvioinnin perusteella kaikki nykyiset hallituksen jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä. Hallituksen puheenjohtaja Jorma Eloranta on toiminut yhtiön hallituksen jäsenenä vuodesta 2005 lähtien, hallituksen varapuheenjohtajana 15.3.2012 lähtien ja puheenjohtajana 19.3.2014 lähtien. Hallitus on yksimielisesti kokonaisarvion ja tosiasiallisten olosuhteiden perusteella todennut, että Jorma Eloranta on edelleen riippumaton yhtiöstä, vaikka hän on toiminut yhtiön hallituksen jäsenenä yli 10 vuotta. Hallituksen arvioinnin perusteella kaikki nykyiset hallituksen jäsenet Annika Paasikiveä ja Markus Lengaueria lukuun ottamatta ovat myös riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista. Suomen lainsäädännön mukaan kaikilta hallituksen jäseniltä edellytetään, että he toimivat yhtiön, sen tytäryhtiöiden (”konsernin”) ja yhtiön kaikkien osakkeenomistajien parhaan edun mukaisesti, ja heidän edellytetään ilmoittavan mahdollisista eturistiriidoista.

Varsinainen yhtiökokous päättää hallituksen jäsenten palkkioista. Vuoden 2017 yhtiökokouksen päätöksen mukaan hallituksen vuosipalkkiot ovat seuraavat: puheenjohtaja saa 88 000 euron, varapuheenjohtaja 49 000 euron, tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja 49 000 euron ja jäsenet 44 000 euron vuosipalkkion. Yhtiökokous päätti, että vuosipalkkio maksetaan siten, että n. 40 %:lla vuosipalkkion määrästä hankitaan hallituksen jäsenten nimiin ja lukuun yhtiön osakkeita ja että n. 60 %:a vastaava määrä maksetaan rahana.

Lisäksi yhtiökokous päätti maksaa hallituksen jäsenille kokouspalkkiota kaikista kokouksista. Palkkio jäsenen kotimaassa pidetystä kokouksesta on 600 euroa, muualla samalla mantereella pidetystä

Oheisessa taulukossa on esitetty hallituksen jäsenille vuonna 2017 maksetut palkkiot:

Hallitus	Tarkastus- valiokunta	Henkilöstö- ja palkitsemis- valiokunta	Käteis- palkkio	Palkkio osakkeina	Palkkio osakkeina	Palkkio
						hallituksen ja valiokuntien kokouksista
			€	Määrä	Arvo, €	Yhteensä €
Eloranta, Jorma, puheenjohtaja		puheenjohtaja	52 807	2 121	35 193	10 800
Aaltonen-Forsell, Pia (20.3.2017 alkaen)			26 412	1 060	17 588	8 400
Ihamuotila, Timo J.	puheenjohtaja 20.3.2017 saakka		-	-	-	1 800
Lengauer, Markus	jäsen		26 412	1 060	17 588	15 000
Nygren, Eva			26 412	1 060	17 588	10 200
Paasikivi, Annika, varapuheenjohtaja	jäsen, puheenjohtaja 20.3.2017 alkaen	jäsen	29 404	1 181	19 596	13 200
Rosendal, Jari	jäsen		26 412	1 060	17 588	10 200
Yhteensä			187 858	7 542	125 142	69 600

kokouksesta 1 200 euroa ja toisella mantereella pidetystä kokouksesta 2 400 euroa. Puhelinkokousten kokouspalkkio on sama kuin jäsenen kotimaassa pidetyn kokouksen palkkio.

Matkakulut korvataan Uponorin matkaohjesäännön mukaisesti.

Yhtiökokous päätti myös, että aiemman käytännön mukaisesti yhtiö maksaa hallituksen jäsenille edelleen vapaaehtoista vakuutusta, joka oikeuttaa kaikki hallituksen jäsenet Suomen TyEl-eläkkeeseen eläkkeelle jäämisen yhteydessä.

Uponorin noudattaman politiikan mukaisesti palkkio maksetaan vain yhtiön toimivaan johtoon kuulumattomille hallituksen jäsenille.

Hallituksen jäsenet eivät ole mukana yhtiön osakesidonnaisessa kannustinjärjestelmässä.

Tehtävät

Osakeyhtiölain mukaan yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä vastaa hallitus. Hallituksen tärkein tehtävä on ohjata konsernin strategiaa tavalla, joka pitkällä aikavälillä luo edellytykset konsernille asetettujen taloudellisten tavoitteiden saavuttamiselle sekä arvon tuottamiselle osakkeenomistajille ottaen samalla huomioon eri sidosryhmien odotukset. Lakisääteisten tehtäviensä lisäksi hallitus päättää kaikista muista merkittävistä asioista.

Hallituksen työjärjestyksen mukaan hallitukselle kuuluvat muun muassa:

- hallituksen ja johtoryhmän menettelyohjeiden käsittely ja vahvistaminen vuosittain
- konsernin arvojen hyväksyminen ja niiden toteuttamisen valvonta
- konsernin strategian hyväksyminen ja sen toteuttamisen ja päivittämisen valvonta
- yhtiön osingonjakopolitiikasta päättäminen
- osingonjakoa sekä osingon määrää ja maksupäivää koskevan ehdotuksen laatiminen yhtiökokoukselle
- konsernin strategiaan perustuvan vuosittaisen toimintasuunnitelman ja budjetin hyväksyminen sekä niiden toteuttamisen valvonta
- investointien vuosittaisen enimmäismäärän sekä tämän enimmäismäärän ylittävien investointien hyväksyminen
- investointien ja leasing-järjestelyjen hyväksyminen, kun niiden nykyarvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan

- yritystojen, yhteisyritysten, yhteistyö- ja lisenssijärjestelyjen sekä omaisuuden myynnin hyväksyminen, kun liiketapahtuman arvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan
- konsernin yleisen organisaatorakenteen hyväksyminen
- yhtiön toimitusjohtajan nimittäminen ja erottaminen sekä toimitusjohtajasopimuksen ehtoista päättäminen
- yhtiön toimitusjohtajan vuosipalkan valmistelu ja hyväksyminen
- johtoryhmän jäsenten nimittämisen ja erottamisen hyväksyminen
- johtoryhmän jäsenten vuosipalkkioiden hyväksyminen
- yhtiön toimitusjohtajaa koskevan seuraajasuunnitelman valmistelu ja hyväksyminen
- johtoryhmän jäseniä koskevien seuraajasuunnitelmien hyväksyminen
- osavuositarkastusten, puolivuositarkastuksen, vuosikertomuksen ja tilinpäätöksen hyväksyminen
- ulkoisen tilintarkastajan tapaaminen vähintään kerran vuodessa suljetussa istunnossa ilman johtoa
- ehdotusten valmisteleminen yhtiökokoukselle
- yhtiön toimitusjohtajan, hallituksen jäsenten ja hallituksen puheenjohtajan toiminnan vuosittainen arviointi
- konsernin toimintaperiaatteiden, kuten palkitsemisjärjestelmien, hyväksyminen
- muut hallituksen puheenjohtajan tai yhtiön toimitusjohtajan esittämät asiat.

Kokoukset ja päätöksenteko

Hallitus kokoontuu keskimäärin kymmenen kertaa vuodessa. Jotkin kokouksista voivat olla puhelinkokouksia. Kokouksista kaksi tulisi järjestää liiketoimintayksikössä, kulloinkin eri yksikössä. Hallitus voi myös milloin tahansa kokoontua ilman yhtiön johtoa ja tehdä päätöksiä pitämättä kokousta. Kokouksista pidetään englanninkielistä pöytäkirjaa.

Vuonna 2017 hallitus piti yhteensä yhdeksän kokousta, joista kaksi pidettiin liiketoimintayksikössä ja yksi puhelinkokouksena. Osittaisia poissaoloja kirjattiin yhteensä kaksi (Pia Aaltonen-Forsell yksi ja Eva Nygren yksi). Hallitus teki lisäksi kolme päätöstä pitämättä kokousta.

Toimitusjohtaja valmistelee hallituksen kokousten esityslistat, jotka hallituksen puheenjohtaja tarkastaa. Kuka tahansa hallituksen jäsen voi ehdottaa tietyn asian sisällyttämistä kokouksen esityslistaan, ja se otetaan esityslistalle mahdollisuuksien mukaan. Hallituksen kokouk-

siin liittyvä materiaali on toimitettava hallituksen jäsenille hyvissä ajoin ennen kokousta.

Yhtiön toimitusjohtaja ja hallituksen sihteeri osallistuvat hallituksen kokouksiin säännöllisesti. Muut yhtiön johtoon kuuluvat henkilöt voivat osallistua hallituksen kokouksiin hallituksen puheenjohtajan kutsusta.

Hallituksen jäsenet voivat halutessaan olla yhteydessä johtoryhmän jäseniin ja päinvastoin. Tavallisuudesta poikkeavasta yhteydenotosta raportoidaan toimitusjohtajalle.

Hallitus on päätösvaltainen, kun yli puolet sen jäsenistä on läsnä. Päätökset tehdään yksinkertaisella enemmistöllä, ja äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Hallituksen monimuotoisuutta koskevat periaatteet

Hallituksen kokoonpanoa suunniteltaessa yhtiön nimitystoimikunta arvioi hallituksen kokoonpanoa yhtiön nykyisen ja tulevan liiketoiminnan tarpeiden näkökulmasta sekä ottaa huomioon hallituksen monimuotoisuuden.

Hallituksen monimuotoisuutta tarkastellaan eri näkökulmista. Uponorin hallituksen jäsenillä tulee olla riittävä ja toisiaan täydentävä kokemus ja osaaminen Uponorin liiketoiminnan kannalta tärkeimmiltä toimialoilta ja markkinoilta. Lisäksi olennainen tekijä on jäsenten henkilökohtaiset ominaisuudet ja niiden monimuotoisuus.

Osaamisalueet	Henkilökohtainen tausta
<ul style="list-style-type: none"> Yrityksen arvonluontiprosessien tuntemus Toimiala Keskeiset markkinat ja teknologiat Talous ja rahoitus Hyvä hallintotapa	<ul style="list-style-type: none"> Ammatti Koulutus Sukupuoli Ikä Luonne

Tavoite

Yhtiön tavoitteena on, että hallituksessa ovat edustettuina monipuolisesti eri toimiala- ja markkinaosaaminen, eri ammatti- ja koulutustaus-tat, laaja ikäjakauma ja molemmat sukupuolet. Sukupuolijakauman osalta tavoitteena on, että kumpaakin sukupuolta on edustettuna vähintään kaksi jäsentä.

Monimuotoisuusperiaatteiden toteutumista seurataan ja niistä raportoidaan yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annetussa selvityksessä.

Hallituksen valiokunnat

Tarkastusvaliokunta

Hallitus päätti 20.3.2017 jatkaa tarkastusvaliokunnan toimintaa työjärjestyksen säilyessä ennallaan. Tarkastusvaliokunnan jäseniksi valittiin Annika Paasikivi, Jari Rosendal sekä Markus Lengauer, joista Annika Paasikivi valittiin valiokunnan puheenjohtajaksi.

Tarkastusvaliokunnan työjärjestyksen mukaan tarkastusvaliokunnan tehtävänä on:

- Seurata tilinpäätösraportoinnin prosessia ja että raportointiprosessi tuottaa oikeaa tietoa, käsitellä poikkeukselliset ja olennaiset erät ja niiden kirjaus sekä hyväksyä tärkeät laskentaperiaatteet

- Tarkastaa ja valvoo vuosikertomusten ja tilinpäätösten, puolivuosisikatsauksen sekä osavuosisikatsausten laatua ja integriteettiä
- Seurata yhtiön taloudellista tilaa ja maksukykyisyyttä sekä valmistella asioita ja ehdotuksia hallitukselle tarpeen mukaan
- Seurata konsernin sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta, suunnitelmia ja prosesseja
- Tarkistaa yhtiön antama selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä, joka sisältää kuvauksen taloudellisen raportoinnin prosessiin liittyvistä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä
- Hyväksyä sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelma ja budjetti, antaa ohjeita sisäiselle tarkastukselle ja tarkastaa ja seurata sisäisen tarkastuksen toimintoja, suunnitelmia ja raportteja, saada sisäisen tarkastuksen tilanneraportteja kussakin kokouksessa sekä tavata sisäinen tarkastaja vähintään kahdesti vuodessa
- Tarkastaa ulkoisen tilintarkastuksen suunnitelma ja seurata tilinpäätöksen ja konsernitiilinpäätöksen lakisääteistä tilintarkastusta, hyväksyä ulkoisen tilintarkastuksen budjetti sekä erilliset toimeksiannot, jotka ylittävät tarkastusvaliokunnan erikseen asettamat rajat
- Tavata ulkoinen tilintarkastaja neljännesvuosittain ja tarkastaa kaikki ulkoisen tilintarkastajan antamat olennaiset raportit
- Arvioida lakisääteisen tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja erityisesti oheispalvelujen tarjoamista tarkastettavalle yhtiölle
- Valmistella tilintarkastajan valintaa koskeva päätösehdotus
- Seurata yhtiön sovellettavien lakien ja säännösten sekä yhtiön eettisen ohjeiston noudattamista, ja
- Tavata yhtiön johtoa, erityisesti toimitusjohtajaa ja talousjohtajaa, mutta myös muita sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vastaavia henkilöitä.

Tarkastusvaliokunnan kokousten kutsu ja materiaalit lähetetään kaikille hallituksen jäsenille, joilla kaikilla on oikeus osallistua tarkastusvaliokunnan kokouksiin.

Valiokunta piti vuoden 2017 aikana neljä kokousta, joista yksi oli puhelinkokous. Poissaoloja ei kirjattu lainkaan.

Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta

Hallitus päätti 20.3.2017 jatkaa henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan toimintaa työjärjestyksen säilyessä ennallaan. Valiokunnan jäseniksi valittiin Jorma Eloranta (puheenjohtaja) ja Annika Paasikivi.

Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunnan tehtävät ovat (työjärjestyksessä):

- valmistella toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten nimitykset sekä niihin liittyvät työsuhteen ehdot
- valmistella tarpeen mukaan hallituksen käsittelyyn tulevia henkilöstöön, ylimmän johdon arviointiin ja seuraajasuunnitteluun liittyviä kysymyksiä
- valmistella toimitusjohtajan ja muun johdon palkkausta ja muita taloudellisia etuja koskevia asioita
- valmistella yhtiön palkitsemisjärjestelmiä koskevia asioita
- arvioida toimitusjohtajan ja muun johdon palkitsemista sekä huolehtia palkitsemisjärjestelmien tarkoituksenmukaisuudesta
- tarkastaa palkka- ja palkkioselvitys
- vastata palkka- ja palkkioselvitykseen liittyviin kysymyksiin yhtiökokouksessa.

Henkilöstö- ja palkitsemisvaliokunta kokoontui vuoden 2016 aikana kuusi kertaa eikä poissaoloja kirjattu lainkaan.

Nimitystoimikunta

Maaliskuussa 2012 yhtiökokous päätti perustaa osakkeenomistajista tai osakkeenomistajien edustajista koostuvan pysyvän nimitystoimikunnan valmistelevaan vuosittain hallituksen jäsenten valintaa ja hallituksen jäsenten palkitsemista koskevia ehdotuksia. Nimitystoimikunnan tehtävänä on

- yhtiökokoukselle tehtävän hallituksen jäseniä koskevan ehdotuksen valmistelu;
- yhtiökokoukselle tehtävän hallituksen jäsenten palkitsemisasiota koskevan ehdotuksen valmistelu;
- hallituksen jäsenten seuraajaehdokkaiden etsiminen; sekä
- yhtiökokoukselle tehtävän hallituksen jäseniä ja jäsenten palkitsemisasiota koskevien ehdotusten esittely.

Nimitystoimikuntaan valitaan kolme suurinta osakkeenomistajaa tai tällaisen osakkeenomistajan edustajaa. Toimikuntaan kuuluu lisäksi asiantuntijajäsenenä hallituksen puheenjohtaja. Osakkeenomistajia edustavien jäsenten nimeämisoikeus on kolmella suurimmalla osakkeenomistajalla, jotka on rekisteröity varsinaista yhtiökokousta edeltävän kalenterivuoden elokuun 31. päivänä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon ja joiden osuus on laskettu osakasluettelon kaikkien osakkeiden tuottamista äänistä. Mikäli osakkeenomistaja, jolla on arvopaperimarkkinalain mukainen velvollisuus ilmoittaa tietyistä omistusmuutoksista (liputusvelvollinen omistaja), esittää varsinaista yhtiökokousta edeltävänä kalenterivuonna viimeistään elokuun 30. päivänä yhtiön hallitukselle asiaa koskevan kirjallisen vaatimuksen, lasketaan tällaisen osakkeenomistajan useisiin rahastoihin tai rekistereihin merkityt omistukset yhteen ääniosuutta laskettaessa. Mikäli osakkeenomistaja ei halua käyttää nimeämisoikeuttaan, nimeämisoikeus siirtyy osakasluettelon mukaan seuraavaksi suurimmalle omistajalle, jolla muutoin ei olisi nimeämisoikeutta. Nimitystoimikunta on päätösvaltainen kun enemmistö jäsenistä on paikalla.

Nimitystoimikunnan koollekutsujana toimii hallituksen puheenjohtaja ja toimikunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan.

Nimitystoimikunnan tulee pääsääntöisesti antaa ehdotuksensa yhtiön hallitukselle tammikuun loppuun mennessä, kuitenkin aina viimeistään neljä viikkoa ennen yhtiökokousta sinä vuonna, jolloin varsinainen yhtiökokous pidetään.

Uponor Oyj:n hallituksen näkemyksen mukaan on yhtiön ja sen osakkeenomistajien edun mukaista, että yhtiön suurimmat osakkeenomistajat osallistuvat hallituksen jäsenten nimitys- ja palkitsemisasioiden valmisteluun.

Syyskuussa 2017 nimitystoimikuntaan nimettiin Jari Paasikivi (Oras Invest Oy), puheenjohtaja, Reima Rytsölä (Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma) ja Mikko Mursula (Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen). Hallituksen puheenjohtaja Jorma Eloranta toimii lisäksi asiantuntijajäsenenä.

Nimitystoimikunta kokoontui yhden kerran vuoden 2017 aikana. Yhtään poissaoloa ei kirjattu. Lisäksi nimitystoimikunta teki yhden päätöksen pitämättä kokousta.

Toimitusjohtaja

Yhtiön toimitusjohtaja on MBA Jyri Luomakoski (s. 1967).

Toimitusjohtaja vastaa johtoryhmän avustamana konsernin juoksevan hallinnon hoitamisesta. Hän toimii hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan velvollisuus on huolehtia konsernin kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä. Toimitusjohtaja on myös johtoryhmän puheenjohtaja.

Vuonna 2017 toimitusjohtaja Jyri Luomakoskelle maksettiin palkkana 422 340 euroa ja luontaisetuina 29 481 euroa, eli yhteensä 451 821 euroa. Vuodesta 2016 toimitusjohtajalle maksettiin lyhyen aikavälin kannustinohjelmasta 259 470 euroa. Hallituksen 15.2.2018 tekemän päätöksen mukaisesti toimitusjohtajalle myönnettiin lyhyen aikavälin kannustinohjelman perusteella 149 580 euroa vuodesta 2017. Tämän lisäksi toimitusjohtajalle myönnettiin pitkän aikavälin kannustinohjelman (LTIP 2015–2017) perusteella siirrettäväksi arvo-osuustilille 3 138 osaketta; tämän lisäksi 4 222 osaketta vastaava arvo tilitetään verottajalle ennakonpidätyksenä ja varainsiirtoverona.

Kirjallisen toimitusjohtajasopimuksen ehtojen mukaan toimitusjohtaja ja yhtiö voivat kumpikin irtisanoa sopimuksen kuuden kuukauden irtisanomisaikaa noudattaen. Jos yhtiö irtisanoa sopimuksen, se maksaa toimitusjohtajalle lainmukaisen irtisanomisajan palkan lisäksi summan, joka vastaa toimitusjohtajalle irtisanomista edeltävän 12 kuukauden aikana maksettua kiinteää kokonaispalkkaa. Yhtiö voi myös purkaa sopimuksen välittömästi maksamalla 18 kuukauden kiinteää kokonaispalkkaa vastaavan korvauksen. Toimitusjohtajan eläkeikä määräytyy kulloinkin voimassaolevan työeläkelain (TyEL) mukaisesti. Sekä yhtiö että toimitusjohtaja ovat kumpikin erikseen oikeutettuja vaatimaan toimitusjohtajan eläkkeelle jäämistä 63 vuoden iässä. Yhtiö on myös ottanut toimitusjohtajalle maksuperusteisen eläkevakuutuksen, johon yhtiö maksaa vuosittain 40 000 euroa. Yhtiö on lisäksi päättänyt kapitalisaatio-eläkejärjestelystä toimitusjohtajalle, mistä yhtiö maksaa 40 000 euroa vuodessa. Vuonna 2016 yhtiön hallitus hyväksyi 10 000 euron korotuksen toimitusjohtajan kapitalisaatio-eläkejärjestelyyn siten, että yhtiö maksoi vuonna 2017 50 000 euroa tästä eläkejärjestelystä ja maksaa 50 000 euroa myös vuonna 2018.

Emoyhtiön toimitusjohtajan sijaisena vuonna 2017 toimi johtoryhmän jäsen ja Uponor Infra Oy:n toimitusjohtaja Sebastian Bondestam. Yhtiön toimitusjohtajan sijaiselle Sebastian Bondestamille on otettu maksuperusteinen eläkevakuutus. Yhtiö maksaa eläkevakuutukseen vuosittain hallituksen erikseen päättämän määrän, joka vuonna 2017 oli 8,85 % vuosipalkasta luontaisetuineen.

Johtoryhmä

Tehtävät

Johtoryhmä on pääasiassa vastuussa konsernin strategian laatimisesta ja toteuttamisesta. Merkittävät operatiiviset asiat käsitellään ja päätetään johtoryhmässä. Kukin johtoryhmän jäsen puolestaan vastaa oman vastuualueensa osalta konsernin juoksevien asioiden hoitamisesta.

Johtoryhmä käsittelee muun muassa seuraavia asioita:

- a) konsernin strategia ja sen toteuttaminen koko konsernissa
- b) budjetit, liiketoimintasuunnitelmat ja niiden toteuttaminen

- c) merkittävät organisaatiomuutokset ja muut sellaiset työolosuhteisiin liittyvät muutokset, jotka vaikuttavat suureen osaan yhtiön henkilöstöä, kuten
  - muutokset paikallisen tai alueellisen johtoryhmän kokoonpanossa
  - merkittävät rakennemuutokset yhtiön organisaatiossa
  - merkittävät irtisanomisohjelmat
- d) johtoryhmän jäsenelle raportoivien, ylemmässä johdossa tai yksikön johtotehtävissä toimivien henkilöiden nimittäminen ja erottaminen
- e) johdon (lukuun ottamatta johtoryhmän jäsenten) vuosipalkoista ja kannustinjärjestelmistä päättäminen
- f) investointien ja leasing-järjestelyjen hyväksyminen, kun niiden nykyarvo on yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainittujen rajojen puitteissa
- g) yritysostojen, yhteisyritysten sekä yhteistyö- ja lisenssijärjestelyjen hyväksyminen. Jos niiden arvo ylittää yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainitun rajan, johtoryhmä tekee hallitukselle asiaa koskevan ehdotuksen.
- h) konserniyhtiöiden muodostaminen tai purkaminen
- i) kiinteistöjen, juridisten yhtiöiden, osakkeiden ja muun omaisuuden myyminen yhtiön allekirjoitus- ja hyväksymisohjeessa mainittujen rajojen puitteissa
- j) alue- ja yksikkökohtaisten tulosten, markkinakehityksen ja kilpailuympäristön arviointi ja merkittävät korjaavat toimenpiteet (käsitellään johtoryhmän jokaisessa kokouksessa)
- k) tutkimus- ja kehitystoiminta sekä uuteen liiketoimintaan liittyvä priorisointi ja resursointi
- l) konsernin brändirakenteeseen liittyvät asiat
- m) oikeudenkäyntiasiat ja luonteeltaan merkittävät vaatimukset, myös alue- ja paikallistasolla
- n) muut hallituksen esittämät asiat.

Johtoryhmä valmistelelee ehdotukset hallitukselle asioissa, jotka edellyttävät hallituksen päätöstä.

Kokoonpano

Johtoryhmään kuuluvat toimitusjohtaja sekä hallituksen päättämä määrä muita johtohenkilöitä. Toimitusjohtaja toimii johtoryhmän puheenjohtajana. Johtoryhmän kokoonpano ja johtoryhmän jäsenten vastuualueet on esitelty tarkemmin sivulla 37 sekä osoitteessa sijoittajat.uponor.fi.

Kokoukset ja päätöksenteko

Johtoryhmä kokoontuu 8–12 kertaa vuodessa. Kokouksista pidetään vapaamuotoista pöytäkirjaa. Vuonna 2017 johtoryhmä kokoontui kymmenen kertaa.

Johtoryhmän tavoitteena on päästä yksimielisyyteen käsiteltävistä asioista. Puheenjohtaja vahvistaa kokouksen päätökset.

Hallituksen ja toimitusjohtajan arviointi

Hallitus arvioi vuosittain toimitusjohtajan toimintaa muun muassa strategisen suunnittelun, johtamistaitojen ja taloudellisen tuloksen osalta erityisellä arviointilomakkeella. Lisäksi hallitus arvioi erikseen omaa toimintaansa sekä hallituksen puheenjohtajan toimintaa.

Palkitseminen

Palkitseminen konsernissa koostuu peruspalkasta, luontaiseduista ja lyhyen aikavälin kannustinohjelmasta, johon vaikuttaa työntekijän asema. Yksittäisen työntekijän palkitsemisen hyväksyy hänen esimiehensä esimies.

Hallitus hyväksyi 10.12.2014 uuden pitkän aikavälin osakepohjaisen kannustinohjelman, jonka ohjelman piiriin kuului enintään 25 konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma kattaa vuodet 2015–2017. Hallitus hyväksyi 11.12.2015 uuden pitkän aikavälin osakepohjaisen kannustinohjelman, jonka ohjelman piiriin kuului enintään 25–30 konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma kattaa vuodet 2016–2018. Hallitus hyväksyi 12.12.2016 uuden pitkän aikavälin osakepohjaisen kannustinohjelman, jonka ohjelman piiriin kuului enintään 25–30 konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma kattaa vuodet 2017–2019. Lisäksi, hallitus hyväksyi 13.12.2017 jatkon pitkän aikavälin osakepohjaiseen kannustinohjelmaan, jonka piiriin voi kuulua enintään 50 konsernin johtoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma kattaa vuodet 2018–2020.

Ohjelmien tarkoituksena on sitouttaa johtajia sekä kannustaa ja palkita johtoa hyvistä yhtiön kannattavuutta ja strategian toteuttamista tukevista suorituksista. Lisäksi ohjelmat kannustavat avainjohtoa hankkimaan ja omistamaan Uponorin osakkeita, mikä edesauttaa johdon, yhtiön ja osakkeenomistajien tavoitteiden yhdenmukaistamista.

Konsernin työntekijällä ei ole oikeutta erilliseen palkkioon hallituksen jäsenyydestä konserniyhtiössä.

Hallitus päättää toimitusjohtajan työsuhteen ehtoista ja vuosittaisesta palkkiosta sekä hyväksyy johtoryhmän jäsenten vuosittaiset palkkiot toimitusjohtajan laatiman ehdotuksen pohjalta.

Sisäinen valvonta, riskienhallinta, sisäinen tarkastus ja ulkoinen tarkastus

Sisäinen valvonta

Uponorin sisäistä valvontaa koskevista periaatteista vastaa yhtiön hallitus. Uponorin sisäinen valvonta on määritelty prosessiksi, johon vaikuttavat yhtiön hallitus ja johto sekä kaikki konsernin työntekijät. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että yhtiön johto voi kohtuudella luottaa siihen, että:

- yhtiö toimii tehokkaasti, taloudellisesti ja yhtiön strategian mukaisesti
- yhtiön taloudellinen raportointi ja johdon tietojärjestelmät ovat luotettavia, kattavia ja oikea-aikaisia
- konserni noudattaa voimassa olevia lakeja ja säännöksiä.

Uponorin sisäisen valvontajärjestelmän tavoitteena on liiketoimintatavoitteiden ja valvonnan välinen tasapaino. Sisäisen valvontajärjestelmän tavoitteena on

- keskittyä liiketoiminnan kannalta keskeisiin riskeihin ja asioihin yhtiön strategian ja toiminnan tehokkuuden näkökulmasta
- edistää eettisiä arvoja, hyvää hallintotapaa sekä luotettavaa riskienhallintaa
- varmistaa, että lakeja, säännöksiä ja Uponorin sisäisiä periaatteita noudatetaan
- varmistaa, että yhtiön taloudellinen raportointi on luotettavaa, tukee sisäistä päätöksentekoa ja palvelee ulkoisten sidosryhmien tarpeita.

Uponorin valvontaympäristön ja yhtiön henkilökunnan vastuullisuuden perusta määritellään yhtiön toimintaperiaatteissa (Code of Conduct) ja yhtiön arvoissa.

Uponorin tavoitteena on sisällyttää valvonta kaikkeen päivittäiseen toimintaan. Tehokas sisäinen valvonta edellyttää, että työtehtävät on jaettu asianmukaisesti eri työntekijöille ja että mahdolliset eturistiriidat tunnistetaan ja poistetaan. Valvontaan liittyviä välineitä ovat esimerkiksi konsernitason ohjeet, kirjanpito- ja raportointiohjeet sekä johdon säännölliset liiketoimintakatsaukset. Näiden lisäksi esimerkiksi ulkoisiin sidosryhmiin, kuten asiakkaisiin, tavarantoimittajiin, viranomaisiin ja osakkeenomistajiin, liittyvät viestintävastuut on määritelty selkeästi.

Paikallistasolla jatkuva valvonta toteutetaan organisaation kaikissa yksiköissä osana päivittäistä toimintaa. Konsernitason valvonnasta vastaa taloushallinto.

Mahdollisten erillisarviointien tarve, laajuus ja tiheys määritellään ensi sijassa riskien arvioinnin sekä jatkuvan valvonnan tehokkuuden perusteella. Sisäisessä valvonnassa havaitut puutteet raportoidaan ylemmälle organisaatiotasolle siten, että vakavista puutteista raportoidaan yhtiön ylimmälle johdolle ja hallitukselle. Mahdollisia erillisarvioita tekee sisäinen tarkastus, ja yhtiön hallitus tai johto voi käynnistää ne.

Riskienhallinta

Riskienhallinta on järjestelmällinen tapa suojata yhtiön liiketoimintaan liittyvää omaisuutta ja tuloja menetyksiltä, jotta yhtiö saavuttaa tavoitteensa eikä sen toiminta keskeydy tarpeettomasti. Riskienhallintaan sisältyy myös riskinotto eli erilaisten mahdollisuuksien hyödyntäminen ottaen huomioon niiden riski-tuottosuhteen.

Riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että yhtiö voi toteuttaa strategiaansa ja saavuttaa taloudelliset tavoitteensa sekä toisaalta suojella yhtiötä operatiivisilta vahingoilta, jotka saattavat estää näiden tavoitteiden saavuttamisen. Lisäksi riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa yrityksen toiminnan jatkuvuus myös poikkeuksellisessa liiketoimintaympäristössä.

Yhtiön suurimmat riskitekijät on kartoitettu ja vastuut niistä on jaettu johtoryhmän jäsenten kesken. Kunkin johtoryhmän jäsenen velvollisuuksiin kuuluu oman riskivastuunsa hallinta ja asianmukainen organisointi koko konsernissa.

Konsernin riskienhallintaryhmään kuuluvat konsernin talousjohtaja, Uponor Infra Oy:n toimitusjohtaja, konsernin teknologia- ja kehitysjohtaja, päälakimies sekä rahoitus- ja riskienhallintajohtaja. Riskienhallintaryhmä vastaa konsernitason riskien seurannasta ja vähentämisestä ja raportoi johtoryhmälle ja hallitukselle.

Rahoitus- ja riskienhallintajohtaja tukee konsernin johtoryhmää riskienhallintapolitiikan ja -toimintaohjeiden laatimisessa sekä näihin liittyvien arviointi-, seuranta- ja raportointimenettelyjen kehittämisessä. Hän tukee myös alueorganisaatioita, yksiköitä ja konsernitoimintoja tarjoamalla näille riskienhallintaan liittyvää neuvontaa ja koulutusta. Lisäksi hän vastaa yhtiön globaalien vakuutusohjelmien järjestämisestä ja voimassaolosta.

Uponorin liiketoimintaan liittyvistä riskeistä löytyy yhteenveto sivuilta 38-45 sekä yhtiön verkkosivuilta osoitteesta sijoittajat.uponor.fi.

Taloudelliseen riskienhallintaan liittyvät liitetiedot löytyvät sivuilta 90-92 sekä yhtiön verkkosivuilta osoitteesta sijoittajat.uponor.fi.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on osa Uponorin sisäistä valvontajärjestelmää. Sen tarkoituksena on tukea hallitusta ja johtoa yhtiön sisäisen valvonnan sekä hallinto- ja ohjausjärjestelmän seurannassa. Sisäinen tarkastus keskittyy liiketoiminnan tärkeimpiin riskialueisiin. Saavuttaakseen tavoitteensa sisäinen tarkastus tekee riippumattomia liiketoimintayksiköiden ja tytäryhtiöiden tarkastuksia, prosessiarvioita sekä kohdennettuja tarkastuksia, jotta yhtiön johtoryhmä ja hallitus voivat olla varmoja siitä, että valvontamenetelmät ovat tehokkaita. Lisäksi sisäinen tarkastus tekee erilaisia tarkastuksia varmistaakseen, että kaikessa toiminnassa noudatetaan yhtiön sisäisiä periaatteita ja ohjeita sekä voimassa olevia lakeja ja säännöksiä.

Sisäinen tarkastus on riippumaton ja objektiivinen varmistus- ja neuvontatoiminto, joka parantaa yhtiön toimintaa ja tuottaa sille lisäarvoa. Se arvioi ja parantaa yhtiön riskienhallinta-, valvonta- ja hallintoprosessien tehokkuutta järjestelmällisesti ja auttaa näin yhtiötä saavuttamaan tavoitteensa.

Sisäisen tarkastuksen tarkoitus, valtuudet ja vastuu on määritelty sisäisen tarkastuksen työjärjestyksessä. Työjärjestyksen hyväksyy tarkastusvaliokunta, jonka alaisuudessa sisäinen tarkastus toimii. Yhteenveto sisäisen tarkastuksen havainnoista esitetään tarkastusvaliokunnalle neljä kertaa vuodessa. Lisäksi sisäisellä tarkastuksella on oikeus ja velvollisuus raportoida merkittävistä tarkastustuloksista sekä johtoryhmälle että tarkastusvaliokunnalle. Tehtävänsä suorittamiseksi sisäinen tarkastus saa olla rajoituksetta yhteydessä yhtiön hallituksen jäseniin ja henkilöstöön sekä tutustua rajoituksetta kaikkiin Uponorin arkistoihin ja tiloihin.

Sisäisen tarkastuksen painopistealueita olivat vuona 2017 ulko- maisten tytäryhtiöiden tarkastukset sekä konsernifunktioiden tarkastukset. Tytäryhtiöiden tarkastuksissa keskityttiin konsernin politiikkojen noudattamiseen, liiketoiminnassa tapahtuneisiin muutoksiin sekä liiketoimintaprosessien, riskien ja kontrollien arviointiin.

Hallinnollisesti sisäinen tarkastus raportoi konsernin talousjohtajalle (CFO). Uponor on 1.1.2014 alkaen ulkoistanut sisäisen tarkastuksen EY:lle.

Ulkoisen tarkastus

Tarkastusvaliokunnan avustamana hallitus valmistelee ja tekee ehdotuksen ulkoiseksi tilintarkastajaksi, jonka varsinainen yhtiökokous valitsee. Ulkoisen tilintarkastajan on oltava Patentti- ja rekisterihallituksen hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Yhdessä tilintarkastajan kanssa yhtiön johto järjestää konserniyhtiöiden tilintarkastuksen paikallisen lainsäädännön kulloinkin edellyttämällä tavalla. Paikallisten yhtiöiden tilintarkastajat raportoivat suoraan tarkastamalleen juridiselle yhtiölle ja toimittavat kopion kustakin raportista konsernin taloushallinnolle liitettäväksi tarkastusrekisteriin.

Vuoden 2017 varsinaisessa yhtiökokouksessa yhtiön tilintarkastajaksi tilikaudelle 2017 valittiin tilintarkastusyhteisö Deloitte Oy. Yhtiön päävastuullinen tilintarkastaja on KHT Jukka Vattulainen.

Ulkoiselle tilintarkastajalle maksettiin vuoden 2017 lakisääteisistä tilintarkastuspalveluista 898 000 euroa ja tilintarkastuksen liitännäispalveluista ja muista palveluista 39 000 euroa, yhteensä 937 000 euroa.

Sisäpiirihallinto

Uponor Oyj noudattaa voimassa olevaa EU-sääntelyä, erityisesti markkinoiden väärinkäyttöasetusta (EU 596/2016 ”MAR”) ja muita Euroopan arvopaperivalvontaviranomaisen (”ESMA”) sääntöjä ja ohjeita. Lisäksi yhtiö noudattaa Suomen lainsäädäntöä, erityisesti arvopaperimarkkinalakia (746/2012 muutoksin) sekä rikoslakia (39/1889 muutoksin) mukaan lukien Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiri- ja muita ohjeita sekä Suomen Finanssivalvonnan (”FIVA”) ja muiden viranomaisten standardeja ja ohjeita. Lisäksi Uponorilla on käytössä oma sisäpiiripolitiikka.

MAR-määritelmän mukaisiin johtajiin kuuluvat hallituksen jäsenet ja seuraavat johtohenkilöt: toimitusjohtaja, talusjohtaja sekä muut toimitusjohtajan kulloinkin määrittämät johtoryhmän jäsenet. 3.7.2016 alkaen johtajiin kuuluvat Talotekniikka – Euroopan johtaja, Talotekniikka – Pohjois-Amerikan johtaja ja Uponor Infra Oy:n johtaja. MAR edellyttää, että kaikki johtajat ja heidän lähipiirinsä ilmoittavat yhtiölle ja Finanssivalvonnan omista tai omaan lukuunsa tekemistä yhtiön tai yhtiöön liittyvistä rahoitusinstrumenttien transaktioista. Ilmoitukset on tehtävä viipymättä ja viimeistään kolmen työpäivän kuluttua transaktiosta (T+3). Uponor julkistaa pörssitiedotteet johdon ja sen lähipiirin transaktioista MAR-asetuksen mukaisesti.

3.7.2016 alkaen Uponor ei pidä enää pysyvää sisäpiirirekisteriä. Sen sijaan kaikki sisäpiirihankkeisiin liittyvät henkilöt merkitään hankekohtaisiksi sisäpiiriläisiksi. Hankekohtaiset sisäpiirirekisterit laaditaan ja säilytetään erillisen päätöksen perusteella kutakin sellaista hanketta tai tapahtumaa varten, jotka käsittävät sisäpiiritietoa. Kaikki Uponorin työntekijät, ulkopuolisten tahojen edustajat, sidosryhmät ja viran-

omaiset, joilla on sisäpiiritietoa hankkeesta tai pääsy hankekohtaisiin sisäpiiritietoihin, sekä henkilöt, jotka työskentelevät sisäpiirihankkeen toteuttamisessa, merkitään hankekohtaiseen sisäpiirirekisteriin.

Tulosjulkistusten (vuosi- ja puolivuositulokset, osavuositarkastukset, tilinpäätöstiedotteet) valmistelua tai säännöllistä pääsyä julkistamattomiin taloustietoihin ei pidetä sisäpiirihankkeena. Yhtiön määrittelemät henkilöt, joilla asemansa perusteella on tai joille on muutoin myönnetty oikeus päästä julkistamattomiin tulostietoihin, merkitään kuitenkin taloudellista tietoa saavien henkilöiden listaan yhtiön julkistamattomien tulostietojen arkaluontoisuuden vuoksi.

Uponor noudattaa ehdotonta kaupankäyntikieltoa (suljettu ikkuna -periaate), joka alkaa 30 kalenteripäivää ennen kutakin tulosjulkistusta ja tilinpäätöstiedotetta ja päättyy tällaisen katsauksen julkistamista seuraavan kaupankäyntipäivän lopussa. Suljettu kausi alkaa viimeistään kyseisen raportointijakson lopussa. Suljettu ikkuna -periaatetta noudatetaan sekä MAR-määritelmän mukaiseen johtoon että taloudellista tietoa saaviin henkilöihin.

Uponorin sisäpiiripolitiikka on julkaistu yhtiön intranetissä. Kaikkien yhtiön työntekijöiden edellytetään toimivan näiden ohjeiden mukaisesti.

Julkinen sisäpiirirekisteri, joka oli olemassa 2.7.2016 eli MAR-asetuksen voimaantuloon saakka, sisälsi tiedot sisäpiiriläisten, heidän lähipiirinsä ja vaikutusvaltaisyhteisöjensä omistamista Uponor-osakkeista sekä sisäpiirin tärkeimmät luottamustehtävät.

Oheisessa taulukossa on esitetty yhtiön johdon, mukaan lukien MAR-asetuksen määrittelyn mukaisen johdon, omistamat osakkeet vuonna 2017 (mukaanlukien heidän määräysvaltaisyhteisöjensä omistus).

Yhtiön johdon omistamat osakkeet vuonna 2017 (ml. MAR-asetuksen mukainen johto)

Hallitus

Nimi	Asema	Pvm	Osakkeet
		1.1.	35 334
Eloranta, Jorma	Hallituksen puheenjohtaja	31.12.	37 455
		20.3.	0
Aaltonen-Forsell, Pia	Hallituksen jäsen (20.3. lukien)	31.12.	1 060
		1.1.	5 289
Ihamuotila, Timo J.	Hallituksen jäsen (20.3. saakka)	20.3.	5 289
		1.1.	2 352
Lengauer, Markus	Hallituksen jäsen	31.12.	3 412
		1.1.	8 324
Nygren, Eva	Hallituksen jäsen	31.12.	9 384
		1.1.	38 196
Paasikivi, Annika	Hallituksen varapuheenjohtaja ja jäsen	31.12.	39 377
		1.1.	6 993
Rosendal, Jari	Hallituksen jäsen	31.12.	8 053

Johtoryhmä

Nimi	Asema	Pvm	Osakkeet
		1.9.	0
Blomqvist, Minna	Johtoryhmän jäsen (1.9. lukien)	31.12.	0
		1.1.	15 412
Bondestam, Sebastian	Johtoryhmän jäsen	31.12.	16 889
		1.1.	17 494
Gray, Bill	Johtoryhmän jäsen	31.12.	19 317
		1.1.	42 685
Luomakoski, Jyri	Toimitusjohtaja	31.12.	35 547
		1.1.	14 483
Palomäki, Riitta	Johtoryhmän jäsen (20.3. saakka)	20.3.	15 869
		1.1.	16 131
Roses, Fernando	Johtoryhmän jäsen	31.12.	17 788
		1.1.	5 229
Schrey-Hyppänen, Minna	Johtoryhmän jäsen (25.6. saakka)	25.6.	5 229
		20.3.	0
Strandberg, Maija	Johtoryhmän jäsen (20.3. lukien)	31.12.	0
		1.1.	13 519
Tewes, Jan Peter	Johtoryhmän jäsen	31.12.	13 519

Konsernin laaja tuloslaskelma

M€	Liite	2017	%	2016	%
Jatkuvat toiminnot					
Liikevaihto	2	1 170,4	100,0	1 099,4	100,0
Hankinnan ja valmistuksen kulut		776,3	66,3	723,4	65,8
Bruttokate		394,1	33,7	376,0	34,2
Liiketoiminnan muut tuotot					
Varastointimenot		33,2	2,8	34,6	3,1
Myyntin ja markkinoinnin kulut		190,3	16,3	190,1	17,3
Hallinnon kulut		53,4	4,6	58,9	5,4
Liiketoiminnan muut kulut	4	24,4	2,1	25,6	2,3
Kulut		301,3	25,7	309,2	28,1
Liikevoitto					
	2	95,9	8,2	71,0	6,5
Rahoitustuotot	7	14,7	1,3	10,4	0,9
Rahoituskulut	7	20,1	1,7	20,4	1,9
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		-2,3	-0,2	-0,6	-0,1
Tulos ennen veroja					
		88,2	7,5	60,4	5,5
Tuloverot	8	22,8	1,9	18,9	1,7
Tulos jatkuvista toiminnoista					
		65,4	5,6	41,5	3,8
Lopetetut toiminnot					
Lopetettujen toimintojen tulos		-	-	0,4	0,0
Tilikauden tulos					
		65,4	5,6	41,9	3,8
Muut laajan tuloksen erät					
Erät joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkkeiden uudelleenarvostus, verojen jälkeen		-0,4		1,4	
Erät jotka voidaan siirtää myöhemmin tulosvaikutteisiksi					
Muuntoerot		-13,2		2,1	
Rahavirran suojaukset, verojen jälkeen		1,2		1,4	
Nettoinvestoinnin suojaus		1,7		0,2	
Kaudelle kirjatut laajan tuloksen erät, verojen jälkeen		-10,7		5,1	
Tilikauden laaja tulos					
		54,7		47,0	
Kauden tuloksen jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille		60,5		42,2	
Määräysvallattomille omistajille		4,9		-0,3	
Kauden laajan tuloksen jakautuminen					
Emoyhtiön omistajille		50,1		47,1	
Määräysvallattomille omistajille		4,6		-0,1	
Osakekohtainen tulos, €	9	0,83		0,58	
- Jatkuvat toiminnot		0,83		0,57	
- Lopetetut toiminnot		-		0,01	
Osakekohtainen tulos laimennettuna, €		0,83		0,58	
- Jatkuvat toiminnot		0,83		0,57	
- Lopetetut toiminnot		-		0,01	

Konsernitase

M€	Liite	31.12.2017	%	31.12.2016	%
VARAT					
Pitkäaikaiset varat					
Aineettomat hyödykkeet					
Aineettomat oikeudet		14,2		15,8	
Liikearvo		93,6		93,7	
Asiakassuhteet		5,9		8,3	
Teknologia		0,7		0,8	
Muut aineettomat hyödykkeet		1,6		0,3	
Keskeneräiset hankinnat		0,0		0,1	
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	10	116,0	13,4	119,0	15,5
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet		14,3		15,4	
Rakennukset ja rakennelmat		77,8		71,8	
Koneet ja kalusto		112,0		100,9	
Muut aineelliset hyödykkeet		16,6		14,5	
Keskeneräiset hankinnat		31,5		38,3	
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	11	252,2	29,1	240,9	31,4
Arvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset					
Osakkuus- ja yhteisyrityksissä	13	9,5		13,3	
Muut osakkeet ja osuudet	14	0,2		0,3	
Pitkäaikaiset saamiset	15	10,5		21,1	
Arvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset yhteensä		20,2	2,3	34,7	4,5
Laskennalliset verosaamiset	20	10,4	1,2	11,6	1,5
Pitkäaikaiset varat yhteensä		398,8	46,1	406,2	52,9
Lyhytaikaiset varat					
Vaihto-omaisuus	16	132,7	15,3	139,3	18,1
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset		171,8		165,8	
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset		19,5		6,0	
Siirtosaamiset		3,4		4,4	
Muut saamiset		32,6		29,5	
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	17	227,3	26,3	205,7	26,8
Rahavarat	18	107,0	12,4	16,3	2,1
Lyhytaikaiset varat yhteensä		467,0	53,9	361,3	47,1
Varat yhteensä		865,8	100,0	767,5	100,0

M€	Liite	31.12.2017	%	31.12.2016	%
OMA PÄÄOMA JA VELAT					
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma					
	19				
Osakepääoma		146,4		146,4	
Ylikurssirahasto		50,2		50,2	
Muut rahastot		1,7		0,5	
Kertyneet muuntoerot		-10,4		0,9	
Kertyneet voittovarot		31,8		23,1	
Tilikauden tulos		60,5		42,2	
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä		280,2	32,4	263,3	34,3
Määräysvallattomien omistajien osuus		68,2		63,6	
Oma pääoma yhteensä		348,4	40,2	326,9	42,6
Velat					
Pitkäaikaiset velat					
Korolliset velat	23	176,6		158,2	
Työsuhde-etuuksiin liittyvät veloitteet	21	24,3		24,8	
Varaukset	22	7,1		8,9	
Laskennallinen verovelka	20	7,9		11,8	
Muut pitkäaikaiset velat		0,1		0,4	
Pitkäaikaiset velat yhteensä		216,0	24,9	204,1	26,6
Lyhytaikaiset velat					
Korolliset velat	23	81,9		17,6	
Ostovelat		77,0		76,2	
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat		5,8		5,8	
Varaukset	22	21,8		19,9	
Muut lyhytaikaiset velat	24	114,9		117,0	
Lyhytaikaiset velat yhteensä		301,4	34,8	236,5	30,8
Velat yhteensä		517,4	59,8	440,6	57,4
Oma pääoma ja velat yhteensä		865,8	100,0	767,5	100,0

Konsernin rahavirtalaskelma

M€	Liite	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
Liiketoiminnan rahavirta			
Tulorahoitus			
Tilikauden tulos		65,4	41,9
Oikaisuerät:			
Poistot		39,2	41,6
Osinkotulot		0,0	0,0
Tuloverot		22,8	18,9
Korkotuotot		-0,2	-0,2
Korkokulut		3,8	4,8
Liiketoimintojen ja käyttöomaisuuden myyntivoitot/-tappiot		-2,3	-1,0
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta		2,3	0,6
Muut rahavirran oikaisuerät		10,8	-1,3
Tulorahoitus		141,8	105,3
Nettokäyttöpääoman muutos			
Saamiset		-18,2	-7,5
Vaihto-omaisuus		1,5	-19,9
Korottomat velat		9,5	10,8
Nettokäyttöpääoman muutos		-7,2	-16,6
Maksetut verot		-29,5	-24,9
Maksetut korot		-3,8	-4,1
Saadut korot		0,2	0,2
Liiketoiminnan rahavirta		101,5	59,9

M€	Liite	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
Investointien rahavirta			
Liiketoimintojen hankinnat	3	-	-31,4
Yhteisyritysten hankinta		-	-13,5
Käyttöomaisuusinvestoinnit		-63,4	-50,7
Käyttöomaisuuden myyntituotot		3,7	3,4
Saadut osingot		0,2	0,4
Myönnetyt lainat		0,0	0,0
Investointien rahavirta		-59,5	-91,8
Rahavirta ennen rahoitusta			
		42,0	-31,9
Rahoituksen rahavirta			
Lainojen nostot		159,5	97,3
Lainojen takaisinmaksut		-59,6	-58,8
Lyhytaikaisten lainojen muutokset		-16,2	-5,4
Osingonjako		-33,6	-32,2
Rahoitusleasingsopimukset		-1,1	-1,1
Rahoituksen rahavirta		49,0	-0,2
Rahavarojen muuntoerot		-0,3	0,2
Rahavarojen muutos		90,7	-31,9
Rahavarat 1.1.		16,3	48,2
Rahavarat 31.12.		107,0	16,3
Muutos taseen mukaan	18	90,7	-31,9

Laskelma oman pääoman muutoksista

	Osake- määrä, ulkona olevat (1 000)	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Suojaus- rahasto	Omat osakkeet	Kertyneet muunto- erot	Kertyneet voitto- varat	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	Määräys- vallatto- mien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2017	73 138	146,4	50,2	1,7	0,1	-1,3	-0,5	0,9	65,8	263,3	63,6	326,9
Tilikauden laaja tulos						1,2		-11,3	60,2	50,1	4,6	54,7
Maksetut osingot									-33,6	-33,6		-33,6
Osakepalkkio-ohjelma	10						0,1		0,3	0,4		0,4
Oma pääoma 31.12.2017	73 148	146,4	50,2	1,7	0,1	-0,1	-0,4	-10,4	92,7	280,2	68,2	348,4
Oma pääoma 1.1.2016	73 109	146,4	50,2	1,6	0,1	-2,7	-0,7	-1,8	54,9	248,0	63,7	311,7
Tilikauden laaja tulos						1,4		2,7	43,0	47,1	-0,1	47,0
Maksetut osingot									-32,2	-32,2		-32,2
Siirrot rahastojen välillä				0,1					-0,1	-		-
Osakepalkkio-ohjelma	29						0,2		0,2	0,4		0,4
Muut oikaisut									0,0	0,0		0,0
Oma pääoma 31.12.2016	73 138	146,4	50,2	1,7	0,1	-1,3	-0,5	0,9	65,8	263,3	63,6	326,9

Lisätietoja, ks. liite 19.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Oman pääoman tuotto (ROE), %	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} - \text{tuloverot}}{\text{Oma pääöma, keskiarvo}} \times 100$
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	=	$\frac{\text{Tulos ennen veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{korottomat velat, keskiarvo}} \times 100$
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääöma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{saadut ennakot}} \times 100$
Nettovelkaantumisaste, %	=	$\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääöma}} \times 100$
Korolliset nettovelat	=	Korolliset velat – rahavarat ilman sidottuja rahavaroja
Tulos/osake (EPS)	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva kauden tulos}}{\text{Tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä ilman omia osakkeita}}$
Oma pääöma/osake	=	$\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääöma}}{\text{Osakeantioikaistu osakemäärä vuoden lopussa}}$
Osinko/tulos	=	$\frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Tulos per osake}} \times 100$
Efektiiivinen osinkotuotto	=	$\frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Osakekurssi tilikauden päättyessä}} \times 100$
Hinta/voittosuuhde, P/E	=	$\frac{\text{Osakekurssi tilikauden päättyessä}}{\text{Tulos per osake}}$
Osakekannan markkina-arvo	=	Osakkeiden lukumäärä kauden lopussa x viimeinen kaupantekokurssi
Osakkeen keskikurssi	=	$\frac{\text{Osakkeiden euro-määräinen vaihto}}{\text{Osakkeiden kpl-määräinen vaihto}}$
Bruttokate %	=	$\frac{\text{Bruttokate}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$
Liikevoitto %	=	$\frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$
Vertailukelpoinen bruttokate %	=	$\frac{\text{Bruttokate} - \text{vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$
Vertailukelpoinen liikevoitto %	=	$\frac{\text{Liikevoitto} - \text{vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Yrityksen perustiedot

Uponor on kansainvälisesti toimiva talo- ja yhdyskuntateknisiä ratkaisuja tarjoava teollisuuskonserni. Konsernin segmenttirakenne muodostuu liiketoimintojen ja maantieteellisten alueiden pohjalta määritellyistä kolmesta raportoitavasta segmentistä, jotka ovat Talotekniikka – Eurooppa; Talotekniikka – Pohjois-Amerikka sekä Uponor Infra. Segmenttien riskit ja tuotot eroavat markkina- ja liiketoimintaympäristön, tuotetarjonnan, palveluiden sekä asiakasrakenteen osalta. Liiketoiminnan johto, valvonta ja raportointirakenteet on ryhmitelty liiketoimintasegmenttien mukaisesti.

Konsernin emoyritys on Uponor Oyj. Uponor Oyj:n kotipaikka on Helsinki ja sen rekisteröity osoite on:

Uponor Oyj
PL 37, Äyritie 20, 01511 Vantaa
Puh. 020 129 211

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa verkko-osoitteesta <http://sijoittajat.uponor.fi> tai tilattavissa konsernin emoyhtiön yllämainitusta osoitteesta.

Uponor Oyj:n hallitus on hyväksynyt kokouksessaan 15.2.2018 tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

Laatimisperusta

Uponor-konsernin konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisen tilinpäätöskäytännön (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu 31.12.2017 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä niiden SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaisia ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n IAS-asetuksessa N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisölaainsäädäntövaatimusten mukaiset. Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina (M€) ja ne perustuvat liiketapahtumien alkuperäisiin hankintamenoihin, ellei alla esitetyissä laskentaperiaatteissa ole toisin mainittu.

Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä ja tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuista. Nämä vaikuttavat varojen ja velkojen määrään taseessa, ehdollisten varojen ja velkojen esittämiseen tilinpäätöksessä sekä tilikauden tuottoihin ja kuluihin. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot perustuvat johdon tämänhetkiseen parhaaseen näkemykseen, ja siksi on mahdollista, että toteutumat poikkeavat käytetyistä arvoista.

Konsernitilinpäätöksen yhdistelyperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön Uponor Oyj:n lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä on omistuksensa perusteella suoraan tai tytäryhtiöidensä kanssa yli puolet äänivallasta. Tytäryhtiöiksi katsotaan kaikki yhtiöt, joiden osakekannan äänimäärästä Uponor Oyj omistaa joko suoraan tai välillisesti enemmän kuin 50 % tai joissa sillä muuten on oikeus määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista taloudellisen hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Vuoden aikana hankitut tai perustetut tytäryhtiöt on otettu mukaan siitä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan. Myydyt yhtiöt ovat mukana tuloslaskelmassa siihen saakka, kun määräysvalta lakkaa.

Keskinäinen osakeomistus eliminoidaan hankintamenomenetelmällä. Hankintamenomenetelmän mukaan hankitun yhtiön varat ja velat arvostetaan käypiin arvoihin hankintahetkellä, ja se osa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden hankitun yrityksen nettovarallisuuden käyvästä arvosta on liikearvoa. IFRS 1 -standardin salliman helputuksen mukaisesti IFRS-siirtymispäivää (1.1.2004) aikaisempia yrityshankintoja ei ole oikaistu IFRS-periaatteiden mukaisiksi, vaan liikearvo vastaa suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaista kirjanpitoarvoa. Konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat sisäiset katteet ja konsernin sisäiset osingot eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä.

Osakkuusyhtiöt ovat yrityksiä, joissa konsernilla on 20–50 % osakekannan äänimäärästä tai joissa konserni käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa. Yhteisyritykset ovat järjestelyjä, joissa määräysvalta on jaettu toisen yhtiön kanssa. Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä, joissa konsernilla ei ole yli 50 % osakekannan äänimäärästä tai joissa konserni ei käytä huomattavaa vaikutusvaltaa, on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tilikauden tuloksesta on laskettu konsernin omistuksen mukaisesti ja esitetään tuloslaskelmassa erikseen. Jos konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyrityksen tappiosta ylittää sen kirjanpitoarvon, osuutta ei yhdistellä, ellei konserni ole sitoutunut osakkuus- tai yhteisyrityksen veloitteiden täyttämiseen. Yhteisyritykset, joissa konsernilla on yli 50 % osakekannan äänimäärästä tai joissa konserni käyttää huomattavaa vaikutusvaltaa, on yhdistetty konsernitilinpäätökseen hankintamenomenetelmän mukaisesti.

Ulkomaan rahan määräiset erät ja valuuttakurssimuutokset

Kukin yhtiö muuntaa omassa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset tapahtumat toimintavaluutan määräisiksi tapahtumapäivän valuuttakurssia käyttäen. Tilinpäätöksissä valuuttamääräiset mone-taaraiset erät muunnetaan käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakurssia. Normaaliin liiketoimintaan liittyvät kurssierot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuina, kun taas rahoitukseen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroissa.

Konsernitilinpäätöksessä ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi raportointikauden keskikurssin mukaan ja taseet tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen. Tästä aiheutunut muuntoero sekä tytäryhtiöiden omien pääomien muuntamisesta aiheutuneet muut muuntoerot esitetään omassa pääomassa erillisenä eränä. Lisäksi emoyhtiön ulkomaisille tytäryhtiöille antamien omaa

pääomaa korvaavien lainojen kurssierot on käsitelty muuntoerona konsernitilinpäätöksessä. Tytärtyhtiöiden myyntien ja lopettamisten sekä olennaisten pääomapalautusten yhteydessä realisoituneet muuntoerot tuloutetaan konsernin laajaan tuloslaskelmaan.

	Kauden lopussa		Keskimäärin	
	2017	2016	2017	2016
Keskeisiä euron kursseja				
USD	1,1993	1,0541	1,1370	1,1032
SEK	9,8438	9,5525	9,6464	9,4713
CAD	1,5039	1,4188	1,4725	1,4589
DKK	7,4449	7,4344	7,4390	7,4451
NOK	9,8403	9,0863	9,3717	9,2626
RUB	69,3920	64,3000	66,1795	73,3091

Myytävänä olevat omaisuuserät ja lopetetut toiminnot

Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät sekä lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät luokitellaan myytävänä olevaksi, kun yritys yksittäisen suunnitelman mukaisesti päättää luopua erillisestä, merkittävästä liiketoimintayksiköstä, jonka varat, velat ja taloudellinen tulos voidaan erottaa toiminnallisesti ja taloudellista raportointia varten (rahavirtaa tuottava yksikkö). Myytävänä oleva pitkäaikainen omaisuuserä esitetään erillisenä eränä konsernin taseessa. Lopetetun toiminnon tulos sekä toiminnon lopettamisesta syntyvä voitto tai tappio esitetään erillisenä eränä konsernin tuloslaskelmassa. Lopetettuun toimintoon liittyvät omaisuuserät arvostetaan kirjanpitoarvoon tai sitä alempan käypään arvoon. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä. Konsernilla ei ole myytäväksi luokiteltuja omaisuuseriä tilinpäätöshetkellä eikä vertailukautena. Konsernin lopetetuissa toiminnoissa on esitetty kuluja liittyen vuonna 2008 myytyyn Irlannin kunnallistekniseen liiketoimintaan; Irlannin tytärtyhtiö likvidoitii vuonna 2016.

Tuloutusperiaate

Tuotteiden myynnistä saadut tuotot kirjataan, kun myytyjen tuotteiden omistukseen liittyvät riskit ja edut ovat siirtyneet ostajalle sovittujen toimitusehtojen mukaisesti eikä konsernilla enää ole tuotteiden hallintaoikeutta tai todellista määräysvaltaa. Tuotot palveluista kirjataan, kun palvelut on suoritettu. Liikevaihtoa laskettaessa myyntituottoja oikaistaan välillisillä veroilla, annetuilla alennuksilla sekä valuuttamääräisten myyntien kurssieroilla. Yhtiöt joissa on projektiliiketoimintaa tulouttavat keskeneräiset pitkäaikaiset toimitukset valmistusasteen mukaisesti, kun hankkeen lopputulos voidaan arvioida luotettavasti. Valmistusastetta mitataan syntyneiden kustannusten osuudella hankkeen arvioiduista kokonaiskustannuksista.

Tutkimus ja tuotekehitys

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä ja ne sisältyvät liiketoiminnan muihin kuluihin konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Tuotekehitysment kirjataan myös kuluksi toteutumishetkellä, elleivät tuotekehitysmenot taseeseen aktivoinnin edellytyksenä olevat kriteerit täyty. Tuotekehitysment aktivoidaan aineettomina hyödykkeinä taseeseen ja poistetaan taloudellisen vaikutusajan kuluessa, kun tuotteesta odotetaan saatavan vastaista taloudellista hyötyä ja tietyt muut kriteerit, kuten tuotteen tekninen toteutettavuus

ja kaupallinen hyödynnettävyys, ovat varmistuneet. Konsernilla ei ole aktivoituja tuotekehitysmenoja.

Eläkejärjestelyt

Konsernin eläkejärjestelyt noudattavat eri maiden paikallisia sääntöjä ja käytäntöjä. Niiden määrät perustuvat vakuutusmatemaattisiin laskelmiin tai vakuutusyhtiöiden suoriin veloituksiin. Konsernilla on maksu- ja etuusperusteisia eläkejärjestelyjä.

Maksupohjaisissa järjestelyissä eläkemaksut suoritetaan vakuutusyhtiöille, jonka jälkeen konsernilla ei ole enää muita maksuvelvoitteita. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset kirjataan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Etuuspohjaisista järjestelyistä taseen eläkevastuuna esitetään tulevien eläkemaksujen nykyarvo tilinpäätöspäivänä vähennettynä järjestelyyn kuuluvien varojen tilinpäätöspäivän käyvällä arvolla. Eläkevelvoite määritetään käyttäen ennakoitua etuusosoikeusyksikköön perustuvaa menetelmää (Projected Unit Credit Method). Eläkevelvoitteiden nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorkona yritysten liikkeellelaskemien korkealaatuisten joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa tai valtion velkasitoumusten korkoa. Eläkemenot etuusperusteisista järjestelyistä kirjataan kuluksi jaksottamalla kustannukset työntekijöiden keskimääräiselle palvelusajalle.

Kauden työsuoritukseen perustuva meno (eläkemeno) ja etuusperusteisen järjestelyn nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään työsuhte-etuuksista aiheutuissa kuluissa. Etuusperusteisen nettovelan (tai omaisuuserän) uudelleen määrittämisestä aiheutuvat erät, mm. vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot sekä järjestelyyn kuuluvien varojen tuotto, kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

Liikevoitto

Liikevoitto on tuloslaskelman erä, joka saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvat menot.

Vieraan pääoman menot

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Lainojen hankinnasta välittömästi johtuvat transaktiomenot, jotka liittyvät selkeästi tiettyyn lainaan, sisällytetään lainan alkuperäiseen jaksotettuun hankintamenuun ja jaksotetaan korkokuluksi efektiivisen koron menetelmää käyttäen. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvien, pitkäa rakennusaikaa edellyttävien hankkeiden rakennusaikaiset korot aktivoidaan käyttöomaisuuteen sitä mukaan kuin investointi saatetaan käyttötarkoituksensa mukaiseen käyttökuuntoon ja osaksi käyttöomaisuutta.

Tuloverot

Konsernin tuloslaskelman veroihin kirjataan konserniyhtiöiden tilikausien tuloksia vastaavat suoriteperusteiset verot, jotka perustuvat kunkin yhtiön paikallisen verosäännösten mukaisesti laskettuun verotettavaan tuloon. Tuloslaskelman veroihin kirjataan myös aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisten verojen muutokset. Laskennallinen verovelka tai -saaminen lasketaan kaikista kirjanpidon ja verotuksen välisistä väliaikaisista eroista käyttäen tilinpäätöshetkellä hyväksytyjä verokantoja. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti, joka todennäköisesti on käytettävissä tulevien tilikausien verotettavaa tuloa vastaan.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo sisältää tulevia taloudellisia hyötyjä omaisuuseristä, joita konserni ei yritystason yhteydessä voi määrittää ja kirjata erikseen. Liikearvo lasketaan hankintamenon ja hankitun yhtiön nettovaral-
lisuuden käyvän arvon erotuksena hankintahetkellä. Liikearvot on kohdistettu liiketoimintasegmenteille. Liikearvosta ei tehdä poistoja, mutta sille tehdään arvonalentumistesti vuosittain. Konserniyksikön lopettamisesta tai myymisestä aiheutuvat voitot ja tappiot sisältävät myytyyn yksikköön liittyvän liikearvon määrän.

Muut aineettomat hyödykkeet

Muihin aineettomiin hyödykkeisiin sisältyvät tavaramerkit, patentit, tekijänoikeudet, ohjelmistojen lisenssit ja asiakkuudet. Aineettomat hyödykkeet on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Konserniyhtiöiden aineellinen käyttöomaisuus on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä poistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalentumisilla. Aineelliseen käyttöomaisuuteen kuuluvien, pitkää rakennusaikaa edellyttävien hankkeiden rakennusaikaiset korot aktivoidaan käyttöomaisuuteen sitä mukaan kuin investointi saatetaan käyttötarkoituksensa mukaiseen käyttöön ja osaksi käyttöomaisuutta.

Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluiksi sillä tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet. Uudistus- ja perusparannushankkeiden menot lisätään taseen kirjanpitoarvoon silloin, kun on todennäköistä, että yritykselle koituu taloudellista hyötyä yli olemassa olevan hyödykkeen alun arvioidun tuottotason.

Käyttöomaisuuden luovutuksista, myynneistä tai käytöstä poistamisista johtuvat voitot ja tappiot lasketaan saatujen nettotuottojen ja tasearvon erotuksena. Myyntivoitot esitetään liiketoiminnan muina tuottoina ja myyntitappiot liiketoiminnan muina kuluina.

Poistot

Konserniyhtiöiden aineettomat hyödykkeet ja aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä kertyneillä tasapoistoilla taloudellisen vaikutusajan kuluessa sekä mahdollisilla arvonalennuksilla. Maa-alueista ei tehdä poistoja, koska niillä ei katsota olevan taloudellista vaikutusaikaa. Muiden omaisuusryhmien arvioidut taloudelliset vaikutusajat ovat seuraavat:

	vuotta
Rakennukset	20–40
Tuotantokoneet ja -laitteet	8–12
Muut koneet ja laitteet	3–15
Konttori- ja myymäläkalusto	5–10
Kuljetusvälineet	5–7
Aineettomat hyödykkeet	3–10

Hyödykkeiden jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkastetaan jokaisessa tilinpäätöksessä ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Julkiset avustukset

Aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden hankintaan liittyvät yhtiön saamat avustukset vähennetään hyödykkeen hankintamenoista ja kirjataan tuloslaskelmaan pienentämään hyödykkeestä kirjattavia poistoja. Muut yhtiön saamat avustukset kirjataan tuloslaskelmaan tuottoina niille tilikausille, joilla avustuksia vastaavat kulut syntyvät. Tällaiset avustukset esitetään avustuksen kohteeseen liittyvien kulujen vähennyksenä.

Aineettomien hyödykkeiden ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvon alentuminen

Omaisuuden tasearvoja arvioidaan jatkuvasti mahdollisen arvonalentumisen selvittämiseksi. Jos arvonalentumiseen viittaavia tekijöitä ilmenee, arvioidaan kyseessä olevasta omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuneilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvoa määritettäessä kyseessä olevan omaisuuserän kerryttämät arvioidut vastaiset nettorahavirrat diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttaus perustuu sellaiseen korkotasoon, joka kuvastaa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä tuottovaatimusta ennen veroja. Arvonalentumista tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla. Rahavirtaa tuottava yksikkö on pääosin muista yksiköistä riippumaton ja sen rahavirrat on erotettavissa muista rahavirroista.

Arvonalentuminen kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan tuloslaskelmaan. Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja muihin aineettomiin hyödykkeisiin paitsi liikearvoon liittyvä arvonalentumistappio perutaan siinä ja vain siinä tapauksessa, että viimeisimmän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeen on tapahtunut muutos arvioissa, joita on käytetty määritettäessä omaisuuserästä kerrytettävissä olevaa rahamäärää. Arvonalennusta ei kuitenkaan peruuteta yli sen tasearvon, joka oli voimassa ennen aiempien tilikausien arvonalennuskirjauksia. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta.

Liikearvot testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta vähintään kerran vuodessa. Jos merkkejä alaskirjausriskistä havaitaan, suoritetaan testaus useammin.

Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa konsernille siirtyy olennainen osa hyödykkeen omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Ne merkitään taseessa aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Vuokratut hyödykkeet arvostetaan niiden käypään arvoon vuokrasopimuksen alkamisajankohtana tai sitä alempana vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Vastaavat leasingvuokravastuut, joista vähennetään rahoituskustannukset, sisältyvät korollisiin velkoihin. Rahoituksen korko kirjataan tuloslaskelmaan leasingsopimuksen voimassaoloaikana. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhemmän vuokra-ajan kuluessa.

Vuokrasopimukset, joissa olennainen osa hyödykkeen omistukselle ominaisista riskeistä ja eduista jää vuokralle antajalle, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Niiden vuokrat merkitään kuluiksi tuloslaskelmaan vuokra-ajan kuluessa.

Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osilta vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingisopimuksina ja kirjataan taseeseen saamisena. Saaminen kirjataan nykyarvoon. Konsernilla ei ole vuokralle annettuja hyödykkeitä.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO-periaatteen mukaan laskettuun hankintamenuon tai sitä alempaan nettorealisointiin. Netto-realisointiin on vaihto-omaisuushyödykkeestä tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava hinta vähennettynä sen valmiiksi saattamisella sekä myyntikustannuksilla. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintamenu sisältää muuttuvien kulujen lisäksi niille kohdistetun osuuden valmistuksen välillisistä kustannuksista.

Varaukset

Varaus merkitään taseeseen, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen veloitte, josta vapautuminen todennäköisesti edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa oikeudellisen menetyksen, ja tämän veloitteen määrä on luotettavasti arvioitavissa. Varauksina voivat olla muun muassa ympäristövaraukset, takuuvaraukset, uudelleenjärjestelymenot sekä tappiolliset sopimukset. Varausten muutokset sisältyvät tuloslaskelmassa kyseisten kulujen ryhmään. Varausten määriä arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä ja niiden määriä muutetaan vastaamaan parasta arviota tarkasteluhetkellä.

Ehdolliset varat ja velat

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen veloitte, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman realisoituessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva veloitte, joka ei todennäköisesti edellytä maksuveloitteen täyttymistä tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka esitetään liitetietona.

Rahavarat

Rahavarat sisältävät käteisvarat, lyhytaikaiset pankkitalletukset sekä muut lyhytaikaiset, erittäin likvidit sijoitukset, jotka erääntyvät kolmen kuukauden kuluessa. Rahavarat arvostetaan taseessa hankintamenuon. Käytössä oleva pankkitilien luottolimiitti kirjataan lyhytaikaisiin korollisiin velkoihin.

Rahoitusvarat

Rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoitukset, lainat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Rahoitusvarojen myynnit ja ostot huomioidaan kirjanpidossa kaupantekopäivänä.

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat sisältävät kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviä rahavaroja, jotka arvostetaan käypään arvoon. Ne on hankittu pääasiallisesti voiton

saamiseksi lyhyen aikavälin markkinahintojen muutoksista. Tähän ryhmään kuuluvat myös johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Korke- ja valuuttajohdannaiset kirjataan hankittaessa taseeseen alkuperäiseen hankintamenuon, ja ne arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Käypä arvo määritetään käyttäen tilinpäätöspäivän markkinahintoja tai tulevien arvioitujen kassavirtojen nykyarvoa. Käyvän arvon muutokset sekä realisoituneet että realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan rahoitustuottoihin ja -kuluihin sillä tilikaudella, jonka aikana ne syntyvät. Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvarat sisältyvät muihin saamisiin taseessa.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat rahoitusvaroja, jotka erääntyvät määrättyinä päivinä, ja konsernilla on aikomus ja kyky pitää ne eräpäivään asti. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Konsernilla ei ole eräpäivään asti pidettäviä sijoituksia tilinpäätöshetkellä.

Lainat ja muut saamiset ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia rahavaroja, joita ei noteerata julkisilla markkinoilla ja joilla on kiinteä tai määritettävissä oleva maksupäivä, eikä konserni pidä niitä kaupankäyntitarkoituksessa. Ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenuon. Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun käypään arvoon, joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä myyntisaamisten arvonalennuksilla. Myyntisaamisista tehdään arvonalennus, kun on olemassa perusteltu näyttö siitä, että konserni ei tule saamaan kaikkia saamisiaan takaisin alkuperäisin ehdoin. Velallisen merkittävät taloudelliset vaikeudet, velallisen todennäköinen konkurssi tai maksujen laiminlyönti ovat viitteitä myyntisaamisten todennäköisestä arvonalentumisesta. Lainasaamisen arvonalentumista arvioidaan samoin kriteerein kuin myyntisaamisten arvonalentumista.

Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat noteeratuista ja noteeraamattomista osakkeista ja sijoituksista. Ne arvostetaan käypään arvoon käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinahintoja, kassavirtojen nykyarvomenetelmää tai muita soveltuvia arvostusmalleja. Osakkeet ja sijoitukset, joiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää, arvostetaan hankintamenuon. Myytävissä olevien sijoitusten käyvän arvon muutokset kirjataan oman pääoman arvomuutosrahastoon verovaihtelu huomioiden. Käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tuloslaskelmaan silloin kun sijoitus myydään tai kun sen arvo on pysyvästi alentunut niin, että sijoituksesta tulee kirjata arvonalentumistappio.

Rahoitusvelat

Tulosvaikutteisesti käypään arvoon kirjattavat rahoitusvelat kirjataan käypään arvoon. Tähän ryhmään luokitellaan johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa ja joiden käypä arvo on negatiivinen.

Muut rahoitusvelat kirjataan alun perin käypään arvoon ja myöhemmin ne arvostetaan efektiivisen koron menetelmää käyttäen jaksotettuun hankintamenuon. Transaktiomenot on sisällytetty rahoitusvelkojen alkuperäiseen kirjanpitoarvoon. Muut rahoitusvelat sisältävät pitkä- ja lyhytaikaiset korolliset velat ja ostovelat.

Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta

Rahoitusjohdannaisia käytetään suojaustarkoituksiin, ja ne kirjataan hankittaessa taseeseen käypään arvoon. Ne arvostetaan myöhemmin käypään arvoon jokaisena raportointikauden päätöspäivänä. Johdannaiset luokitellaan joko rahavirtojen suojauksiin, ulkomaisiin

tytäryhtiöihin tehtyjen nettosijoitusten suojauksiin tai suojauksiin, joihin suojauslaskentaa ei sovelleta. Suojauslaskennan soveltamisen ulkopuolelle jäävien johdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan rahoituseriin. Johdannaisten käyvät arvot määritetään käyttämällä julkisesti noteerattuja markkinahintoja.

Rahavirtojen suojausta käytetään sähköjohdannaisiin ja korkojohdannaisiin. Nettosijoitusten suojausta käytetään niihin valuuttajohdannaisiin, jotka suojaavat nettosijoituksiksi määriteltyjen vieraassa valuutassa olevien sisäisten lainojen valuuttariskejä. Suojausohjelmat dokumentoidaan IAS 39 -vaatimusten mukaisesti, ja suojauslaskennan alaisten johdannaisten tehokkuus testataan sekä suojaussuhteen alkaessa että suojaussuhteen olemassaoloaikana.

Rahavirtojen suojaukseen kohdistettujen johdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan oman pääomaan suojausrahastoon siltä osin, kun suojaus on tehokas. Nettosijoituksia suojaavien valuuttajohdannaisten käyvän arvon muutos spot-kurssin muutoksen osalta kirjataan oman pääoman muuntoeroihin ja korkoeron muutoksen osalta tulosvaikutteisesti rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Omaan pääoman kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tulokseen samoille kausille, joilla suojattavat rahavirrat vaikuttavat tulokseen: sähköjohdannaiset hankinnan ja valmistuksen kuluihin ja korkojohdannaiset rahoituseriin.

Suojauksen tehoton osuus kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan: sähköjohdannaisten osalta hankinnan ja valmistuksen kuluihin ja korkojohdannaisten osalta rahoituseriin.

Osakeperusteiset maksut – johdon kannustinjärjestelmä

Osakeperusteisiin maksuihin liittyvät kulut kirjataan tuloslaskelmaan, ja taseeseen kirjataan vastaava velka rahana selvitettävien osakeperusteisten maksujen osalta. Taseen velka arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Osakkeina selvitettävien osakeperusteisten maksujen osalta kirjataan tuloslaskelman kulukirjausta vastaava oman pääoman lisäys.

Omat osakkeet

Omat osakkeet on esitetty tilinpäätöksessä oman pääoman vähennyksenä. Tunnuslukulaskennassa omien osakkeiden vaikutus on eliminoitu. Omat osakkeet vaikuttavat avaintunnuslukujen laskentaan IAS 33:n mukaisesti.

Maksettavat osingot

Konsernin maksamat osingot kirjataan sille tilikaudelle, jonka aikana yhtiökokous on vahvistanut osingon maksettavaksi.

Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden toteutumattomuus voivat poiketa tehdyistä arvioista ja käytetyistä oletuksista. Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden soveltamisessa.

Konsernin johto joutuu tekemään päätöksiä laatimisperiaatteiden valintaan ja soveltamiseen liittyen. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevissa IFRS-säännöksissä on mahdollisuus valita eri kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapojen väliltä.

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen tilinpäätöshetkellä. Aikaisemmat

kokemukset ja tulevaisuutta koskevat oletukset, joiden uskotaan tilinpäätöshetkellä olevan perusteltuja, vaikuttavat tehtyihin arvioihin. Konsernissa seurataan arvioiden ja olettamusten toteutumista säännöllisesti käyttämällä sekä sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä. Muutokset arvioissa ja oletuksissa ovat mahdollisia, ja niiden vaikutus merkitään tilinpäätökseen sillä tilikaudella, jonka aikana arviota tai olettamusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Arviota on käytetty määrittäessä tilinpäätöksessä raportoitujen erien suuruutta, muun muassa tiettyjen omaisuuserien realisoitavuutta, kuten laskennallisia verosaatavia ja muita saatavia, aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden ja aineettomien hyödykkeiden taloudellisia pitoaikoja, varauksia, eläkevastuita ja liikearvojen arvonalentumisia.

Konsernin kannalta merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät liikearvon arvonalentumistestauksiin ja etuusperusteisiin eläkevelvoitteisiin. Näihin liittyvien laatimisperiaatteiden soveltaminen edellyttää merkittävien arvioiden ja oletusten tekemistä. Epävarmuutta sisältäviä liikearvon arvonalentumistestausten yhteydessä tehtäviin oletuksiin tulevista kassavirroista ja diskonttokoron määrittämiseen. Arvonalentumistesteissä diskonttokorkona käytetään konsernin keskimääräistä pääoman kustannusta (WACC), joka määritetään valuutta-alueittain. Etuusperusteisten eläkevelvoitteiden kirjanpitoarvo perustuu vakuutusmatemaattisiin laskelmiin, jotka perustuvat oletuksiin ja arvioihin muun muassa varojen ja velkojen arvostamiseen käytetystä diskonttokorosta, varojen odotetusta tuotosta, sekä inflaation ja palkkatason kehityksestä.

Vertailukelpoisuuden vaikuttavat erät

Vertailukelpoisuuden vaikuttavat erät eivät liity yhtiön varsinaiseen perusliiketoimintaan. Olennaisimpia vertailukelpoisuuden vaikuttavia erä ovat luovutusvoitot ja -tappiot, tuotantolaitoksen sulkemiseen liittyvät tehottomuus- ja sopeuttamiskulut sekä ylimääräiset alaskirjaukset ja mahdolliset alaskirjausten peruutukset, onnettomuuksiin ja luonnonkatastrofeihin liittyvät kulut sekä uudelleenjärjestelyyn, ympäristöön ja vahingonkorvauksiin liittyvät varaukset ja muutokset lainsäädännössä tai oikeuskäytännöissä. Konsernin johto käyttää harkintaa tehdessään päätöksiä vertailukelpoisten erien luokittelussa.

Vuonna 2017 sovelletut uudet ja uudistetut IFRS-standardit ja tulkinnat

Konserni on soveltanut 1.1.2017 alkaen seuraavia uusia ja uudistettuja IFRS-standardeja ja tulkintoja, joilla ei ollut merkittävää vaikutusta raportoituihin lukuihin, mutta joilla saattaa olla merkitystä vastaisuudessa.

- IAS 7:n muutos, tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja koskeva hanke. Muutos vaatii yhtiöitä esittämään liitetietoja, jotka antavat tilinpäätösten käyttäjille mahdollisuuden arvioida yhtiöiden rahoituksesta johtuvien velkojen muutoksia, jotka käsittävät sekä rahavirroista syntyvät muutokset että muutokset, joihin ei liity rahavirtoja. Konsernin rahoituksesta johtuvat velat koostuvat lainanotosta ja tietyistä muista rahoitusveloista (liite 23). Näiden erien kauden alku- ja loppusaldojen täsmäytys on esitetty liitteessä 23. Liitteessä 23 esitetyt lisätiedot lukuun ottamatta näiden muutosten käyttöönotolla ei ole ollut vaikutusta konsernitiilinpäätökseen.

- IAS 12:n muutos laskennallisten verosaamisten kirjaaminen realisoitumattomista tappioista. Muutokset selventävät, miten yhtiön tulisi arvioida, tuleeko sillä tulevaisuudessa olemaan riittävästi verotettavaa voittoa, jota vastaan se voisi käyttää vähennyskelpoisia väliaikaisia eroja. Muutosten käyttöönnotolla ei ole ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, sillä konserni arvioi jo tulevan verotettavan voiton riittävyttä tavalla, joka on yhdenmukainen näiden muutosten kanssa.
- IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2014–2016 Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten luonne vaihtelee standardeittain, mutta muutoksilla ei ole merkittävää vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Konserni on ottanut käyttöön tähän Annual Improvements -kokonaisuuteen sisältyvät muutokset IFRS 12 -standardiin tällä tilikaudella. Muiden tähän kokonaisuuteen kuuluvien muutosten käyttöönotto ei ole vielä pakollista, eikä konserni ole ottanut niitä käyttöön ennen aikaisesti (ks. liite koskien myöhemmin sovellettavia standardeja). IFRS 12:n mukaan yhtiön ei ole tarpeen esittää taloudellisten tietojen yhteenvetoa osuuksista sellaisissa tytä-, osakkuus- ja yhteisyrityksistä, jotka on luokiteltu myytävänä oleviksi (tai jotka sisältyvät myytävänä olevaksi luokiteltuun luovutettavien erien ryhmään). Muutokset selventävät, että tämä on ainoa IFRS 12 -standardin liitetietovaatimuksista annettu helpotus tällaisiin osuuksiin liittyen. Muutoksilla ei ole ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, sillä konsernin näissä yhtiöissä olevista osuuksista ainuttakaan ei ole luokiteltu myytävänä olevaksi tai sisällytetty myytävänä olevaksi luokiteltuun luovutettavien erien ryhmään.

Myöhemmin sovellettavat uudet ja uudistetut IFRS-standardit

IASB on julkistanut seuraavat uudet tai uudistetut standardit, joita konserni ei ole vielä soveltanut. Konserni ottaa nämä käyttöön kunkin standardin voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien. Konserni on käynnistänyt toimenpiteet näiden uusien ja uudistettujen standardien vaikutusten arvioimiseksi, ellei alla toisin mainita.

• IFRS 9 Rahoitusinstrumentit (voimaan EU:ssa 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).

Marraskuussa 2009 julkaistu IFRS 9 tuo uusia vaatimuksia rahoitusvarojen luokitteluun ja arvostamiseen. IFRS 9 -standardia muutettiin julkaisemisen jälkeen lokakuussa 2010 niin, että se sisältää myös rahoitusvelkojen luokittelua ja arvostusta sekä taseesta poiskirjaamista koskevia vaatimuksia ja marraskuussa 2013 niin, että se kattaa uudet vaatimukset yleiselle suojauslaskennalle. Heinäkuussa 2014 julkaistiin vielä yksi uudistettu IFRS 9 -standardin versio vaatimusten päivittämiseksi lähinnä koskien a) rahoitusvarojen arvonalentumista ja b) rajatusti luokittelua ja arvostamista esittelemällä ”käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta” (FVTOCI) arvostusryhmän tietyille yksinkertaisille velkainstrumenteille.

IFRS 9:n keskeiset vaatimukset:

- Kaikki IFRS 9:n soveltamisalaan kuuluvat taseeseen kirjattavat rahoitusvarat on arvostettava jaksotettuun hankintamenoon tai käypään arvoon. Etenkin velkasijoitukset, joita pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka

tavoitteena on sopimukseen perustuvien rahavirtojen kerääminen ja joiden sopimukseen perustuvat rahavirrat ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua, arvostetaan yleensä jaksotettuun hankintamenoon myöhempien tilikausien päättyessä. Velkainstrumentit, joita pidetään hallussa sellaisen liiketoimintamallin mukaisesti, jonka tavoite saavutetaan sekä keräämällä sopimukseen perustuvia rahavirtoja että myymällä rahoitusvaroja ja joiden sopimusehdoissa määrätään tiettyinä ajankohtina toteutuvista rahavirroista, jotka ovat yksinomaan pääoman ja jäljellä olevan pääomamäärän koron maksua, arvostetaan yleensä käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (FVTOCI). Kaikki muut velka- tai oman pääoman ehtoiset sijoitukset arvostetaan käypään arvoon myöhempien tilikausien päättyessä. Lisäksi IFRS 9:n mukaan yhtiöt voivat tehdä peruuttamattoman valinnan, jonka mukaan oman pääoman ehtoisen sijoituksen (joka ei ole kaupankäyntitarkoituksessa pidettävä eikä hankkijaosapuolen kirjaama ehdollinen vastike liiketoimintojen yhdistämisessä, johon sovelletaan IFRS 3:a) käyvän arvon myöhemmät muutokset esitetään muissa laajan tuloksen erissä, jolloin yleensä vain osinkotuotot kirjataan tulosvaikutteisesti.

- Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi nimenomaisesti luokiteltujen rahoitusvelkojen arvostamisen osalta IFRS 9 edellyttää, että rahoitusvelan käyvän arvon muutos, joka johtuu kyseisen velan luottoriskien muutoksista, esitetään muissa laajan tuloksen erissä, paitsi jos tällaisten muutosten kirjaaminen muihin laajan tuloksen eriin synnyttäisi tai kasvattaisi tulosvaikutteista kirjanpidollista epäsymmetriaa. Rahoitusvelan luottoriskistä johtuvia käyvän arvon muutoksia ei myöhemmin siirretä tulosvaikutteiseksi. IAS 39 -standardin mukaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjatun rahoitusvelan käyvän arvon muutokset esitetään kokonaisuudessaan tulosvaikutteisesti.
- Rahoitusvarojen arvonalentumisen osalta IFRS 9 edellyttää odotettavissa oleviin luottotappioihin perustuvan mallin käyttämistä, kun IAS 39 edellyttää syntyneisiin luottotappioihin perustuvaa mallia. Odotettavissa olevien luottotappioiden malli edellyttää, että yhtiö jokaisena raportointipäivänä ottaa huomioon odotettavissa olevat luottotappiot ja muutokset näissä odotettavissa olevissa luottotappioissa luottoriskissä alkuperäisen kirjaamisen jälkeen tapahtuneiden muutosten huomioimiseksi. Toisin sanoen ei ole enää välttämätöntä, että luottoriskien vaikuttava tapahtuma on tapahtunut ennen luottotappion kirjaamista.
- Uudet yleistä suojauslaskentaa koskevat vaatimukset säilyttävät IAS 39:n tarjoamat kolme suojauslaskentamenetelmää. IFRS 9 -standardi tuo lisää joustavuutta suojauslaskennan piiriin hyväksyttävien liiketoimien tyyppeihin erityisesti laajentamalla suojausinstrumenttien ehdot täyttävien instrumenttien valikoimaa ja suojauslaskennan piiriin hyväksyttävien rahoituseriin kuulumattomien erien riskikomponenttien valikoimaa. Tämän lisäksi tehokkuudesta on poistettu ja korvattu ”taloudellisen suhteen” periaatteella. Suojauksen tehokkuuden takautuvaa arviointia ei myöskään enää vaadita. Vaatimuksia yhtiön riskienhallintatoimenpiteistä annettavista liitetiedoista on myös laajennettu.

Uponor tulee soveltamaan standardia 1.1.2018 alkavalla tilikaudella. Konsernin johto on arvioinut IFRS 9:n vaikutusta konsernin tilinpäätökseen konsernilla 31.12.2017 olleiden rahoitusvarojen ja –velkojen tuon päivän tosiasioihin ja olosuhteisiin perustuvan analyysin pohjalta. Uponor ei odota IFRS 9 -standardin käyttööntölla olevan merkittävää vaikutusta yhtiön tulokseen tai taloudelliseen asemaan.

Luokittelu ja arvostaminen

Kaikki rahoitusvarat ja -velat arvostetaan jatkossakin samalla tavoin kuin nykyisin IAS 39 -standardia sovellettaessa. IFRS 9:n mukaan rahoitusvarat jaetaan kolmeen arvostusryhmään: käypä arvo muiden laajan tuloksen kautta, jaksotettuun hankintamenuon, ja käypä arvo tulosvaikutteisesti IAS 39 mukaisen neljän kategorian sijaan. Luokittelu riippuu yhtiön liiketoimintamallista ja rahoitusvarojen kassavirtojen ominaispiirteistä.

Arvon alentuminen

Jaksotettuun hankintamenuon arvostetut rahoitusvarat, IFRS 9:n mukaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta (FVTOCI) arvostetut noteeratut lunastettavissa olevat velkakirjat, rahoitusleasingsaamiset, pitkäaikaishankkeiden asiakassaavat ja takaussopimukset kuuluvat IFRS 9:n arvonalentumista koskevien vaatimusten piiriin.

Konserni arvioi soveltavansa yksinkertaistettua menettelyä koko voimassaoloajalta odotettavissa olevien luottotappioiden kirjaamiseen myyntisaamisten, rahoitusleasingsaamisten sekä pitkäaikaishankkeiden asiakassaavtien osalta kuten IFRS 9 vaatii tai sallii.

Suojauslaskenta

Koska uudet suojauslaskennan vaatimukset ovat entistä paremmin linjassa konsernin riskienhallintaperiaatteiden kanssa ja yleensä useammat suojausinstrumentit ja suojauskohteet täyttävät suojauslaskennan ehdot, konsernin nykyisten suojaussuhteiden arvioinnin perusteella nämä suojaussuhteet täyttävät jatkuvien suojaussuhteiden ehdot IFRS 9:n käyttöönoton jälkeen. Vaatimukset tehokkuuden testaukselle ovat aiempaa lievemmät. Yhdenmukaisesti konsernin nykyisten suojauslaskentaperiaatteiden kanssa johto ei aio erottaa valuuttatermiinisopimusten korko-osuutta määritetyn suojaussuhteen ulkopuolelle. IFRS 9 edellyttää taloudellista suhdetta suojattavan kohteen ja suojausinstrumentin välillä, sekä samaa suojausastetta kuin tosiasiallisesti riskienhallinnassa on käytetty. Lisäksi konserni on jo IAS 39:ää soveltaessaan päättänyt valita IFRS 9:n edellyttämän tavan oikaista rahoituseriin kuulumattomien suojauskohteiden arvoja tehokkaista rahavirran suojauksista syntyvillä tuotoilla ja kuluilla. Dokumentaatio on edelleen pakollista, vaikkakin vaatimukset eroavat IAS 39:n mukaisista vaatimuksista.

IFRS 9:n mukaan näitä oikaisuja ei kuitenkaan käsitellä luokittelun muutoksesta johtuvina oikaisuina, eivätkä ne näin ollen vaikuttaisi muihin laajan tuloksen eriin. Tällä hetkellä tämän oikaisun kohteena olevat tehokkaiden rahavirran suojausten perusteella syntyvät tuotot ja kulut esitetään muissa laajan

tuloksen erissä sellaisina erinä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi.

- **IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista (voimaan EU:ssa 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).** IFRS 15 sisältää yhden kattavan tuloutusmallin asiakassopimusten perusteella saatavien myyntituottojen kirjaamiseen. IFRS 15 korvaa nykyiset IAS 18 Tuotot – ja IAS 11 Pitkäaikaishankkeet – standardit ja niihin liittyvät tulkinnat. IFRS 15-standardin pääperiaatteena on, että myyntituotot kirjataan siten, että ne kuvaavat luvattujen tavaroiden tai palveluiden luovuttamista asiakkaalle sellaiseen rahamäärään, joka kuvastaa vastiketta, johon yhteisö odottaa olevansa oikeutettu kyseisiä tavaroita tai palveluita vastaan. IFRS 15:n mukaan yhteisö kirjaa myyntituoton silloin, kun (tai sitä mukaa kuin) suoritevelvoite täytetään, toisin sanoen, kun asiakas saa määräysvallan suoritevelvoitteen perusteena olevaan tavaraan tai palveluun. Lisäksi IFRS 15 edellyttää kattavien liitetietojen antamista. IFRS 15:n pääperiaatteita sovelletaan noudattamalla seuraavaa viisivaiheista mallia:
  1. Asiakassopimuksen tai -sopimusten tunnistaminen
  2. Sopimuksen suoritevelvoitteiden yksilöiminen
  3. Transaktiohinnan määrittäminen
  4. Transaktiohinnan kohdistaminen sopimuksen suoritevelvoitteille
  5. Myyntituoton kirjaaminen

Konserni soveltaa uutta IFRS 15 Myyntituotot asiakassopimuksista -standardia 1.1.2018 alkaen. Konserni ottaa uuden standardin käyttöön soveltamalla täysin takautuvaa mallia. Konserni on vuonna 2017 arvioinut IFRS 15:n vaikutuksia. Arvioinnin perusteella ei tunnistettu olennaisia muutoksia kirjanpitoikäntäntöihin eikä niitä ole odotettavissa. Standardin vaikutuksia prosesseihin, kontrolliympäristöön ja sopimukseen on kuitenkin arvioitu 2017 aikana.

Konsernin tulovirrat ja IFRS 15:n käyttöönoton vaikutus

Tulovirrat, joita ovat tavaroiden ja palveluiden myyntiä, sisältäen projektiliiketoiminnan, analysoitiin konsernin segmenttiraportoinnin pohjalta, kuten liitetiedossa numero 2 Segmenttitiedot on esitetty. Konsernin merkittävin tulovirta tulee tavaroiden myynnistä, joka vastaavat arviolta 96 % kokonaisliikevaihdosta.

Sopimusanalyysin yhteydessä konserni tunnistetti tiettyjä asiakkaita ja sopimuksia, joihin uudella standardilla on vaikutusta. Vaikutukset eivät kuitenkaan ole merkittäviä, mutta joitain pieniä päivityksiä prosesseihin, kontrolliympäristöön ja sopimukseen on tehty. Jokainen tulovirta kuvataan alla erikseen ja lisäksi vaikutukset käsitellään vaihe kerrallaan.

• Tavaroiden myynti

Konserni toimittaa tavaroita asiakkaille, ja jokainen asiakkaalle toimitettu tavara on erillinen muista asiakkaalle toimitettavista tavaroista.

IFRS 15:n tuloutusmallin 1. vaihe lähtee liikkelle asiakassopimuksen tunnistamisesta, johon perustuen tavaroita ja palveluita tarjotaan. IFRS 15-standardin vaikutusten arvioinnin tuloksena konsernille ei aiheudu muutoksia

asiakassopimusten tunnistamisessa verrattuna nykykäytäntöön. Tyypillinen asiakassopimus muodostuu puitesopimuksesta ja ostotilauksesta. Puitesopimus ei yksinään täytä IFRS 15:n mukaisia sopimuksen tunnusmerkkejä, ja erillinen ostotilaus vaaditaan aina tavaran myyntiin, sillä asiakkaan sitoutuminen saadaan vasta ostotilauksen myötä.

IFRS 15:n tuloutusmallin 2. vaihe muodostuu sopimuksen suoritevelvoitteiden tunnistamisesta. IFRS 15:n mukaan suoritevelvoite on lupaus (eksplisiittisesti tai implisiittisesti) siitä, että asiakkaalle luovutetaan joko tavara tai palvelu, joka on erotettavissa oleva tai sarja erotettavissa olevia tavaroita tai palveluita, jotka ovat olennaisilta osin samoja ja joiden luovuttaminen asiakkaalle tapahtuu saman luovutusmallin mukaisesti. IFRS 15:n arvioinnin perusteella, konserni toimittaa tavaroita asiakkaalle ja jokainen tavara on erotettavissa muista asiakkaalle toimitettavista tavaroista. IFRS 15 ei aiheuta merkittäviä muutoksia nykykäytäntöön verrattuna.

IFRS 15:n tuloutusmallin 3. vaihe muodostuu transaktiohinnan määrittämisestä. Uusien vaatimusten mukaisesti transaktiohinta on se rahamäärä, johon konserni odottaa olevansa oikeutettu tavaroiden tai palveluiden luovuttamista vastaan. Transaktiohinta voi vaihdella muuttuvan vastikkeen vuoksi. IFRS 15:n mukaisesti yhteisön on sopimuksen syntymisajankohtana arvioitava muuttuvan vastikkeen määrä sekä rajoitettava myyntituottojen tuloutusta siten, ettei kertyneisiin myyntituottoihin jouduta tekemään merkittävää peruuttamista. Rajoittamisen soveltamisella ei ole merkittävää vaikutusta tulouttamiseen, sillä muuttuvat vastikkeet tavaroiden myynnissä ovat epäolennaisia ja esimerkiksi vuosibonukset huomioidaan jo tällä hetkellä tuloutuksessa IFRS 15 -standardin vaatimalla tavalla.

IFRS 15:n tuloutusmallin 4. vaihe edellyttää yhteisöjä allokoimaan transaktiohinnan suoritevelvoitteille sen jälkeen, kun erilliset suoritevelvoitteet ja transaktiohinta on määritetty edellisissä vaiheissa (vaiheet 2 ja 3). Tehdyn analyysin perusteella transaktiohinnan allokoinnista suoritevelvoitteille ei odoteta aiheutuvan muutoksia nykyisiin menettelytapoihin verrattuna.

IFRS 15:n tuloutusmallin 5. vaihe määrittelee kriteerit sille, milloin myyntituotto kirjataan. Konserni on arvioinut, että myyntituotto kirjataan tietynä ajanhetkenä yleensä silloin, kun tavara on toimitettu asiakkaalle, asiakas on hyväksynyt toimituksen ja määräysvalta tuotteeseen on siirtynyt asiakkaalle. Määräysvallan tarkka ajoitus arvioidaan sopimuskohtaisesti ottamalla huomioon toimitusehdot, asiakkaan hyväksyntää koskevat sopimusehdot ja asiakkaan mahdollisuus saada hyötyä toimitetuista tuotteista. Tällä ei ole odotettavissa olevia muutoksia konsernin nykyiseen käytäntöön.

- **Palvelujen tuottaminen sisältäen projektiliiketoiminnan**
Palvelujen tuottaminen sisältäen projektiliiketoiminnan muodostaa noin 4 % konsernin kokonaisliikevaihdosta. Tyypillisesti sopimuksessa luvatut tavarat ja palvelut eivät ole erotettavissa olevia ja näin ollen suurimmassa osassa

tapauksista konserni käsittelee tavarat ja palvelut yhtenä suoritevelvoitteena.

Vaihe 1. Tehdyn arvioinnin perusteella konserni ei odota IFRS 15-standardilla olevan vaikutusta asiakassopimusten tunnistamiseen nykyiseen käytäntöön verrattuna. Joitain vaikutuksia prosesseihin ja valvontamekanismeihin on kuitenkin odotettavissa.

Sopimusten yhdistäminen: IFRS 15 edellyttää yhteisöjen analysoivan, pitäisikö yksittäinen asiakassopimus yhdistää toiseen sopimukseen tulouttamissyistä. Arvioinnin perusteella tulouttamismallia sovelletaan suurimmassa osassa yksittäisiin asiakassopimuksiin. On kuitenkin joitain tapauksia, joissa konserni on solminut kaksi sopimusta samanaikaisesti tai lähes samaan aikaan saman asiakkaan kanssa. Sopimukset yhdistetään tulouttamista varten, koska sopimukset on neuvoteltu yhtenä kokonaisuutena ja niillä on yksi kaupallinen tavoite. Tämän muutoksen vaikutus ei kuitenkaan ole merkittävä ja se ei vaikuta 2017 vertailutietoihin.

Vaihe 2. Tehdyn analyysin perusteella suurimmassa osassa tapauksista suoritevelvoitteet pysyvät muuttumattomina. On kuitenkin olemassa joitakin tapauksia, joissa tuotteet tai palvelut käsitellään tällä hetkellä erillisinä ja nämä tullaan yhdistämään yhdeksi suoritevelvoitteeksi. Nykyiseen käytäntöön ei näin ollen tule merkittäviä muutoksia.

Takuut: IFRS 15 erotelee kaksi takuutyyppeä toisistaan. Varmennustyyppisellä takuulla luvataan asiakkaalle, että toimitus on kuten sopimuksessa on kuvattu, kun taas palvelutyyppinen takuu tarjoaa asiakkaalle palvelua sekä varmuuden siitä, että toimitus on kuten sopimuksessa on kuvattu. Konserni ei ole tunnistanut tulouttamiseen vaikuttavia muutoksia tehdyn arvioinnin perusteella, sillä pidennetyt takuut eivät ole olennaisia.

Vaihe 3. Muuttuva vastike: Konsernin sopimukset voivat sisältää muuttuvia vastikkeita, jotka koskevat myöhästyneeseen toimitukseen liittyviä sanktioita. Konserni ei odota rajoitteen käyttöönotolla olevan vaikutusta tuloutukseen, sillä muuttuvat vastikkeet (kuten sanktiot) ovat epäolennaisia ja niiden toteutumisen todennäköisyys on hyvin pieni.

Vaihe 4. Transaktiohinnan allokoinnista suoritevelvoitteille ei odoteta aiheutuvan muutoksia tehdyn arvioinnin perusteella.

Vaihe 5. Konserni on arvioinut, että palveluiden tuottamiseen, sisältäen projektiliiketoiminnan, liittyvä suoritevelvoite täyttyy ajan kuluessa, sillä konsernin suoritteesta ei synny omaisuuserää, jolla olisi konsernille vaihtoehtoista käyttöä. Konsernilla on täytäntöönpantavissa oleva oikeus saada maksu tarkasteluhetken mennessä tuotetusta suoritteesta tai konsernin suoritteesta syntyy omaisuuserä tai se parantaa omaisuuserää, johon asiakkaalla on määräysvalta, sitä mukaa kuin omaisuuserä syntyy tai sitä parannetaan. Konserni ei ole tunnistanut merkittäviä muutoksia tulouttamiseen liittyen ja 2017 vertailutietoihin ei tule muutoksia.

Tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja ja esittämistapaa koskevat vaatimukset

Tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja ja esittämistapaa koskevat vaatimukset ovat yksityiskohtaisemmat kuin nykyisissä IFRS-standardeissa. Esitettäviä tietoja koskevat vaatimukset kuvastavat merkittävää muutosta nykyisestä käytännöstä ja lisäävät huomattavasti konsernin tilinpäätöksessä vaadittavien esitettävien tietojen määrää. Monet IFRS 15:n liitetietovaatimukset ovat uusia ja konserni on arvioinut, että joidenkin esitettävien tietojen vaikutus on merkittävä. Liitetietojen odotetaan myös laajenevan johtuen merkittävistä arvioista, joita on tehty sopimusten arvioinnissa. Lisäksi IFRS 15 -standardin vaatimusten mukaisesti konserni tulee jaottelemaan asiakassopimuksista kirjatut myyntituotot ryhmiin, jotka kuvaavat sitä kuinka taloudelliset tekijät vaikuttavat myyntituottojen ja rahavirtojen luonteeseen, määrään, ajoittumiseen ja epävarmuuteen. Konserni jatkoi vuonna 2017 tarvittavien tietojen keräämistä ja esittämistä varten tarpeellisten järjestelmien, sisäisten kontrollien, toimintaperiaatteiden ja tarvittavien menettelytapojen testaamista.

- **IFRS 16 Vuokrasopimukset (voimaan EU:ssa 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).** IFRS 16 sisältää kattavan mallin vuokrajärjestelyiden tunnistamiseen ja tilinpäätöksensittelyyn sekä vuokralle ottajille että vuokralle antajille. Standardi korvaa nykyisen IAS 17 Vuokrasopimukset -standardin ja siihen liittyvät tulkinnat. IFRS 16:n mukaan vuokrasopimuksen ja palvelusopimuksen ero perustuu siihen, onko asiakkaalla määräysvalta yksilöityyn omaisuuserään. Vuokralle ottajat eivät jatkossa erottele muita vuokrasopimuksia (esitetään taseen ulkopuolisina erinä) ja rahoitusleasing-sopimuksia (taseessa), vaan näiden sijaan kaikista vuokralle ottajien vuokrasopimuksista kirjataan käyttöoikeusomaisuuserä ja vuokrasopimusvelka (ts. kaikki merkitään taseeseen), lyhytaikaisia ja vähäarvoisia vuokrasopimuksia lukuun ottamatta. Toisin kuin vuokralle ottajien kirjanpitokäsittely, IFRS 16:n vuokralle antajien vuokrasopimusten kirjaamista koskevat vaatimukset perustuvat pitkälti nykyisen IAS 17 -standardin vaatimuksiin, ja jatkossakin vuokralle antajien vaaditaan luokittelevan vuokrasopimuksen muihin vuokrasopimuksiin ja rahoitusleasing-sopimuksiin. Lisäksi IFRS 16 sisältää kattavat liitetietovaatimukset.

Konserni ottaa uuden IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin käyttöön 1.1.2019. Konserni aikoo ottaa standardin käyttöön soveltamalla "modified retrospective" -mallia, jonka sallimia helpotuksia on kuvattu tarkemmin alla:

- Vuokralleottaja ei oikaise vertailutietoja
- Aiemmin IAS 17:ää sovellettaessa muiksi vuokrasopimuksiksi luokiteltujen vuokrasopimusten osalta vuokralleottaja arvostaa vuokrasopimusvelan määrään, joka on jäljellä olevien vuokrien nykyarvo diskontattuna vuokralleottajan lisäluoton korolla soveltamisen aloittamisajankohtana
- Vuokralleottaja arvostaa käyttöoikeusomaisuuserän vuokrasopimuskohtaisesti joko määrään, joka on yhtä suuri kuin vuokrasopimusvelka tai kirjanpitoarvoon ikään kuin standardia olisi sovellettu sopimuksen alkamisajankohdasta asti, mutta

diskontattuna vuokralle ottajan lisäluoton soveltamisen aloittamisajankohtana.

Uuden standardin vaikutuksista konsernitiilinpäätökseen koskien käyttöoikeusomaisuuserän ja vastaavan vuokrasopimusvelan kirjaamista tehtiin alustavaa analyysiä vuonna 2017. Arvioinnin perusteella konsernin käyttöoikeusomaisuuserät koostuvat pääosin kiinteistöistä (toimistot ja varastot, mukaan luettuna maa-alueet), autoista ja trukeista. Konserni ei ole tunnistanut palvelusopimuksia, jotka sisältäisivät tunnistettavia käyttöoikeusomaisuuseriä. Näin ollen liitetiedossa 26 mainitut operatiiviset vuokravastuut kattavat suurimmaksi osaksi vuokrasopimusjärjestelyt, jotka kirjataan jatkossa käyttöoikeusomaisuuseriksi. Vaikutusanalyysi ja käyttöönottoon liittyvät arviot mukaan lukien mahdollinen sopimusten hallintaan liittyvän tietokannan, investointiprosessin, kontrolliympäristön ja järjestelmien kehittäminen jatkuu vuonna 2018.

- **IFRS 2 muutos Osakeperusteisten maksujen luokittelu ja arvostaminen (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).** Muutokset selventävät seuraavia seikkoja:
  - Käteisvaroina maksettavan osakeperusteisen liiketoimen käyvän arvon arvioinnissa oikeuden syntymisehtojen ja lopullista oikeutta synnyttämättömien ehtojen kirjanpitokäsittelyyn tulisi seurata samaa menettelyä kuin omana pääomana maksettavan osakeperusteisen liiketoimen kohdalla.
  - Mikäli verolaki tai sääntely edellyttää yhtiötä pidättämään tietyn määrän oman pääoman ehtoisia instrumentteja, rahalliselta arvoltaan työntekijöiden verovelvoitetta vastaavan määrän työntekijän verovelan kuittaamiseksi ja myöhemmin maksamiseksi veroviranomaiselle (ts. osakeperusteisessa järjestelyssä on nettosuoritusominaisuus), tällainen järjestely on luokiteltava kokonaisuudessaan omana pääomana maksettavaksi liiketoimeksi edellyttäen, että osakeperusteinen maksu olisi luokiteltu omana pääomana maksettavaksi liiketoimeksi ilman sen sisältämää nettosuoritusominaisuutta.
  - Osakeperusteisessa maksussa tapahtuva muutos, joka muuttaa liiketoimen käteisvaroina maksettavasta omana pääomana maksettavaksi käsitellään seuraavasti:
    - alkuperäinen velka kirjataan pois taseesta;
    - omana pääomana maksettava osakeperusteinen maksu kirjataan myönnetyn oman pääoman ehtoisen instrumentin muutospäivän käypään arvoon siltä osin kuin työtä on suoritettu muutospäivään mennessä; ja
    - mahdollinen ero muutospäivän velan kirjanpitoarvon ja omaan pääomaan kirjattavan arvon välillä kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti.

Muutosten käyttöönotolla ei odoteta olevan olennaisia vaikutuksia konsernin tilinpäätöksiin tulevaisuudessa. Muutoksia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

- **IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2014–2016 (sovellettava tilikausilla alla olevan mukaisesti).** Improvements-kokonaisuus sisältää muutoksia useisiin IFRS-standardeihin, joiden soveltaminen ei vielä ole pakollista. Nämä on käsitelty lyhyesti alla.

Kokonaisuus sisältää muutoksia myös IFRS 12 -standardiin, jonka soveltaminen on konsernille pakollista tällä tilikaudella.

- Muutokset IFRS 1 -standardiin poistavat tietyt lyhytkestoiset poikkeukset IFRS 1:ssä, sillä nämä ovat tarpeettomia.
- Muutos IAS 28-standardiin selventää, että pääomasijoitusyhtiön tai muun ehdot täyttävän yhteisön käytettävissä oleva valinta arvostaa sijoitukset osakkuus- tai yhteisyrityksissä alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tuloksen kautta (FVTPL) on valittavissa erikseen jokaisen osakkuus- ja yhteisyrityksen kohdalla, ja tämä valinta tulisi tehdä osakkuus- tai yhteisyrityksen alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä. Muutokset selventävät vastaavasti myös muun kuin sijoitusyhteisön käytettävissä olevaa valintaa säilyttää sen osakkuus- ja yhteisyritysten, jotka eivät ole sijoitusyhteisöjä, tekemät käypään arvoon arvostukset silloin, kun yhdistely tapahtuu pääomaosuusmenetelmällä. Tämä valinta on käytettävissä erikseen jokaisen sijoitusyhteisön määrittämän täyttävän osakkuus- ja yhteisyrityksen kohdalla. Muutoksia sovelletaan takautuvasti ja ennenaikainen soveltaminen on sallittua.

Molemmat muutokset ovat voimassa 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla. Muutoksia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa. Muutoksilla ei arvioida olevan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen tulevilla tilikausilla, sillä konserni ei sovelle IFRS:ää ensimmäistä kertaa eikä konserni ole pääomasijoitusorganisaatio. Lisäksi konsernilla ei ole osakkuus- tai yhteisyrityksiä, jotka olisivat sijoitusyhteisöjä.

- **IAS 40 muutos Sijoituskiinteistöjen siirrot (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).** Muutokset selventävät, että siirroissa sijoituskiinteistöihin tai pois sijoituskiinteistöistä on välttämätöntä arvioida sitä, täyttääkö kiinteistö sijoituskiinteistön määrittämän vai eikö määrittelmä enää täyty. Arvioinnin tukena tulee käyttää havainnoitavissa olevaa todistusaineistoa kiinteistön käyttötarkoituksen muuttumisesta. Muutokset täsmentävät edelleen, että myös muut kuin IAS 40:ssä luetellut tilanteet voivat olla todisteita käyttötarkoituksen muuttumisesta ja että käyttötarkoituksen muutos on mahdollinen myös omaisuudelle, joka on vielä rakennusvaiheessa (ts. käyttötarkoituksen muutos ei rajaudu ainoastaan valmiisiin kiinteistöihin). Yhtiöt voivat soveltaa muutoksia joko takautuvasti (jos tämä on mahdollista ilman jälkiviisautta) tai ei-takautuvasti. Sovelletaan erityisiä siirtymäsäännöksiä. Muutoksia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa. Muutoksilla arvioidaan olevan vaikutuksia konsernin tilinpäätöksiin tulevaisuudessa, mikäli sen kiinteistöjen käyttötarkoituksissa tapahtuu muutoksia.
- **IFRIC 22 tulkinta Ulkomaanrahan määräiset liiketoimet ja ennakkovastikkeet (sovellettava 1.1.2018 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).** IFRIC 22 käsittelee sitä, miten "liiketoimen toteutumispäivä" tulee määrittellä omaisuuserän, kulun tai tuoton alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käytettävää valuuttakurssia määritettäessä tilanteessa, jossa vastike kyseisestä erästä on maksettu tai saatu ulkomaanrahan määräisenä ennakkoon, mistä on seurannut ei-monetaarisen omaisuuserän tai ei-monetaarisen velan kirjaaminen (esim. palautuskelvoton talletus tai myynnin

jaksotus). Tulkinnan mukaan liiketoimen toteutumispäivä on se päivä, jolloin yhtiö ensimmäisen kerran kirjaa ei-monetaarisen omaisuuserän tai ei-monetaarisen velan ennakkoon maksetun tai saadun vastikkeen seurauksena. Mikäli ennakkoon maksettuja tai saatuja eriä on useita, tulkinta vaatii yhtiötä määrittämään liiketoimen toteutumispäivän jokaiselle ennakkoon maksetulle tai saadulle vastikkeelle erikseen. Tulkintaa voidaan soveltaa joko takautuvasti tai ei-takautuvasti. Ei-takautuvaan soveltamiseen liittyy erityisiä siirtymäsäännöksiä. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa. Muutoksilla ei arvioida olevan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen tulevilla tilikausilla, sillä konserni käsittelee jo liiketoimia, joihin liittyy ennakkoon maksettavia tai saatavia ulkomaanrahan määräisiä vastikkeita tavalla, joka on yhdenmukainen muutosten kanssa.

- **IFRIC 23 Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).** Tulkinta käsittelee verotettavan tulon (verotuksellisen tappion), verotuksellisten arvojen, käyttämättömien verotuksellisten tappioiden, käyttämättömien verotukseen liittyvien hyvitysten ja verokantojen määrittelyä silloin, kun IAS 12:n mukaisesta tuloverokäsittelystä on epävarmuutta. Tulkinta käsittelee nimenomaisesti seuraavia kysymyksiä:
  - Tulisiko verokäsittelyjä tarkastella yhdessä.
  - Oletuksia veroviranomaisten suorittamasta tutkinnasta.
  - Verotettavan tulon (verotuksellisen tappion) määrittämistä, verotuksellisten arvojen, käyttämättömien verotuksellisten tappioiden, käyttämättömien verotukseen liittyvien hyvitysten ja verokantojen määrittelyä.
  - Tosiseikkojen ja olosuhteiden muutosten vaikutuksia.Standardin ennenaikainen käyttöönotto on sallittua. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa. Yhtiö selvittää tulkinnan vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- **IFRS 9 muutos Prepayment Features with Negative Compensation (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).** Muutokset muuttavat IFRS 9:n olemassa olevia vaatimuksia koskien sopimusten päättämisoikeuksia, jotta jaksotettuun hankintamenuun arvostaminen (tai, liiketoimintamallista riippuen, arvostaminen käypään arvoon laajan tuloksen muiden erien kautta) olisi mahdollista myös silloin, kun järjestelyyn liittyy negatiivisia lisäkorvauksia. Muutokset otetaan käyttöön takautuvasti ja ennenaikainen soveltaminen on sallittua. Muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa. Yhtiö selvittää muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.
- **IAS 28 muutos Pitkäaikaiset omistusosuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).** Muutokset tarkentavat, että yhtiöiden tulee soveltaa IFRS 9 -standardia osakkuus- tai yhteisyrityksen pitkäaikaiseen omistusosuuteen, joka muodostaa osan nettosijoitusta kyseisessä osakkuus- tai yhteisyrityksessä, mutta jota ei käsitellä pääomaosuusmenetelmällä. Muutoksen aikaisempi käyttöönotto on sallittua. Muutosta ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa. Yhtiö selvittää muutoksen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

- **IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2015–2017 (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).**

Tämä vuosittaisten parannusten kokonaisuus muuttaa seuraavia standardeja:

- IFRS 3- ja IFRS 11 – IFRS 3 -standardin muutokset selvittävät, että yhtiön saadessa määräysvallan liiketoiminnossa, joka on yhteinen toiminto, sen aiempi omistus kyseisessä liiketoiminnossa arvostetaan uudelleen. IFRS 11 -standardin muutoksilla selvennetään, että yhtiön saadessa yhteisen määräysvallan liiketoiminnossa, joka on yhteinen toiminto, yhtiö ei arvosta sen aiempaa omistusta kyseisessä liiketoiminnossa uudelleen.
- IAS 12 – Muutokset tarkentavat, että kaikki osinkojen (eli voitonjaon) tuloveroseuraamukset kirjataan tulosvaikutteisesti riippumatta siitä, miten verovaikutus syntyy.
- IAS 23 – Muutokset selvittävät, että jos nimenomaisesti omaisuuserän hankkimista varten otettua lainaa on jäljellä sen jälkeen, kun siihen liittyvä omaisuuserä on valmis sille aiottuun käyttötarkoitukseen tai myytäväksi, siirtyy tämä laina osaksi yhtiön yleisesti lainaksi ottamia varoja laskettaessa yleisen lainanoton rahoituskerrointa.

Yhtiö selvittää muutosten vaikutusta konsernin tilinpäätökseen. Muutoksia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

- **IFRS 17 Vakuutus sopimukset (sovellettava 1.1.2021 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla).** IFRS 17 edellyttää

vakuutus sopimuksiin perustuvien velkojen arvostamista niiden täyttämisen sen hetkiseen arvoon ja tuo aiempaa yhdenmukaisemman lähestymistavan kaikkien vakuutus sopimusten arvostamiseen ja esittämiseen. Näiden vaatimusten tarkoituksena on saavuttaa vakuutus sopimusten yhdenmukainen, periaatepohjainen kirjanpito käsittely. Standardi korvaa IFRS 4 Vakuutus sopimukset -standardin, ja se tulee ottaa käyttöön takautuvasti, mikäli käytännössä mahdollista. Standardin ennakoinninen soveltaminen on sallittua, jos sekä IFRS 15 että IFRS 9 on otettu käyttöön. Standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa. Yhtiö selvittää muutosten vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

- **IFRS 10 -muutos Konsernitilinpäätös ja IAS 28 muutos Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin.** IFRS 10:n ja IAS 28:n muutokset koskevat tilanteita, joissa sijoittajan ja sen osakkuus- tai yhteisyrityksen välillä on tapahtunut myynti tai varojen luovutus. Muutokset tarkentavat, että voitto tai tappio määräysvallan menettämisestä tytäryhtiössä, jossa ei ole liiketoimintaa, liiketoimessa pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävän osakkuus- tai yhteisyrityksen kanssa kirjataan emoyhtiön tulokseen vain osakkuus- tai yhteisyrityksen yhtiön lähipiiriin kuulumattomien sijoittajien omistusosuuksien osalta. Samoin voitot ja tappiot, jotka syntyvät entisessä tytäryrityksessä (josta on tullut pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltävä osakkuus- tai yhteisyritys) säilyneen sijoituksen uudelleenarvostuksesta käypään arvoon kirjataan aiemman emoyhtiön tulokseen vain uuden osakkuus- tai yhteisyrityksen yhtiön lähipiiriin kuulumattomien sijoittajien omistusosuuksien osalta. IASB ei ole vielä määritellyt näiden muutosten voimaantuloajankohtaa. Muutosten ennakoinninen soveltaminen on sallittua. Muutoksilla arvioidaan olevan

vaikutuksia konsernin tilinpäätöksiin tulevaisuudessa, mikäli tällaisia liiketoimia esiintyy.

2. Toimintasegmentit

Uponorin segmenttirakenne muodostuu liiketoimintojen ja maantieteellisten alueiden pohjalta määritellyistä kolmesta segmentistä, jotka ovat Talotekniikka – Eurooppa, Talotekniikka – Pohjois-Amerikka sekä Uponor Infra. Segmenttien riskit ja tuotot eroavat markkina- ja liiketoimintaympäristön, tuotetarjonnan, palveluiden sekä asiakasrakenteen osalta. Liiketoiminnan johto, valvonta ja raportointirakenteet on ryhmitelty liiketoimintasegmenttien mukaisesti. Raportoitavat segmentit ovat yksilöityjä toimintasegmenttejä, joita ei ole yhdistelty.

Talotekniikka – Eurooppa vastaa talotekniikan liiketoiminnosta Euroopassa ja Aasiassa sekä vientitoiminnosta niihin Euroopan ulkopuolisiin maihin, joissa Uponorilla ei ole omaa toimintaa. Talotekniikka – Pohjois-Amerikka vastaa talotekniikan liiketoiminnasta Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Talotekniikka Uponorissa tarkoittaa lähinnä asuin-, liike- ja julkisten rakennusten sisäilma- ja käyttövesiputkijärjestelmiä. Talotekniikan asiakaskunta koostuu pääosin LVI-asennusliikkeistä ja rakennusyhtiöistä.

Uponor Infra on erikoistunut kunnallistekniseen putkiliiketoimintaan Pohjois-Euroopassa, jonka lisäksi sillä on liiketoimintaa Keski-Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa. Sen tuotteita ja palveluja, kuten kunnallisteknisiä painevesiputkistoja, viemärinti- ja jätevesijärjestelmiä sekä projektipalveluita, myydään kunnallistekniikan uudis- tai korjausrakentamista harjoittaville laitos- ja yritysasiakkaille.

Muut-segmentti sisältää konsernitoiminnot. 1.1.2017 alkaen yhtiöt, joilla ei ole liiketoimintaa, on siirretty Muut-segmentistä Talotekniikka – Eurooppa- ja Talotekniikka – Pohjois-Amerikka -segmentteihin. Muutoksen seurauksena sisäisten saamisten ja velkojen eliminoinnit ja segmentin varojen ja velkojen esittämistapa ovat muuttuneet. Vertailutiedot on muutettu vastaavasti.

Taloudellisten tavoitteiden asettaminen ja seuranta kohdistuvat lähinnä liiketoimintayksiköiden liikevaihto- ja liikevoittolukuihin sekä liikevoittoon kohdistuvien kustannustekijöiden seurantaan ja operatiivisen nettokäyttöpääoman määrään. Konsernin resurssija johdetaan muun muassa kohdentamalla investointeja liiketoimintatarpeiden pohjalta sekä mitoittamalla henkilöstön määrä ja osaaminen vastaamaan liiketoimintaprosessien tarpeita.

Segmenttien raportointi noudattaa konsernin laadintaperiaatteita. Segmenttien välinen liiketoiminta on markkinaperusteista ja kaikki segmenttien väliset myynnit sekä sisäiset katteet eliminoidaan konsolidoinnin yhteydessä.

Segmenttien tuotto vastaa liikevaihtoa ja segmenttien tuloksella tarkoitetaan liikevoittoa konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Tuloslaskelmaerät sisältävät segmentin jatkuvat toiminnot ja tase-erät muodostuvat kunkin tilinpäätöshetken konsernirakenteen mukaisesti. Jatkuvat toiminnot eivät sisällä Irlannista vuonna 2008 myytyä yhdyskuntateknistä liiketoimintaa.

Segmenttien varat sisältävät tase-erät, jotka ovat joko suoraan tai perustellusti kohdistettavissa liiketoimintasegmenteille. Varat koostuvat pääasiassa korottomista varoista kuten aineellisista ja aineettomista käyttöomaisuushyödykkeistä, vaihto-omaisuudesta, toimintaan liittyvistä siirtävistä eristä sekä myyntisaamisista ja muista saamisista.

2017 M€	Talotekniikka – Eurooppa	Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	Uponor Infra	Muut	Eliminoinnit	Uponor-konserni
Tuotot, ulkoinen	520,6	328,2	321,6	-	-	1 170,4
Tuotot, sisäinen	1,1	0,0	1,9	-	-3,0	-
Tuotot yhteensä	521,7	328,2	323,4	-	-3,0	1 170,4
Liiketulos	40,0	49,7	12,0	-4,2	-1,5	95,9
Liiketulos, %	7,7	15,1	3,7			8,2
Rahoitustuotot						14,7
Rahoituskulut						20,1
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta						-2,3
Tuloverot						22,8
Lopetettujen toimintojen tulos						-
Tilikauden tulos						65,4
Varat	365,6	233,7	210,4	400,2	-344,2	865,8
Velat						
Segmenteille allokoitut velat yhteensä	293,6	176,3	69,6	345,8	-367,9	517,4
Allokoimaton osuus						348,4
Oma pääoma ja velat yhteensä						865,8
Investoinnit	13,5	39,7	9,7	0,5	-	63,4
Poistot ja arvonalentumiset	14,0	12,4	11,0	1,7	0,0	39,2
Henkilöstö keskimäärin	2 065	808	1 041	76	-	3 990

2016 M€	Talotekniikka – Eurooppa	Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	Uponor Infra	Muut	Eliminoinnit	Uponor-konserni
Tuotot, ulkoinen	510,1	305,6	283,6	-	-	1 099,4
Tuotot, sisäinen	0,8	0,0	4,3	-	-5,2	-
Tuotot yhteensä	511,0	305,6	287,9	-	-5,2	1 099,4
Liiketulos	25,4	50,0	-0,8	-2,0	-1,6	71,0
Liiketulos, %	5,0	16,4	-0,3			6,5
Rahoitustuotot						10,4
Rahoituskulut						20,4
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta						-0,6
Tuloverot						18,9
Lopetettujen toimintojen tulos						0,4
Tilikauden tulos						41,9
Varat	397,2	222,5	196,8	301,4	-350,4	767,5
Velat						
Segmenteille allokoitut velat yhteensä	325,5	156,0	65,1	269,5	-375,4	440,6
Allokoimaton osuus						326,9
Oma pääoma ja velat yhteensä						767,5
Investoinnit	14,4	20,8	14,3	1,2	-	50,7
Poistot ja arvonalentumiset	14,2	10,7	13,1	3,6	0,0	41,6
Henkilöstö keskimäärin	2 037	682	1 081	69	-	3 869

Koko yhteisöä koskevat tiedot

Tuotteita ja palveluita koskevat tiedot

M€	2017	2016
Tuotot konsernin ulkopuolelta, jatkuvat toiminnot		
Talotekniset ratkaisut	848,7	815,3
Yhdyskuntatekniset ratkaisut	321,6	284,1
Uponor-konserni	1 170,4	1 099,4

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot

M€	2017	2016
Tuotot konsernin ulkopuolelta, jatkuvat toiminnot		
Yhdysvallat	308,0	276,0
Saksa	154,5	161,1
Suomi	120,5	123,1
Ruotsi	113,0	99,6
Kanada	100,6	80,7
Tanska	49,8	48,9
Alankomaat	41,5	39,5
Espanja	37,4	34,7
Norja	30,0	29,7
Venäjä	23,7	18,9
Muut	191,3	187,0
Uponor-konserni	1 170,4	1 099,4

M€	2017	2016
Pitkäaikaiset varat		
Yhdysvallat	122,1	112,0
Ruotsi	40,5	36,4
Suomi	39,0	49,5
Saksa	36,4	35,3
Kanada	15,1	11,8
Muut	41,6	55,9
Uponor-konserni	294,7	300,9

Tuotot konsernin ulkopuolelta on esitetty asiakkaiden maantieteellisen sijainnin mukaisesti. Pitkäaikaiset varat on puolestaan esitetty varojen sijaintimaan mukaan. Pitkäaikaiset varat eivät sisällä liikearvoa ja laskennallisia verosaamia.

3. Liiketoimintojen yhdistäminen

Vuoden 2017 aikana ei ole hankittu tytäryhtiöitä tai liiketoimintoja.

Uponor Holding GmbH sai 4. tammikuuta 2016 päätökseen 30. marraskuuta 2015 julkistetun hankkeen ostaa kahden saksalaisyhtiön, eli Delta Systemtechnik GmbH:n ja KaMo-ryhmän osakekannat kokonaisuudessaan. KaMo-konserni muodostui kolmesta yhtiöstä: KaMo Frischwarmwassersystem GmbH, KaMo Verteilersysteme GmbH ja Morlok Betriebsgesellschaft mbH, jotka fuusioitiin vuonna 2017. Delta Systemtechnik valmistaa kuuman veden jakoasemia omakotitalojen käyttövesijärjestelmiin, lämmityksen lämmönsiirtimiä sekä muita

tuotteita kuumavesi- ja lämmitysjärjestelmiin. KaMo kehittää sekä huoneistokohtaisia että keskitettyjä järjestelmiä asuntojen lämmittämiseen ja kuuman veden tuottamiseen. Yritystoston tarkoituksena oli laajentaa Uponorin tarjontaa ja osaamista käyttö- ja juomavesijärjestelmämarkkinoilla, joilla hygieniatekijöiden merkitys kasvaa koko ajan. Hankitut yhtiöt tulivat osaksi Talotekniikka – Eurooppa -segmenttiä.

M€	2017	2016
Hankittu nettovarallisuus ja liikearvo		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	-	3,7
Aineettomat käyttöomaisuushyödykkeet	-	19,8
Vaihto-omaisuus	-	5,5
Myyntisaamiset ja muut saamiset	-	5,7
Rahavarat	-	1,1
Varat yhteensä	-	35,8
Nettovarat		
Pitkäaikaiset korolliset velat	-	3,3
Laskennalliset verovelat	-	5,7
Varaukset	-	0,7
Lyhytaikaiset korolliset velat	-	0,4
Ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat	-	4,3
Velat yhteensä	-	14,4
Nettovarat	-	21,4
Hankintameno	-	32,5
Hankittu nettovarallisuus	-	-21,4
Liikearvo	-	11,1
Rahavirtavaikutus		
Hankintahinta	-	32,5
Hankinnan yhteydessä saadut rahavarat	-	-1,1
Rahavirtavaikutus	-	31,4

Hankintameno 32,5 miljoonaa euroa vastaa kokonaisuudessaan Delta Systemtechnik GmbH:n ja KaMo-ryhmän määritettyä käypää arvoa, joka on arvioitu käyttäen tuottoihin perustuvaa lähestymistapaa ja markkinoihin perustuvaa lähestymistapaa. Käyvän arvon määrittäminen perustuu merkittävässä määrin syöttötietoihin, joita ei ole saatavissa markkinoilta, viitaten IFRS 13 Käyvän arvon määrittäminen -standardin Tason 3 mukaisiin syöttötietoihin.

Hankinnasta syntynyt liikearvo 11,1 miljoonaa euroa muodostuu pääosin liiketoiminnan yhdistämisestä saavutettavista synergioista kuten kansainvälisestä kasvusta, projektiliiketoiminnasta, tuotetarjoomasta sekä ristiin myynnistä. Hankintamenolaskelma on alustava: hankitun nettovarallisuuden käypä arvo on ehdollinen, kunnes arvostukset aineellisille käyttöomaisuushyödykkeille ja tunnistettavissa oleville aineettomille hyödykkeille ovat lopulliset.

Hankintaan liittyvät kustannukset olivat 0,9 miljoonaa euroa. Ne sisältyvät hallinnon kuluihin konsernin laajassa tuloslaskelmassa seuraavasti: 0,6 miljoonaa euroa 31.12.2015 päättyneellä tilikaudella ja 0,3 miljoonaa euroa 31.12.2016 päättyneellä raportointikaudella.

4. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

M€	2017	2016
Liiketoiminnan muut tuotot		
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntivoitot	2,5	0,7
Muut erät	0,6	3,5
Yhteensä	3,1	4,2
Liiketoiminnan muut kulut		
Tutkimus- ja kehittämiskulut	23,2	21,4
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden myyntitappiot	0,4	0,3
Arvonalentumiset	0,6	3,3
Muut erät	0,2	0,6
Yhteensä	24,4	25,6
Tilintarkastajan palkkiot		
Tilintarkastusyhteisö Deloitte		
Lakisääteiset tilintarkastuspalvelut	0,9	0,8
Muut palvelut	0,0	0,1
Yhteensä	0,9	0,9

Vuonna 2017 liiketoiminnan muut tuotot sisältävät Uponor Infra Oy:n Vaasassa sijainneiden toimisto- ja tuotantotilojen myynnistä saadun 1,9 miljoonan euron voiton.

Vuonna 2016 liiketoiminnan muiden tuottojen erään muut sisältyi Kanadassa sovittu patenttiloukkaustapauksen rojaltimaksut ja korvaukset koskien patenttiloukkausta.

5. Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut

M€	2017	2016
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet:		
- Palkat ja palkkiot	200,1	193,8
- Muut henkilösivukulut	31,4	29,7
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet:		
- Eläkekulut – maksupohjaiset järjestelyt	11,0	11,4
- Eläkekulut – etuusperusteiset järjestelyt	0,9	1,3
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	0,1	0,0
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet	1,1	3,8
Osakeperusteiset maksut		
- Myönnetty osakkeina toteutettavat osuudet	1,1	0,8
Yhteensä	245,7	240,8
Henkilöstö 31.12.		
	4 075	3 868
Henkilöstö keskimäärin		
	3 990	3 869

Tiedot johdon työsuhde-etuuksista esitetään Lähipiiritiedoissa (liite 32).

6. Poistot ja arvonalentumiset

M€	2017	2016
Poistot ja arvonalentumiset omaisuusryhmittäin		
Aineettomat oikeudet	3,5	5,3
Muut aineettomat hyödykkeet	2,7	2,6
Maa- ja vesialueet	0,1	0,9
Rakennukset ja rakennelmat	4,9	5,8
Koneet ja kalusto	22,8	21,3
Muut aineelliset hyödykkeet	5,2	5,7
Yhteensä	39,2	41,6
Poistot ja arvonalentumiset toiminnoittain		
Hankinta ja valmistus	27,4	25,5
Varastointimenot	1,3	1,2
Myynti ja markkinointi	4,1	4,2
Hallinto	4,7	6,4
Muut	1,7	4,3
Yhteensä	39,2	41,6

Vuonna 2017 kirjattiin 0,4 (3,3) miljoonaa euroa arvonalentumisia muihin aineellisiin hyödykkeisiin. Toiminnoittain esitetynä tämä sisältyy erään muut.

7. Rahoitustuotot ja -kulut sekä valuuttakurssimuutokset

M€	2017	2016
Rahoitustuotot		
Osinkotuotot myytävissä olevista rahoitusvaroista	0,0	0,0
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	0,2	0,2
Korkotuotot korkojohdannaisista	0,0	-
Voitto kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista		
- valuuttajohdannaiset netto, ei suojauslaskennan alla	7,9	-
Kurssierot	6,6	10,1
Muut rahoitustuotot	0,0	0,1
Yhteensä	14,7	10,4
Rahoituskulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenuun arvostetuista rahoitusveloista	3,0	3,8
Korkokulut korkojohdannaisista	1,1	1,0
Viivekorkojen palautukset	-3,6	-
Tappio tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista ja -veloista		
- valuuttajohdannaiset netto, ei suojauslaskennan alla	-	6,0
Kurssierot	17,7	8,0
Muut rahoituskulut	1,9	1,6
Yhteensä	20,1	20,4

Rahoituskuluihin on vuonna 2017 kirjattu 3,6 miljoonaa euroa korkokulujen vähennystä johtuen Suomen korkeimman hallinto-oikeuden syyskuisesta päätöksestä oikaista aiemmin jälkiverotuspäätöksen perusteella määrättyjä viivekorkoja.

Vuonna 2017 varsinaisen liiketoiminnan tuottoihin ja kuluihin sisältyy valuuttakurssivoittoa 0,8 (valuuttakurssitappiota 0,9) miljoonaa euroa. Korkokuluihin sisältyy tavanomaisten korkokulujen lisäksi rahoitusleasingsopimusten korko-osuuksia 0,4 (0,4) miljoonaa euroa.

8. Tuloverot

M€	2017	2016
Tilikauden ja edellisten tilikausien tuloverot		
Tilikaudelta	27,9	23,4
Edellisiltä kausilta	-2,2	0,3
Laskennallisen verovelan muutos	-2,9	-4,8
Yhteensä	22,8	18,9
Tuloverojen täsmäytys		
Tulos ennen veroja	88,2	60,4
Verot laskettuna Suomen verokannan (20%) mukaan	17,6	12,2
Ulkkomaisten verokantojen vaikutus	10,9	7,8
Vähennyskelvottomat menot	1,5	1,2
Verovapaat tulot	-2,0	-1,9
Aikaisemmin kirjaamattomien verotappioiden käyttö	-2,0	-1,7
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	1,4	0,8
Verokannan muutoksen vaikutus	-1,6	0,0
Verot aikaisemmilta tilikausilta	-2,2	0,3
Muut erät	-0,8	0,2
Yhteensä	22,8	18,9
Efektiiivinen verokanta, %	25,8	31,3

Efektiiivinen veroaste laski vuonna 2017 25,8 (31,3) prosenttiin, mikä johtui pääosin Suomen korkeimman hallinto-oikeuden Uponorille suotuisista verotuksen oikaisupäätöksistä sekä Yhdysvaltain verouudistuksesta. Vuonna 2017 veroihin edellisiltä tilikausilta kirjattiin 1,6 miljoonan euron vähennys. Rahoituskuluihin kirjattiin 3,6 miljoonaa euroa korkokulujen vähennystä johtuen Suomen korkeimman hallinto-oikeuden syyskuisesta päätöksestä oikaista yhtiölle aiemmin vuonna 2011 jälkiverotuspäätöksen perusteella määrättyjä veroja, veronlisäyksiä ja viivekorkoja; oikaisun vaikutus veroihin oli yhteensä -2,6 % tai -2,3 miljoonaa euroa. Yhdysvaltain verouudistuksen vaikutus liittyy pakolliseen kotiuttamisvelvollisuuteen ja laskennallisen verosaamisten ja -velkojen uudelleenarvostukseen tulevalle liittovaltion veroasteella 21 % (35 %). Yhdysvaltain verouudistuksen vaikutus oli -2,6 % tai -2,3 miljoonaa euroa. Veroasteeseen vuonna 2017 vaikuttavat tekijät sekä Yhdysvalloissa että Suomessa ovat kertaluontoisia.

Vuoden 2016 aikana konserniyhtiön verotuksiin vaikuttavassa lainsäädännössä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vuonna 2016 aikaisemmin kirjaamattomien verotappioiden käyttö, alhaisempi määrä kirjaamattomia laskennallisia verosaamia verotuksellisista tappioista, sekä Uponorille jälkikäteen Yhdysvalloissa myönnetty kertaluonteiset verohelpotukset tutkimukselle ja tuotekehitykselle alensivat efektiivistä verokantaa.

Muihin laajan tuloksen eriin sisältyvät verot

2017	Ennen veroja	Verovaikutus	Verojen jälkeen
M€			
Rahavirran suojaukset	1,3	0,1	1,2
Nettosijoitusten suojaus	1,7	-	1,7
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-0,6	-0,2	-0,4
Muuntoerot	-13,2	0,0	-13,2
Yhteensä	-10,8	-0,1	-10,7

2016	Ennen veroja	Verovaikutus	Verojen jälkeen
M€			
Rahavirran suojaukset	1,6	0,2	1,4
Nettosijoitusten suojaus	0,2	-	0,2
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	1,8	0,4	1,4
Muuntoerot	2,1	0,0	2,1
Yhteensä	5,7	0,6	5,1

9. Osakekohtainen tulos

M€	2017	2016
Tulos jatkuvista toiminnoista	65,4	41,5
Lopetettujen toimintojen tulos	-	0,4
Tilikauden tulos	65,4	41,9
Kauden tuloksen jakautuminen emoyhtiön omistajille	60,5	42,2
Osakkeet, 1 000 kpl		
Keskimääräinen painotettu osakemäärä *)	73 130	73 133
Laimennettu keskimääräinen painotettu osakemäärä	73 130	73 133
Laimentamaton osakekohtainen tulos, €	0,83	0,58
- Jatkuvat toiminnot	0,83	0,57
- Lopetetut toiminnot	-	0,01
Laimennettu osakekohtainen tulos, €	0,83	0,58
- Jatkuvat toiminnot	0,83	0,57
- Lopetetut toiminnot	-	0,01

*) Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä ei sisällä omia osakkeita.

10. Aineettomat hyödykkeet

2017 M€	Aineettomat oikeudet	Asiakas- suhteet	Teknologia	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	74,1	11,9	1,5	94,4	1,1	0,1	183,1
Kurssierot	-0,2	-	-	-0,1	0,0	-	-0,3
Lisäykset	1,8	-	-	-	0,6	-	2,4
Vähennykset	-0,7	-	-	0,0	-	-	-0,7
Siirrot erien välillä	0,1	-	-	-	0,9	-0,1	0,9
Hankintameno 31.12.	75,1	11,9	1,5	94,3	2,6	0,0	185,4
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	58,3	3,6	0,7	0,7	0,8	-	64,1
Kurssierot	-0,2	-	-	-	0,0	-	-0,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,7	-	-	-	-	-	-0,7
Tilikauden poisto	3,5	2,4	0,1	-	0,2	-	6,2
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	60,9	6,0	0,8	0,7	1,0	-	69,4
Kirjanpitoarvo 31.12.	14,2	5,9	0,7	93,6	1,6	0,0	116,0

2016 M€	Aineettomat oikeudet	Asiakas- suhteet	Teknologia	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	63,3	2,4	1,5	84,0	0,9	-	152,1
Rakennemuutokset	10,4	9,5	-	11,1	-	-	31,0
Kurssierot	-0,4	-	-	-0,7	0,1	-	-1,0
Lisäykset	1,9	-	-	-	0,2	0,1	2,2
Vähennykset	-1,1	-	-	0,0	-0,1	-	-1,2
Siirrot erien välillä	-	-	-	-	0,0	-	0,0
Hankintameno 31.12.	74,1	11,9	1,5	94,4	1,1	0,1	183,1
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	54,3	1,2	0,5	0,7	0,7	-	57,4
Rakennemuutokset	0,1	-	-	-	-	-	0,1
Kurssierot	-0,3	-	-	-	0,1	-	-0,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-1,1	-	-	-	-0,1	-	-1,2
Tilikauden poisto	5,3	2,4	0,2	-	0,1	-	8,0
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	58,3	3,6	0,7	0,7	0,8	-	64,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	15,8	8,3	0,8	93,7	0,3	0,1	119,0

Vuonna 2017 aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit kohdistuvat pääosin Uponorin verkkosivustojen uudistamiseen. Vuonna 2016 aineettomiin hyödykkeisiin tehdyt investoinnit kohdistuivat pääasiassa ERP-toiminnanohjausjärjestelmään ja ohjelmistoihin.

IFRS 3 -standardin mukaan liikearvosta ei tehdä poistoja, vaan liikearvot testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään käyttöarvomenetelmällä, käyttäen arvioituja vastaisia nettorahavirtoja. Arvonalentuminen kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Liikearvo kohdistuu konsernin raportoituille segmenteille seuraavasti: Talotekniikka – Eurooppa 76,7 (76,8) miljoonaa euroa ja Uponor Infra 17,1 (17,1) miljoonaa euroa.

Arvonalentumistestit laaditaan jokaisessa rahavirtaa tuottavassa yksikössä erikseen. Liikearvojen rahavirtaennusteet kattavat viiden vuoden ajanjakson sisältäen jäännösarvon, joka lasketaan viidennen vuoden rahavirtaennusteen pohjalta. Rahavirtaennusteet perustuvat johdon hyväksymiin strategisiin suunnitelmiin, joiden keskeisimmät oletukset liittyvät markkinoiden, tuote- ja palveluvalikoiman kasvu- ja kannattavuuskehitykseen. Liikearvoa sisältävien rahavirtaa tuottavien yksiköiden taloudellinen vaikutusaika on oletettu rajoitta-

mattomaksi, koska yksiköiden on arvioitu vaikuttavan rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Diskonttokorkona on käytetty sellaista korkotasoa, joka kuvastaa kyseisen rahavirtaa tuottavan yksikön keskimääräistä tuottovaatimusta ennen veroja. Testauslaskelmissa käytetty korko oli 7,1 (7,4) prosenttia Talotekniikka – Eurooppa -segmentille ja 7,6 (7,5) prosenttia Uponor Infra -segmentille. Arvonalentumistestausten tuloksena konserni ei alaskirjannut liikearvoja tilikaudella 2017.

Arvonalentumistestausten yhteydessä suoritettiin herkkyyshanalyysi seuraaville muuttujille: myynti, bruttokateprosentti ja diskonttokorko. Myynnin pienentyminen enintään 8,4 prosentilla pitkän aikavälin ennusteisiin verrattuna ei altistaisi konsernia merkittäväälle liikearvon alaskirjausriskille. Bruttokateprosentin lasku 3,3 % -yksiköllä ei aiheuttaisi arvonalentumiskirjauksia silloin kun liiketoimintaennusteet pysyvät muilta osin muuttumattomina. Diskonttokoron nousu 6,4 % -yksiköllä ei myöskään johtaisi alaskirjauksiin. Esitetyt herkkyydet liittyvät liiketoimintasegmenttiin Uponor Infra, sillä sen liikearvo on herkempi liikearvon alaskirjausriskille. Johdon näkemys on, ettei edellä mainittujen teoreettisten skenaarioiden perusoletusten muutoksia tulisi tulkita osoituksena niiden toteutumisen todennäköisyydestä.

Konsernilla ei ole aktivoituja tuotekehitysmenoja.

11. Aineelliset hyödykkeet

2017 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	18,5	165,7	401,0	64,2	38,3	687,7
Kurssierot	-0,6	-6,9	-16,0	-2,5	-2,4	-28,5
Lisäykset	0,2	15,3	28,9	6,9	9,6	61,0
Vähennykset	-0,5	-12,4	-12,7	-6,2	0,0	-31,8
Siirrot erien välillä	-0,2	2,2	9,7	-0,1	-13,8	-2,2
Hankintameno 31.12.	17,4	163,9	410,9	62,3	31,7	686,2
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	3,1	93,9	300,1	49,7	-	446,8
Kurssierot	0,0	-1,9	-10,4	-1,9	0,0	-14,2
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-0,1	-11,6	-12,6	-6,0	-	-30,3
Tilikauden poisto	0,1	4,6	22,8	4,9	-	32,4
Siirrot erien välillä	0,0	0,8	-1,1	-1,0	-	-1,3
Arvonalentumiset	0,0	0,3	0,1	0,0	0,2	0,6
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	3,1	86,1	298,9	45,7	0,2	434,0
Kirjanpitoarvo 31.12.	14,3	77,8	112,0	16,6	31,5	252,2
Tuotannon koneiden ja laitteiden tasearvo			100,8			

2016 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Aineelliset hyödykkeet
Hankintameno 1.1.	17,5	159,2	386,3	62,0	21,8	646,8
Rakennemuutokset	0,4	3,2	-1,1	0,1	0,9	3,5
Kurssierot	0,2	1,6	2,1	0,4	0,4	4,7
Lisäykset	0,6	3,0	19,9	3,9	21,1	48,5
Vähennykset	-0,5	-2,5	-9,5	-2,7	-0,6	-15,8
Siirrot erien välillä	0,3	1,2	3,3	0,5	-5,3	0,0
Hankintameno 31.12.	18,5	165,7	401,0	64,2	38,3	687,7
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	2,1	89,5	287,5	46,3	-	425,4
Rakennemuutokset	0,1	0,4	-0,9	0,2	-	-0,2
Kurssierot	-0,1	0,1	1,1	0,3	-	1,4
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,0	-1,9	-8,9	-2,6	-	-13,4
Tilikauden poisto	0,1	5,0	20,0	5,2	-	30,3
Siirrot erien välillä	-	-	-	0,0	-	0,0
Arvonalentumiset	0,9	0,8	1,3	0,3	-	3,3
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	3,1	93,9	300,1	49,7	-	446,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	15,4	71,8	100,9	14,5	38,3	240,9
Tuotannon koneiden ja laitteiden tasearvo			90,8			

Vuoden 2017 käyttöomaisuuden lisäykset kohdistuivat Talotekniikka – Pohjois-Amerikan osalta tuotantokapasiteetin lisäämiseen, Talotekniikka – Euroopan osalta uusiin koneisiin ja laitteisiin Ruotsin ja Saksan tehtaissa, sekä Uponor Infran osalta tuotannon tehostamiseen ja uudelleensijoittamiseen.

Vuonna 2016 Talotekniikka – Eurooppa investoi uuteen tuotantoteknologiaan sekä uuteen tehtaaseen Kiinan Taicangissa asennettuihin tuotantolinjoihin, Talotekniikka – Pohjois-Amerikka investoi tuotantokapasiteetin lisäämiseen ja Uponor Infra tuotannon tehostamiseen.

Keskeneräiset investoinnit laskivat tilikauden 2017 aikana 6,8 miljoonalla eurolla tasepäivän 31,5 miljoonaan euroon johtuen lähinnä Uponor Infran tuotannon uudelleensijoittamisesta Suomessa sekä uuden tuotantolinjan valmistumisesta Tanskassa.

Vuoden 2016 rakennemuutoksiin sisältyy Delta Systemtechnik GmbH:n ja KaMo-ryhmän hankinnat Saksassa.

Aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasing-sopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:

2017 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut	Rahoitus-leasing- järjestelyt yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,7	11,2	0,7	12,6
Kurssierot	-	-0,1	0,0	-0,1
Hankintameno 31.12.	0,7	11,1	0,7	12,5
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-	8,4	0,4	8,8
Kurssierot	-	0,0	0,0	0,0
Tilikauden poisto	-	0,3	0,1	0,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	8,7	0,5	9,2
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,7	2,4	0,2	3,3

2016 M€	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut	Rahoitus-leasing- järjestelyt yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,7	11,3	0,7	12,7
Kurssierot	-	-0,1	0,0	-0,1
Lisäykset	-	-	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	0,0	-	0,0
Hankintameno 31.12.	0,7	11,2	0,7	12,6
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-	8,2	0,3	8,5
Kurssierot	-	-0,1	0,0	-0,1
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-	-	0,0	0,0
Tilikauden poisto	-	0,3	0,1	0,4
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.	-	8,4	0,4	8,8
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,7	2,8	0,3	3,8

12. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin

2017 M€	Suojaus- laskennas- sa olevat johdannaiset	Käypään arvoon tulosvaikuttei- sesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävisissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpito- arvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkiataso	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Muut osakkeet ja osuudet				0,2		0,2		14
Pitkäaikaiset saamiset			10,1			10,1		15
Sähköjohdannaiset	0,4					0,4	1	15
Muut johdannaissojotukset	0,0	0,0				0,0	2	15
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset			202,4			202,4		17
Sähköjohdannaiset	0,1					0,1	1	28
Muut johdannaissojotukset	0,2	1,7				1,9	2	28
Rahavarat			107,0			107,0		18
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,7	1,7	319,5	0,2		322,1		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					176,6	176,6		23
Sähköjohdannaiset	0,0					0,0	1	28

2017 M€	Suojaus- laskennas- sa olevat johdannaiset	Käypään arvoon tulosvaikuttei- sesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankinta- menoon kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpito- arvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkiataso	Liite
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					81,9	81,9		23
Sähköjohdannaiset	0,1					0,1	1	28
Muut johdannaisopimukset	0,5	0,8				1,3	2	28
Ostovelat ja muut velat					105,4	105,4		24
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,6	0,8			363,9	365,3		
2016								
2016 M€	Suojaus- laskennas- sa olevat johdannaiset	Käypään arvoon tulosvaikuttei- sesti kirjattavat rahoitusvarat/-velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävissä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintame- noon kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpito- arvot	IFRS 7 Käyvän arvon hierarkiataso	Liite
Pitkäaikaiset rahoitusvarat								
Muut osakkeet ja osuudet				0,3		0,3		14
Pitkäaikaiset saamiset			20,9			20,9		15
Sähköjohdannaiset	0,1					0,1	1	15
Muut johdannaisopimukset		0,1				0,1	2	15
Lyhytaikaiset rahoitusvarat								
Myyntisaamiset ja muut saamiset			193,6			193,6		17
Sähköjohdannaiset	0,1					0,1	1	28
Muut johdannaisopimukset		1,6				1,6	2	28
Rahavarat			16,3			16,3		18
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	0,2	1,7	230,8	0,3		233,0		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					158,2	158,2		23
Sähköjohdannaiset	0,2					0,2	1	28
Lyhytaikaiset rahoitusvelat								
Korolliset velat					17,6	17,6		23
Sähköjohdannaiset	0,3					0,3	1	28
Muut johdannaisopimukset	1,6	2,1				3,7	2	28
Ostovelat ja muut velat					102,6	102,6		24
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	2,1	2,1			278,4	282,6		

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvon katsotaan vastaavan niiden käypää arvoa. Rahoitusvarat ja -velat on jaettu IFRS 7 -standardin mukaisiin käyvän arvon hierarkioihin.

Uponor soveltaa hierarkiaa seuraavasti:

- Sähköjohdannaiset on arvostettu pörssin markkinahintaan (Taso 1).
- Valuutta- ja korkojohdannaiset on arvostettu yleisiltä markkinoilta saaduista hintatiedoista, sekä käyttämällä yleisesti tunnettuja arvostusmalleja (Taso 2).

13. Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä

M€	2017	2016
Hankintameno 1.1.	13,3	0,2
Osuus tilikauden tuloksesta	-2,3	-0,6
Lisäykset	-	13,5
Vähennykset	-0,2	-0,4
Muuntoerot	-1,3	0,6
Kirjanpitoarvo 31.12.	9,5	13,3

Konsernilla on kaksi saksalaista osakkuusyhtiötä: Punitec GmbH ja Punitec Verwaltungs GmbH, joiden tasearvo on 0,2 (0,1) miljoonaa euroa. Vuoden 2017 tuloksesta Punitec GmbH maksoi 0,2 (0,4) miljoonaa euroa osinkoa Uponorille.

13. heinäkuuta 2016 Uponor Oyj ja yhdysvaltalainen Belkin International saivat päätökseen Phyn-nimisen yhteisyrityksen perustamisen Yhdysvaltoihin ja Eurooppaan. Yhtiöt kehittävät rakennusten veden mittaamiseen ja vedenkulutuksen vähentämiseen liittyvää tuoteteknologiaa niin kuluttaja- kuin ammattilaismarkkinoille.

Uponor investoi 13,5 miljoonaa euroa ja sai 37,5 prosentin omistusosuuden yhteisyrityksistä. Yhteisyritys raportoidaan konsernin tilinpäätöksessä pääomaosuusmenetelmällä.

Taloudellisen informaation yhteenveto olennaisista yhteisyrityksistä

M€	2017	2016
Phyn		
Tuloslaskelma		
Tilikauden tulos	-7,1	-2,3
Tilikauden laaja tulos	-7,1	-2,3
Tase		
Pitkäaikaiset varat	21,1	23,7
Lyhytaikaiset varat	5,6	13,0
Lyhytaikaiset velat	2,2	1,4
Yllä olevat velat ja saamiset sisältävät		
Rahavarat	5,4	12,7
Konsernin osuus nettoveroista		
Nettovarot	24,6	35,3
Konsernin omistusosuus	37,5%	37,5%
Konsernin osuus nettovaroista	9,2	13,2

14. Muut osakkeet ja osuudet

M€	2017	2016
Muut pitkäaikaiset varat	0,2	0,3
Yhteensä	0,2	0,3

Muut pitkäaikaiset varat sisältävät muita noteeraamattomia osakkeita ja osuuksia, jotka on arvostettu hankintameno, koska niiden käypää arvoa ei voida luotettavasti määrittää.

15. Pitkäaikaiset saamiset

M€	2017	2016
Muut lainasaamiset	0,3	0,3
Johdannaissopimukset	0,4	0,2
Muut saamiset	9,8	20,6
Yhteensä	10,5	21,1

Muihin pitkäaikaisiin saamisiin sisältyy 9,2 (10,6) miljoonan euron saamiseksi kirjatut sulkutilin rahavarat, jotka liittyvät tuomioistuinten hyväksymään ryhmäkanteiden sovintoratkaisuun Yhdysvalloissa vuonna 2015. Vuonna 2016 muihin pitkäaikaisiin saamisiin sisältyi lisäksi 9,6 miljoonan euron verosaaminen liittyen verotuksen oikaisuvaatimukseen Suomessa, vuonna 2017 tämä saaminen siirrettiin lyhytaikaisiin saamisiin. Lisätietoja Suomen verotuksen oikaisuvaatimukseen on esitetty liitteessä 25 Vastuusitoumukset, ehdolliset varat ja velat.

16. Vaihto-omaisuus

M€	2017	2016
Aineet ja tarvikkeet	21,3	21,2
Puolivalmiit tavarat	17,2	16,9
Valmiit tuotteet/tavarat	94,2	101,2
Yhteensä	132,7	139,3

Vaihto-omaisuus on arvostettu FIFO -periaatteen mukaan laskettuun hankintameno tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Tilikaudella kuluksi kirjattiin romutuksia ja alaskirjauksia 4,7 (1,2) miljoonaa euroa.

17. Lyhytaikaiset saamiset

M€	2017	2016
Myyntisaamiset	171,8	165,8
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verosaamiset	19,5	6,0
Ennakkomaksut ja siirtosaamiset	3,4	4,4
Johdannaissopimukset	2,0	1,7
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	0,0	0,0
Muut saamiset	30,6	27,8
Yhteensä	227,3	205,7

Konsernin arvion mukaan muiden kuin johdannaissopimuksiin perustuvien saamisten alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa.

Konserni on kirjannut tilikauden aikana kuluksi arvonalentumistappioita myyntisaamisista 0,3 (1,5) miljoonaa euroa. Konserni ei ole tietoinen muista sellaisista tekijöistä, jotka saattaisivat aiheuttaa lisää mahdollisia arvonalentumistappioita.

Myyntisaamisten ikäjakama on esitetty liitetiedossa 27 Rahoitusriskien hallinta.

M€	2017	2016
Siirtosaamiset		
Saadut alennukset	0,0	0,1
Muut siirtosaamiset	3,4	4,3
Yhteensä	3,4	4,4

18. Rahavarat

M€	2017	2016
Käteisvarat ja pankkitalletukset	96,6	16,0
Lyhytaikaiset sijoitukset (1–3kk)	10,4	0,3
Yhteensä	107,0	16,3

19. Oma pääoma

Uponor Oyj:n osakepääoma oli 146 446 888 euroa ja osakkeiden lukumäärä 73 206 944 koko vuoden 2017 ajan. Kullakin osakkeella on yhtiökokouksessa yksi ääni. Osakkeella ei ole nimellisarvoa, eikä vähittäis- tai enimmäisosakepääomaa. Kaikki liikkeeseen lasketut osakkeet on maksettu täysimääräisesti.

Vuoden 2017 alussa yhtiön hallussa oli 68 959 omaa osaketta yhteisarvoltaan 0,5 miljoonaa euroa. Kauden aikana 9 838 yhtiön hallussa olevaa omaa osaketta siirrettiin yhtiön johdolle osana vuosien 2014–2016 kannustinohjelmia.

Vuoden 2017 lopussa yhtiön hallussa oli 59 121 omaa osaketta yhteisarvoltaan 0,4 miljoonaa euroa. Yhtiön hallussa olevat omat osakkeet on hankittu 17.11.–5.12.2008 välisenä aikana. Takaisinoston peruste oli osakkeiden käyttö vastikkeena yhtiön osakesidonnaisissa kannustinohjelmissa. Omat osakkeet esitetään edellisten tilikausien voittovarojen vähennyksenä. Tilinpäätöksessä omilla osakkeilla ei ole tasearvoa.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP) sisältää oman pääoman luonteiset sijoitukset, ja suojausrahastoon kirjataan suojauslaskennassa olevien johdannaisten käyvän arvon muutokset.

Muut rahastot sisältävät paikallisten lakien vaatimat rahastot.

20. Laskennalliset verot

M€	2017	2016
Laskennalliset verosaamiset		
Varaston sisäinen kate	0,3	0,4
Varaukset	5,5	5,6
Käyttämättömät verotappiot	4,3	4,1
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,3	0,3
Työsuhde-etuudet	3,4	2,8
Myytavissä olevien sijoitusten ja johdannaissopimusten arvostaminen	0,1	0,4
Muut väliaikaiset erot	9,1	4,9
Laskennalliset verosaamiset yhteensä	23,0	18,5
Netotettu laskennallisesta verovelasta	-12,6	-6,9
Laskennalliset verosaamiset, netto	10,4	11,6

M€	2017	2016
Laskennalliset verovelat		
Poistoero ja verottamattomat varaukset	12,2	13,1
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	0,1	0,1
Myytavissä olevien sijoitusten ja johdannaissopimusten arvostaminen	0,3	0,2
Muut väliaikaiset erot	8,0	5,3
Laskennalliset verovelat yhteensä	20,6	18,7
Netotettu laskennallisesta verosaamisesta	-12,6	-6,9
Laskennalliset verovelat, netto	7,9	11,8

M€	2017	2016
Laskennalliset verosaamiset		
1.1.	11,6	21,0
Kirjattu tulospäätöksessä	-0,9	-9,3
Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	0,0	-0,3
Kirjattu omaan pääomaan	-0,1	0,3
Kurssierot	-0,2	-0,1
31.12.	10,4	11,6

M€	2017	2016
Laskennalliset verovelat		
1.1.	11,8	20,2
Kirjattu tulospäätöksessä	-3,8	-14,1
Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	0,3	0,3
Kirjattu omaan pääomaan	0,1	-0,2
Kurssierot	-0,5	-0,1
Ostetut / mydyt liiketoiminnot	-	5,7
31.12.	7,9	11,8

Konserni on kirjannut laskennallisen verosaamisen niistä vahviste-
tuista tappioista, jotka voidaan todennäköisesti hyödyntää tulevina
vuosina saman valtion alueella syntyvää verotettavaa tuloa vastaan.
Konsernilla oli 31.12.2017 verotuksellisia nettotappioita 19,4 (18,1)
miljoonaa euroa, joista yhtiö on kirjannut laskennallista verosaamista.
Vuonna 2017 taseeseen on jätetty kirjaamatta 26,3 (29,9) miljoonan
euron arvosta verotuksessa vahvistettuja tappioita, joiden käyttöön
liitty epävarmuutta ja joista ei siksi ole kirjattu laskennallista verosaa-
mista. Vuoden 2018 aikana vanhenee 1,2 miljoonan euron tappiot.

Konserni laskee Suomen ulkopuolisten yritysten jakamattomista
voittovaroista laskennallisen verovelan ainoastaan siltä osin, kun niitä
ei ole tarkoitus pysyvästi sijoittaa uudelleen kyseiseen liiketoimintaan
ja niiden kotiuttamisesta seuraisi verokuluja.

21. Työsuhde-etuuksiin liittyvät veloitteet

Konsernilla on useita eläkejärjestelyjä työntekijöiden eläketurvan
kattamiseksi. Eläketurva perustuu kunkin maan paikalliseen lainsäädäntöön ja vakiintuneeseen käytäntöön. Konsernilla on sekä maksu-
että etuus pohjaisia eläkejärjestelyjä, jotka perustuvat vakuutusyhtiöiden
suoriin veloituksiin tai vakuutusmatemaattisiin laskelmiin. Vakuutusma-
temaattiset laskelmat on tehty konsernin ulkopuolisten auktorisoitujen
vakuutusmatemaatikkojen toimesta. Vakuutusmatemaattisten eläke-
vastuulaskelmien diskonttokorkokanta määräytyy yritysten liikkeelle
laskemien korkealaatuisten joukko velkakirjalainojen markkinakorkojen
tai valtion pitkäaikaisten velkasitoumusten korkojen perusteella.
Käytetty diskonttokorko on maakohtainen. Eläke-edut määräytyvät
yleensä perustuen työvuosien määrään sekä loppupalkkaan. Suurin
osa konsernin etuus pohjaisista järjestelyistä on Saksassa, Ruotsissa
ja Kanadassa. Niiden osuus on noin 99 % (98 %) etuus pohjaisten
järjestelyjen konsernitaseeseen kirjatusta veloitteesta. Etuus pohjaiset
järjestelyt Saksassa ja Ruotsissa ovat rahastoimattomia ja ne liittyvät
eläkkeisiin. Järjestelyt on suljettu uusilta jäseniltä. Eläkkeet kertyvät
nykyisin maksu pohjaisten järjestelyjen kautta. Kanadassa järjestelyt
koskevat sekä eläkkeitä että työsuhteen jälkeistä sairaus- ja henkiva-
kuutusta. Eläkejärjestely on rahastoitu.

M€	2017	2016
Työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin liittyvät veloitteet:		
- Etuus pohjaiset eläkejärjestelyt	22,8	23,2
Muut pitkäaikaiset työsuhte-etuudet	1,5	1,6
Yhteensä	24,3	24,8

Eläkeveloitteet ja muut etuus pohjaiset veloitteet

M€	2017	2016
Työsuhde-etuuksiin liittyvien saatavien ja veloitteiden täsmäytys		
Etuus pohjaisista järjestelyistä johtuva velvoite	31,5	33,1
Varojen käypä arvo	-8,7	-9,9
Nettovelka taseessa	22,8	23,2

Tuloslaskelman kulut

Tilikauden työsuorituksen liittyvät menot	0,5	0,5
Korkomenot	0,6	0,8
Takautuvaan työsuorituksen perustuvat menot	-0,2	-
Yhteensä	0,9	1,3

Tuloslaskelmaan kirjatut kulut toiminnoittain

Hankinta ja valmistus	0,4	0,4
Varastointimenot	0,1	0,1
Myynti ja markkinointi	0,1	0,4
Hallinto	0,3	0,4
Muut	0,0	0,0
Yhteensä	0,9	1,3

Veloitteen nykyarvon muutos

Velvoite 1.1.	33,0	34,0
Työsuorituksesta johtuvat menot	0,3	0,5
Korkomenot	0,9	1,1
Uudelleen arvostukset	0,8	-1,5
Järjestelyyn osallistuvien suorittamat maksut	0,0	0,1
Suoritukset	-1,2	-
Kurssierot	-1,0	0,7
Maksetut etuudet	-1,3	-1,8
Velvoite 31.12.	31,5	33,1

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutos

Varojen käypä arvo 1.1.	9,9	8,7
Korkotuotot	0,3	0,3
Uudelleen arvostukset	0,2	0,3
Työnantajan suorittamat maksut järjestelyyn	1,4	1,6
Järjestelyyn osallistuvien suorittamat maksut	0,0	0,1
Liiketoimintojen yhdistämiset	-1,2	-
Kurssierot	-0,6	0,7
Maksetut etuudet	-1,3	-1,8
Varojen käypä arvo 31.12.	8,7	9,9

Järjestelyyn kuuluvien varojen jakautuminen omaisuusryhmittäin, käypä arvo ja % järjestelyyn kuuluvista varoista

M€	2017		2016	
	Käypä arvo	%	Käypä arvo	%
Omanpääoman ehtoinen instrumentti	5,3	60,0	5,8	58,5
Velkainstrumentti	3,5	40,0	3,8	39,0
Varat vakuutusyhtiöissä	0,0	0,0	0,2	2,5
Yhteensä	8,8	100,0	9,9	100,0

Järjestelyyn kuuluvien nettovelkojen (varojen) jakautuminen maittain

	Saksa		Ruotsi		Kanada		Muut maat	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Etuuspohjaisista järjestelyistä johtuva velvoite	10,7	11,2	6,8	6,9	13,7	14,2	0,3	0,7
Varojen käypä arvo	-	-	-	-	8,8	9,6	-	0,2
Nettovelka (varat)	10,7	11,2	6,8	6,9	5,0	4,6	0,3	0,5

Käytetyt vakuutusmatemaattiset oletukset

	Saksa		Ruotsi		Kanada		Muut maat	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Diskonttokorko, %	1,8	1,5	2,3	2,8	3,5	4,0	1,8–2,5	1,5–2,6
Palkankorotus-oletus, %	3,0	3,0	n/a	n/a	3,0	3,0	n/a – 2,25	n/a – 2,25
Eläkkeiden korotusoletus, %	1,5	1,5	1,5	1,5	n/a	n/a	0,1–1,5	0,1–1,5

Herkkyysanalyysi diskonttokorolle
 Nousu 0,5 %
 Lasku 0,5 %

Vaikutus velan määrään
 Keskimäärin 7 % lasku
 Keskimäärin 8 % nousu

Konserni ennakoi maksavansa etuuspohjaisiin järjestelyihin 1,9 (1,6) miljoonaa euroa vuonna 2018.

Seuraavassa taulukossa on esitetty eläkevelvoitteiden oletettu maturiteettianalyysi:

Eläkevelvoitteen maturiteetti	2018	2019	2020	2021	2022	2023–
Oletetut eläkemaksut	1,3	1,4	1,5	1,5	1,5	7,8

22. Varaukset

M€	Takuuvaraukset	Ympäristökuluvaraukset	Uudelleenjärjestelyvaraukset	Muut varaukset	Yhteensä
Varaukset 1.1.2017	9,5	2,4	4,2	12,7	28,8
Muuntoero	-0,8	-	0,0	-0,8	-1,6
Varausten lisäykset	6,2	-	0,8	4,0	11,0
Käytetyt varaukset	-2,7	-0,1	-4,1	-2,3	-9,2
Käyttämättömien varausten peruutukset	0,0	-	0,0	-0,1	-0,1
Varaukset 31.12.2017	12,2	2,3	0,9	13,5	28,9
Lyhytaikaiset varaukset	10,6	0,3	0,9	10,0	21,8
Pitkäaikaiset varaukset	1,6	2,0	-	3,5	7,1
Yhteensä	12,2	2,3	0,9	13,5	28,9

Takuuvaraukset olivat tilikauden lopulla 12,2 (9,5) miljoonaa euroa.

Takuuvaraukset perustuvat aikaisempien vuosien kokemuksiin viallisista tuotteista tarkoituksena varautua takuukorjauksista tulevaisuudessa syntyviin kuluihin. Takuuajat poikkeavat eri maissa lainsäädännöstä ja kauppatavoista riippuen. Muut varaukset sisältävät laajennetun takuuvarauksen Uponorin keltaisesta messingistä valmistettujen ja Yhdysvalloissa myytyjen liitinten mahdollisen rikkoutumisen varalta. Laajennettu takuu liittyy tuomioistuinten hyväksymiin sovinto-ehtoihin ryhmäkanteiden sovintoratkaisussa 17.12.2015.

Uudelleenjärjestelyvarausten vähennykset liittyvät pääasiallisesti Talotekniikka – Eurooppa -segmentin toiminnan muutosohjelmaan.

Ympäristövaraus oli tilikauden lopulla 2,3 (2,4) miljoonaa euroa ja se liittyy pääosin vuonna 2004 myytyyn Suomen kiinteistöliiketoimintaan.

23. Korolliset velat

M€	2017	2016
Pitkäaikaiset korolliset velat		
Joukkovelkakirjalaina	-	80,0
Lainat rahoituslaitoksilta	172,0	72,7
Rahoitusleasingvelat	4,4	5,3
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	0,2	0,2
Yhteensä	176,6	158,2
Lyhytaikaiset korolliset velat		
Lainat rahoituslaitoksilta	0,6	16,8
Joukkovelkakirjalainan lyhytaikainen osuus	80,0	-
Rahoitusleasingvelat	0,8	0,7
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	0,5	0,1
Yhteensä	81,9	17,6

M€	2017	2016
Rahoituksesta johtuvien velkojen alku- ja loppusaldojen täsmäytys		
Korolliset velat 1.1.	175,8	139,5
Rahavirroista syntyvät muutokset	83,0	32,4
Liiketoimintojen hankinnat / myynnit	-	3,7
Kurssierot	-0,3	0,2
Korolliset velat 31.12.	258,5	175,8

M€	2019	2020	2021	2022	2023–
Pitkäaikaisten korollisten velkojen erääntymisajat					
Lainat rahoituslaitoksilta	0,1	0,1	70,1	100,1	1,6
Rahoitusleasingsopimukset	0,8	0,9	2,7	0,0	0,0
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	0,1	0,1			
Yhteensä	1,0	1,1	72,8	100,1	1,6

	2017	2016
Korollisten velkojen korkokannan painotettu keskiarvo, % p.a.		
Lainat rahoituslaitoksilta	0,79	1,04
Joukkovelkakirjalaina	1,78	1,83
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	0,92	0,97

Konsernilla on yksi suuruudeltaan 80 miljoonan euron määräinen joukkovelkakirjalaina. Konserni laski sen liikkeelle 2011, ja se erääntyy kesäkuussa 2018, eli se luetaan lyhytaikaiseksi velaksi. 50 miljoonaa euroa lainan pääomasta on suojattu kiinteäkorkoisella koronvaihtosopimuksella. Joukkovelkakirjalainaan on netotettu liikkeeseenlaskukulut. Vuonna 2016 konserni otti yritysostoihin ja yhteisyrityksen perustamiseen liittyvien toimintojen rahoittamiseksi 50 miljoonan euron lainan ja 20 miljoonan euron lainan, molempien lainojen laina-aika on viisi vuotta. Vuonna 2017 yhtiö nosti 100 miljoonan euron lainan, jonka pääasiallinen tarkoitus on kesäkuussa 2018 erääntyvän 80 miljoonan euron joukkovelkakirjan takaisinmaksu. 50 miljoonaa euroa lainan pääomasta on suojattu rahoitusinstrumentein.

Tilinpäätöspäivänä konsernilla ei ollut liikkeeseen laskettuja yritystodistuksia.

M€	2017	2016
Rahoitusleasingvelat		
Vähimmäisleasingmaksut		
Alle 1 vuosi	1,1	1,1
1–5 vuotta	4,8	5,9
Yli 5 vuotta	0,0	0,0
Yhteensä	5,9	7,0
Tulevat rahoituskulut		
Rahoitusleasingvastuut		
– vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo	5,2	6,0
Vähimmäisleasingmaksujen nykyarvo		
Alle 1 vuosi	0,8	0,7
1–5 vuotta	4,4	5,3
Yli 5 vuotta	0,0	0,0
Yhteensä	5,2	6,0

Konsernin rahoitusleasingsopimukset kohdistuvat pääasiassa toimisto-, tehdas- ja varastorakennuksiin. Konsernin rahoitusleasingsopimusten aktivoidut kustannukset 31.12.2017 olivat 3,3 (3,8) miljoonaa euroa, jotka sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Näiden aktivointien poistot olivat vuonna 2017 yhteensä 0,4 (0,4) miljoonaa euroa. Yhteenlasketut leasingmaksut vuonna 2017 olivat 1,1 (1,1) miljoonaa euroa, johon sisältyi korkokustannusta 0,4 (0,4) miljoonaa euroa.

Merkittävin leasingvastuu on muodostunut rahoitusleasingsopimuksesta, joka solmittiin vuonna 1999, liittyen toimisto- ja tehdasrakennuksiin Saksassa. Tilikaudella 2017 ei tehty uusia merkittäviä rahoitusleasingsopimuksia.

24. Lyhytaikaiset velat

M€	2017	2016
Ostovelat	76,8	76,2
Kauden verotettavaan tuloon perustuvat verovelat	5,8	5,8
Siirtovelat	79,9	83,7
Saadut ennakot	0,9	0,5
Saadut ennakot pitkäaikaishankkeista	4,1	2,4
Johdannaissopimukset	1,4	4,0
Muut lyhytaikaiset velat	28,6	26,4
Yhteensä	197,5	199,0
Siirtovelat		
Henkilökulut	38,1	39,2
Bonukset	18,0	19,4
Verot	0,7	1,2
Korot	0,3	0,6
Muut	22,8	23,3
Yhteensä	79,9	83,7

25. Vastuusitoumukset, ehdolliset varat ja velat

M€	2017	2016
Investointisitoumukset	12,4	9,7
Muut sitoumukset	0,8	0,6
- Omien velkojen puolesta annetut vakuudet		
Annetut pantit	0,1	0,1
Kiinnitykset	2,1	2,5
Takaukset	5,6	5,0
- Tytäryhtiöiden puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	29,4	34,1
Lisäksi emoyhtiö on antanut tytäryhtiöidensä puolesta letter of comfort -tyyppisiä sitoumuksia, jotka eivät sisälly edellämainittuihin lukuihin.		
Annetut pantit	0,1	0,1
Kiinnitykset	2,1	2,5
Takaukset	34,9	39,2
Yhteensä	37,1	41,8

Vastuusitoumukset on esitetty parhaan arvion mukaan vastuun määrästä.

Uponor Oyj:n espanjalaisessa tytäryhtiössä Uponor Hispania, S.A.U.:ssa on suoritettu verotarkastukset koskien tilivuotia 2006–2007 ja 2011–2012. Tarkastusten johdosta verottaja hylkäsi konsernin palveluveloituksiin ja mainontaan liittyvien kulujen verovähennyskelpoisuuden. Tämän johdosta Uponor Hispania on maksanut 0,7 miljoonaa euroa sisältäen vaaditut verot ja viivekorot sekä kirjannut 0,4 miljoonan euron varauksen tuleviin viivekorokojen maksuun, ja aloittanut prosessin kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi.

Uponor Oyj ja sen tytäryhtiö Uponor Business Solutions Oy saivat 13. syyskuuta 2017 korkeimmasta hallinto-oikeudesta päätökset valitukseen, jotka Uponor jätti tammikuussa 2016. Valitus koski konserniverokeskuksen vuonna 2011 tekemiä verotuksen oikaisupäätöksiä. KHO:n Uponor Oyj:tä koskeva päätös alentaa yhtiön verovuosien 2005–2007 verotettaviin tuloihin lisätyn ja perimättä jätetyn palvelumaksujen voittomarginaalin seitsemästä prosentista kolmeen prosenttiin. Myös yhtiölle määrättyjen verojen, viivekorokojen ja veronlisäysten määriä alennettiin. Uponorin tytäryhtiön Uponor Business Solutions Oy:n verovuotta 2005 koskevat jälkiverotuspäätökset kumottiin. Verohallinto on laskenut päätösten verotukseen aiheuttamat muutokset ja oikaisee maksuunpanon molempien yhtiöiden osalta. Uponor on kirjannut veron oikaisupäätösten perusteella maksetut veronkorotukset ja viivekorot 1,6 miljoonaa euroa tuotoksi. Verovuosien 2006–2009 osalta Uponor Business Solutions Oy:n veloittamien palvelumaksujen markkinaehtoisten määrien selvittäminen palautuu Verohallinnolle. Uponor on kirjannut myös verovuosien 2006–2009 osalta maksetut veronkorotukset ja viivekorot 3,4 miljoonaa euroa tuotoksi. Maksetut verot 9,6 miljoonaa euroa on siirretty pitkäaikaisista saamisista lyhytaikaisiin saamisiin.

Uponor on mukana useissa oikeusprosesseissa eri maissa. Konsernin tämän hetkisen näkemyksen mukaan näillä oikeusprosesseilla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tulokseen tai taloudelliseen asemaan.

26. Muut vuokrasopimukset

M€	2017	2016
Vastaiset vähimmäisvuokrat		
Alle 1 vuosi	12,4	10,7
1–5 vuotta	24,6	27,8
Yli 5 vuotta	7,0	9,2
Yhteensä	44,0	47,7

Konserni on vuokrannut käyttöönsä toimisto- ja varistorakennuksia erityyppisin vuokrasopimuksin. Lisäksi muut käyttöomaisuuden vuokrasopimukset, jotka eivät ole rahoitusleasingisopimuksia, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Niiden vuokrat merkitään kuluiksi vuokra-ajan kuluessa.

27. Rahoitusriskien hallinta

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa riittävä maksuvalmius kustannustehokkaasti sekä minimoida rahoitusmarkkinoiden epävarmuustekijöistä aiheutuvat haitalliset vaikutukset konsernin tuloskehitykseen. Rahoitusriskien hallinnan yleiset toimintaperiaatteet on määritelty konsernin hallituksen hyväksymässä rahoituspolitiikassa.

Käytännön tasolla konsernin Rahoituskomitea ohjaa ja valvoo rahoitusriskien käytännön hallintaa. Sen puheenjohtajana toimii konsernin toimitusjohtaja, ja muina jäseninä konsernin talousjohtaja sekä rahoitus- ja riskienhallintojohtaja. Riskien hallinnassa käytetään vain rahoitusinstrumentteja, joiden markkina-arvoa ja riskiprofiilia voidaan seurata luotettavasti ja keskeytyksettä. Suojaustransaktiot toteutetaan konsernin johdon hyväksymien kirjallisten riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti muun muassa valuutta-, korko-, likvideetti- ja vastapuoliriskien osalta.

Rahoitusriskien hallinta on keskitetty konsernin sisäisenä pankkina toimivaan emoyhtiön rahoitustoimintoon, jonka tehtävänä on tunnistaa, arvioida ja suojata konsernin rahoitusriskit. Rahoitustoiminto huolehtii myös konsernin varain- ja riskienhallintaan liittyvien transaktioiden suorittamisesta ulkoisilla markkinoilla sekä palvelee liiketoimintayksiköitä rahoituksen eri osa-alueilla.

Valuuttakurssiriski

Toiminnan kansainvälisyys altistaa konsernin eri valuuttojen välisille valuuttariskeille, joita syntyy muun muassa valuuttamääräisten myyntisaatavien ja ostovelkojen, konsernin sisäisen kaupankäynnin sekä valuuttamääräisten lainojen, talletusten ja pankkitilisaldojen seurauksena. Konsernin suojauspolitiikan mukaisesti tytäryhtiöt suojaavat kaikki merkittävät transaktioriskinsä konsernin sisäisillä valuuttatermiinisopimuksilla. Rahoitustoiminto vastaa nettovaluuttapositioiden arvioinnista ja positioiden suojaamisesta ulkoisilla valuuttamarkkinoilla. Suojausinstrumentteina käytetään pääasiallisesti valuuttatermiineitä ja -optioita. Yksittäiset valuuttajohdannaissopimukset ovat kestoaltaan korkeintaan vuoden pituisia.

Tuotantoyksiköt laskuttavat myyntiyksiköitä pääsääntöisesti niiden paikallisessa valuutassa. Tämä mahdollistaa valuuttakurssiriskien keskittymisen tuotantoyksiköihin, joilla on paremmat resurssit valuuttariskien hallinnoimiseen yhdessä konsernin rahoitustoiminnon kanssa. Näin

ollen valuuttariskiä syntyy sisäisessä kaupankäynnissä lähinnä Saksan, Ruotsin, Yhdysvaltojen ja Suomen tuotantoyksiköiden sellaisessa myynnistä, joka tapahtuu muussa kuin kotivaluutassa.

Konsernin tytäryhtiöt arvioivat kuukausittain valuuttamääräisiä kasvavirtojaan seuraavien 12 kuukauden jaksoissa ja suojaavat konsernin suojauspolitiikan mukaisen osan valuuttamääräisistä nettokassavirroistaan. Euron lisäksi keskeiset laskutusvaluutat olivat Yhdysvaltain dollari (USD), Ruotsin kruunu (SEK), Kanadan dollari (CAD) ja Tanskan kruunu (DKK). Nämä valuutat muodostivat noin 62,1 (58,4) prosenttia konsernin ulkoisista myyntisaamisista 31.12.2017. Konsernin oma tuotanto ja siitä syntyvät kustannukset Yhdysvalloissa ja Ruotsissa tasapainottavat merkittävästi valuuttamääräistä transaktioriskiä ko. yksiköiden paikallisen myynnin osalta.

Konsernin valuuttariskipositio 31.12.2017

	EUR USD	EUR SEK	USD CAD	EUR RUB	EUR DKK	Yhteensä
Valuutta, M€						
Positio ennen suojauksia	99,0	14,8	-1,3	3,8	7,1	123,4
Valuuttasuojaukset	-110,5	-29,9	13,6	-8,3	4,1	-131,0
Nettopositio	-11,5	-15,1	12,4	-4,4	11,1	-7,5

Herkkyysanalyysi (+/-10 %)

	EUR USD	EUR SEK	USD CAD	EUR RUB	EUR DKK	Yhteensä
Valuutta, M€						
Tuloslaskelma	1,2	1,5	1,2	0,4	1,1	5,4
Oma pääoma (muuntoerot)	1,3					1,3

Konsernin valuuttariskipositio 31.12.2016

	EUR USD	EUR SEK	USD CAD	EUR GBP	EUR DKK	Yhteensä
Valuutta, M€						
Positio ennen suojauksia	62,0	0,9	-2,0	-3,7	4,6	61,8
Valuuttasuojaukset	-79,3	-15,5	14,6	-3,8	3,9	-80,1
Nettopositio	-17,3	-14,6	12,6	-7,5	8,5	-18,3

Herkkyysanalyysi (+/-10 %)

	EUR USD	EUR SEK	USD CAD	EUR GBP	EUR DKK	Yhteensä
Valuutta, M€						
Tuloslaskelma	0,3	1,5	1,3	0,7	0,8	4,6
Oma pääoma (muuntoerot)	1,4					1,4

Esitetty valuuttapositio sisältää ainoastaan rahoitusinstrumentit IFRS 7 määritelmien mukaisesti. Positio on vieraan valuutan määräisten rahoitusvarojen ja -velkojen summa tilinpäätöspäivänä. Positio ei sisällä nettoinvestoinneiksi luokiteltuja sisäisiä lainoja eikä ennustettuja myyntejä ja ostoja, joita ei ole vielä kirjattu taseeseen saamisiksi tai veloiksi. Taulukossa esitetty valuuttariskin herkkyyshanalyysi arvioi 10 prosentin valuuttakurssimuutoksen euromääräisen vaikutuksen valuuttapareittain tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Konserni altistuu valuuttakurssivaihteluista aiheutuvalle translaatio-riskille, kun euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden valuuttamääräiset varat ja velat muunnetaan konsernin raportointivaluutan määräiseksi. Merkittävimmät valuuttamääräiset tase-erät kohdistuvat Yhdysvaltain dollariin (USD). Translaatio-riski vaikuttaa taseen muutosten kautta kirjanpidolliseen tulokseen ja tunnuslukuihin, mutta ei kassavirtoihin. Mikäli euro vahvistuisi 10 prosenttia Yhdysvaltain dollaria vastaan, olisi ilman veroja laskettu oman pääoman muuntoero-vaikutus 1,3 miljoonaa euroa. Konsernin suojauspolitiikan mukaisesti euroalueen ulkopuolisia tase-eriä ei suojata. Poikkeuksen muodostavat valuuttamääräisten sisäisten lainojen pääomat, jotka suojataan kokonaisuudessaan. Lisäksi konsernin rahoituskomitean erikseen määrittelemät lainat ovat suojauslaskennan piirissä. Näiden lainojen ja lainojen valuuttasuojien käyvän arvon muutoksia ei kirjata tulokseen, vaan ne vaikuttavat omaan pääomaan siltä osin kuin suojaus on tehokas.

Korkoriski

Konserni altistuu korkoriskille markkinakorkojen muutosten vaikuttaessa rahoituskustannuksiin ja aiheuttaessa muutoksia tase-erien arvoihin. Rahoitustoiminto vastaa korkoriskin hallinnasta rahoituspolitiikan määrittämässä puitteissa tavoitteenaan korkoposition tasapainottaminen ja korkokulujen optimoiminen.

Korkoriskien hallitsemiseksi lainanotto hajautetaan kiinteä- ja vaihtuvakorkoisiin luottoihin. Tällä hetkellä kaikki ulkoiset lainat ovat vaihtuvakorkoisia. Korkoposition korkosidonnaisuusaiakaa säädellään lainojen korkojaksojen valinnoilla. Myös johdannaisinstrumentteja kuten koronvaihtosopimuksia, korkotermiinejä ja korko-optioita voidaan käyttää. Rahoitustoiminnon tehtäviin kuuluu myös huolehtia muun muassa ulkoisten rahoituserien sekä niillä rahoitettujen tase-erien ajallisesta vastaavuudesta. Konsernin lyhyet rahamarkkina-sijoitukset altistavat sen rahavirran korkoriskille, mutta ko. sijoitusten vaikutus ei ole kokonaisuuden kannalta merkittävä.

Rahoitusinstrumenteista aiheutuva IFRS 7 -standardin tarkoittama herkkyys markkinakorkojen muutoksesta on seuraava: markkinakorkojen yhden prosenttiyksikön nousun tai laskun vaikutus ennen veroja tuloslaskelmaan on +/- 1,4 (-/+0,9) miljoonaa euroa ja omaan pääomaan +/- 1,3 (+/-0,5) miljoonaa euroa. Tuloslaskelmaan vaikuttava korkopositio sisältää vaihtuvakorkoiset rahoitusvelat ja -saamiset, sekä koronvaihtosopimukset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa. Vaikutus omaan pääomaan syntyy suojauslaskennan piirissä olevan koronvaihtosopimuksen käyvän arvon muutoksen vaikutuksesta.

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski

Likviditeetti- ja jälleerahoitusriski syntyy, kun yritys ei pysty rahoittamaan toimintaansa luottokelpoisuuttaan vastaavilla ehdoilla tai lainkaan. Rahoituksen saatavuus ja joustavuus pyritään takaamaan lainojen tasapainoisen maturiteettijakauman ja riittävien luottolimiittireservien avulla sekä käyttämällä rahoituksen hankinnassa erilaisia rahoitusmuotoja useista eri lähteistä. Konsernin maksuvalmiutta hallitaan tehokkaiden kassanhallintaratkaisuiden avulla sekä sijoittamalla kassavaroja ainoastaan matalan riskin kohteisiin, jotka ovat nopeasti ja selkeään markkinahintaan muunnettavissa käteisvaroiksi.

Rahoitustoiminto koordinoi konsernin vieraan pääoman hankinnan emoyhtiön kautta. Poikkeustapauksissa eli lähinnä käytännöllisyys- ja lainsäädännöllisistä syistä rahoitustoiminto voi toteuttaa yksittäisten tytäryhtiöiden nimissä paikallisia käyttöpääomaliimiteitä tai muita luottojärjestelyjä, joiden takaajana toimii konsernin emoyhtiö.

Merkittävimmät voimassa olevat rahoitusjärjestelyt 31.12.2017 olivat:

- Joukkovelkakirjalaina 80 miljoonaa euroa, erääntyy vuonna 2018
- 50 miljoonan euron bilateraali pankkilaina, joka erääntyy vuonna 2021
- 20 miljoonan euron bilateraali pankkilaina, joka erääntyy vuonna 2021
- 100 miljoonan euron bilateraali pankkilaina, joka erääntyy vuonna 2022
- Neljä komittoitua, pankkeja sitovaa luottolimiittia, joiden määrä on yhteensä 200 miljoonaa euroa, joista 100 miljoonaa euroa erääntyy vuonna 2019 ja 100 miljoonaa euroa 2021.

Kahdenvälisiä komittoituja luottolimiittejä ei käytetty raportointikaudella.

Näiden lisäksi konsernilla on yhteensä 34,8 miljoonaa euron tililimiittit sekä 150 miljoonan euron suuruisen kotimainen yritystodistusohjelma. Raportointikauden päättyessä Uponorin yritystodistuksia ei ollut liikkeeseen laskettuina, eikä tililimiittejä ole käytössä.

Raportointikauden päättyessä konsernilla oli 107,0 (16,3) miljoonaa euroa rahavaroja.

Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskulujen rahavirrat sopimukseen perustuen 31.12.2017

M€	2018	2019	2020	2021	2022–
Joukkovelkakirjalaina	80,7				
Lainat rahoituslaitoksilta	1,7	1,4	1,5	71,3	102,8
Rahoitusleasingvelat	1,1	1,0	1,0	2,8	-
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	0,1	0,2			
Käytössä olevat pankkitilien luottolimiittit	0,5				
Ostovelat	76,8				

Johdannaissopimukset

Valuuttajohdannaiset				
- suoritettavat rahavirrat	204,3			
- saatavat rahavirrat	205,5			
Korkojohdannaiset	0,5		0,2	0,3
Sähköjohdannaiset	0,1	0,0		

Rahoitusvelkojen lyhennysten ja rahoituskulujen rahavirrat sopimukseen perustuen 31.12.2016

M€	2017	2018	2019	2020	2021–
Joukkovelkakirjalaina	1,5	80,8			
Lainat rahoituslaitoksilta	0,9	0,9	0,9	51,0	22,6
Rahoitusleasingvelat	1,1	1,1	1,0	1,0	2,8
Muut pitkäaikaiset korolliset velat	0,1	0,1	0,2		
Käytössä olevat pankkitilien luottolimiittit	16,8				
Ostovelat	76,2				

Johdannaissopimukset

Valuuttajohdannaiset			
- suoritettavat rahavirrat	177,4		
- saatavat rahavirrat	176,7		
Korkojohdannaiset	1,0	0,5	
Sähköjohdannaiset	0,3	0,1	0,1

Vastapuoli- ja luottoriski

Rahoitusinstrumentteihin liittyvä vastapuoliriski on määritelty riskiksi siitä, että vastapuoli ei kykene tai ei ole halukas täyttämään tehdyn sopimuksen mukaisia velvoitteitaan.

Vastapuoliriskin minimoimiseksi konsernin kassavaroja sijoitetaan ja johdannaissopimuksia tehdään ainoastaan konsernin luottokelpoisuusehdot täyttävien vastapuolien kanssa. Konsernin normaalissa liiketoiminnassa ei tilikauden aikana aiheutunut merkittäviä luottotappioita. Konsernin vastapuoliriskin enimmäismäärä on rahoitusvarojen kirjanpitoarvo 31.12.2017.

Konsernin myyntisaatavien luottoriskikeskittymää pienentää laaja ja maantieteellisesti jakautunut asiakaskunta. Asiakaskohtaisia luottolimiittejä sekä heidän taloudellista tilaansa seurataan säännöllisesti. Myyntisaatavat luottovakuutetaan soveltuvin osin. Tilikauden aikana tulosvaikutteisesti kirjattujen arvonalentumistappioiden määrä oli kaikkiaan 0,3 (1,5) miljoonaa euroa.

M€	2017	2016
Myyntisaamisten ikäjakauma		
Erääntymättömät	145,4	134,2
Erääntyneet 1–30 päivää	16,7	24,0
Erääntyneet 31–60 päivää	3,0	2,3
Erääntyneet 61–90 päivää	2,2	0,9
Erääntyneet yli 90 päivää	4,5	4,4
Yhteensä	171,8	165,8

Hintariski

Konserni altistuu raaka-aineiden, kuten muovin, alumiinin, kuparin ja sinkin, sekä sähkön hintariskille liiketoiminnassaan. Raaka-aineiden hintariskiä suojataan pitkällä kiinteähintaisilla toimitussopimuksilla aina kun se on taloudellisesti järkevää. Metallien hintariskin osalta myös johdannaisinstrumentteja voidaan käyttää täydentämään kiinteähintaisia sopimuksia. Käytettävät johdannaisinstrumentit ovat LME-pohjaisia (London Metal Exchange) ja jälkimarkkinakelpoisia. Metallin hintariskin suojausten johdannaisinstrumentteihin ei sovelleta suojauslaskentaa.

Rahoitustoiminto vastaa suojaustoimenpiteistä sähkön hintariskin hallinnoimiseksi Pohjoismaissa konsernin sähkösuojapolitiikassa määriteltujen puitteiden mukaisesti. Suojaustavoitteet saavutetaan pääasiallisesti käyttämällä sähköjohdannaisia. Sähköjohdannaisiin sovelletaan suojauslaskentaa.

Alla olevassa taulukossa esitetään avoinna olevien sähköjohdannaisten herkkyyden sähkön hintamuutoksille, jos sähkön markkinahinta nousisi tai laskisi 10 % muiden tekijöiden pysyessä muuttumattomina. Luvut on esitetty ennen verojen vaikutusta. Käypään arvoon kirjattavat sähköjohdannaiset vaikuttavat tuloslaskelmaan. Niiden sähköjohdannaisten, jotka täyttävät IAS 39 suojauslaskennan ehdot, arvonmuutokset vaikuttavat omaan pääomaan.

M€	2017	2016
Muutos omassa pääomassa	+/- 0,5	+/- 0,5

28. Johdannaisopimukset ja suojauslaskenta

M€	2017	2016
Nimellisarvot		
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	100,0	50,0
Korko-optiot	70,0	20,0
Valuuttajohdannaiset:		
Termiinisopimukset		
- ei suojauslaskennassa	199,7	173,6
- suojauslaskennassa	12,7	14,1
Hyödykejohdannaiset:		
Sähköjohdannaiset		
- suojauslaskennassa	4,7	5,8
Energia, MWh	186 215	210 250

M€	2017			2016		
	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Netto käypä arvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Netto käypä arvo
Käyvät arvot						
Korkojohdannaiset:						
Koronvaihtosopimukset	0,0	-0,5	-0,5	-	-1,5	-1,5
Korko-optiot	0,0	-	0,0	0,1	-	0,1
Valuuttajohdannaiset:						
Termiinisopimukset						
- ei suojauslaskennassa	1,7	-0,8	0,9	1,6	-2,1	-0,5
- suojauslaskennassa	0,2	-	0,2	-	-0,1	-0,1
Hyödykejohdannaiset:						
Sähköjohdannaiset						
- suojauslaskennassa	0,5	-0,1	0,4	0,2	-0,4	-0,2

Rahavirran suojauksiin kohdistettujen sähkö- ja korkojohdannaisten käypien arvojen muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriin niiltä osin kuin suojaus on tehokas.

Sähköjohdannaisten käyvän arvon muutoksesta kirjattiin tilikauden aikana voittoa 0,4 (0,8) miljoonaa euroa laajaan tulokseen.

Korkojohdannaisten käyvän arvon muutoksen voitto 0,8 (0,6) miljoonaa euroa kirjattiin laajan tuloksen eriin tilikauden aikana. Luvussa on huomioitu verovaikutus. Suojaussuhteesta ei kirjattu tehottomuutta tilikauden aikana.

29. Pääoman hallinta

Konsernin pääoman hallinnan tavoitteena on luoda tehokas pääomarakenne, jonka avulla varmistetaan konsernin normaalit toimintaedellytykset ja kasvumahdollisuudet, ja sitä kautta lisätä osakkeenomistajien pitkän aikavälin tuottoa.

Investointipäätösten lisäksi osingonjako on merkittävin keino vaikuttaa pääomarakenteeseen. Konsernin pitkän aikavälin tavoitteena on maksaa vuosittain perusosinko, joka on vähintään 50 prosenttia osakekohtaisesta vuosituloksesta.

Konsernin pääomarakenteen kehitystä seurataan nettovelkaantumisasteella (gearing). Nettovelkaantumisastetta laskettaessa korollinen nettovelka jaetaan oman pääoman määrällä. Korolliseen nettovelkaan sisältyvät korolliset velat vähennettynä rahoilla ja pankkisaamisilla. Konsernin tavoitteena on pitää tilikauden vuosineljänneksen kautta laskettu nettovelkaantuneisuusaste 30–70 prosentin vaihteluvälillä. Tilikauden 2017 keskimääräinen (ka) gearing oli 58,4 (56,7) %.

M€	2017	2016
Korolliset velat	258,5	175,8
Rahavarat	107,0	16,3
Sidotut rahavarat	0,0	0,0
Korollinen nettovelka	151,5	159,5
Oma pääoma yhteensä	348,4	326,9
Nettovelkaantumisaste, %	43,5	48,8
Nettovelkaantumisaste keskimäärin, %	58,4	56,7

Konsernin rahoitus sopimuksissa on sovittu tyypillisistä kovenanttien-
doista koskien nettovelkaantuneisuusastetta ja käyttökatteen suhdetta
nettorahoituskuluihin. Näiden tunnuslukujen toteutuneet tasot ovat
täyttäneet lainakovenanttien vaatimukset selkeästi.

30. Johdon kannustinjärjestelmä ja osakeperusteiset maksut

Uponorilla on osakeperusteisia kannustinohjelmia sen ylimmälle
johdolle. Olemassa olevat ohjelmat on kuvattu alla.

Vuodet 2017–2019 kattava ohjelma julkaistiin joulukuussa 2016,
ja sen piiriin kuuluu noin 30 konsernin johtoryhmään ja johtajistoon
kuuluvaa henkilöä. Ohjelma perustuu kolmen vuoden jaksolle ase-
tettujen ansaintatavoitteiden saavuttamiseen ja enimmillään ansaittu
osakepalkkio vastaa yhteensä enintään 300 000 osakkeen arvoa,
joka sisältää rahana maksettavan osuuden.

Vuodet 2016–2018 kattavan ohjelman piiriin kuuluu 25–30 konser-
nin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma perustuu
kolmen vuoden jaksolle asetettujen ansaintatavoitteiden saavuttami-
seen ja enimmillään ansaittu osakepalkkio vastaa yhteensä enintään
300 000 osakkeen arvoa, joka sisältää rahana maksettavan osuuden.
Vuodet 2015–2017 kattavan ohjelman piiriin kuuluu enintään 25
konsernin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma
perustuu kolmen vuoden jaksolle asetettujen ansaintatavoitteiden
saavuttamiseen ja enimmillään ansaittu osakepalkkio vastaa
yhteensä enintään 350 000 osakkeen arvoa, joka sisältää rahana
maksettavan osuuden.

Johdon kannustinohjelmien vaikutus konsernin liikevoittoon oli -1,1
(-0,8) miljoonaa euroa, taseen omaan pääomaan 0,4 (0,4) miljoonaa
euroa ja ohjelmaan osallistuvien verojen maksamista varten kirjattiin
velkaosuuksia 1,2 (0,7) miljoonaa euroa.

Lisäksi Uponor Oyj:n hallitus päätti 13.12.2017 jatkaa hallituksen
vuonna 2014 päättämää yhtiön johdon suoriteperusteista osake-
kannustinohjelmia. Uuden ohjelman kohderyhmään kuuluu noin 50
konsernin johtoryhmään ja johtajistoon kuuluvaa henkilöä. Ohjelma
kattaa kalenterivuodet 2018–2020 ja perustuu kolmen vuoden jaksolle
asetettujen ansaintatavoitteiden saavuttamiseen ja enimmillään
ansaittu osakepalkkio vastaa yhteensä enintään 400 000 osakkeen
arvoa, joka sisältää rahana maksettavan osuuden. Tällä ohjelmalla ei
ollut vaikutusta konsernin tilinpäätökseen vuonna 2017.

31. Osuudet tytäryrityksissä ja määräysvallattomien omistajien osuudet

Tytäryhtiöt on listattu liitetiedossa 32 Lähipiiritiedot.

Uponor Oyj:n tytäryhtiöllä Uponor Infra Oy:llä on merkittävä mää-
rätysvallattomien omistajien osuus liittyen sen omistusrakenteeseen.
Uponorilla on määräysvalta 55,3 prosentin suoralla omistusosuudella ja
äänienemmistö, sillä Uponorilla on puheenjohtajuus Uponor Infra Oy:n
hallituksessa. KWH Yhtymä Oy omistaa 44,7 prosenttia Uponor Infra
Oy:stä. Uponor Infra Oy on alakonsernin emoyhtiö ja sen osalta esite-
tään alakonsernin luvut. Alakonsernin rakenne käy ilmi tytäryhtiölistasta.

Yritys ja kotipaikka	Määräysvallattomien omistajien omistusosuus		Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta		Määräysvallattomien omistajien osuus pääomasta	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Uponor Infra Oy, Suomi, Helsinki	44,7%	44,7%	4,9	-0,3	68,2	63,6

Taloudellinen informaatio Uponor Infra Oy -konsernista:

M€	2017	2016
Liikevaihto	323,4	287,9
Tilikauden tulos	11,1	-0,7
Tilikauden laaja tulos	10,3	-0,3
Tilikauden tuloksen jakautuminen		
- Emoyhtiön omistajille	11,1	-0,7
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen		
- Emoyhtiön omistajille	10,3	-0,3
Pitkäaikaiset varat	81,3	83,6
Lyhytaikaiset varat	130,8	113,4
Pitkäaikaiset velat	8,4	9,6
Lyhytaikaiset velat	60,7	54,7
Liiketoiminnan rahavirta	13,0	12,8
Investointien rahavirta	-6,1	-14,0
Rahoituksen rahavirta	-6,4	-1,6

Uponor Infra Oy ei maksanut osinkoja omistajilleen vuonna 2017 tai
vertailukaudella.

32. Lähipiiritiedot

Konsernin lähipiiriin kuuluvat tytär- ja osakkuusyritykset sekä johtoon kuuluvat avainhenkilöt: hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja sekä konsernin johtoryhmä.

Lähipiiritapahtumina on esitetty sellaiset liiketoimet lähipiiriin kanssa, jotka eivät eliminoidu konsernitilinpäätöksessä.

Johdon ja hallituksen palkitseminen

T€	2017	2016
Johtoryhmän saamat palkat ja palkkiot		
Palkat ja palkkiot	3 039,5	2 862,2
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet		
- maksuperusteiset eläkkeet	357,2	320,0
Osakeperusteiset etuudet	583,5	659,1
Yhteensä	3 980,2	3 841,3

Johtoryhmän palkat ja palkkiot sisältävät palkat, luontaisedut ja lyhyen aikavälin kannustimet.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät johtoryhmän osalta paikallisten lakisääteisten eläkejärjestelyjen kulut sekä toimitusjohtajalle otetut maksuperusteiset lisäeläkevakuutukset. Konsernilla ei ole näihin liittyen muita sitoumuksia.

Osakeperusteiset etuudet sisältävät johdon pitkän aikavälin kannustinohjelmista kaudelle kirjatut kulut (lisätietoja liitteessä 30).

Yllä esitettyyn taulukkoon sisältyvät myös toimitusjohtajan palkat ja palkkiot.

T€	2017	2016
Johdon palkat ja palkkiot: toimitusjohtaja		
Luomakoski, Jyri, toimitusjohtaja	811,9	820,9

Toimitusjohtajan eläkeikä määritellään työeläkelain (TyEL) mukaisesti, mutta yhtiö voi yhdessä toimitusjohtajan kanssa sopia, että toimitusjohtaja jää eläkkeelle 63-vuotiaana. Lakisääteisen eläkkeen lisäksi yhtiö on ottanut maksuperusteisen eläkevakuutuksen toimitusjohtajalle, johon yhtiö maksoi 40 000 euroa vuonna 2017. Yhtiö on lisäksi päättänyt kapitalisaatio-eläkejärjestelystä toimitusjohtajalle, mistä yhtiö on maksanut 50 000 euroa vuonna 2017.

T€	2017	2016
Hallituksen palkkiot		
Eloranta Jorma, puheenjohtaja	98,8	97,6
Paasikivi Annika, varapuheenjohtaja, tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja	62,2	60,4
Lengauer Markus	59,0	56,6
Nygren Eva	54,2	54,2
Rosendal Jari	54,2	52,4
Aaltonen-Forsell Pia, 20.3.2017 alkaen	52,4	-
Ihamuotila Timo, 20.3.2017 asti	1,8	57,4
Yhteensä	382,6	378,6

Lisäksi yhtiö maksaa hallituksen jäsenille vapaaehtoista vakuutusta, joka oikeuttaa kaikki hallituksen jäsenet Suomen TyEL-eläkejärjestelmään perustuvaan eläkkeeseen eläkkeelle jäämisen yhteydessä.

Muut lähipiiritiedot

Lähipiiriin kuuluvilla henkilöillä ei ollut 31.12.2017 eikä 31.12.2016 rahalainaa yhtiöltä tai sen tytäryhtiöiltä.

Yhtiön lähipiiriin kuuluvat henkilöt ovat tehneet vähäisiä transaktioita konserniin kuuluvien yhtiöiden kanssa.

Yhtiön johdon osakkeenomistukset on esitetty tilinpäätöksen Hallinto- ja ohjausjärjestelmän esittelyn yhteydessä.

M€	2017	2016
Liiketoimet osakkuusyhtiöiden kanssa		
Jatkuvat toiminnot		
Ostot	2,4	1,9
Saamiset ja velat kauden lopussa		
Ostovelat ja muut velat	0,2	0,1

Osakkeet ja osuudet

Tytäryhtiöt

Nimi	Valtio ja kotipaikka
Uponor Beteiligungs GmbH	Saksa, Hassfurt
Uponor GmbH	Saksa, Hassfurt
Uponor S.A.R.L.	Ranska, Saint-Quentin-Fallavier
Uponor S.r.l.	Italia, Badia Polesine
Uponor Holding GmbH	Saksa, Hassfurt
Zent-Frenger GmbH	Saksa, Heppenheim
KaMo GmbH	Saksa, Ehingen
Delta Systemtechnik GmbH (95% Uponor Holding GmbH, 5% KaMo Frischwarmwassersysteme GmbH)	Saksa, Celle
Uponor Hispania, S.A.U.	Espanja, Móstoles
Uponor A/S	Tanska, Brøndby
Uponor Eesti Oü	Viro, Tallinna
Uponor Suomi Oy	Suomi, Lahti
Uponor Business Solutions Oy	Suomi, Vantaa
UWater Oy	Suomi, Tampere
Uponor Asia Oy	Suomi, Helsinki
Uponor Korea Co., Ltd.	Korea, Kyungki-do
Uponor (China) Plumbing Systems Co., Ltd.	Kiina, Taicang
Uponor Hong Kong Ltd	Hongkong
Uponor Kft. (Uponor Épületgépészeti Korlátolt Felelősségű Társaság)	Unkari, Budapest
SIA Uponor Latvia	Latvia, Riika
UAB Uponor	Liettua, Vilna
Uponor, s.r.o.	Tšekki, Praha
Uponor AS	Norja, Vestby
Uponor Sp. z o.o.	Puola, Plonie
Uponor Portugal - Sistemas para Fluidos, Lda.	Portugali, V.N. Gaia
Uponor AG	Sveitsi, Pfungen
JSC "Uponor Rus"	Venäjä, Moskova
Uponor Innovation AB	Ruotsi, Borås
Uponor AB	Ruotsi, Virsbo
Uponor Vertriebs GmbH	Itävalta, Wiener Neudorf
Uponor Limited	Englanti, Watford
Uponor Building Energy Limited	Englanti, Watford
UPONOR, s.r.o.	Slovakia, Bratislava
Uponor NA Holding, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor NA Asset Leasing, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor NA Investment LLC	Yhdysvallat, Delaware
Uponor North America, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Tulsa Pipe Plant, Inc. (*)	Yhdysvallat, Delaware
Hot Water Systems North America, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor Ltd.	Kanada, Saskatchewan
Radiant Technology, Inc.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor, Inc.	Yhdysvallat, Illinois
Uponor Innovations, LLC	Yhdysvallat, Delaware

Nimi	Valtio ja kotipaikka
Uponor Trading (Beijing) Co., Ltd.	Kiina, Beijing
Uponor Romania S.R.L.	Romania, Bukarest
Uponor Insurance Limited	Guernsey
Uponor Pty Ltd	Australia, Sydney
Uponor Infra Oy (55,3% Uponor Corporation, 44,7% KWH Group Ltd)	Suomi, Helsinki
Jita Oy	Suomi, Virrat
Uponor Infra AB	Ruotsi, Virsbo
Uponor Infra A/S	Tanska, Holbæk
Uponor Infra AS	Norja, Vestby
Uponor Infra Ltd.	Kanada, Mississauga
Uponor Infra Holding Corp.	Yhdysvallat, Delaware
Uponor Infra Corp.	Yhdysvallat, California
Uponor Infra Limited	Englanti, Milton Keynes
Uponor Infra Sp. z o.o.	Puola, Varsova
Uponor Infra Oü	Viro, Tartu
Koy Tuusulan Pakkasraitti 12	Suomi, Tuusula
KWH PIPE (INDIA) LIMITED (*)	Intia, Mumbai
Uponor Infra Fintherm a.s.	Tšekki, Praha
KWH Pipe Espana SA (*)	Espanja, Madrid
KWH Pipe (Portugal) Tubos Lda. (*)	Portugali, Palmela

Osakkuusyhtiöt ja yhteisyritykset

Nimi	Valtio ja kotipaikka
Punitec GmbH & Co. KG (36 %)	Saksa, Gochsheim
Punitec Verwaltungs GmbH (36 %)	Saksa, Gochsheim
Phyn Oy (37,5 %)	Suomi, Helsinki
Phyn LLC (37,5 %)	Yhdysvallat, Delaware

(*) Lepävä yhtiö

33. Tilikauden jälkeiset tapahtumat

13. helmikuuta Uponor julkisti päätöksensä 10 miljoonan dollarin lisäinvestoinnista Phyniin, joka on älykkäitä vesiratkaisuja kehittävä yhteisyritys Belkin International -yhtiön kanssa. Uponorin investoinnin kokonaismäärä nousi näin 25 miljoonaan dollariin, jolla Uponor saa amerikkalaisesta Phyn LLC:stä ja eurooppalaisesta Phyn Oy:stä 50 prosentin omistusosuuden. Toisen puolikkaan omistaa Belkin. Yhteisyrityksenä Phyn raportoidaan Uponorin tilinpäätöksessä pääomaosuusmenetelmällä.

Emoyhtiön tilinpäätös (FAS)

Emoyhtiön tuloslaskelma

M€	Liite	2017	%	2016	%
Liikevaihto	2	11,3	100,0	12,3	100,0
Henkilöstökulut	4	6,4	56,1	6,7	54,9
Poistot ja arvonalentumiset	5	0,2	1,8	0,2	1,4
Liiketoiminnan muut kulut	3	11,5	101,8	11,5	93,5
Liiketappio		-6,8	-59,6	-6,1	-49,8
Rahoitustuotot ja -kulut	6	44,8	395,1	32,5	265,5
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		38,0	335,5	26,4	215,7
Tilinpäätössiirrot	7	2,3	20,4	14,1	115,1
Tuloverot	8	-0,3	-2,3	-1,7	-13,5
Tilikauden voitto		40,0	353,6	38,9	317,4

Emoyhtiön tase

M€	Liite	31.12.2017	31.12.2016
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		0,3	0,3
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	9	0,3	0,3
Aineelliset hyödykkeet			
Koneet ja kalusto		0,2	0,1
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	9	0,2	0,1
Sijoitukset			
Konserniyhtiöosakkeet		290,4	305,5
Osakkuusyhtiöosakkeet		1,6	1,6
Muut osakkeet ja osuudet		0,0	0,0
Lainasaamiset		214,0	225,9
Sijoitukset yhteensä	10	506,0	533,0
Pysyvät vastaavat yhteensä		506,5	533,4
Vaihtuvat vastaavat			
Pitkäaikaiset saamiset			
Laskennalliset verosaamiset		0,3	0,4
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	11	0,3	0,4
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset		0,9	3,2
Lainasaamiset		34,5	7,3
Siirtosaamiset		4,7	1,0
Muut saamiset		57,5	60,0
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	12	97,6	71,6
Rahat ja pankkisaamiset		86,0	3,6
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		183,9	75,5
Vastaavaa yhteensä		690,4	608,9

M€	Liite	31.12.2017	31.12.2016
Vastattavaa			
Oma pääoma			
Osakepääoma		146,4	146,4
Ylikurssirahasto		50,2	50,2
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		0,1	0,1
Edellisten tilikausien voitto		108,9	103,6
Tilikauden tulos		40,0	38,9
Oma pääoma yhteensä	13	345,6	339,2
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero		0,2	0,2
Tilinpäätössiirtojen kertymä yhteensä		0,2	0,2
Pakolliset varaukset	14	1,7	1,8
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Joukkovelkakirjalainat		0,0	80,0
Lainat rahoituslaitoksilta		170,0	70,0
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	15	170,0	150,0
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Joukkovelkakirjalainat		80,0	0,0
Ostovelat		1,1	1,4
Siirtovelat		2,0	4,2
Muut lyhytaikaiset velat		89,8	112,2
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	16	172,9	117,8
Vieras pääoma yhteensä		342,9	267,8
Vastattavaa yhteensä		690,4	608,9

Emoyhtiön rahoituslaskelma

M€	1.1.–31.12.2017	1.1.–31.12.2016
Liiketoiminnan rahavirta		
Liikevoitto / -tappio	-6,8	-6,1
Suunnitelman mukaiset poistot	0,2	0,2
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-0,1	-0,8
Maksetut verot	-2,5	0,0
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	-9,2	-6,7
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä		
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	3,0	-18,1
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	-0,8	3,1
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä	2,2	-15,0
Saadut osingot liiketoiminnasta	54,7	29,9
Saadut konserniavustukset liiketoiminnasta	14,1	7,6
Liiketoiminnan rahavirta	61,8	15,8
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-0,3	-0,1
Investoinnit muihin sijoituksiin	0,0	-1,6
Muut lyhytaikaiset sijoitukset	-10,0	0,0
Luovutustulot muista sijoituksista	0,0	0,0
Myönnetyt lainat	-42,1	-65,0
Lainasaamisten takaisinmaksut	15,4	10,6
Muutokset tytäryhtiöosakkeiden investoinneissa	0,7	-4,6
Osakemyynnit ja tytäryhtiöiden purkutulokset	0,0	0,1
Saadut korot investoinneista	6,9	5,9
Saadut osingot investoinneista	0,0	0,0
Investointien rahavirta	-29,4	-54,7
Rahavirta ennen rahoitusta	32,4	-38,9
Rahoituksen rahavirta		
Lainojen nostot	267,0	95,0
Lainojen takaisinmaksut	-167,0	-45,0
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	-14,1	-5,7
Maksetut korot ja maksut rahoituskuluista	-2,3	-2,1
Maksetut osingot ja muu voitonjako	-33,6	-32,2
Rahoituksen rahavirta	50,0	10,0
Rahavarojen muutos lisäys (+) / vähennys (-)	82,4	-29,0
Rahavarat 1.1.	3,6	32,6
Rahavarat 31.12.	86,0	3,6
Muutos taseen mukaan	82,4	-29,0

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Emoyhtiön tilinpäätös on laadittu noudattaen Suomen kirjanpitolain-säädäntöä. Uponor-konsernin tilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti, ja emoyhtiö noudattaa konsernin laatimisperiaatteita aina kun se on ollut mahdollista. Alla on esitetty lähinnä ne laatimisperiaatteet, joissa käytäntö poikkeaa konsernin periaatteista. Muilta osin noudatetaan konsernin laadintaperiaatteita.

Liikevaihto

Emoyhtiön liiketoiminta koostuu konsernitoiminnoista ja liikevaihto palveluveloituksista konserniyhtiöiltä.

Lainan liikkeeseenlaskukulut

Lainan liikkeeseenlaskukulut on jaksotettu lineaarisesti vaihtuviin vastaaviin.

Eläkejärjestelyt

Eläkejärjestelyt Yhtiön eläkevastuut on hoidettu eläkevakuutus-yhtiöissä. Eläke-eduista aiheutuneet kustannukset kirjataan kuluksi sillä tilikaudella, jolla vastaava työsuoritus on tapahtunut.

Rahoitusvarat, rahoitusvelat ja johdannaisopimukset

Johdannaisinstrumentit on arvostettu markkinaehtoisesti käypään arvoon. Arvonmuutokset on kirjattu tulosvaikutteisesti rahoituseriin. Emoyhtiön kirjanpidossa ei sovelleta suojauslaskentaa. Muutoin johdannaisopimusten arvostusmenetelmistä on kerrottu konsernin laatimisperiaateissa. Johdannaisten käyvät arvot johdannaislajeittain on esitetty kohdassa liitetieto 18. Johdannaislajien tuloslaskelmaan kirjatut arvonmuutokset on esitetty kohdassa Liitetieto 6. Johdannaisten käytöstä on kerrottu konsernin kohdassa Liitetieto 28.

Vuokrasopimukset

Kaikki leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

2. Liikevaihto

M€	2017	2016
Palvelutuotot		
- Konserniyhtiöt	11,3	12,3
Yhteensä	11,3	12,3

3. Liiketoiminnan muut kulut

M€	2017	2016
Liiketoiminnan muut kulut		
Matkakulut	0,6	0,5
Ostetut palvelut	2,4	2,9
Muut	8,5	8,0
Yhteensä	11,5	11,5

M€	2017	2016
Tilintarkastajan palkkiot		
- Tilintarkastuspalkkiot	0,1	0,1
- Veroneuvonta	0,0	0,0
- Muut palvelut	0,0	0,0

4. Henkilöstökulut

M€	2017	2016
Palkat ja palkkiot	5,5	5,7
Eläkekulut	0,7	0,7
Henkilösivukulut	0,2	0,3
Yhteensä	6,4	6,7
Toimihenkilöitä	53	47
Johdon palkat ja palkkiot T€ *)		
Toimitusjohtaja	811,9	820,9
Hallitus	382,6	378,6
Yhteensä	1 194,5	1 199,5

*) erittelyt henkilöittäin on esitetty konsernitalinpäätöksen liitetiedoissa.

Rahalliset yhtiön johdolle

Yhtiön toimitusjohtajalla ja hallituksen jäsenillä ei ollut 31.12.2017 rahallisia yhtiöltä tai sen tytäryhtiöiltä.

Toimitusjohtajan eläkesitoumukset

Toimitusjohtaja jää eläkkeelle työeläkelain (TyEL) mukaisesti, mutta yhtiö voi yhdessä toimitusjohtajan kanssa sopia, että toimitusjohtaja jää eläkkeelle 63-vuotiaana. Toimitusjohtajan eläke karttuu työeläkelain (TyEL) mukaisesti.

Lakisääteisen eläkkeen lisäksi yhtiö on ottanut toimitusjohtajalle maksuperusteisen eläkevakuutuksen, johon yhtiö maksoi 40 000 euroa vuonna 2017. Yhtiö on lisäksi päättänyt kapitalisaatio-eläkejärjestelystä toimitusjohtajalle, mistä yhtiö on maksanut 40 000 euroa vuonna 2016. Yhtiön hallitus hyväksyi vuonna 2016 toimitusjohtajan kapitalisaatio-eläkejärjestelyyn 10 000 euron korotuksen, jolloin yhtiön maksu vuonna 2017 oli 50 000 euroa.

5. Poistot

M€	2017	2016
Aineettomat hyödykkeet	0,1	0,1
Aineelliset hyödykkeet	0,1	0,1
Yhteensä	0,2	0,2

6. Rahoitustuotot- ja kulut

M€	2017	2016
Korkotuotot	0,1	0,1
Korkotuotot tytäryhtiöiltä	10,4	7,1
Osinkotuotot	0,0	0,0
Osinkotuotot tytäryhtiöiltä	54,7	29,9
Korkokulut	-3,2	-4,1
Korkokulut tytäryhtiöille	-0,1	0,0
Muut rahoituskulut	-0,1	-0,1
Muut rahoitustuotot	0,0	0,1
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-14,4	-
Voitot ja tappiot johdannaisista		
Toteutuneet	7,1	-4,3
Toteutumattomat	0,9	0,7
Kurssierot		
Toteutuneet	0,6	-1,4
Toteutumattomat	-11,2	4,5
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	44,8	32,5

7. Tilinpäätössiirrot

M€	2017	2016
Poistoeron muutos	0,0	0,0
Konserniavustukset	2,3	14,1
Yhteensä	2,3	14,1

8. Tuloverot

M€	2017	2016
Tilikaudelta	0,0	-1,5
Edellisiltä kausilta	-0,3	0,0
Laskennallisen verovelan muutos	0,0	-0,2
Yhteensä	-0,3	-1,7

9. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Koneet ja kalusto	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet
2017			
M€			
Hankintameno 1.1.	2,9	0,5	3,4
Lisäykset	0,2	0,2	0,4
Hankintameno 31.12.	3,1	0,7	3,8
Kertyneet poistot 1.1.	2,6	0,5	3,1
Tilikauden poisto	0,1	0,1	0,2
Kertyneet poistot 31.12.	2,7	0,6	3,3
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,3	0,2	0,5

	Aineettomat oikeudet	Koneet ja kalusto	Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet
2016			
M€			
Hankintameno 1.1.	2,8	0,5	3,3
Lisäykset	0,1	0,0	0,1
Hankintameno 31.12.	2,9	0,5	3,4
Kertyneet poistot 1.1.	2,5	0,4	2,9
Tilikauden poisto	0,1	0,1	0,2
Kertyneet poistot 31.12.	2,6	0,5	3,1
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,3	0,1	0,4

10. Sijoitukset

M€	2017	2016
Konserniyhtiöosakkeet kirjanpitoarvo 1.1.	305,5	285,0
Lisäykset	0,0	20,4
Vähennykset	0,8	0,0
Konserniyhtiöosakkeet hankintameno 31.12.	304,7	305,5
Arvonalentumiset	14,4	-
Konserniyhtiöosakkeet kirjanpitoarvo 31.12.	290,3	305,5
Osakkuusyhtiöt 1.1.	1,6	0,0
Lisäykset	0,0	1,6
Osakkuusyhtiöt 31.12.	1,6	1,6
Muut osakkeet ja osuudet 1.1.	0,0	0,0
Vähennykset	0,0	0,0
Muut osakkeet ja osuudet 31.12.	0,0	0,0
Lainasaamiset		
- Konserniyhtiöt	208,8	220,6
- Pääomalaina	5,0	5,0
- Muut	0,2	0,3
Lainasaamiset yhteensä	214,0	225,9
Yhteensä	506,0	533,0

Vuoden 2017 arvonalentumiset liittyivät Uponor Ltd:n ja Uponor Hispania S.A:n osakkeisiin.

11. Pitkäaikaiset saamiset

M€	2017	2016
Laskennalliset verosaamiset	0,3	0,4
Yhteensä	0,3	0,4

Laskennallinen verosaaminen on kirjattu taseen pakollisista varauksista. Laskennalliset verosaamiset sisältävät lyhytaikaisia verosaamia yhteensä 0,06 miljoonaa euroa.

12. Lyhytaikaiset saamiset

M€	2017	2016
Konserniyhtiöiltä		
- myyntisaamiset	0,9	3,2
- lainasaamiset	34,5	7,3
- siirtosaamiset	3,3	0,6
- muut saamiset	44,8	57,6
Yhteensä	83,5	68,7

M€	2017	2016
Omistusyhteisyrityksiltä		
- lainasaamiset	0,0	0,0
Muilta		
- myyntisaamiset	0,0	0,0
- siirtosaamiset	1,4	0,4
- muut saamiset	12,7	2,4
Yhteensä	14,1	2,8
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	97,6	71,6

Siirtosaamiset

Korkotuotot	3,4	0,6
Verot	1,0	0,1
Muut	0,3	0,3
Yhteensä	4,7	1,0

13. Oman pääoman muutokset

M€	2017	2016
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	146,4	146,4
Osakepääoma 31.12.	146,4	146,4
Ylikurssirahasto 1.1.	50,2	50,2
Ylikurssirahasto 31.12.	50,2	50,2
Sidottu oma pääoma yhteensä	196,6	196,6
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	0,1	0,1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	0,1	0,1
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	142,5	135,6
Osingonjako	-33,7	-32,2
Omat osakkeet	0,1	0,2
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	108,9	103,6
Tilikauden voitto	40,0	38,9
Vapaa oma pääoma yhteensä	149,1	142,6
Oma pääoma 31.12.	345,7	339,2
Jakokelpoiset varat		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	0,1	0,1
Edellisten tilikausien voitto	109,4	104,2
Tilikauden voitto	40,0	38,9
Omat osakkeet	-0,4	-0,5
Jakokelpoiset varat 31.12.	149,1	142,6

14. Pakolliset varaukset

M€	2017	2016
Ympäristövaraus	1,7	1,8
Yhteensä	1,7	1,8

15. Pitkäaikainen vieras pääoma

M€	2017	2016
Joukkovelkakirjalainat	0,0	80,0
Lainat rahoituslaitoksilta	170,0	70,0
Yhteensä	170,0	150,0

Pitkäaikaisten korollisten velkojen erääntymisajat

M€	2020	2021	2022
Lainat rahoituslaitoksilta	50,0	20,0	100,0

16. Lyhytaikainen vieras pääoma

M€	2017	2016
Konserniyhtiöiltä		
- ostovelat	0,4	0,1
- muut lyhytaikaiset velat	87,8	107,8
Yhteensä	88,2	107,9
Muilta		
- joukkovelkakirjalainat	80,0	0,0
- ostovelat	0,7	1,3
- siirtovelat	2,0	4,2
- muut lyhytaikaiset velat	2,1	4,4
Yhteensä	84,8	9,9
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	172,9	117,8
Siirtovelat		
Henkilökulut	0,9	1,1
Bonukset	0,5	0,8
Verot	0,2	1,6
Korot	0,2	0,3
Muut	0,2	0,4
Yhteensä	2,0	4,2

17. Vastuusitoumukset

M€	2017	2016
Konserniyrittysten puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	46,8	53,5
Takaukset	46,8	53,5

Käyttöleasingvastuut

Seuraavalla tilikaudella maksettavat	0,2	0,2
Myöhemmin maksettavat	0,1	0,1
Leasingvastuut yhteensä	0,3	0,3

Emoyhtiöllä on toimitiloistaan määräaikainen 10 vuoden vuokrasopimus. Vuokra-aika alkoi 1.3.2013.

Vuokravastuut

Seuraavalla tilikaudella maksettavat	0,6	0,6
Myöhemmin maksettavat	2,5	3,1
Vuokravastuut yhteensä	3,1	3,7

Yhteensä **50,2** **57,5**

Lisäksi emoyhtiö on antanut tytäryhtiöidensä puolesta letter of comfort -tyyppisiä sitoumuksia, jotka eivät sisälly edellämainittuihin lukuihin.

18. Johdannaisopimukset

M€	2017	2016
Nimellisarvot		
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	100,0	50,0
Korko-optiot	70,0	20,0
Käyvät arvot		
Korkojohdannaiset:		
Koronvaihtosopimukset	-0,5	-1,5
Korko-optiot	0,0	0,1
Nimellisarvot		
Valuuttajohdannaiset:		
Terminisopimukset	211,9	187,7
Konsernin sisäiset terminisopimukset	96,8	102,0
Hyödykejohdannaiset:		
Sähköjohdannaiset	4,7	5,8
Energia (MWh)	186 215	210 250
Käyvät arvot		
Valuuttajohdannaiset:		
Terminisopimukset	1,1	-0,6
Konsernin sisäiset terminisopimukset	1,8	0,9
Hyödykejohdannaiset:		
Sähköjohdannaiset	0,4	-0,2

Tilintarkastuskertomus

Uponor Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Uponor Oyj:n (y-tunnus 0148731-6) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaateista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntonamme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annettun lisäraportin kanssa.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukai-

sia velvollisuuksiimme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 4.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessa huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisällynyt arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyden riski.

Tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka	Miten seikka on huomioitu tilintarkastuksessa
Liikearvon arvonalentumistestaus	
<p>Katso liitetieto 10 tilinpäätöksessä.</p> <p>Liikearvon määrä on konsernitaseessa EUR 93,6 miljoonaa. Johto arvioi liikearvon arvonalentumistarvetta vuosittain. Johdon laatiman arvonalentumistestauksen perusteella, johto ei ole nähnyt tarvetta arvonalentumiskirjaukselle.</p> <p>Arvonalentumistestauksiin liittyy merkittäviä johdon arvioita tulevaan liiketoiminnan kehitykseen, kassavirtoihin ja diskonttokorkoon liittyen.</p> <p>Merkittävimmät tekijät johdon arvioissa ovat myynti, bruttokateprosentti ja diskonttokorko. Kuten liitetiedossa 10 on selostettu, johto katsoo, että Uponor Infra liikearvo on herkempi liikearvon arvonalentumisriskille. Uponor Infraan liittyvän liikearvon määrä taseessa on EUR 17.1 miljoonaa.</p> <p>Tämä seikka on EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettu merkittävä olennaisen virheellisyden riski.</p>	<p>Tarkastuksessa olemme arvioineet johdon tekemään arvonalentumistestaukseen liittyviä merkittäviä oletettavia kunkin rahavirtaa tuottavan yksikön osalta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Olemme verranneet kasvu- ja kannattavuusolettamia historialliseen kehitykseen verrattuna. • Olemme verranneet laskelmissa käytettyjä arvioita vahvistettuihin budjetteihin ja strategisiin suunnitelmiin. • Olemme verranneet käytettyjä diskonttokorkoja ulkopuolisista lähteistä saatuun tietoon. • Olemme testanneet arvonalentumistestauslaskelman laskentateknistä asianmukaisuutta. <p>Olemme arvioineet myös arvonalentumistestauksesta annettuja liitetietoja.</p>

Uudelleenjärjestelyt ja ehdolliset velat

Katso liitetieto 22 ja 25 tilinpäätöksessä.

Varausten määrä Uponor Oyj:n konsernitiilinpäätöksessä on EUR 28.9 miljoonaa. Lisäksi konserni esittää merkittävät ehdolliset velat liitetiedossa 25.

Olemassa olevan oikeudellisen tai tosiasiallisen veloitteen, siihen liittyvien tulevien maksujen todennäköisyyden sekä luotettavan kustannuslaskelman arviointi vaatii johdon harkintaa oikean kirjanpito- ja esitystavan varmistamiseksi.

Koska varausten ja ehdollisten velkojen tunnistamiseen, arvostukseen sekä esitystapaan liittyy huomattavasti harkinnanvaraisuutta, olemme luokitelleet ne tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.

Tarkastuksemme yhteydessä olemme muun muassa arvioineet johdon tekemien arvioiden asianmukaisuutta.

Olemme arvioineet myös, sisältävätkö varaukset kaikki olennaiset erät käymällä läpi hallituksen kokousten pöytäkirjat sekä käymällä keskusteluita Uponor konsernin lakiasianjohtajan kanssa.

Lisäksi olemme pyytäneet tarvittaessa vahvistuksia ulkopuolisilta asianajajilta.

Olemme arvioineet myös varauksista sekä ehdollisista veloista annettujen liitetietojen asianmukaisuutta konsernitiilinpäätöksessä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitiilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonne. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonne perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää

havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, vääräntämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksemme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntonne. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koitua yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana tilikaudesta 2010 alkaen yhtäjaksoisesti 8 vuotta.

Muu informatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomukseen ja vuosikertomukseen

sisältyvän muun informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastuskertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömmme ennen tämän tilintarkastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömmme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntonne ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastuksessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakertomuksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastuskertomuksen antamispäivää käyttöömmme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella johtopäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen voitonjakoehdotus on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Vantaalla, 15. helmikuuta 2018

Deloitte Oy

Tilintarkastusyhteisö

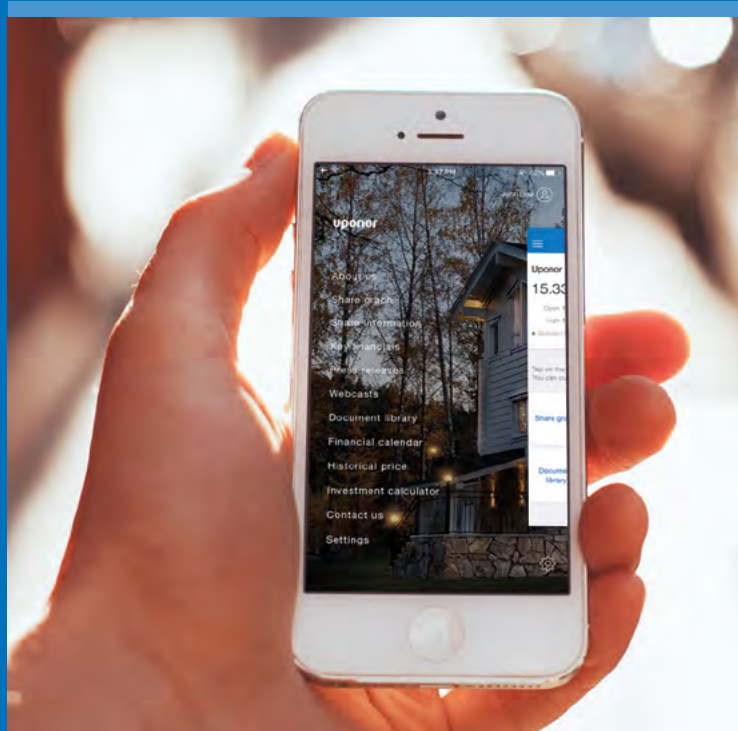
Jukka Vattulainen

KHT

Vuosineljännestitiedot

	2017				2016			
	10–12	7–9	4–6	1–3	10–12	7–9	4–6	1–3
Jatkuvat toiminnot								
Liikevaihto, M€	279,4	317,5	308,4	265,1	268,9	284,1	299,5	246,9
- Talotekniikka – Eurooppa	125,5	136,3	135,6	124,3	125,8	127,3	134,8	123,0
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	79,5	91,2	79,3	78,2	77,2	77,5	80,2	70,7
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, \$	94,2	106,8	88,7	83,5	82,7	86,3	90,0	78,2
- Uponor Infra	75,4	90,6	94,3	63,1	67,2	80,9	85,8	54,1
Bruttokate, M€	95,0	109,3	98,4	91,4	85,9	96,8	105,5	87,8
- Bruttokate, %	34,0	34,4	31,9	34,5	32,0	34,1	35,2	35,5
Liikevoitto, M€	18,0	40,4	22,9	14,6	7,5	25,1	26,5	11,9
- Talotekniikka – Eurooppa	10,2	14,4	9,1	6,3	1,6	10,7	8,2	4,9
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	9,6	19,0	10,5	10,6	11,9	12,4	14,6	11,1
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka, \$	11,5	21,9	11,7	11,4	12,7	13,8	16,3	12,3
- Uponor Infra	1,8	7,4	4,7	-1,9	-5,0	2,7	5,1	-3,6
- Muut	-2,5	0,2	-1,0	-0,9	-0,7	-0,1	-0,9	-0,7
Liikevoitto, % liikevaihdosta	6,4	12,7	7,4	5,5	2,8	8,8	8,8	4,8
- Talotekniikka – Eurooppa	8,1	10,5	6,8	5,0	1,2	8,5	6,0	4,0
- Talotekniikka – Pohjois-Amerikka	12,2	20,8	13,2	13,6	15,4	16,0	18,2	15,7
- Uponor Infra	2,5	8,1	5,0	-3,0	-7,4	3,3	6,0	-6,7
Kauden tulos, M€	15,1	28,6	14,3	7,4	5,9	14,8	15,4	5,9
Taseen loppusumma, M€	865,8	820,2	825,9	812,9	767,5	803,7	792,5	748,7
Tulos/osake, €	0,19	0,35	0,18	0,11	0,11	0,19	0,19	0,09
Oma pääoma/osake, €	3,83	3,68	3,35	3,25	3,60	3,41	3,22	3,01
Markkina-arvo, M€	1 228,4	1 073,2	1 164,7	1 216,0	1 208,6	1 206,5	1 038,1	934,1
Sijoitetun pääoman tuotto, % (p.a.)	16,3	19,4	13,6	9,9	14,1	16,9	15,3	8,9
Korollinen nettovelka kauden lopussa, M€	151,5	161,8	208,9	224,0	159,5	177,5	175,1	176,5
Velkaantumisaste, %	43,5	48,2	67,6	74,5	48,8	56,6	58,5	62,4
Velkaantumisaste, %, rullaava, neljä vuosineljänneistä	58,4	59,8	61,9	59,6	56,7	51,8	47,1	44,3
Bruttoinvestoinnit, M€	26,0	18,1	11,5	7,8	21,0	14,0	10,4	5,3
- % liikevaihdosta	9,3	5,7	3,7	2,9	7,8	4,9	3,5	2,1

Uponorin IR-mobiilisovellus

Seuraa Uponorin osakekurssia, IR-tapahtumia, avainlukuja ja taloudellista kehitystä. Lue pörssitiedotteita, vuosikertomuksia ja osavuositarkastuksia helposti missä vaan.

- Helppokäyttöinen
- Toimii myös offline-tilassa
- Saatavilla 17 eri kielellä
- Katso Uponorin webcast-lähetykset suorana lähetyksenä tai nauhoitteena
- Seuraa ja vertaa Uponorin osakekurssia muiden listattujen yhtiöiden kurssiin

www.appstore.com

play.google.com

Ulkoasu ja taitto: Innocorp Oy
Paino: Markprint Oy, 2018
Paperi: LumiSilk 300 g / Edixion 120 g

uponor

Uponor Oyj
Äyritie 20
PL 37
01511 Vantaa

Puh. 020 129 211
www.uponor.fi
www.sijoittajat.uponor.fi